Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	oversatte af Oehlenschläger.
Titel | Title:	Udmærkede Digterværker
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kiøbenhavn : H. J. Bing & Søns og F. H. Eibes Forlag, 1848
Fysiske størrelse | Physical extent:	351 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

52,-42.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 52 8°

1 1 52 0 8 00073 X

+ REX

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Udmærkede

Digterværker,

oversatte

af

Oehlenschläger.

Kiøbenhavn.

H. J. Bing & Sons og F. H. Eibes Forlag.

Trykt i Bianco Lunos Bogtrykkeri.

1848.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Forord.

Oversættelser af de Digte, denne Samling indeholder, have før været trykte. Sommernatsdrømmen, fra 1816, trængte ikke til Forbedring; derimod desmeer Götz von Berlichingen fra 1803. Reineke Fos, fra 1806, som her kaldes „Mikkel Ræv", er en Omarbeidelse fra først til sidst. Det fortræffelige Digt fortiente, at derpaa anvendtes al Flid og Kunst. De herlige nysudkomne Billeder af **Kaulbach** ville maaskee vække Lysten hos Nutiden til at læse det.

En Skiersommernats Drøm.

Lystspil

af

Shakespeare.

Personerne:

Theseus, Hertug i Athen.
Egeus, en atheniensisk Herre.
Lysander } Hermias Elskere.
Demetrius }
Philostrat, Mester for de fyrstelige Forlystelser.
Quince, Tømmermand.
Snug, Snedker.
Bottom, Væver.
Flute, Kiædelflikker.
Snovt, Bælgeflikker.
Starveling, Skræder.
Hippolita, Amazonernes Fyrstinde, forlovet med Theseus.
Hermia, Egeus Datter, forelsket i Lysander.
Helena, forelsket i Demetrius.
Oberon, Alfekonge.
Titania, Alfedronning.
Puk, en Alf.
Ærteblomst, } Alfer.
Spindevæv, }
Mol, }
Sennepskorn, }
Pyramus, } Personer i Mellemspillet.
Thisbe, }
Væg, }
Maanskin, }
Løve, }
Flere Alfer i Oberons og Titanias Følge.
Theseus's og Hippolitas's Følge.

Scenen er i Athen og i en Skov i Nærheden.

Første Akt.

Første Scene.

Theseus, Hippolita, Philostrat,
komme med Følge.

Theseus.

Vor Bryllupstime, min Hippolita,
Nu nærmer sig, og fire glade Dage
Nymaanen bringer. Altfor sløv kun dvæler
Den gamle Maane, sinker mine Længsler,
Lig en Stedmoder eller skranten Enke,
Som tærer paa den unge Arvings Renter.

Hippolita.

Snart dukke fire Dage sig i Natten,
Snart drømmer Tiden fire Nætter bort;
Og klar skal Maanen, lig en Sølverbue
Nyspændt paa Himmelen beskue Natten
Da for vor Høitid.

Theseus.

Skynd dig, Philostrat!
Og kald Athenerne til Festens Fryd:
Gaa, væk den flinke lette Glædesaand!
Viis Sorgen bort til sine Jordefærd;
Den blege Gjæst ei passer for vor Lyst.

(Philostrat gaaer.)

Hippolita! jeg tog dig ved mit Sværd,
Og vandt din Kiærlighed ved Overlast;
Nu aabner jeg din Hu med bedre Nøgle:
Med Pragt, med Optog og med Giæstebud.

Egeus, Hermia, Lysander og Demetrius komme.

Egeus.

Hil være Theseus, vor ædle Hertug!

Theseus.

Tak gode Egeus! Hvad vil du mig?

Egeus.

Jeg kommer fuld af Harme her, med Klage
Imod mit Barn, min Datter Hermia.
Kom hid Demetrius! Min ædle Fyrste,
Den Mand mit Minde fik, at ægte hende.
Kom hid Lysander! — og min naadige Hertug,
Den Mand har daaret nu min Datters Bryst.
Du, du Lysander! du gav hende Vers!
Du med mit Barn har tusket Elskovspant!
Du sang i Maaneskin ved hendes Vindve,
Med falsken Røst din falske Kiærlighed.
Du hendes Phantasies Indbildning stial,
Med Hiernespind, med Ringe, Lokker Haar,
Med Smaating, Blomster, Sukkergodt; alt Talsmænd
Af megen Vægt for uerfarne Ungdom.
Med Sledskhed vandt du saa min Datters Hierte;
Forvandled hendes Lydighed mod mig
Til trodsig Stivsind. Og, min ædle Fyrste,
Hvis ei hun nu i Eders Naades Aasyn
Samtykker i at faae Demetrius;
Athenens gamle Borgerret jeg kræver,
Da hun er min, at raade over hende.
Thi skal hun vorde denne Dannemands,
Hvis ikke, Dødens. Ja, i dette Fald
Fordømmer ufortøvet Loven hende.

Theseus.

Hvad svarer Hermia? Min vakkre Pige,

I Eders Fader bør en Gud I see;
Han danned Eders Skiønhed, og for ham
I skulde være som et Præg i Vox;
Han prænted det; og han besidder Magten
At skaane det, at slette Stemplet ud.
Demetrius er jo en sager Mand.

Hermia.

Det er Lysander.

Theseus.

Uden Hensyn, ja.
Men her, da Eders Faders Villie mangler,
I agte maa den Anden mere værdig.

Hermia.

O gid min Fader saae med mine Øine.

Theseus.

Nu maa Jert Øie rettes efter hans.

Hermia.

Jeg beder Eders Naade, tilgiv mig!
Jeg veed ei hvilken Magt Dumdristigheden
Mig giver, om det vel sig sømmer mig,
For Eder her at tale selv min Sag;
Dog Eders Naade vover jeg at spørge:
Hvori bestaaer den Straf, som truer, hvis
Jeg skiænker ei Demetrius min Haand?

Theseus.

Da maae I Døden døe, hvad heller sværge
For evig aldrig meer at omgaaes Mænd.
Thi, sagre Hermia, raadfør Eders Ønsker,
Føl Eders Ungdom, undersøg Jert Blod!
Om, naar I modstaaer Eders Faders Valg,
I taale kan at bære Nonnedragten;
At spærres ind for evig i et Kloster;
Som en ufrugtbar Søster, hele Livet,
Kold synge Hymner til kold, frugtløs Maane.
O trefold Held, hvo saa behersker Blodet,
Og gaaer jomfruelige Pilgrimsvei.

Dog, større jordisk Fryd har plukte Rose,
End den, som visner paa sin Jomfrutorn,
Og groer og lever, dør, i eensom Fromhed.

Hermia.

Saa vil jeg gro, saa leve, dø, min Fyrste!
Før jeg mit pigelige Frihedsbrev
Det Herskab offre vil, hvis tunge Aag
Min Siæl ei selv samtykker i at hylde.

Theseus.

Tag mod Betænkningstid til næste Ny!
Den Dag, som med min Elskte mig forbinder,
Ved Troskabs uopløselige Baand,
Paa denne Dag bereed Jer til at dø,
Hvis ei I lyder Eders Faders Villie.
Ægt, som han ønsker det, Demetrius,
Hvis ikke, sværg da ved Dianas Alter
For steds Afholdenhed og eensomt Liv.

Demetrius.

Lyd, søde Hermia! Lysander! opgiv
Dit svage Krav paa min bestemte Ret.

Lysander.

Du ejer Fadrens Kiærlighed, Demetrius;
Saa skienk mig Hermias, og ægt du ham!

Egeus.

Spot kun Lysander! Ja, jeg elsker ham;
Hvad mit er, skal min Kiærlighed ham give.
Og hun er min; og al min Ret til hende
Afstaaer jeg ganske til Demetrius.

Lysander.

Jeg er saa god af Byrd, som han, min Drot!
Saa riig som han, paa Elskov rigere;
Min Lykke holder altid Stangen hans,
Om ei den overgaaer Demetrius's.
Og — det er meer end hver en anden Roes,
Jeg elskes af den skionne Hermia.
Hvi skal jeg ikke hævde da min Ret?

Demetrius (jeg sværger ved hans Hoved)
Før elsked Nedars Datter Helena;
Vandt hendes Hu, og hun, den hulde Mø,
Nu sværmer, sværmer med Afguderi
For den letsindige, troløse Mand.

Theseus.

Jeg tilstaaer, jeg har ogsaa hørt det samme,
Og tænkt om Sligt at tale med Demetrius,
Men, overlæsset med Forretninger,
Jeg glemte det. Dog kom, Demetrius
Og kom Egeus! I skal gaae med mig.
Jeg hemmeligt vil tale med Jer begge.
I, skionne Hermia, see til at rette
Smukt Lunet efter Eders Faders Villie!
Thi ellers dømmer Jer Atheners Lov,
(Som vi paa ingen Maade kan forandre)
Til Døden eller til et Pigeløfte.
Kom, min Hippolita! Hvor gaaer det Elskte?
Demetrius og Egeus følger med!
Jeg Ærinder maa overdrage Eder,
Angaaende mit Bryllup; tale med Jer
Om Ting, der ogsaa angaaer Eder selv.

Egeus.

Tienstfærdige med Glæde følge vi.

(Theseus, Hippolita, Egeus og Demetrius gaae.)

Lysander.

Min elskte Mø! hvi er din Kind saa bleg?
Hvi er dens Roser falmede saa brat?

Hermia.

Maaske de mangle Regn; skiondt let jeg kunde
Dem vande nu med mine Øines Uveir.

Lysander.

Ak, efter alt hvad jeg har hørt derom
Og læst derom, i Sagn og i Fortælling,
Fik aldrig Elskovs Flod et roligt Løb;
Thi enten var forskiellig den af Blodet —

Hermia.

Hvor tungt for Høihed at fornedre sig!

Lysander.

Snart var der Misforhold i Aar og Alder.

Hermia.

O fy! naar gammel gifter sig med ung.

Lysander.

Snart det beroede kun paa Frænders Valg.

Hermia.

O Vee, med Andres Syn at vælge Veiler.

Lysander.

Og var der end i Valget Sympathie,
Bestormed Krig og Død og Sygdom dem,
Og giorde Lykken flygtig som en Lyd,
Foranderlig som Skyggen, kort som Drømmen,
Snar som en Lynild, der i mørke Nat
Et Øjeblik opklarer Himlen, Jorden,
Og før et Menneske kan sige: See!
Opsluges graadigt af det bælne Mørke.
Saasnart opløser Glandsen sig i Mulm.

Hermia.

Da nu tro Kiærlighed bestandig lider,
Maa det vel staae som Lov i Skiæbnens Bog.
Thi lad os undervise prøvet Taalmod,
Da dette Kors bestandig følger Elskov;
Lig Tanker, Drømme, Taarer, Suk og Ønsker,
Der følge med den syge Phantasie.

Lysander.

Den Tro er god. Saa hør mig da, min Hermia!
Jeg har en gammel Faster, som er Enke;
Hun har en stor Formue, ingen Børn.
Hun boer syv Mile borte fra Athen,
Og elsker mig fast som sin egen Søn.
Der, hulde Hermia, kan jeg ægte dig.
Til dette Sted Atheners strænge Lov
Os ei forfølger. Hvis du elsker mig,

Snig fra din Faders Huus dig næste Nat!
Og der, i Skoven, en Miilsvei fra Byen,
Hvor jeg dig traf engang med Helena,
Da ret I Maiens Morgen vilde skue,
Der skal jeg vente dig.

Hermia.

Ja, min Lysander!
Jeg sværger ved Cupidos stærke Bue,
Og ved hans bedste Piil med Guldets Odd,
Ved de enfoldigsøde Venusduer,
Ved alt hvad nærer Kiærlighedens Luer,
Ved Ilden, som har brændt Carthagos Mø,
Da den troløse Helt hun saae paa Sø;
Ved hver en misbrugt Eed, som nogensinde
Et Mandfolk brød, til Smerte for en Qvinde:
Du finder sikkert mig i Morgen Nat,
Paa Stedet, hvor du mig har Stevne sat.

Lysander.

Hold Ord, min Elskte! — Der er Helena.

Helena kommer.

Hermia.

Hil dig, skiøn Helena! Hvor gaaer du hen?

Helena.

Du kalder skiøn mig? Tag dit Skiøn igien!
Demetrius dig elsker, og dit Blik
Er Stierne ham, dit Ord er ham Musik!
Meer sød, end Lærkens Slag for Hyrden hist,
Naar Hveden grønnes, Bladet dækker Qvist.
En Sygdom smitter; var det ligesaa
Med Held, jeg skulde smittet fra dig gaae!
Mit Øie fik dit Blik; min Tunge fri
Udtrykte sødt din Stemmes Melodi.
Var Verden min, — Demetrius undtagen,
Jeg gav dig alt det Andet, uden Klagen.
O lær mig! Siig mig, hvordan du opfandt
Den Kunst, hvorved min Elskede du vandt.

Hermia.

Han elsker, trods min mørke, vrede Mine.

Helena.

O lærte mine Læber det af dine.

Hermia.

Jeg skielder, men det giør ham mere heed.

Helena.

O eied slig en Magt min Kiærlighed!

Hermia.

Jo meer jeg hader, meer han mig forfølger.

Helena.

Han hader mig, jo mindre jeg mig dølger.

Hermia.

Er jeg da Skyld i dette Sværmeri?

Helena.

Din Skiønhed; gid jeg selv var Skyld deri!

Hermia.

Fat Mod! Han skal ei see mig her paa ny.
Lysander og jeg selv vil Egnen flye.
Før jeg paa min Lysander satte Priis,
Var mig Athen et yndigt Paradis.
Hvor kan den Ynde være dyrebar,
Som omskabt Himlen til et Helved har?

Lysander.

Vi, Helena, vil os betroe til dig:
Naar næste Morgen Phobus hæver sig,
Sit Sølveransigt seer i bolget Flade,
Med vaade Perler dækker Græs og Blade;
Da snige sig, af Skumringen beslort,
Vi unge Elskende fra Byens Port.

Hermia.

Og i den Skov, hvor ofte du og jeg
Paa Bolstret af Violer laae i Mai;
Hvor søsterligt vort Hierte aabned sig,
Der træffer sikkert min Lysander mig.
Vi søge, flygted fra Atheners Land,

Os nye Venner paa en fremmed Strand.
Farvel min huldе Legesøster! Beed
For os, og vind din Elsktes Kiærlighed!
Hold Ord, Lysander! Afsked skiuler brat
Det kiære Syn til næste Midienat.

(Hun gaaer.)

Lysander.

Vel Hermia! Helena, gaae du med Fred!
Demetrius dele vil din Kiærlighed.

(Lysander gaaer.)

Helena.

Hvi smiler dog for Somme Lykken kun?
Jeg agtes i Athen saa smuk som hun;
Dog rører det Demetrius ei meer,
Han seer ei det, som hele Verden seer.
Ham Hermias Blik fortryller, river hen;
Hans Ynde sødt henriver mig igien.
Tit var en Gienstand ringe selv og lav,
Som Kiærlighed sit Værd, sit Fortrin gav.
Ei Elskov seer med Øine, kun med Sind;
Derfor med Vinger males Amor blind.
Hans lunefulde Dom staaer aldrig fast,
Hans Vinger, uden Syn, er blinde Hast.
Derfor Cupido kalder man et Barn,
Fordi han vikles i Bedragets Garn.
En Dreng tit ei af Skalkhed taler sandt;
Dreng Elskov frydes ved sit eget Tant.
Før Hermia ham end i Øine faldt,
Demetrius mig svoer: jeg var ham Alt;
Men neppe sendte hun sin Straale ned,
Før brat, som Hagl, den smelted Troskabseed.
Jeg vil fortælle ham, skiøn Hermia flyer.
Imorgen Nat han da til Skoven tyer
Og følger hende. For det Bud, jeg gaaer,
Jeg vistnok kun en svag Belønning faaer.

Dog vil jeg ikke for min Møie klage,
Jeg nyder dog hans Syn — frem og tilbage.
(Hun gaaer.)

Anden Scene.

En Bondestue.

Quince, Tømmermand. **Snug**, Snedker. **Bottom**, Væver
Flute, Bælgeslikker. **Snout**, Kiædelslikker.
Starveling, Skræder.

Quince.

Er hele Compagniet samlet?

Bottom.

Det var nok bedst at raabe dem op i Almindelighed, Mand for Mand, efter Listen.

Quince.

Her er Listen paa hver Mands Navn, som i hele Athen er befunden dygtig, til at agere i vort Mellemspil, for Hertugen og Hertuginden, paa deres Bryllupsdag i Nat.

Bottom.

Først, gode Peter Quince, sig os hvad Stykket handler om. Raab saa Actørernes Navne op, og kom saa til Sagen.

Quince.

Mare — vort Stykke er den allerbegrædeligste Comødie, og den allergrusommeligste Død om Pyramus og Thisbe.

Bottom.

Et suffisant Stykke Arbeide, det kan jeg forsikre Eder; og lystigt. Nu, gode Peder Quince, raab nu Actørerne op efter Listen. Mestere! stiller Jer i Rad.

Quince.

Svarer mig nu, naar jeg kalder. Nick Bottom, Væveren!

Bottom.

Her! Siig mig hvad jeg har at bestille, og gaae saa videre.

Quince.

I, Nick Bottom, er ansat som Pyramus.

Bottom.

Hvad er Pyramus? En Elsker eller en Tyran?

Quince.

En Elsker, som paa den galanteste Maade dræber sig selv af Kiærlighed.

Bottom.

Det vil koste adskillige Taarer, naar det bliver veritabel ageert. Naar jeg gjør det, saa lad Tilhørerne have et Øie med deres Øine. Jeg vil gjøre Blæst. Jeg vil hyle paa en Maade! — Nu til de Øvrige. Egentlig har jeg dog meest Anlæg til en Tyran. Jeg kunde prægtig spille en Herkylus, eller en Rolle hvor man vender op og ned paa alting og slaaer i Stykker:

„Snart Klippens Kant,
Som Diamant,
En Aabning fandt
I Fængslets Muur.
Og Phøbus Karm
Gjør kold og varm
Med Skiæbnens Harm
Al vor Natur."

Det var høit! Kald nu de andre Actører. Det var nu Herkylusses Natur, en Tyrans Natur. En Elsker er meer forbarmelig.

Quince.

Frands Flute, Bælgeflikkeren!

Flute.

Her, Peter Quince.

Quince.

I maae tage Thisbe paa Jer!

Flute.

Hvad er Thisbe? Er det en vandrende Ridder?

Quince.

Det er den Froken, som Pyramus skal elske.

Flute.

Nei Hilledød, lad mig ikke spille Fruentimmer. Jeg begynder alt at faae Skiæg.

Quince.

Det siger ingenting. I skal spille med Maske, og I kan snakke saa fiint som I vil.

Bottom.

Naar jeg maa skiule mit Ansigt, saa lad mig ogsaa spille Thisbe. Jeg skal snakke med en monstreslille Stemme: „Thisbe, Thisbe! Ak Pyramus min Beiler kiær! Din Thisbe kiær, og Jomfru skiær!"

Quince.

Nei vist ikke nei! I maa spille Pyramus; og Flute, I maae være Thisbe.

Bottom.

Godt. Videre!

Quince.

Robin Starveling, Skræderen.

Starveling.

Her, Peter Quince!

Quince.

Robin Starveling! I maae spille Thisbes Moder. Snout, Kiædelflikker!

Snout.

Her, Peter Quince.

Quince.

I, Pyramussens Fader; jeg selv Thisbes Fader. Snug Snedker, I har Løvens Rolle. Og saaledes, tænker jeg er Comødien besat.

Snug.

Har I skrevet Løvens Rolle op, saa maa jeg bede om den; for jeg har et daarligt Hoved til at lære udenad.

Quince.

I kan extemporere; I har ikke andet at giøre, end at brøle.

Bottom.

Lad mig ogsaa spille Løvens Rolle! Jeg skal brøle, saa det skal gaae alle Mennesker til Marv og Been. Jeg vil brøle, saa Hertugen skal sige: Lad ham brøle om igien! Lad ham brøle om igien!

Quince.

Dersom I giorde det altfor gyseligt, saa blev Hertuginden og Damerne bange. Og det var nok, for at vi alle kunde blive hængte.

Alle.

Ja saa bleve vi hængte, hver Kiæft.

Bottom.

Ja det tilstaaer jeg, mine Venner! Naar I giorde Damerne saa bange, at de mistede deres Forstand, saa kunde de være ufornuftige nok, til at hænge os op allesammen. Men jeg skal forstærke min Stemme; jeg skal brøle Jer saa sødt, som en kurrende Due. Jeg skal brøle, saa I troer at høre en Nattergal.

Quince.

I kan ikke spille nogen anden Rolle end Pyramus. Pyramus er en Mand med et nydeligt Ansigt; en brav Mand! Saa smuk en Mand, som man vil see for sine Øine; en overmaade angenem og fortræffelig Cavalleer. Derfor maae I absolut spille Pyramus.

Bottom.

Vel! Jeg paatager mig det. Med hvilket Skiæg mener I jeg skulde spille ham?

Quince.

Med hvilket I vil.

Bottom.

Jeg vil spille ham med et straafarvet Skiæg; eller med et citronfarvet Skiæg; eller med et purpurrødt Skiæg; eller med et Skiæg saa guult som den franske Krone.

Quince.

Hvad siger I om at spille med et Flødeskiæg? Her Mestere! have I Eders Ruller! Og nu maa jeg bede Jer, ansøge Jer og anraabe Jer om, at kunne dem udenad imorgen Nat, og at møde mig i Dyrehaugen, en Miil fra Byen, i Maanskin. Der ville vi prøve. Thi hvis vi mødes i Byen, saae faae vi Tilhørere, og Sagen kommer ud iblandt Folk. Nu vil jeg paa staaende Fod giøre en Liste over de Sager, som vi behøve til vort Stykke. Jeg beder Eder! bliver mig nu ikke borte!

Bottom.

Vi skal møde. Og der kan vi øve os ganske ligefrem og høiröstet. Giører Jer nu Umage! Farvel!

Quince.

Vi mødes ved Hertugens Eeg!

Bottom.

Ja vist! Holder nu Ørene stive!

(De gaae.)

Anden Akt.

Første Scene.

En Alf. Puk.

Puk.

Hei Alf! hvor gielder Farten hen?

Alfen.

Over Dal, over Hav,
Over Buſk, over Rod,
Over Gierd', over Grav,
Over Ild, over Flod,
Iler jeg i korten Stund
Mere ſnar end Maanen rund.
Duggens Kredſe vil jeg ſlaae
For Dronningen, paa vaade Straae.
Primeler hendes Majeſtæt
Følge, gyldenbroged' klædt;
Med Rubiner pyntet ſmukt,
Feers Gave! søde Lugt!
Dugdraaber nu, ſom Perler ſmaae
I hver Primels Øre jeg hænge maa.
Farvel, farvel! du Laps blandt Alfer, du!
Min Dronnings Følge ſtrax jeg venter nu.

Puk.

Vor Konge her vil holde Hof i Nat.

Vaer Dronningen, hun gaaer! Hun er forhadt.
Thi Oberon skyer hende med sit Slæng,
Fra den Tid at hun stial en deilig Dreng;
Et yndigt Barn, en indisk Kongeson,
Som hun opdrager til sin Page skion.
Nu kræver Oberon det Barn, saa snildt,
I vilden Skov med sig, som Gangerpilt;
Men hun ei miste vil sin Dreng saa kiær,
Som blomsterssmykket hun paa Hænder bær'.
Og nu de træffes ei, i Skovens Krands,
Ved Kilden klar, i lystig Stierneglands,
Før strax de kievles; saa hver Alf af Skræk
Maa skiule sig bag Barkens Rift i Hæk.

Alfen.

Ifald jeg ikke Feil af dig nu tager,
Est du blandt Aander den Spektakkelmager,
Som kaldes Hokkuspukkus, og hvis Ry
Er kiendt af Piger i hver Bondeby;
Som skummer Melk, og Qvinden Skade giør,
Saa hun forgiæves staaer og kiærner Smør,
Og puster aandeløs; det hielper ei!
Du driller Vandringsmanden paa sin Vei;
Men hvo dig kalder kiære lille Puk,
Ham hielper strax du med et venligt Buk.
Siig, er det ikke dig?

Puk.

Du taler sandt,
Deri jeg tidt min Spøg om Natten fandt.
Tit Oberon maa smile ved mit Væsen:
Naar efter Havre Hesten vender Næsen,
Saa vrinsker jeg som Hoppe, giør ham gal.
Tit lurer jeg i Naboskens Pokal,
Som stegte Æble, ganske liden rund;
Og naar hun drikker, mod den brede Mund
Jeg styrter, med en saadan Hiertens Lyst,
At Ollet spildes paa det flade Bryst.

Iblandt, naar hun vil læse Præfner, troer
Jeg er en Stol, den vrantne Bedstemoer:
En lille Kiænde da jeg glider kun
Til Siden — og habaus! der ligger hun;
Og hiver nu og hoster paa sin Bag,
Til hele Husets høieste Behag.
Da holdt der blier paa Maven, raabt og leet:
Nei slige Løier har man aldrig seet! —
Giør Plads nu, Alf, der kommer Oberon, der!

Alfen.

Min Frue hist. O gid vi ei var her

Oberon, Alfernes Konge, med Følge, fra den ene Side, og **Dronningen** fra den anden Side, med sit.

Oberon.

Slet mødt ved Maanskin, stolt Titania!

Titania.

Skinsyge Oberon! Forsvinder Alfer!
Thi jeg hans Omgang og hans Seng forsvor.

Oberon.

Holdt holdt, du Raske! Er jeg ei din Husbond?

Titania.

Saa var vel jeg din Hustru. Men jeg veed
Hvor lang Tid du dig stial fra Feers Land,
Og som en Coridon sad hele Dagen,
Paa Havrerørets Fløite spilled, sang
Din Elskov omt for Phillida. Hvi kommer
Du nu idag fra Indiens fierne Bierg?
Blot for at Amazonen her, den fyldige,
Den høitopskiørtede, din Yndlingsfrue,
Med Theseus sig forbinder. Derfor kom du,
Med Held og Frugtbarhed for deres Seng.

Oberon.

Ha du maa skamme dig, Titania!
Mit Venskab, haaner for Hippolita
Du, som er selv forelskt i Theseus?

Har du ei ledt ham, i en Straalenat,
Fra Perigune, som han ranede,
Og fik ham til at bryde med skiøn Ægle,
Med Ariadne, med Antiopa?

Dronningen.

Det er kun Griller af din Nidkiærhed.
Og aldrig saaes vi, fra hin Sommers Vaar,
Paa Høi, i Dal, i Skoven, eller Eng,
Ved stenet Kildevæld, ved sivet Bæk,
Hvad eller paa en Klippestrand i Sø,
I Kreds at dandse, medens Vinden peeb;
Før med dit Skiænd du strax forstyrred Spøgen.
Derfor har Stormen, som forgiæves hvined,
Til Hævn for os, søgt op i Søen dybt
Smitsomme Taager, der paa Landet faldt,
Og giorde hver en stakkels Bæk saa stolt,
At den har overskyllet sine Bredder.
See, derfor Oren bær sit Aag forgiæves;
Forgiæves Bonden strædte; grønne Korn
Er raadnet, før dets Ungdom end fik Skiæg.
Tom Stalden staaer nu paa den vaade Mark,
Og Kragen flagrer om de syge Hiorde.
Af Mudder slimet ligger Keglebanen;
Og Slangegangen, i de grønne Hække,
Betrædes ei, forvildes, vorer sammen.
Ei glæder Vintrens Lyst de Dødelige,
Ei Spil og Sang giør længer Natten fro.
Derfor har Maanen, Vandets Herskerinde,
Bleg i sin Vrede vasket hele Luften,
Og udbredt Feber overalt og Gigt.
Og see, ved slig Omskiftelse, forandre
Sig Aarets Tider: sølverhaaret Frost
Faldt ned i Purpurrosens friske Skiød,
Mens gamle Hyems, om snedækte Tinding
Og Hagen, har en Krands af Sommerblomster,
Der dufte, som til Spot. Nu Vaaren, Somren,

Den modne Høst, den vrede Vinter, bytte
De vante Klædemon; forbauset Verden
Ei kiender dem i deres Virkning meer.
Og denne hele Avl af Plager kommer
Blot af vor Strid, af vor Uenighed.
Vi er Forældrene, samt deres Aarsag.

Oberon.

Saa hæv den da! det kun beroer paa dig.
Hvi krænker du din Oberon, Titania?
See, jeg forlanger kun den lille Skifting
Til Smaadreng mig.

Dronningen.

Slaa du dit Sind til Ro!
Feelandet selv betaler ei min Dreng.
Hans Moder var Præstinde for min Orden.
I Indiens Kryderluft, ved Nattetid,
Heel ofte har hun sladdret ved min Side.
Tidt sad vi paa Neptunus gule Sand,
Betragted Handelsskibene paa Floden,
Og loe, hvergang ved Vindens yppige Leeg,
Det svangre Seil udvorte svulmende.
Det efterabed hun, med korte Trippen;
Thi dengang bar hun just min lille Junker;
Og segled spøgfuld paa det faste Land,
At hente Smaating mig; og kom igien,
Som fra en Reise, rig paa Handelsvarer.
Hun døde, Drengen kosted hende Livet.
For hendes Skyld opdrager Barnet jeg;
For hendes Skyld bortgiver jeg det aldrig.

Oberon.

Hvor længe vil du dvæle her i Lunden?

Dronningen.

Maaskee til efter Theseus Bryllupsdag.
Hvis du taalmodig i vor Kreds vil dandse,
Og see vor Maanskinsglæde — saa gaae med!
Hvis ei, viig mig, og jeg vil undgaae dig.

Oberon.

Giv mig din Dreng, saa vil jeg gaae med dig.

Dronningen.

Ei for dit Rige. Alfer lad os flye!
Ifald jeg blev, brød Striden ud paa ny.

(Dronningen gaaer med Følge.)

Oberon.

Vel, gaae du kun! du slipper ei af Skoven,
Før jeg har straffet din Fornærmelse.
Min vakkre Puk! kom hid! Du husker vel
Engang jeg sad paa Klinten af et Forbierg,
Og hørt' en Havfru paa Delphinens Ryg
Udstunge slige søde Velklangslyd,
At vilden Sø blev tam ved hendes Sang,
Og Stiernen selv skiød vildt af sine Veie,
At høre Strandens Mø?

Puk.

Jeg husker det.

Oberon.

I samme Stund jeg saae (hvad du ei kunde)
Imellem Jorden og den kolde Maane
Cupido væbnet flagre. Vaer han blev
En favr Vestal, som throned hist i Vesten;
Og skiød sin Piil saa susende fra Buen,
Som skulde hundredtusind Hierter spaltes.
Dog saae jeg ung Cupidos Flammepiil
Slukt i den vaade Maanes kolde Straaler;
Og rolig gik den konglige Præstinde
I sædelig Betragtning, elskovsfri.
Da saae jeg hvor Cupidos Piil faldt ned;
Den nedfaldt paa et spædt, et lille Blomster,
Før melkehvidt, nu purpursaaret, kaldet
Af Piger: „Kiærlighed i Lediggang."
Hent mig den Blomst! Du veed, hvor Urten groer.
Dens Saft, paa lukte Øienlaage kryftet,
Gior Mand og Viv forgabet og forelskt

Strax, i det første Creatur de møde.
Pluk mig den Urt! Og kom saa flux igien,
Før Leviathan svømmet har en Miil.

Puk.

Jeg slaaer en Kreds om Jorden i en Tid
Af to Minutter.

Oberon.

Har jeg først den Saft,
Belurer jeg Titania, naar hun sover,
Og krysser Draaberne paa hendes Øine.
Den første Ting, som da hun vaagnet seer,
(Det være Løve, Biørn, Ulv eller Tyr,
En Bavian, en lapset Abekat)
Hun skal forfølge den med henrykt Sicel!
Og før fra hendes Syn min Trolddom tages,
(Hvad let jeg mægter ved en anden Urt)
Hun overlade skal sin Smaadreng mig.
Men see hvem kommer der? Jeg er usynlig,
Og jeg vil høre denne Underhandling.

Demetrius kommer, **Helena** følger ham.

Demetrius.

Jeg kan ei elske dig. Forfølg mig ei!
Hvor er Lysander og skiøn Hermia?
Jeg ham vil dræbe, og hun dræber mig.
Du sagde: de var flygted hid til Skoven.
Nu er jeg her og render vild i Krattet,
Fordi jeg ei kan møde Hermia.
Bortgaa din Vei, og følg mig ikke meer!

Helena.

Du trækker mig, haardhiertede Magnet!
Dog drager du ei Jern til dig; mit Hierte
Er tro som Staal. Mist Magten til at drage,
Saa har jeg Magt ei til at følge dig.

Demetrius.

Og lokker, daarer jeg dig vel med Smiger?

Har jeg ei skriftet ærligt dig og reent ud,
At jeg kan aldrig, aldrig elske dig?

Helena.

Og derfor just jeg elsker dig desmeer.
Jeg er din lille Hund, Demetrius!
Jo meer du slaaer, jo meer jeg logrer for dig.
Behandl mig som din Hund! og spark mig, stød mig,
Foragt mig, glem mig, giv mig ikkun Lov til,
Uværdig som jeg er, at følge dig.
Hvad Plads kan vel din Ømhed skiænke mindre?
Og dog er mig den Plads af største Værd,
At lides af dig, som din lille Hund.

Demetrius.

Vægg ei min Siæl til altfor megen Afsky!
Jeg er som syg hvergang jeg seer paa dig.

Helena.

Og jeg er syg, naar jeg dig ikke seer.

Demetrius.

Du skaaner ei din Sædelighed nok.
Forlader Byen, overgiver dig
I den Mands Hænder, som dig elsker ei.
Betroer til Nattens Leilighed, og til
Den øde Skovs forføreriske Raad,
Din Uskyldś vigtige Klenodie.

Helena.

Din Dyd er mig et Sikkerheds Beviis.
Og hvor jeg seer dit Ansigt, er ei Nat.
Ei heller mangler Skoven Verdens Selskab.
Thi hele Verden finder jeg i dig.
Hvor kan du sige da, jeg er allene,
Naar hele Verden her betragter mig?

Demetrius.

Jeg løber fra dig, skiuler mig i Krattet.
Saa kan de vilde Dyr benaade dig!

Helena.

Det Vildeste har Hiertet ei som du.

Løb hvis du vil! Historien forandres:
Apollo flyer, og Daphne ham forfølger,
En Due jager Griffen; bliden Hind
Indhenter Tigren. Ha forgiæves Jil,
Naar Angst forfølger og naar Kiækhed flyer.

Demetrius.

Jeg svarer dig ei mere. Lad mig gaae!
Hvis du mig følger, vær forsikkret om,
At jeg skal giøre dig Fortræd i Skoven.

Helena.

I Templet, Byen, og paa Marken giør
Du mig Fortræd. O fy Demetrius!
Din Harme giør foragteligt mit Kiøn.
Vi ei for Elskov kæmpe kan, som I;
Vi ere skabt' at fries til, ei at frie!
Jeg følger dig. Mig Helved Himlen bliver,
Ifald din elskte Haand mig Døden giver.

(De gaae.)

Oberon.

Farvel du Nymfe! Hielpen er alt rede.
Du ham skal flye, og han skal dig tilbede.
Har du alt Blomsten der, Spilop? Velkommen!

Puk kommer.

Her er den!

Oberon.

O jeg beer dig, giv mig den!
Jeg veed en Høi, hvor sig vild Timian snoer,
Hvor vinkende Viol, Kiærminde groer;
Hvor Slaaentorn og frodig Vendbend tykt
Med sød Jasmin har flettet Hvælving bygt.
Der sov Titania mangen natlig Stund,
Ved Dands og Spøg paa Blomster vugges hun.
Der skyder spættet Ham saa tit en Snog,
Til Kiortel viid for hendes Alfepog.
I Diet kryster jeg mit Trylleri,
Da hidses hun af fiendtlig Phantasie.

Tag ogsaa noget! Søg bag Skovens Træer!
En sød athenisk Pige elsker her,
Foragtet af en Yngling. Lad en Taar
Hans Øie væde! Naar han op det slaaer
Lad strax ham da den Hulde see! Giv agt!
Du kiender ham paa hans Athenerdragt.
Vær nu forsigtig! Lad hans Hierte brænde,
Som hendes før for ham, nu hans for hende.
Du møder mig, saasnart som Hanen gol.

Puk.

Din Tiener lyder, Drot, hvad du befoel!

(De gaae.)

Anden Scene.

Et andet Sted i Skoven.

Alfernes Dronning med Følge.

Dronningen.

Nu et Svingom og nu en Alfesang!
Saa fort, i Trediedeel af en Minut.
I dræber Orme mig i Rosenknuppen!
I, Flaggermuus! for af dens Vingehinder
At gjøre mig smaae Alfekorter. Andre
Maae skye den Skrighals Uglen bort, som her
I natlig Flugt forundres ved at skue
De smukke Alfer. Syng mig nu i Søvn!
Gjør' saa Jer Pligt; og lader mig med Fred!

Alfernes Sang.

Spættet Snog, med Braaddens Kløft!
Ogle, her dig ikke sno!
Giftig Orm, gaa i din Grøft,
Ei forstyr vor Dronnings Ro.
Nattergal, med Melodie,
Til vort Visselul stem i:
Lulla, lulla, lullabi!
At ei Harm

Vor Frues Barm
Skrækker med sit Spøgeri.
Nu god Nat, med Lullabi!

Andre Alfer.

Oldenborre her ei suus!
Paa et andet Træ dig sæt!
Edderkop, i kunstigt Huus,
Væv ei andet Sted dit Næt!
Nattergal med Melodi,
Til vort Visselul stem i:
Lulla, lulla, lullabi.
At ei Harm
Vor Frues Barm
Skrækker med sit Spøgeri.
Nu god Nat med Lullabi!

Første Alfer.

Alting vel! Nu maae vi gaae.
Ikkun Een skal Skildvagt staae.

(Alferne gaae. Dronningen sover.)

Oberon

(kommer og kryster hende Blomstersaften paa Øienlaagene.)

Den, du vaagnet skuer her,
Tag ham for din Hiertenskiær;
Smægt og suk for ham især.
Være sig: Los, Biørn og Kat;
Sviin, med Børster fælt besat;
Dog det være skal din Skat.
Vaagn da, for din Halve Siæl!
Elsk ham, var han nok saa fæl!

(Oberon gaaer.)

Lysander og **Hermia** komme.

Lysander.

Min Elskte! du er af din Vandring træt.
Og reent ud sagt: forglemt jeg Veien har.
Vel, lad os da, hvis det dig tykkes ret,
Her vente Dagen, til den stiger klar.

Hermia.

Vel, søg et Leie dig bag Skovens Qviſt!
Til Pude tiene ſkal mig Bakken hiſt.

Lyſander.

En Græstorv være Bolſter for os To:
Een Siæl, een Seng, to Hierter og een Tro.

Hermia.

Nei min Lyſander! hvis du mig har kiær,
Saa flyt dig bort, og lig mig ei ſaa nær.

Lyſander.

Mon vel min Dyd fornærme dig formaaer?
Hvad Elſkov ſiger, Kiærlighed forſtaaer.
Jeg meente kun: den Ild, ſom brænder hedt,
Har ſmeltet begge Hierterne til Eet.
To Siæle ſammenlænkte ved en Eed,
Har vakt i Tvendes Bryſt een Kiærlighed.
Thi nægt da ikke dette Leie mig!
Jeg ei fornærmer, for jeg nærmes dig.

Hermia.

Hvor min Lyſander leger dog med Ord!
Mig ſelv den ſtørſte Skam viſt vederfoer,
Hvis jeg om dig, du kan fornærme, troer.
Men ædle Ven, ved Tro, ved Ærbarhed,
Lad mig med Fred! og ryk dig længer ned!
Saa ſtort maa Rummet være, ſom en Mand,
Tilladt, en dydig Pige ſlumre kan.
Saa langt imellem. Nu min Ven, god Nat!
Elſk, til dit hulde Liv har dig forladt!

Lyſander.

O Amen, Amen, til din Bøn min Mø!
Før doer jeg, før min Kiærlighed ſkal døe.
Her er min Seng. Søvn! giv den Elſkte Ro!

Hermia.

Gid Ønſkets Gave deles mellem To!

(De ſove)

Puk kommer.

Giennem Skoven faldt min Vei,
Men jeg fandt Atheneren ei,
Paa hvis Øine prøves vil
Blomstens Kraft, i Elskovsspil.
Nat og Taushed! — Hvo har lagt
Hist sig i Athenerdragt?
Det er Den, min Drot har sagt,
Han kaster paa sin Mø Foragt.
Og her sover Pigen sund,
Paa den fugtiggrønne Grund.
Stakkels Mø, hun tør ei vel
Ligge nær den Rivihiel?
Hele Duggens Troldom, Drog,
Krystes paa dit Øielaag.
Naar du vaagner, Elskovs Kummer
Snart forjage vil din Slummer.
Vaagn, naar jeg er borte, du!
Oberon mig venter nu.

(Gaaer)

Demetrius og Helena komme hurtig ind.

Helena.

Demetrius! min Elskte! dræb mig! staa!

Demetrius.

O qvæl mig ei! Jeg beder dig: gaa, gaa!

Helena.

Forlader du mig grumt i Mørket da?

Demetrius.

Jeg raader dig, bliv her! Jeg gaaer herfra.

(Demetrius gaaer.)

Helena.

Mig aandeløs har giort den vilde Jagt.
Jo meer jeg bad, jo meer jeg fik Foragt
Hvor Hermia er? Hun spilder ei sin Møie!
Hun drager til sig med et signet Øie.
Hvad gav det Glands? De bittre Taarer? Nei,
Hun aldrig græd saa bitterligt som jeg.

O jeg er skabt, som fæle Biørn, saa stygt.
De vilde Dyr, som see mig, flye af Frygt;
Hvad Under at Demetrius mig flyer?
Mit Syn ham skrækker, som et vanskabt Dyr.
Med Hermia voved jeg, for falske Speil,
At sammenligne mig, med slige Feil?
Men hvo er det? — Lysander ved min Fod?
Død? Sovende? Jeg seer ei Saar, ei Blod.
Lysander, hvis du lever, vaagn! opstaa!

Lysander vaagnende.

For dig jeg vil igiennem Ilden gaae,
Forklarte Helena! Naturens Lyst!
Jeg skuer Hiertet i dit klare Bryst.
Hvor er Demetrius? Er han dig værd?
Den Niding! Han skal blode for mit Sværd.

Helena.

Tal ikke saa Lysander, tal ei saa!
Hvis end han elsker Hermia — lad ham gaa!
Hun elsker dig dog tro; thi vær du glad.

Lysander.

Jeg glad ved Hermia? Nei vi skilles ad!
Den Tid er spildt, da hende jeg tilbad.
For dig, ei meer for hende, vil jeg lue!
Hvo bytter ikke giærne Ravn for Due?
Fornuften styrer Villien hos en Mand,
Den siger: Du est bedre Lilievand.
Alt har sin Tid, hvad vorer og hvad trives;
Nu først min Indsigt Modenheden gives;
Nu først udvikler sig min Manddomsaand,
Og Villien leder, ved Fornuftens Haand,
Mig for dit Aasyn. Nu jeg læser, klog,
Først Elskovs Virkninger i Elskovs Bog.

Helena.

Til Haan bestemte mig min Fødselsstund.
Fortiener jeg slig Spot af Eders Mund?
Er det ei nok, ei nok, min unge Mand,

At aldrig jeg, ak aldrig vinde kan
Et venligt Blik af min Udvalgtes Øie?
Skal Eders Drilleri mig meer nedbøie?
Ha sandelig, det er ei smukt, at I
Paa slig en haanlig Viis til mig vil frie.
Far vel! Reent ud: Jeg havde aldrig troet,
I Eder slig en Lavhed havde boet;
Og at en Mø, forladt af hendes Kiære,
Strax derfor skulde Spot for Andre være.
(Gaaer.)

Lysander.

Hun saae ei Hermia. — Hermia sov du der!
O gid du aldrig kom Lysander nær.
Som Graadigheden efter søde Sager
Just endes med, at man det Ækle vrager;
Som Kiætteri mest hades, velfortient,
Af Daaren, som er fromt tilbagevendt; —
Saaledes du, mit Kiætteri! min Pest!
Gid hver dig hade; jeg dig hader mest.
Nu jeg i Verden intet bedre veed,
End vinde, Helena, din Kiærlighed.
(Gaaer)

Hermia (vaagner).

O Hielp, Lysander! hielp mig, hør min Røst!
Kom, riv den fæle Slange fra mit Bryst!
O vee mig Arme! hvor jeg drømte stygt.
Lysander see! End skiælver jeg af Frygt.
Mig tykkes at en Slange stak mit Hierte;
Og at du smilte grusomt ved min Smerte.
Lysander borte? Gud, Lysander! Hvor?
Han har forladt mig; Ei en Lyd — Et Ord.
O Himmel! Elskte Ven! Hvor er du! Hør!
Tal — ved vor Kiærlighed! — af Skræk jeg døer.
End ei? Velan! afsted jeg skynder mig,
Og finder enten Døden, eller dig.
(Gaaer)

Tredie Akt.

Første Scene.

Skoven.

Quince, Snug, Bottom, Flute, Snovt og Starveling komme.

Feernes Dronning ligger og sover.

Bottom.

Er vi alle med?

Quince.

Hver Siæl. Og her er et overordentlig bequemt Sted til vores Prøve. Denne Grønning skal være vor Skueplads, denne Hvidtornshække vort Pyntekammer; og vi vil agere ligesaa accurat, som om det skedte for Hertugen selv.

Bottom.

Peter Quince!

Quince.

Hvad vil du, min søde Broer?

Bottom.

Her er en Ting i denne Comødie om Pyramus og Thisbe, som aldrig kan behage. For det første drager Pyramus et Sværd, for at stikke sig selv ihiel. Det kan Damerne ikke taale. Hvad svare I dertil?

Snovt.

Død og Kritte, det var en forbandet Streg!

Starveling.

Jeg tænker det er bedst, vi udelader Hjelslagningen, til alting er forbi.

Bottom.

Ikke en Tøddel! Jeg faaer et Indfald, hvorved alting kan blive godt endnu. Der maa skrives en Prolog, og i Prologen maa der siges paa en forblummet Maade: at vi ingen Fortræd gjøre med vore Sværd; og at Pyramus er ikke taget virkelig af. Og til en ydermere Bekræftigelse, kan I jo lade dem under Haanden vide: at jeg Pyramus, ikke er Pyramus; men Bottom Væver. Det vil betage dem al Skræk.

Quinee.

Godt! Vi vil skrive saadan en Prolog, og den skal baade have Næb og Kløer.

Bottom.

Nei lad den ikke faa Næb og Kløer, saa blive de bange for den med.

Snovt.

Mon ikke Damerne ogsaa blive altererede over Løven?

Starveling.

Det frygter jeg for, det staaer jeg Eder inde for!

Bottom.

Mestere! I skulle dog tage det i Betænkning! En Løve! — Gud bevares — at bringe den i Dameselskab! Det er en gyselig Historie! Der gives ingen grusommere Rovfugl, end saadan en levende Løve. Tag Jer vare, for hvad I gjøre.

Snovt.

Saa maa en anden Prolog berette, at det er ingen Løve.

Bottom.

Nei, I maa nævne hans Navn; og der maa stikke lidt ud af hans Ansigt bag ved Løvens Hals; og han maa snakke noget ud igiennem Aabningen, hvad det nu kan være: „Naadige Fruer," — eller: „Skiønne naa-

dige Fruer! Jeg vilde ønske, eller, jeg vilde bede, eller, jeg vilde anraabe Eder om: Frygter ikke, skiælver lige saa lidet! Jeg vover mit Liv for Jer. Dersom I troer jeg kommer her, som en Løve, saa gaaer jeg af mit gode Skind. Nei jeg er ikke saadan en Karl. Jeg er et Menneske af det sædvanlige Slags. Og lad ham saa kun sige sit Navn, og fortælle dem reent ud af Posen at han er Snug Kiædelflikker!

Quince.

Rigtig! Saa skal det være. Men der er endnu et Par haarde Nødder at knække. Hvordan faae vi Maanskinnet ind i Værelset? For I veed, Pyramus og Thisbe mødes i Maanskin.

Snug.

Skinner Maanen, den Nat vi spille?

Bottom.

En Kalender! En Kalender! See i Almanakken efter Maanskin! See efter Maanskin!

Quince.

Jo! hun skinner den Nat.

Bottom.

Saa behøver I jo bare at lade et Skod staae aabent paa det store Kammervindve hvor vi spille. Saa kan jo Maanen skinne giennem Skoddet.

Quince.

Aa ja! Eller ogsaa der kunde komme Een ind, med en Tornebusk og en Hornlygte, og sige, han var tilstæde for at dissigurere eller presentere Maanskinnets Person. Men der er endnu Eet: Vi maa have en Væg ind i det store Værelse; for Pyramus og Thisbe, siger Historen, talede med hinanden giennem en Sprække paa Væggen.

Snug.

I faaer aldrig nogen Væg derind. Hvad mener I, Bottom?

Bottom.

Saa maa Een af os repræsentere Væg. Og I behøve jo bare, at stryge ham over med lidt Kalk, eller lidt Limfarve eller Kridt. Saa er han Væg. Og lad ham saa holde sine Fingre saaledes; saa kan jo Pyramus og Thisbe hviske til hinanden giennem Sprækken.

Quince.

Ja, naar det gaaer an, saa er alting i Orden. Kom! sætter Jer nu ned, hver Moders Siæl, og prøver Eders Roller. Pyramus! I begynder. Naar I har endt Eders Tale, saa gaae bag Hækken! Og saaledes Enhver efter sit Stikord.

Puk (kommer frem i Baggrunden).

Hvad for Spidsborgere giør her sig tykke,
Saanær ved vores elskte Dronnings Vugge?
Et Skuespil? O nei det maa jeg see!
Og spille med, ifald det giøres nødigt.

Quince.

Tal Pyramus! Thisbe kom frem!

Pyramus.

Thisbe, som Blomst af Vælling dufter sød —

Quince.

Af Vellugt, Vellugt!

Pyramus.

Af Vellugt dufter sød,
Saa giør din Aande, Thisbe, du min Ven! —
Jeg hør' en Røst. Tys, tys, en Stemme lød.
Aa vent mig lidt, jeg kommer strax igjen.

(Pyramus gaaer.)

Puk.

En egen Pyramus, som spiller her.

(Gaaer.)

Thisbe.

Skal jeg nu til det?

Quince.

Ih ja gu skal I saa! I maae vide, han gaaer bare

bort, for at see efter en Larm, han har hørt. Han kommer strax igien.

Thisbe.

Straalfulde Pyramus, saa hvid som Liliens Snee,
Og hvid, som Rosen selv i deiligste Poket;
Du raske Ungdomsblod! blandt Mænd den ypperste!
Tro, som en trofast Hest, der aldrig bliver træt;
Jeg møder, Pyramus, dig ved Kontussens Grav.

Quince.

Ninussens Grav, Karl! Men det skal I ikke sige strax. Det svarer I Pyramus. I siger Jeres Rulle op paa eengang. Pyramus kommer. Jeres Stikord er faldet; det er „aldrig bliver træt."

Bottom kommer tilbage med et Æselshoved.

Thisbe.

Haha! — „Tro, som en trofast Hest, der aldrig bliver træt —"

Pyramus.

Hvis, Thisbe, jeg var skiøn, saa var jeg ene din.

Quince.

O uhyre! O forfærdeligt! Vi ere forherede. Jeg beder Eder, Mestere, flyer! Mestere, Hielp!

(Narrene løbe derfra.)

Puk.

Jeg fører Jer omkring i grønnen Lund;
Igiennem Busk og Torn og Mose vild;
Snart see I mig som Hest, og snart som Hund,
Som Sviin, som hovdløs Biørn, og snart som Ild;
Vil vrinske, giøe, vil grynte, brøle, lue;
Som Hest, som Hund, Sviin, Biørn og Ild at skue!

(Gaaer.)

Bottom.

Hvorfor løbe de bort? Det er et Skiælmstykke af dem, for at gjøre mig bange.

Snovt (kommer tilbage).

Ak Bottom du est forvandlet? Hvad seer jeg! Hvad maa jeg opleve om dig? (Gaaer.)

Bottom.

Hvad seer du andet, end dit eget Æselshoved? Ikke sandt?

Quince kommer.

Gud hielpe dig Bottom, Gud hielpe dig! du est transfigureert! (Gaaer)

Bottom.

Jeg mærker nok deres Narrestreger. De vil giøre en Æsel af mig. De vilde giøre mig bange, hvis de kunde. — Men jeg gaaer ikke af Stedet! Lad dem saa giøre hvad de ville. Jeg vil gaae frem og tilbage, og sunge, for at de skal see, jeg ingen Frygt har.

(synger)

Den Tiure med sin sorte Strut,
Og Næb som Appelsin;
Den uselige Giærdesmut,
Samt liden Drosel fiin;

Dronningen (vaagner).

Hvad Engel vækker mig paa Blomsterfengen?

Bottom.

Græshoppe, Spurv og bitte Lærke,
Dertil den Giøg saa graa,
Der sunge hvad mangen Mand bør mærke,
Men ikke svare paa.

Thi, min Tro, hvem vilde vel spilde sin Vid paa saa naragtig en Fugl? Hvem vilde kalde Fuglen en Løgner, naar den giækker ham?

Dronningen.

O ædle Dødelige, syng igien!
Mit Øre sig forelsker i din Sang,
Mit Øie du fortryller med din Skabning;
Og dine Dyders Kraft med Magt mig byder,
Ved første Syn, at tolke dig min Ømhed.

Bottom.

Mig tykkes Madam! der er kun liden Forstand derudi. Skiøndt rigtignok, naar vi skal tale reent ud:

Forstand og Kiærlighed have kun lidet at gjøre med hinanden nu til Dags. Det er baade Synd og Skam, at ingen ærlige Naboer vil forlige dem med hinanden. Naa? Jeg kan ogsaa slaae en Spas af, naar det kniber.

Dronningen.

Du est saa viis som du est skiønhedsfuld.

Bottom.

Nei, ikke slet. Men hvis jeg bare havde Viisdom nok, til at finde ud af Skoven, saa havde jeg saameget, jeg behøver.

Dronningen.

Forlang ei ud af denne Skov at gaae!
Du, villig eller tvungen, dvæle maa.
Jeg er en Aand af ikke ringe Stand,
En evig Sommer hersker i mit Land.
Jeg elsker dig, og derfor gaa med mig!
Jeg giver Alfer til Opvartning dig.
D hente Perler under Havets Vover,
Og synge, medens du paa Blomster sover.
Dit dødelige Støv jeg rendser nu,
At let, som Aand, i Luften svæver du.
Hei! Spindvæv, Ærteblomst, Møll, Sennopskorn!

Fire Alfer komme.

Første Alf.

Her!

Anden Alf.

Og jeg!

Tredie Alf.

Og jeg!

Fierde Alf.

Og jeg. Hvor skal vi hen?

Dronningen.

Kom! Viser denne Herre høflig Iver!
Svæv for hans Øine, hopper hvor han er.
Hent Apprikoser ham og Stikkelsbær.
Ham Moorbær, Purpurdruer, Figen, gi'er!

Stiæl Honningsækken bort fra nogle Bier;
Et Vorbeen af dem, som en Kiærte, brænd,
Og ved Johannisormens Lys det tænd!
Tilsengs I lyse da min Ven saa smuk.
Af brogede Sommerfugle Vingen pluk,
Og vifter fra hans Øine Maanens Skin!
Nu hilser ham med et tienstfærdigt Sind.

Første Alf.

Hil dig, Dødelige, Hil!

Anden Alf.

Hil!

Tredie Alf.

Hil!

Bottom.

Jeg er Eders Høivelbaarenheder uendelig forbunden. Maa jeg udbede mig Eders Høivelbaarenheds Navn?

Spindevæv.

Spindevæv!

Bottom.

Det skal fornøie mig at giøre Eders nærmere Bekiendtskab, gode Mester Spindevæv! Naar jeg skiærer mig i Fingeren, skal jeg tage mig den Frihed at bruge Jer. Eders Navn, min værdige Herre?

Ærteblomst.

Ærteblomst!

Bottom.

Jeg beder Eder! Recommandeer mig til Madam Ærtehinde, Eders Fru Moder, og til Eders Fader, Herr von Ærtebælg. Gode Mester Ærteblomst, det skal fornøie mig, at komme i Kast med Jer. Maa jeg udbede mig Eders Navn, min Herre?

Sennopskorn.

Sennopskorn!

Bottom.

Gode Mester Sennopskorn! Jeg har havt Prøver paa Eders Taalmodighed. Den uforskammede Tølper

Oresteg, har alt slugt mangen brav Mand af Eders Familie. Jeg forsikrer, Eders venlige Omgang har tidt bragt mig Taarerne i Øinene. Jeg ønsker at gjøre Eders nærmere Bekjentskab, kiære Mester Sennopskorn!

Dronningen.

Nu iler! Følger ham hen til mit Buur.
See Maanen stirrer hist med Graad i Øiet.
Naar Maanen sørger, hvert et lille Blomster
Begræder en afrevet Jomfrukrands.
Nu lad min Elskte tie! Gaaer med Taushed!

(De gaae)

Anden Scene.

Et andet Sted i Skoven.

Oberon kommer).

Mon vel Titania er vaagen alt?
Jeg gad dog vide, hvilken Gienstand først
Hun saae, som har til Elskov hende henrykt.

(Puk kommer.)

Der er mit Bud! Nu overgivne Alf,
Hvad fik i Skoven du for Eventyr?

Puk.

Min Dronning elsker et afskyligt Dyr.
Nær hendes lukte hellige Sovebuur,
Hvor Søvnen qvæged slumrende Natur,
En grov Flok Haandværksfolk, som kun til Nød
I deres Værksted tiene dagligt Brød,
Tilsammenkom, at prøve der et Spil,
Som man ved Theseus Fest opføre vil.
Den værste Lømmel i den hele Flok,
Som, troer jeg, Pyramus skal spille nok,
Gik bort fra Scenen, smutted i en Busk.
Mit Snit jeg passed, tog ham i hans Dusk,
Og satte ham et Æselshoved paa.
Nu atter han sin Thisbe svare maa.
Knap træder frem min Dosmer af sit Græs,

Saa flygte de med Skrig, som vilde Giæs
For Krybeskytten; som en Kragehær,
Med Snadren, Larm, ved Skud af et Gevær:
De skilles ad i Skyen, som et Lyn,
For brat at komme Sigteren af Syn.
I deres Flugt Een raaber hist, her Een;
Hin skriger: Mord! og denne: Hielp Athen!
De sandsesløse tumle vildt omkring;
See Fiender selv i reent livløse Ting.
Hin staaer i Torn, og hin i Brombærkrat;
Hist mister een sit Værme, den sin Hat!
I saadan Frygt jeg dem af Skoven drev,
Ikkun skiøn Pyramus tilbageblev.
Titania vaagned — det var bedst af Spadsen —
Thi nu er hun forelsket i et Asen!

Oberon.

Det bedre gaaer, end selv jeg havde tænkt.
Men har du paa Athenerens Die sænkt
Den Elskovssaft, som vel han har behov?

Puk.

Ja vist, jeg sneg mig til ham, da han sov.
Og den athenske Mø ham slumrer nær;
Saasnart han vaagner, seer han hende der.
(Demetrius og Hermia komme.)

Oberon.

Der kommer jo Atheneren paa vor Vei.

Puk.

Det Pigen er, men Manden er det ei.

Demetrius.

O sky ei den, som ønsker dig at vinde;
Og giem dit bittre Had til bittre Fiende!

Hermia.

Jeg skiender blot; men frygter at, du mig
Har givet Ret til at forbande dig.
Har du Lysander dræbt, imens han sov?
Vel! pladsk og træd i Blod! Tag end et Rov,

Nedstik mig med!
Vist ikke Solen Dagen er saa tro,
Som han var mig. Troer du, han sveeg min Ro,
Og sneg sig fra den Slumrende? Før huul
Kan Jorden bores; skinner Maanen guul
Igiennem Centret af den hele Klode,
Til Trods for Solen paa vor Antipode.
Ja det er saa, ja du har myrdet ham!
Saa seer en Morder ud: saa bleg, saa gram.

Demetrius.

Saa seer en Myrdet ud, som her jeg staaer.
Din Grusomhed mig gav mit Banesaar.
Men du, skiøndt Morderske, du skinner huld
Som Venus paa sin Himmel straalefuld.

Hermia.

Hvor er da min Lysander? Kiære Ven,
Demetrius! ak skiænk mig ham igien!

Demetrius.

Før kasted hen jeg for min Hund hans Liig.

Hermia.

Bort Affkum! Blodhund! Udtømt har din Svig
Min Qvindetaalmod. Har du dræbt ham? Ha!
Du aldrig meer for Mand skal gielde da.
O stig mig ærligt — hvis du det formaaer:
Siig, har du paa hans Hoved krumt et Haar?
Tal! har du dræbt ham sovende? — Hvor stort!
Det kunde selv en Orm, en Ogle giort.
En Ogle, ja, fuldførte denne Daad.
Du, værste Slange, stak med dobbelt Braad.

Demetrius.

Hvi raser du? Hvi er i Hu du mod?
Jeg har ei udgydt din Lysanders Blod.
Saavidt jeg veed, er han ei heller død.

Hermia.

O stig mig, truer ham da ingen Nød?

Demetrius.

Hvad er min Løn, naar jeg har endt din Vee?

Hermia.

Den Forret: aldrig mere mig at see!
Saa flyer jeg nu din Nærhed, som jeg hader:
Han leve, eller døe — jeg dig forlader!

(Gaaer)

Demetrius.

Vildt koger hendes Blod. Lad hende gaae!
En liden Stund jeg vil tilbage staae.
Nu Sorgens Byrde trykker mere stort,
Da Skyldner Søvn har Sorg til Skyldner giort.
Maaskee betaler den sin Gield med Renter,
Naar her kun med Taalmodighed jeg venter.

(Han lægger sig ned.)

Oberon (til Puk).

Hvad giør du? Skiælner du ei mere nøie?
Giød Blomstens Dug paa trofast Beilers Øie?
Ved denne Feil har du, saavidt jeg veed,
Giort Heden kold, og ikke Kulden heed.

Puk.

Lad Skiæbnen raade! Holder Een sin Tro,
Saa bryde Millioner Eden jo.

Oberon.

Far giennem Skoven hurtig som en Vind!
Søg Helena, i Hast mig hende find!
Hun er saa elskovsyg, saa bleg, saa mod,
Af Længsel tæres hen det unge Blod.
Lok hende hid med Giøgleri. Ham der
Jeg klarer Synet, til hun kommer her.

Puk.

Jeg gaaer, jeg gaaer. See kun min Iil!
Saa snelt fra Streng flyer ingen Taterpiil.

(Gaaer,

Oberon.

Hulde Blomst med Purpurkind,
Som Cupido gav sit Skin,

Giv ham Synet, som var blind!
At den Skiønne, rank og trind,
Smelte maa det haarde Sind,
Venus lig paa Skyens Tind.
Træd i Skoven for ham ind,
Og din Elsktes Hierte vind!

Puk (kommer.)

Høvding for vor Alfehær,
Helena nu kommer der.
Svenden, som jeg dryppet har,
Følger Pigen, dyrebar.
Skal vi see dem bag vor Hække?
O de dødelige Giække!

Oberon.

Gak tilside, lille Pus!
Væk mig ei Demetrius!

Puk.

Een skal elskes nu af To?
Hei, et lystigt Spil min Tro!
Puk sin største Glæde faaer,
Naar ravruskende galt det gaaer.

Lysander og **Helena** komme.

Lysander.

Hvor kan du troe, jeg hykler Kiærlighed?
Mon Haan og Spot med Taarer blandes kan?
Jeg sværger og jeg græder. Slig en Eed
Beviser i sin Fødsel, den er sand.
Hvor kan af dig til Spot kun vorde regnet,
Hvad i sit Aasyn bærer Sandhedstegnet?

Helena.

Jeg meer og meer din Ryggesløshed troer.
Eed dræber Eed? Den Dyd har Diævlen eiet!
Det sværger Hermia, hør hendes Ord:
Vei Eed mod Eed! og du har intet veiet.
Du til os Begge dine Løvter sætte
Paa Vægten, — og de stige lige lette.

Lysander.

Forrykt og vild jeg hende Troskab svoer.

Helena.

Det er du nu, fordi du brød dit Ord.

Lysander.

Demetrius elsker hende, ikke dig.

Demetrius (vaagner).

O Helena! min Nymphe! min Gudinde!
Hvor skal jeg Lige til dit Øie finde?
Krystal er mørkt! Men dine Læber er
To modne kyssende smaae Kirsebær!
Den frosne Snee, som høit paa Taurus rager,
Som Østenvinden feier, ligner Krager,
Naar du din Haand opløfter. Lad mig trykke
Et Kys paa englehvide Mesterstykke!

Helena.

O Spot! O Helved! Jeg seer tydelig
Hvor det fornøier Jer at drille mig.
Ifald I kiendte Sædelighedς Værd,
I viiste mig ei denne Uretfærd.
I kan jo gierne hade mig! Forskaan
Mig blot for denne fæle, frække Haan.
O, var I Mænd som sande Mænd bør være,
Da agted I en ædel Qvindes Ære;
Drev ei med Eed og Løvter Spot, og bad
Om Elskov ei, med Hiertet fuldt af Had.
I beile begge jo til Hermia?
Nu kappes I, at haane Helena!
En mandig Daad, som Helte kan fornøie,
At præsse Taarer af en Piges Øie,
Med nedrig Haan. Nei, aldrig i sit Liv
En ærlig Helt har yppet nedrig Kiv,
Og spottet Piger for sin Tidsfordriv.

Lysander.

Demetrius! det er ei Ærlighed.
Du elsker Hermia. Viid, jeg det veed!

Og her jeg villig giør dig Seiren let,
Til Hermias Haand afstaaer jeg dig min Ret.
Skiænk mig nu Helena, min elskte Mø.
Thi før jeg glemmer hende, skal jeg døe.

Helena.

Hør hvilke Ord de hen i Vinden strøe!

Demetrius.

Behold du Hermia, Lysander. Jeg
Har elsket hende, elsker hende ei.
Mit Hierte var som paa en fremmed Strand,
I Helena det fandt sit Fædreland,
Sit Hiem.

Lysander.

Ei, Helena! for dig han brænder.

Demetrius.

Kald den en Løgner ei, som du ei kiender!
Du kunde vorde strængt irettesat.
Der er din Halvesiæl! der er din Skat!

Hermia (kommer).

Mørk Nat, som røver Diet Lysets Glands,
Forstærker og forfiner Ørets Sands.
Hvad Synet i sin Magt og Styrke taber,
Beriger Hørelsen med Egenskaber.
Ei Diet seer Lysander dig, min Fryd!
Men Øret lokkes af din Stemmes Lyd.
Hvor kunde du mig haant forlade saa?

Lysander.

Den Elskov kalder bort, maae han ei gaae?

Hermia.

Og hvilken Elskov drog dig fra min Side?

Lysander.

Min Dvælen der ei Elskov kunde lide;
Det var skiøn Helena! Hvis Øine to
Fordunkle Nattens Lys, hvert Stierne-Ø.
Hvi søger du mig? Veed du ei, mit Had
Var Aarsag i, at brat vi skiltes ad?

Hermia.

Du spøger kun! Du taler ikke sandt.

Helena.

Hun med Forræderne sig fræk forbandt.
Ha nu forstaaer jeg: Alle tre de sig
Har sammensvoret, for at plage mig. —
Uædle Hermia! Troløse Pige!
Har du dig sammenrottet og forbundet
Med Disse nu, for at forhaane mig?
Er hver en Hemmelighed, vi har deelt,
Al Søstertroskab, hver en Times Glæde,
Naar paa den hurtigfodede Tid vi skiændte,
Som skilte os; — ak, er det reent forglemt?
Vort Skolevenskab, vor uskyldige Barndom?
Vi skabte, som to kunstige Gudinder,
Med vore Naale begge, samme Blomst,
Paa samme Bænk og efter samme Mønster;
Vi qvad den samme Sang, med samme Røst;
Som vare Hænder, Siæle, Stemmer, Hierter,
Reent uadskillelige, sammengroete.
Aldeles ligt et dobbelt Kirsebær,
Der synes deelt, men Eet dog i sin Deeling.
To kiælne Bær paa een og samme Stilk,
To Legemer med eet og samme Hierte;
To Skiolde ligned vi, paa samme Vaaben,
Forbundne begge ved en kiærlig Krone.
Nu sønderriver du vort gamle Forbund,
Og spotter grumt, med Mænd, din stakkels Søster?
Det er ei kiærligt, og ei qvindeligt.
Vort Kiøn, saavel som jeg, har Ret at klage,
Endskiøndt Fornærmelsen kun træffer mig.

Hermia.

Din Vredesyttring høist forbauser mig.
Jeg spotter ei du; spotter, som det lader.

Helena.

Har du ei sendt Lysander hid, at haane

Mit Anſigt, mine Øine, med ſin Roes?
Og her Demetrius, din anden Beiler,
(Som nys forrykt mig har med Fødder traadt,)
At kalde mig Gudinde, Nymphe, Guddom,
Og himmelſk ſtelden? Hvi har ſaa han talt
Til den, han hader? Hvi affvoer Lyſander
Din Kiærlighed, ſom fylder heelt hans Bryſt,
For her at tolke mig Hengivenhed?
Har du ei drevet, ægget ham dertil?
Ifald jeg har hans Godhed ei ſom du,
Udgiør hans Kiærlighed ei meer min Lykke;
Men elſker jeg ulykkelig forſmaaet,
Da viis din Medynk, ikke din Foragt!

Hermia.

Jeg ei forſtaaer, hvad dette ſkal betyde.

Helena.

Alt bedre! Hav kun et alvorligt Anſigt,
Og giør ſaa Miner, naar jeg vender Ryggen.
Blink til hinanden! Lader Spøgen vare!
Vel udført, bør den ſtaae paa Pergament.
Hvis Medynk I beſad og gode Sæder,
Behandled I mig ei paa ſaadan Viis.
Men nu farvel! Det var min egen Skyld.
Død eller Afſtand ſkal helbrede mig.

Lyſander.

Bliv, ædle Helena, og hør mit Forſvar.
Min elſkte Siæl! Mit Liv! Skiøn Helena!

Helena.

O herligt!

Hermia.

Kiære! haan ei hende ſaa.

Demetrius.

Hvis denne Bøn er ſpilt, ſaa kan jeg twinge.

Lyſander.

I bede mig og twinge lige kraftigt;
Din Trudſel er ſaa ſvag ſom hendes Bøn.

O Helena, ved mit Liv, jeg elsker dig!
Jeg sværger det og vover gierne Livet
Mod den Forvovne, som vil nægte det.

Demetrius.

Jeg troer, jeg elsker hende meer end du!

Lysander.

Hvis du det troer — vel — lad os undersøge!

Demetrius.

Godt! kom!

Hermia.

Lysander, hvad vil dette sige?

Lysander.

Bort, Negerinde!

Demetrius.

Nei! holdt! holdt! Det lader,
Som han vil bryde løs, som han vil følge;
Men han betænker sig. Nu er han tam!

Lysander.

Slip Kat! Du Burre! Monstrum lad mig være!
Hvis ei, jeg vrister bort dig, som en Slange.

Hermia.

Hvor blev du dog saa haard? hvad har forvandlet
Dig, elskte Ven?

Lysander.

Din Ven? bort Tatergvinde!
Bort ækle Medicin! forhadte Gift!

Hermia.

I spøger, ikke sandt?

Helena.

Jo vist, som I!

Lysander.

Demetrius, jeg holder dig mit Ord.

Demetrius.

Jeg ønskte til Beviis din Haand derfor.
En svag Haand holder dig; jeg troer dig ei!

Lysander.

Hvad? skal jeg saare, slaae og dræbe hende?
Jeg hader, men tilføier intet Ondt!

Hermia.

Mit allerstørste Onde var dit Had.
Du hader mig? Hvorfor? Siig mig, min Elskte,
Er jeg ei Hermia, ei du Lysander?
Jeg er saa smuk endnu, som før jeg var.
Du har inat mig elsket og mig skyet.
Og skyer du da, (det Guderne forbyde)
I Sandhed mig?

Lysander.

Det gjør jeg, ved mit Liv!
Og ønsker, at jeg saae dig aldrig meer.
Derfor opgiv dit Haab, din Tvivl, din Frygt!
Thi intet er saa vist. Det er ei Spøg;
Jeg afskyer dig og elsker Helena.

Hermia.

Vee mig! Du Giøglerske! Du Blomsterorm!
Du Hierteranerske! Kom du i Nat
Og stial min Veilers Elskov?

Helena.

Fiint, i Sandhed!
Har du ei Blufærd og ei Pigeskam,
Ei Skyggen af Undseelighed? og tvinger
Du hidsig saa til Svar min blide Tunge?
Fy du Bedragerske! Du Dukke du!

Hermia.

Hvad Dukke? Ha saaledes var den Leeg!
Nu jeg forstaaer! Hun lod ham sammenligne
Vor Skabning begge; kroer sig af sin Vært
Og med sin Reisning, med sin lange Reisning,
Sin Høide, har min Tro hun fanget ham.
Du altsaa nu har vundet hans Beundring,
Fordi jeg er saa lille som en Dverg?
Hvor lille er jeg da, du malte Maitræ?

Hvor lille er jeg? Jeg er ei saa lille,
At mine Negler naae vel dine Øine.

Helena.

Jeg beder Jer, beskiærmer mig, I Herrer!
For hendes Angreb. Aldrig var jeg ond,
Forstaaer mig ikkun slet paa Klammeri,
Og er saa feig, som nogen Mø kan være.
Beskytter mig! I kunde troe maaskee,
Fordi hun er lidt mere lav end jeg,
At jeg tør møde hende.

Hermia.

Atter lav?

Helena.

Vær ei saa vred paa mig, min bedste Hermia!
Du var mig aldrig mere kiær end nu.
Jeg var dig stedse troe, har aldrig sveget.
Af Kiærlighed kun til Demetrius,
Jeg har betroet din Flugt til Skoven ham.
Han fulgte dig; og tro jeg fulgte ham.
Men han har udskieldt mig, og truet med
At slaae, at støde, selv at dræbe mig.
Og nu, hvis du mig lader gaae med Fred,
Saa bringer jeg min Daarskab til Athen
Og følger ikke længer. Lad mig gaae!
Du seer hvor ligefrem og svag jeg er.

Hermia.

Du kan jo gaae! der holder ingen paa dig.

Helena.

Mit svage Hierte, som tilbage bliver.

Hermia.

Hvad? Hos Lysander?

Helena.

Hos Demetrius.

Lysander.

Bliv ikke ræd, hun giør dig intet, Helena!

Demetrius.

Hun skal det ei, skiøndt du bevogter hende.

Helena.

Ak hun er slem og trættekiær i Vrede.
Hun var en Her dengang hun gik i Skole,
Og skiøndt hun kun er liden, er hun vild.

Hermia.

Nu lill' igien? bestandig lav og lille?
I taaler at hun saa fornærmer mig?
Jeg vil mod hende!

Lysander.

Gaa din Vei, du Dværg!
Du Olden! Paternosterkugle!

Demetrius.

Du
Vil hielpe den, som spodsk din Hielp forsmaaer?
Slip hende løs! Tal ei om Helena,
Forsvar ei hende! Hvis du yttrer kun
Det mindste Glimt af Kiærlighed til hende —
Det skal fortryde dig.

Lysander.

Jeg holdes ei nu;
Vel, følg mig, om du tør! og lad os see,
Hvis Ret er størst, din eller min, til hende.

Demetrius.

Følg? Nei jeg vil gaae med dig! Skridt for Skridt.

(Lysander og Demetrius gaae.)

Hermia.

Nu Frøken! al den Støi er Eders Skyld.
Ei staae dog stille nu!

Helena.

Jeg dig forlader,
Jeg troer dig ei og jeg din Omgang hader.
Hvis dine Hænders Styrke jeg maae skye,
Saa har jeg længre Been, og jeg kan flye.

Helena.

Hvo løser mig den Gaade? den er ny.

(De gaae, Hermia forfølger Helena.)

Oberon (til Puk).

Kun din er Skylden. Altid ta'er du feil,
Naar ei det er udlærte Gavtyvstreger.

Puk.

Tilgiv mig, Skyggers Konge! jeg forgreb mig.
Du sagde mig, jeg skulde kiende Manden
Af den Athenerdragt han havde paa.
Saavidt var da min Gierning uden Brøde;
Thi jeg har fugtet en Atheners Øine.
Og jeg maa tilstaa dig, at denne Kiv
Har været mig til største Tidsfordriv.

Oberon.

En Plads sig søge Kæmperne bag Krat.
Nu skynd dig Puk, beslør den mørke Nat;
Af Taage bred et fugtigt Klædebond
Paa Stiernehimlen, sort som Acheron.
Leed saa Medbeilerne paa vildsom Vei,
Saa at den ene seer den anden ei.
Tal undertiden med Lysanders Røst,
Opirr Demetrius det vrede Bryst;
Vær saa Demetrius, skiæld bag dit Blad,
Men skil dem altid længer, længer ad,
Til dødlig Slummer Øielaaget tvinger,
Med Been af Bly og med nedfaldne Vinger.
Da Saften i Lysanders Øine gyd
Af Urten, der besidder stældne Dyd,
At bort den fierner Vanvid som et Lyn,
Og skiænker Øiets Kugle vante Syn.
Naar da han vaagner, er hint Trylleri
En Drøm for ham, en frugtløs Phantasie.
Tilbage til Athen skal alle vende,
Og Døden kun skal Elskovsglæden ende.
Udret nu dette! Til min Dronnings Seng

Jeg gaaer, og kræver indianske Dreng.
Jeg fierner bort fra det fortrylte Øie
Det fæle Syn, og Hver skal sig fornøie.

Puk.

Min Alfedrot, vel, lad det skee, men snart.
Natdrager skille Skyerne med Fart.
Auroras Dagherold med Straaleskin
Alt kommer; jager Spøgelserne ind
Paa Kirkegaarden. De som fandt en Grav,
Usalige, paa Korsvei, dybt i Hav —
I deres Ormeseng nedkrybe de,
At ikke Dagen deres Qual skal see.
Farvel de taaligt sagde Lys og Syn,
Og sank til Natten med de skumle Bryn.

Oberon.

Men vi er Aander af et andet Slags.
Tidt leged jeg i Skyggen, høit til Dags,
I Skoven som en Førster kiæk jeg gaaer,
Til Østens Purpurport i Flamme staaer,
Og blander for Neptun, med søde Straaler,
Det gule Guld i Saltvands grønne Skaaler.
Men skynd dig! hurtig nu, ei far i Mag!
Alt maa fuldendes før det vorder Dag.

(Oberon gaaer.)

Puk.

Hist og her, hist og her,
Leder jeg dem fiærn og nær.
Mark og By mig frygte lær!
Nisse, bring dem hist og her!
Der kommer Een!

Lysander kommer.

Demetrius! hvor er du Stolte nu?

Puk.

Her Niding! fix og færdig. Hvor er du?

Lysander.

Nu er jeg hos dig strax.

Puk.

Saa følg mig hen
I aaben Mark!

(Lysander gaaer ud for at følge Demetrius.)

Demetrius.

Lysander, tal igien!
Du Hare, du Kujon! stig, løb du ind
I Busken der? Hvor hytter du dit Skind?

Puk.

Kujon? Forkynder Stiernen du din Spot,
Og siger Busken, at du fægter godt?
Men kommer ei? Kom Slyngel! Dreng! kom! staae!
Nu faaer du Riis. Med Sværdet dig at slaae,
Det var en Skam for mig

Demetrius.

Hvor er du?

Puk.

Her!
Følg mig! Vi kan ei slaaes for disse Træer.

(De gaae.)

Lysander.

Han gaaer foran og trodser i hver Hæk;
Men naar jeg søger ham, vips er han væk.
Den Skurk forstaaer at bruge sine Been.
Hvergang jeg kom, han smutted bag en Green.
Jeg faldt og stødte mig paa dunkle Sti.
Her venter jeg til Natten er forbi.

(Lægger sig ned)

Kom klare Dag! Saa snart som Sol opstaaer,
Jeg søger Hevn og mod min Fiende gaaer.

(Sover.)

Puk og Demetrius komme tilbage.

Puk.

Hei hei, du Niding! Kommer du tilsidst?

Demetrius.

Vent mig, ifald du tør! Jeg seer din List,
Du løber fra mig; tør ei holde Stand,

Og see mig i mit Aasyn, som en Mand.
Hvor er du nu?

Puk.

Her, hvis du hid tør gaae.

Demetrius.

Spot kun! Men det dig kommer dyrt at staae,
Naar først jeg skuer dig ved Dagen ret.
Forlad mig nu! jeg mødig er og træt.
Paa kolde Leie hen jeg strækker mig.
Vær vis paa, jeg i Morgen finder dig!

(Lægger sig ned)

Helena kommer.

O grumme Nat! O kiedsom lange Nat!
Forkort din Tid! I Osten, Sol, opstaa!
At til Athen jeg hiem kan ile brat,
Fra dem, som min Nærværelse forsmaae.
Du hulde Søvn! skiænk mig din Sovedrik,
Og skil mig ved mig selv et Øieblik.

(Hun sover)

Puk.

Tre? End Een maa Græsset zire!
To af begge Kiøn giør Fire.
See hun kommer bleg af Frygt!
Amor spøger ofte stygt,
Giør de stakkels Børn forrykt.

Hermia kommer.

Jeg aldrig var saa mødig og saa mat,
Jeg kan ei krybe, meget mindre gaae;
Af Duggen vaad, og redet til af Krat,
Saa nødig som jeg vil, maa jeg dog staae.
Her vil jeg hvile da til Dagens Tid.
O Himmel skiærm Lysander i sin Strid!

(Hun lægger sig ned.

Puk.

Her er Grønt.
Sov skiønt!
Lægedrik

I dit Blik
Gyder jeg dig Beiler her!
(Han tryster Saften paa Lysanders Øine.)
Vaagner du,
Om Hu
Viis da mod
Pigen god,
Som du havde før saa kiær!
Gammel Vise lyder slin:
Hver taer sin, saa faaer jeg min.
Vaagen her hver tage sin.
Ole faaer Nille,
Intet gaaer ilde,
Hver Rytter faaer sin Hest, og rider glad fra Gilde!

Fierde Akt.

Første Scene.

(Skoven.)

Alfernes Dronning kommer med **Bottom, Alfer** følge dem. **Ellekongen** i Baggrunden.

Dronningen.

Kom, sæt dig her paa denne Blomsterseng!
At jeg kan klappe dine søde Kinder,
Og flætte Roser om dit glatte Hoved,
Og kysse dine lange, skiønne Ører,
Min elskte Skat!

Bottom.

Hvor er nu Ærteblomst?

Ærteblomst.

Her!

Bottom.

Klø mig i Hovedet, Ærteblomst! Hvor er Mossø Spindevæv?

Spindevæv.

Her!

Bottom.

Mossø Spindevæv, kiære Mossø! Tag Vaaben i Haand, og slaa mig en rødbenet Bi ihiel, paa en Tidseltop. Og gode Mossø! bring mig Honningbælgen. Men lad ikke denne Bedrift bringe Eder for meget i Harnisk. Og, kiære Mossø, see vel til at Honningbæl-

gen ikke gaaer i Stykker. Det var ilde, hvis I overspilte mig med en heel Honningbælg, Signor! Hvor er Mosſø Sennopskorn?

Sennopskorn.

Her!

Bottom.

Giv Pote, Mosſø Sennopskorn! Jeg beder Eder, lad de Complimenter fare, kiære Mosſø!

Sennopskorn.

Hvad befaler du?

Bottom.

Intet andet, gode Mosſø, end at I hielper Cavalleren Spindevæv at kradſe. Jeg maa til Barberen, Mosſø; det kommer mig for, ſom om jeg var bleven ſaa forunderlig lodden i Anſigtet; og jeg er et ſaa killent Aſen, at aldrig ſaaſnart krille Haarene mig lidet, ſtrax maa jeg kradſe.

Dronningen.

Min Bedſte! vil du høre paa Muſik?

Bottom.

Jeg har et ræſonligt godt Øre for Muſik! Aa ja! blæs mig engang: Atten Gulerødder, atten Gulerødder, atten!

Dronningen.

Hvad ønſker du at ſpiſe, elſkte Ven?

Bottom.

Min Tro, en Krybbe Foer kunde ikke være ſaa galt. Jeg kunde ogſaa have Lyſt til at tygge nogen god tør Havre. Mig tykkes, jeg har ſtor Forlængſel efter et Knippe Hø. Der gaaer dog intet i Verden over godt, ſødt Hø!

Dronningen.

Jeg har en driſtig Alf, og han ſkal ſøge
Dig friſke Nødder i et Egerns Giemme.

Bottom.

Jeg ſaae heller, jeg fik en Haandfuld tørre Ærter,

eller to. Men jeg beder Eder: Lad ingen af Eders Folk forstyrre mig. Der overfalder mig en Exposition til at sove.

Dronningen.

Sov du! jeg favner dig i mine Arme.
I Alfer, gaaer, forsvinder, fierner Eder!
Saa sødt sig slynger Blomsterstængelen
Om Vedbendranken, qvindlig Epheu huldt
Om Almetræets sprukne Grenes Bark,
Som her jeg elsker og forguder dig.

(De sove.)

Oberon træder frem, **Puk** kommer.

Velkommen Puk! Seer du det smukke Syn?
Nu maa jeg dog fast ynke hendes Vanvid.
Thi da jeg mødte hende før i Skoven,
At søge Vellugtsurter til sit Drog,
Da blev jeg gram i Hu, udskieldte hende.
Hun havde viklet om hans lodne Tinding
De duftende, de friske Blomsterkrandse;
Og samme Dug, som nylig stod paa Knuppen,
Rundtsvulmende, som Orientens Perle,
Nu dirred i det fagre Blomsters Øie,
Lig Taaren, der sin egen Skam begræd.
Da nu jeg noksom havde skiendt paa hende,
Og hun i milde Udtryk bad om Taalmod,
Da æsked jeg af hende Verelbalgen;
Som strax hun gav, og sendte sine Alfer,
At bringe ham til Feeland i mit Buur.
Da nu jeg Drengen har, saa vil jeg lægge
For hæslige Forvirring hendes Øie.
Thi, gode Puk, tag denne fæle Maske
Af Hovedet paa den athenske Svend;
At naar han vaagner, med de Andre han
Kan gaae tilbage til Athen igien,
Og meer ei agte denne Nats Bedrift,

End Lunet af en bratforsvunden Drøm.
Men først jeg vil forløse Alfers Dronning.
See, som du at see er vant,
Skil nu atter Tant fra Sandt!
Amors Blomst, Dianas Blade
Dig med Kraft og Lindring bade.
Nu min Titania! vaagn, min søde Dronning!

Dronningen.

Min Oberon! hvad saae jeg for et Syn?
Mig tyktes at jeg elsked her — et Asen.

Oberon.

Der ligger Elskeren!

Dronningen (vaagner).

Hvor gik det til?
Nu maa jeg skiælve ved at see det Fiæs!

Oberon.

Ti stille lidt. — Puk, tag hans Hoved af!
Og skaf os saa Musik, Titania!
Der binder alle Sandser meer end Søvnen.

Dronningen.

Musik! Musik! Søvntryllende Musik!

(Sagte Musik.)

Puk (til Bottom).

See vaagen nu, med egne dumme Dine!

Oberon.

Spil fort! Min Dronning, Haand i Haand vi staae
Og vugge Jorden, som han slumrer paa.
Nu du og jeg fornye den gamle Pagt!
Thi ville vi imorgen Nat med Pragt
I Theseus Huus til Festen dandse ret;
Og signe hver en Afkom af hans Æt.
Der disse Par, som har hinanden kiær,
Troloves skal, til Held og Fryd for hver.

Puk.

Alfers Drot! lyt! kan du mærke?
Jeg har hørt en Morgenlærke.

Oberon.

Vel, min Dronning, tyst og stille
Skyggerne vi følge ville.
Mere snart end Maanen kan,
Ile vi om Jordens Rand.

Dronningen.

Vel min Drot! I Flugten brat
Siig mig hvordan denne Nat
Jeg i Søvne fandtes her
Hos den Dødelige der!

(De gaae.)

(Der blæses i Horn i Baggrunden.)

Theseus, Egeus, Hippolita og alt deres Følge kommer.

Theseus.

Gaa Een af Eder! find mig Førsteren.
Thi Tilberedelsen er nu fuldbragt;
Og siden Dagen gryer, saa skal min Elskte
Snart høre mine Hundes Jagtmusik.
Thi slipper løs dem i den vestre Dal!
Og skynder Eder, finder Førsteren.
Følg mig, min elskte Brud, til Biergets Top,
At høre der en musikalsk Forvirring,
Af Hundeglam og Echo i Forening.

Hippolita.

Jeg engang var med Herkules og Cadmus
I Cretas Skove paa en Biørnejagt,
Og med spartanske Hunde. Aldrig hørte
Jeg slig en lystig Larm. Ei Skoven blot,
Men Skyer, Kildevæld, og hele Egnen
Lød af gjensidigt Gny. Jeg glemmer aldrig
Slig uharmonisk Velklang, yndig Torden.

Theseus.

Af Spartas Kuld er ogsaa mine Hunde;
Saa mundflængt', spætted'; deres Hov'der hænge
Med Ører ned, som feie Morgenduggen.
Krumknæede, bugede, som thesalske Orer;

Til Jagten sene; eens i Glam, som Klokker,
Een efter anden. Mere lydfuld Gøen
Har aldrig fulgt Hallo og Horneklang,
I Creta, Sparta eller i Thessalien.
Hør nu og døm! — Men hvo er denne Nymfe?

Egeus.

Min Drot! det er min Datter her som sover.
Der er Demetrius, og der Lysander!
Her Helena, den gamle Nedars Helena.
Det undrer mig, at finde saa dem sammen.

Theseus.

De udentvivl har reist sig aarle, for
At nyde Majens Morgen. De har hørt
Vort Forsæt, og vil tage Deel i Festen.
Men tal, Egeus! var det ei idag
At Hermia skulde vælge sig sin Skiæbne?

Egeus.

Ret saa, min Drot!

Theseus.

Lad Jægerne med deres Horn dem vække.

Horn og Gny høres. Demetrius, Lysander, Hermia og Helena vaagne og staae op.

Theseus.

God Morgen Børn! Sanct Valentin er omme,
Skal disse Fuglepar nu først i Hække?

Lysander.

Tilgiv, min Drot!

(De knæle alle for Theseus.)

Theseus.

Jeg beder, reiser Eder!
Jeg veed, I to er Fiender og Rivaler;
Hvor i al Verden kom den Eendragt fra,
At Naget, fiernet langt fra Nidkiærheden,
Sov Hadet nær og frygted intet Ondt?

Lysander.

Min Fyrste, jeg maa svare dig forbauset,
Halv sovende, halv vaagen. Men jeg sværger:

Jeg veed ei rigtigt hvordan jeg kom her.
Dog tror jeg (thi jeg taler rene Sandhed —
Nu jeg betænker mig, saa er det saa:)
Jeg kom herhid med Hermia. Vor Hensigt
Var den, at flye Athen, for at undgaae
Atheners Lov, som trued os med Fare.

Egeus.

Nok, nok, min Hertug! Det er meer end nok.
Jeg kræver Loven, Loven paa hans Isse!
Demetrius! de vilde bort sig stiæle;
De vilde røve fra os begge To:
Fra dig din Viv; min faderlige Villie
Fra mig; min Villie, som dig gav din Viv.

Demetrius.

Min Drot! skiøn Helena betroede mig,
At de var flygtet bort til denne Skov.
Jeg fulgte dem i Elskovsraseri.
Skiøn Helena med Ømhed fulgte mig.
Dog, gode Drot! jeg veed ei ved hvad Magt
Min Kiærlighed til Hermia (dog saae
Jeg Magtens Virkning) smeltede som Snee,
Og tyktes mig en flygtig Tants Erindring,
Der i min Barndom havde moret mig.
Nu er mit Hiertes hele Higen, Tragten,
Den hulde Gienstand, som mit Øie fængsler —
Kun Helena. Med hende, ædle Hertug,
Var jeg trolovet, før jeg Hermia saae.
Nys, liig en Syg, jeg hadede denne Næring;
Helbredet fik jeg snart min Smag igien.
Nu ønsker, elsker jeg, nu smægter jeg,
Og bliver hende evig huld og tro.

Theseus.

I kiære Beilere, vel at jeg traf Jer!
Vi snart skal tale meer om denne Sag. —
Egeus, deri maae I føie mig:
I Tempelet maae disse Par med os

Forenes ved det evigfaste Baand.
Da Morgenstunden næsten er forbi,
Jeg tænker, ogsaa vi opsætte Jagten.
Nu følger til Athen mig, Tre og Tre!
Slig Fest ei Dag vil atter længe see.
Kom, min Hippolita!

(Fyrsten, Hippolita og Følget gaae.)

Demetrius.

Forvirret og utydeligt er dette,
Lig fierne Bierg, som taber sig i Sky.

Hermia.

Mig tykkes, jeg seer alt med skilte Øine,
Alt seer jeg dobbelt.

Helena.

Jeg gjør ligesaa.
Jeg fandt Demetrius som en Juvel,
Min og dog ikke min.

Demetrius.

Er du da vis paa,
Du nu er vaagen? Mig det forekommer,
Som om vi sov og drømte. Tyktes dig
Ei, Hertugen var her, og bød os følge?

Hermia.

Jo; og min Fader.

Helena.

Og Hippolita.

Lysander.

Og med til Templet bød han os at ile.

Demetrius.

Vi vaage altsaa. Lad os følge da!
Paa Veien hver fortælle kan sin Drøm.

(De gaae.)

(Naar de ere gaaede, vaagner Bottom.)

Bottom.

Kald mig naar mit Stikord falder, saa skal jeg svare.
Mit næste er: Meest favre Pyramus. — Heida! —

Peter Quince! Flute Kiædelflikker! Snovt Farver! Starveling! De ere den og Karle alle løbne deres Vei, og lade mig sove. Jeg har havt et meget sælsomt Syn. Jeg havde en Drøm! Det overgaaer al menneskelig Fornuft og Forstand, at sige, hvad det var for en Drøm. Men det er et Asen, som bilder sig ind at udlægge den Drøm. Mig tykkes jeg var — hvad ingen Tunge kan udsige. Mig tykkes jeg var — Mig tykkes jeg havde — Men det er den usselste Daare, som bilder sig ind at sige, hvad mig tykkes, jeg havde. Intet Menniskes Øine har hørt, intet Menniskes Ører har seet; intet Menniskes Haand er istand til at udtrykke, eller hans Tunge til at begribe, eller hans Hierte til at forkynde, hvad jeg havde for en Drøm. Jeg vil faae Peter Quince til at skrive en Vise om den Drøm. Den skal hedde Bottoms Drøm; skiøndt der just ikke tales godt om Bottom i den Drøm. Og jeg vil synge den i Enden af Stykket for Hertugen. Og for ydermere større Forlystelses Skyld, saa vil jeg synge den efter Døden. (Gaaer.)

Anden Scene.

Athen. Quinces Huus.

Quince, Flute, Snovt og **Starveling** komme.

Quince.

Har I havt Bud hos Bottoms? Er han kommen hiem?

Starveling.

Man hører intet videre til ham. Der er ingen Tvivl om, han er transporteret.

Flute.

Hvis han ikke kommer, gaaer Stykket i Skuddermudder. Det kan ikke gaae for sig. Ikke sandt?

Quince.

Det er umuligt. Der er ikke en Mand i hele Athen uden ham, der er capabel til at præsentere Pyramus.

Flute.

Nei. Han er min Tro den vittigste af alle Haandværksfolkene i Athen.

Quince.

Det troer jeg! Og den smukkeste Skabelon. Og hvad hans Stemme angaaer, da er han en sand Døgnir.

Flute.

Phønix vil I sige. Fy, Døgnir, det er jo en hæslig Een.

Snug (kommer).

Mestere! Hertugen er kommen fra Templet, og der er endnu viet to, tre andre Herrer og Fruer. Hvis vores Stykke var bleven spilt, saa havde vi alle været holdne Folk.

Flute.

O den allerhelvedes Karl, den Bottom! Saa har han nu mistet tre Mark om Dagen, for Livstid. Han var aldrig gaaet Glip af tre Mark om Dagen. Dersom ikke Hertugen havde givet ham tre Mark om Dagen, for at spille Pyramus, saa laer jeg mig hænge. Og dem havde han fortient. Tre Mark om Dagen for Pyramus, eller ikke en Halvskilling!

Bottom (kommer).

Hvor ere mine Knægte? Hvor ere mine Hiertetyve?

Quince.

Bottom! O allerfortræfligste Dag! O allerlykksaligste Stund!

Bottom.

Mestere! Jeg maa fortælle Jer Underværker, men spørger mig ikke, hvad det er; thi hvis jeg siger Jer det, saa er jeg ingen ærlig Athenienser. Jeg skal sige Jer det altsammen, hvordan det gik til!

Quince.

Lad os høre, min søde Broer!

Bottom.

Nei, ikke et Ord af min Mund. Saameget vil jeg kun sige Eder, at Hertugen har spiist til Middag. Faaer alle Eders Anstalter frem! Lad der være gode Remmer i Eders Skiæg! Nye Baand i Eders Pampusser! Møder strax henne i Paladset! Lad Enhver læse over paa sin Rolle! Thi Enden paa Legen er, at vort Stykke skal opføres. I hvor det gaaer, lad Thisbe tage reen en Skiorte paa; og lad ikke ham, som spiller Løvens Rulle, klippe sine Negler, de maae hænge ud, ligesom Løvekløer. Og, allerkiæreste Aktører, spiser mig ingen Svibler eller Hvidelog; thi vi maae have et vellugtende Aandedræt. Og jeg tvivler aldeles ikke om, at man vil sige: det var en rar Comødie! — Nu ikke et Ord meer. Afsted med Eder! Fort!

(Alle gaae.)

Femte Akt.

Første Scene.

Theseus, Hippolita, Egeus, og flere Herrer.

Hippolita.

Heel sær er disse Beileres Beretning,
Min Theseus!

Theseus.

Meer sær end sand. Jeg aldrig
Har troet de gamle Fabler, Eventyr.
Forelsktes og Forrykkes Hierner brænde
Med slige Phantasiens Skabninger,
Der lære meer, end kold Fornuft begriber.
Vanvittige, Forelskte og Poeter
Er sammensat kun af Indbildninger.
Een flere Diævle seer, end Helved rummer;
Det er den Galne. Elskeren beundrer
Sin Helenas Skiønhed i en Negerpande.
Poetens Øine, naar forrykt de rulle,
Tilfunkle Himmel, Jord, og Jord og Himmel.
Og, som den svangre Phantasie frembringer
Ukiendte, sære Skikkelser; saa skiænker
Poetens Pen dem Skabning; gier et Intet
Sin stedbestemte Bolig og sit Navn.
Slig Klogt besidder hans Indbildningskraft,
At hvis han rives hen af stælden Glæde,
Strax seer han ogsaa da sin Glædes Bringer.

Som naar, paa natlig Sti, du seer en Tiørn,
Og bleg af Frygt den holder for en Biørn!

Hippolita.

Dog alle denne Nats Tildragelser,
Og alle disse Sindelags Forvandling,
Beviser meer, end blot Indbildnings Tant,
Og blier en Handling af Betydenhed,
Skiøndt vistnok sælsom og forunderlig.

Lysander, Demetrius, Hermia og **Helena** komme.

Theseus.

Der komme de Forelskte glædedrukne.
Held, Venner! Held og elskovsfriske Dage!
Gid alt gaae efter Ønske.

Lysander.

Større Held
Vi ønske Eders Høiheds Bord og Seng.

Theseus.

Siig nu, hvad Spil og Dands har man i Aften,
Som kan forjage de tre lange Timer,
Før vi skal spise, før vi gaae tilsengs?
Hvor er vor Marsk for vore Lystigheder?
Hvad Spøg er der ved Haanden? Intet Lystspil,
Som lindrer disse lange Timers Oval?
Kald Philostrat!

Philostrat (kommer).

Her er jeg, mægtige Theseus!

Theseus.

Siig, hvilken Tidsfordriv har man i Aften?
Hvad Spil, Musik? Hvormed bedrage vi
Den dovne Tid, om ei med noget Morskab?

Philostrat.

Her er en Liste paa de færdige Spil.
Vælg selv nu Eders Høihed, hvad I lyster!

(Han giver ham et Papir.)

Theseus (læser:)

„Centaurers Kamp, indrettet til at synges

Ved Harpen, af en Gilding i Athen."
Ei det! — Det har jeg alt fortalt min Elskte,
Til Ære for min Fætter Herkules.
„De rasende Bachanters Drukkenskab,
Hvordan de søndersled en thracisk Sanger."
Det er et gammelt Stykke; det blev spilt,
Da jeg som Seiervinder kom fra Theben.
„De tregang trende Muser, sørgende
For Lærdom, død i Armod, som en Betler."
Det er en skarp, en bidende Satire,
Den passer ikke for en Bryllupsfest.
„En kiedelig kort Akt om Pyramus
Og om hans Thisbe; sørgelig, dog lystig!"
Lystig og sørgelig? Kort kiedelig?
Det er jo som heed Jis og smeltet Sne!
Hvordan forbindes to Modsigelser?

Philostrat.

Det hele Spil er neppe ti Ord langt,
Altsaa saa kort, som noget Spil kan være;
Og dog, min Drot, er det ti Ord for langt.
Det gjør det kiedsomt; ei i hele Spillet
Er eet Ord sundt, og ei een god Aktør.
Og tragisk maa den kaldes, ædle Hertug!
Thi Pyramus sig dræber selv deri.
Dengang jeg saae dem prøve, maa jeg tilstaae,
Mit Øie kom i Vand. Saa lystige Taarer
Har knap tilforn høi Skoggerlatter grædt.

Theseus.

Hvad er det da for Folk, som spille det?

Philostrat.

Haandfaste Folk, som øved deres Haandværk
Her i Athen; men aldrig end Forstanden.
Nu har de fyldt uvorne Hoveder
Med dette Spil, til Eders Bryllupsfest.

Theseus.

Og vi vil høre dem.

Philostrat.

Nei, ædle Hertug!
Det passer ei for Eder. Jeg har hørt det,
Det duer ikke, ei det Bitterste.
Umulig kan den Daarskab Eder more,
Hvormed de dumt anstrænge deres Hierner
I Eders Tieneste.

Theseus.

Lad Stykket spille!
Thi aldrig kan en Handling mig fortryde,
Som skeer af Eenfold og Hengivenhed.
Gaa! bring dem ind; og sætter Eder, Fruer!
(Philostrat gaaer.)

Hippolita.

Men er det værdt, at see Elendigheden,
Som mat anstrænges over sine Kræfter?

Theseus.

Du faaer ei slige Ting at see, min Elskte!
Vi maae forstaae, hvad Disse misforstaae.
Hvor stakkels Svaghed yttrer sig, der tager
Den Ædle Villien i Giernings Sted.
Hvorhen jeg kom, der forberedte sig
Hoilærde Folk paa velstuderte Hilsner;
Men jeg har seet dem staae der, skiælve blege,
Heel ofte standse midt i Meningen,
At stamme frygtsomt, glemme Foredraget,
Og endelig forstumme, tie reent,
Saa jeg fik ingen Velkomst. Tro mig, Elskte!
I deres Taushed fandt jeg dog en Mening;
Og af Undseeligheds beskedne Frygt
Jeg lærte meer, end af den smidige Tunges
Selvkloge pralerske Veltalenhed.
Naar Hiertet med enfoldig Troskab flammer,
Da taler Tungen kraftigst, naar den stammer.

Philostrat.

Hvis Eders Naade vil — her er Prologen,

Theseus.

Vel, lad ham komme!

Prologen kommer.

Hvis vi mishage, gierne vi det vil;
Derfor I ei vor Hensigt bør miskiende.
Villien er god. I dette ringe Spil
Her seer I Maalet for Begyndelsernes Ende.
Betænker at — Det være maa vor Trøst —
At more Jer vi er ei her capable;
Vor blotte Hensigt er, ei blot til Lyst,
At giøre Jer bedrøvetmiserable.
Actørerne er her. Med dem bekiendt,
I kiender alt, hvad kiendes har fortient.

Theseus.

Denne Svend tager det ikke saa nøie.

Lysander.

Han har redet sin Prolog som et vildt Føl, han kan ikke stoppe. En god Lære min Fyrste: Det er ikke nok at tale, man maa ogsaa tale rigtigt.

Hippolita.

I Sandhed, han har sagt sin Prolog, som et Barn blæser en Fløite: det bliver vel en Lyd, men ingen Tone.

Theseus.

Hans Tale var lig en indviklet Kiæde: Intet itu, men Alt i Forvirring. Hvo kommer nu?

(Pyramus, Thisbe, Væg, Maanskin og Løven træde frem.)

Prologen.

Maaskee Herskabet undres meer og meer;
Men snart ved Sandheds Lys I Alt skal skue.
Den Mand er Pyramus, som der I seer;
Og Thisbe kalder sig den gode Frue.
Den Mand, som hvidtet staaer, med Gipsen paa,
Er Væg, den slemme Væg, som grumt sig strækker.
Dog er de Stakler glade ved at staae

Og hviske lidt igiennem Væggens Sprækker.
Den Mand med Løgten der, med Buſk og Hund,
Bethyder Maaneſkin. Thi efter Syne
Det var ved Maanſkin jo, en Midnatsſtund,
Ved Nini Grav de havde ſat ſig Stevne.
Hint grumme Bæſt er Løve, ſom fik fat
Paa Thisbe, i den nys benævnte Nat,
Og ſkrækked hende med ſin Brølen brat.
Hun Kaaben falde lod. I blodig Flab
Den Løven tager. Hun maa flygte, raabe.
Nu kommer Pyramus — o hvilket Tab!
Og finder død ſin elſkte Thisbes Kaabe.
Hvorpaa et blodigt Sværd den Herre ſuur
Stak i ſit Heltebryſt. Saa endtes Feſten!
Og Thisbe, ſom bag Morbær fik en Luur,
Trak Dolken ud og døde. Hele Reſten
Kan Løve, Maanſkin, Væg paa langs og tvers
Fortælle ſelv i gode brede Vers.

(Alle gaae undtagen Væggen.)

Theſeus.

Det ſkal undre mig, om Løven vil tale.

Demetrius.

Det er intet Under, min Fyrſte, at en Løve kan det, naar ſaa mange Æſler ere iſtand dertil.

Væggen.

I dette Stykke træffer det ſaa flaut,
At jeg maa være Væg. Jeg hedder hellens Snovt.
Og ſlig en Væg — dertil I Mærke lægge —
Der er forſynet med ſaa dyb en Sprække,
At giennem hende Pyramus og Thisbe,
De Elſkende, kan til hinanden hviſpe.
Jer ſiger Limen, Gipſen, denne Steen,
Hvad egentlig, ſom Væg, jeg er for Een.
Og dette Spalten er, jeg har i Haanden,
Hvori de Elſkte tale med hinanden.

Theseus.

Kan man forlange at Lim og Haar skal udtrykke sig bedre?

Demetrius.

Det er den vittigste Indledning, jeg nogentid har hørt, min Fyrste!

Theseus.

Pyramus gaaer Væggen ind paa Livet. Stille!

Pyramus.

O fæle Nat, som Mørket overtrak,
O Nat, som kom, da Dagen veeg vor Jord;
O Nat! O Nat! O Nat! Ak, Ak, Ak, Ak!
Jeg frygter Thisbe har forglemt sit Ord.
Og du, o Væg! o elskte søde Væg,
Som staaer imellem hendes Huus og mit;
Du Væg! O Væg! O evigelskte Væg!
Luk op din Sprække, lad mig kikke lidt.

(Væggen holder Haanden ud og skiller Fingrene fra hverandre.)

Tak Væg! Dig Jupiter belønne brat!
Men hvad er det? Jeg Thisbe ei opdager!
O slemme Væg, som viser ei min Skat,
Fordømt er dine Steen, du mig bedrager.

Theseus.

Mig synes, siden Væggen har Fornemmelse, bør den bande igien.

Pyramus.

Nei min Tro bør den ikke, Herre! „Du mig bedrager" er Thisbes Stikord. Nu kommer hun ind, og jeg spionerer hende ud giennem Væggen. I skal selv see, det vil gaae, som jeg siger. Der er hun alt.

Thisbe (kommer)

O Væg, du har alt ofte hørt min Meen,
Naar Pyramus mig gav mit Hiertesaar.
Min røde Mund tit kysset har din Steen,
Som op var muret her, med Liim og Haar.

Pyramus.

Jeg seer en Røst og følger dette Spor.

Maaskee min Thisbes Aasyn jeg kan høre.
Thisbe!

Thisbe.

Min Beiler! Det er dig, jeg troer.

Pyramus.

Tro hvad du vil! Min Elskov dig skal røre.
Og som Limander tro for dig jeg stræber.

Thisbe.

Jeg tro, som Helena, til Døden dræber.

Pyramus.

Ei Skefalus sin Prokrus var saa kiær.

Thisbe.

Som Prokrus Skefalus jeg elsker her.

Pyramus.

Kys mig fra Hullet paa den fæle Væg.

Thisbe.

Jeg kysser Hullet kun, men ei dit Skiæg.

Pyramus.

Mød ved Ninussens Grav, hiertelskte Mø!

Thisbe.

Jeg møder sikkert; levend' eller dø'.

Væggen.

Nu har jeg Væg min Pligt forrettet saa.
Og nu kan altsaa Væggen atter gaae.

(Væggen, Pyramus og Thisbe gaae.)

Theseus.

Nu er da Muren nede mellem begge Naboerne.

Demetrius.

Der er ikke andet for, min Fyrste, naar Væggene ere saa dristige at høre hvad Folk siger.

Hippolita.

Det er det dummeste Tøi, jeg nogensinde har hørt.

Theseus.

Det Bedste af dette Slags er kun Skyggespil; og det Værste er ikke slettere, naar Indbildningskraften kommer til Hielp.

Hippolita.

Det maa da være Eders Indbildningskraft, og ikke deres.

Theseus.

Dersom vi ikke bilde os mindre ind om dem, end de gjøre selv, saa kunne de passere for excellente Folk. Der komme to ædle Dyr: en Maane og en Løve.

Løven og Maanskinnet komme.

Løven.

I ædle Fruer, I som Angest føler
Ved mindste Monstrum af en ringe Muus,
Naar vilde Løve med sin Strube brøler,
I udentvivl vil holde syndigt Huus.
Saa vider da, det er kun Tidsfordriv.
Jeg er ei Løven eller Løvens Viv.
Snug Snedker er jeg. Kom i dette Stykke
Som Løve jeg, da fik jeg en Ulykke!

Theseus.

Et meget høfligt Væst; og meget samvittighedsfuldt.

Demetrius.

Det er virkelig det bedste Væst, min Fyrste, jeg nogensinde saae.

Lysander.

Den Løve er en ægte Ræv i Tapperhed.

Theseus.

Det er sandt. Og en Gaas i Snildhed.

Demetrius.

Nei, ikke ganske min Fyrste! hans Tapperhed kan ikke tvinge hans Snildhed, som en Ræv tvinger en Gaas.

Theseus.

Jeg er vis paa, hans Snildhed tvinger heller ikke hans Tapperhed, saalidt som Gaasen tvinger en Ræv. Velan da! Lad det nu komme an paa hans egen Snildhed; og lader os høre, hvad Maanen siger.

Maanen.

Hornlygten Maanen er, med Horn i Panden —

Demetrius.

Saa skulde han jo have Horn i Panden.

Theseus.

Det er Fuldmaane! Hornene stikke ham usynligt i Skiven.

Maanen.

Hornlygten Maanen er, med Horn i Panden,
Og jeg betyde skal i Maanen Manden.

Theseus.

Det er den største Feil af det altsammen. Manden skulde jo være puttet ind i Løgten, hvor kan han ellers være Manden i Maanen?

Demetrius.

Han tør ikke komme der for Lysets Skyld. Det trænger saa desuden stærkt til at snydes.

Hippolita.

Jeg er kied af den Maane. Jeg vilde ønske vi fik Ny igien.

Theseus.

Man mærker paa dens Fornufts ringe Lys, at den er i aftagende Qvarteer. Men nu maae vi dog vente Tiden ud, for en Høflighеds og for en Ordens Skyld.

Lysander.

Bliv ved, Maane!

Maanen.

Alt hvad jeg har at sige, er at fortælle Jer, at Hornlygten betyder Maanen, jeg Manden i Maanen; denne Tornebusk er min Tornebusk, og denne Hund, er min Hund.

Theseus.

Alt dette burde nu være i Hornlygten, siden det er i Maanen. Men stille! Der kommer Thisbe.

Thisbe.

Her er Ninussens Grav! Hvor er min Skat?

Løve.

Hu — — u! (Løven brøler, Thisbe render bort)

Demetrius.

Vel brølt, Løve!

Theseus.

Vel rendt, Thisbe!

Hippolita.

Vel skint, Maane! Sandelig, Maanen skinner med megen Ynde.

(Løven sønderriver Thisbes Kaabe.)

Theseus.

Vel revet, Løve!

Demetrius.

Og saa kom Pyramus.

(Pyramus kommer.)

Lysander.

Og saa forsvandt Løven.

Pyramus kommer.

Tak, søde Maane, for dit Solskin, Tak!
Tak gode Maane, for dit stærke Lyn.
Snart i de gyldne Glimmerstraaler, ak,
Opdager jeg min Thisbes Diesyn.
Kom Graad, min Trøst!
Far i mit Bryst,
O Sværd, stik Pyramus,
I venstre Krog,
Hvor Hiertet slog,
Saa døer han som et Blus.
Død er jeg nu,
Endt, Liv, er du.
Min Siæl i Himlens Skiød;
Slukt Tungens Lys.
Fly, Maane, gys!
Nu død, død, død, død, død!

(Han døer, Maanskinnet gaaer.)

Hippolita.

Hvorfor mon Maanskinnet gaaer, førend Thisbe kommer tilbage, og finder sin Beiler?

(Thisbe kommer.)

Theseus.

Hun finder ham nok, det er stierneklart. Der er hun; og hendes Bedrøvelse ender Stykket.

Hippolita.

Mig synes den kan ikke vare længe over saadan en Pyramus. Jeg haaber hun vil fatte sig kort.

Demetrius.

En Møl i Vægtskaalen afgiør, hvo der er bedst, Pyramus eller Thisbe.

Lysander.

Hun har alt opdaget ham med sine søde Øine.

Demetrius.

Og udtrykker sig, som følger:

Thisbe.

Du sover Ven?
Stat op igien!
Død Due? Ha Forliis!
Snak, Elskte, snak!
Men Øiet, ak,
Bedækt med Gravens Jis.
Din Liliemund,
Din Næse rund,
Lig Kirsebærret, skiønt;
Nu spids og bleg.
Ak, Glandsen veeg
Dit Blik, som Løget grønt.
Kom Systre tre,
Og end min Vee,
Med melkeblege Haand!
Stik med jer Braad,
Afklip min Traad!
I skar hans Silkebaand.

Nu Tunge ti!
Kom, Sværd, faer i
Mit Bryst til Hjaltet brat.
Farvel, Enhver,
Som saae mig her.
God Nat, god Nat, god Nat! (Hun døer.)

Theseus.

Maanskin og Løve ere blevne tilovers, for at begrave de Døde.

Demetrius.

Ja, og Væggen med.

Bottom.

Nei, maa jeg bede! Væggen er nede, som skilte deres Forældre ad. Behager I at see Epilogen, eller at høre en Bergomaskerdands ved to af vort Compagnie?

Theseus.

Ingen Epilog, jeg beder Eder! Eders Stykke behøver ingen Undskyldning. Aldeles ingen Undskyldning! Naar alle Aktørerne ere døde, saa er der jo ingen at dadle. Sandelig, hvis Den der skrev det, havde spillet Pyramus, og hængt sig selv i Thisbes Strømpebaand, saa var det blevet en vakker Tragødie. Og det har det ogsaa været; og den er meget roesværdig spilt. Men kom nu med Eders Bergomaskerdands, og lad Epilogen fare.

(En latterlig Dands.)

Theseus.

Midnats metalne Tunge talte Tolv.
Tilsengs, Forelskte! Det er Feers Time.
Jeg frygter, vi staae sildigt op i Morgen;
Saalænge har vi vaaget ud paa Natten.
Thi dette plumpe Spil, saa slet det var,
Dog lod os glemme Tidens Sneglegang.
Til Sengs i gode Venner! Fiorten Dage
Skal Festens muntre Glæde sig gientage.

(De gaae.)

Anden Scene.

Puk kommer.

Hungrig brøler Løven nu,
Ulven hist ad Maanen tuder;
Rolig, trætte Bonde! du
Slumrer paa de haarde Puder;
Dybt i Asken ulmer Glød,
Uglen hyler fælt bag Grene;
Ked den Syge for sin Død
Kryster sig til Leiet ene.
Midnatsklokken hørtes slaae,
Graven alt er aabnet vorden;
Spøgelser, med Lagen paa,
Vandre langs ad Kirkegaarden.
Og vi Alfer, som i Dands
Hekate, din Vogn ledsage,
Skrækket bort af Solens Glands,
Smutted', som en Drøm, tilbage —
Giøgle lystigt. — Ingen Muus
Skræmme dette hellige Huus.
Med min Kost jeg, ikke seent,
Først vil feie Gulvet reent.

Alfekongen og Alfedronningen med Følge.

Oberon.

Dosigt kun nedbrændte Lys
Glimter med den sidste Lue;
Ei vi agte Nattens Gys,
Hver saa let som Fugl at skue.
Og den Sang, jeg synger her,
Siunger den, med Dands, Enhver!

Titania.

Først med kunstig Tonegang
Hvirvle vi en lystig Sang.
Haand i Haand, paa Alfeviis,
Vil vi stunge Husets Priis.

Oberon.

Nu, til Dagen bryder frem,
Være dette Alfers Hiem.
Bedste Brudeseng vi vil
Signe med vort Aandespil.
Deres Æt og deres Slægt
Blomstre ved vor Varetægt.
Disse Par nu alle Tre
Være troe, til Aldrens Sne.
Ingen grum Natur skal slaae
Deres Æt; den skal bestaae.
Den skal trives Aar for Aar;
Intet Mærke, Hareskaar,
Deres Ansigt, deres Mund,
Skade skal, i Fødslens Stund.
Duggen tag af grønne Væng,
Rundt den om i Huset spræng!
Hver en Hal og hvert et Sted
I Paladset skiænkes Fred.
Hver skal nyde sikker Ro,
Eieren i Glæde boe.
Om vi gaae,
Meer ei staae,
Samles her i Morgengraa.

(Kongen, Dronningen og Følge gaae.)

Puk.

Har vi Skygger Jer mishaget,
O da troer, I er bedraget
Af en Drøm, hvis korte Tant
I sit eget Mulm forsvandt,
Og sig viste for Jert Sind,
Som et flygtigt Hiernespind.
Med Jer Skaansel I os hædre,
Saa skal vi os nok forbedre.
Puk ei ærlig være vil,
Dersom ei vort Skuespil,

Hvis ei Slangen hvæser her,
More skal med Tiden hver.
Kald I kun en Praler Puk,
Hvis han løi. Nu ei et Muk.
Nu god Nat! Med Klap i Haanden
Vise hver sig Ven af Aanden!

Götz von Berlichingen

med Jernhaanden.

Skuespil

af

Göthe.

Personerne:

Keiser Maximilian.
Götz von Berlichingen.
Elisabeth, hans Hustru.
Karl, hans Søn.
Georg, hans Svend.
Biskoppen af Bamberg.
Weislingen,
Adelheid von Walldorf, } ved Bispens Hof.
Liebetraut,
Abbeden af Fulda.
Olearius, Doctor Juris.
Broder Martin.
Hans von Selbitz.
Frands von Sickingen.
Lerse.
Frands, Weislingens Svend.
Adelheids Kammerjomfru.
Metzler,
Sievers,
Link,
Kohl,
Wild, } Anførere for de oprørske Bønder.
Hoffruer, Hoffolk, ved det bambergske Hof.
Keiserlige Raadsherrer.
Raadmænd fra Heilbronn.
Dommere i den hemmelige Ret.
Tvende Nürnbergske Kiøbmænd.
Max Stumpf.
En Ubekjendt.
Brudens Fader,
Brudgom, } Bønder.
Berlichingske, Weislingske, Bambergske Ryttere.
En Høvidsmand,
Officerer og Svende, } af Rigsarmeen.
En Vært i Kroen.
Rettens Bud.
Borgere i Heilbronn.
Bywagt.
En Fangevogter.
Bønder.
Taterhøvdingen.
Tatere.

Første Akt.

Schwarzenberg i Franken. En Kro.

Metzler, Sievers ved Bordet. To Ridderſvende ved Ildſtedet. Værten.

Sievers.

Hans! Lad mig faae en Snaps endnu, og ſkienk chriſteligt!

Vært. Der er ingen Bund i dig.

Metzler (ſagte til Sievers). Fortæl os det engang endnu om Berlichingen! Bambergerne, der, ærgre ſig ſaa de ere færdige at revne.

Sievers. Bambergerne? Hvad gjøre de her?

Metzler. Weislingen har været oppe paa Slottet, hos Herr Greven, i to Dage allerede. Ham have de fulgt. Jeg veed ikke hvor han kommer fra; de vente paa ham; han gaaer tilbage til Bamberg.

Sievers. Hvem er den Weislingen?

Metzler. Potte og Pande hos Biſpen. En drabelig Herre, ſom lurer paa Gøtz.

Sievers. Han maa tage ſig iagt.

Metzler (ſagte) Kun friſk! (høit) Hvor længe er det ſiden Gøtz igien har havt at beſtille med Biſpen af Bamberg? Jeg tænkte alting var jevnet og glattet.

Sievers. Jo jevn du med Papsterne! Da Biſpen ſaae, han ikke kunde udrette noget, og at han altid kom til kort, ſaa krøb han til Korſet, og ſkyndte ſig at faae Forliget iſtand. Og den trohiertige Berlichingen gav ſtrax efter, uden videre; ſom han altid giør, naar han har Fordelen paa ſin Side.

Metzler. Gud velſigne ham! En retſkaffen Herre!

Sievers. Naa! tænk engang! Er det ikke ſkammeligt? Der kaſte de ham en Svend i Taarnet, mens han tænker paa ingenting. Men han vil nok betale dem det.

Metzler. Det var dog dumt, at den ſidſte Streg mislykkedes. Han maa have ærgret ſig banſat derover.

Sievers. Jeg troer ikke, der længe har fortrudt ham noget ſaameget. Tænk engang! alting var paa det nøieſte udſpioneret, naar Biſpen kom tilbage fra Badet, med hvor mange Ryttere, hvilken Vei; og hvis det ikke var røbet af Forrædere, kan Du ogſaa være vis paa, han havde tilberedt Biſpen et Bad, ſom havde havt Klem.

Første Rytter. Hvad ræſonnere I der om vor Biſp? Jeg troer I vil yppe Klammeri.

Sievers. Skiøt I Jer ſelv! Ved vort Bord have I intet at ſkaffe.

Anden Rytter. Hvor tør I underſtaae Jer at ſætte Reſpekten tilſide mod vor Biſkop?

Sievers. Skal jeg giøre Jer Regnſkab for det? See mig til den Fløs!

Første Rytter (ſlaaer ham paa Øret).

Metzler. Slaa den Hund ihiel!

(De anfalde hinanden.)

Anden Rytter. Kom kun, hvis Du tør!

Værten (ſkiller dem ad) Vil I være rolige? I Dievels Skind og Been! Ud med Jer, naar i har noget at afgiøre. I min Stue ſkal det gaae ærligt og frede-

ligt til. (Skyder Rytterne ud af Døren.) Og I Æsler! Hvad begynder I paa?

Metzler. Kun ikke for mange Skieldsord, Hans! Ellers skal vi strax være hos Dig. Kom, Kammerat! Lad os dænge dem derude.

Tvende Berlichingske Ryttere komme.

Første Rytter. Hvad er der paa færde?

Sievers. Ei god Dag Peter! God Dag Veit! Hvor kommer I fra?

Anden Rytter. Understaae dig ikke at forraade hvem vi tiene.

Sievers (sagte). Saa er Gøtz, jeres Herre, vel heller ikke langt borte?

Første Rytter. Hold Mund! Havde I Klammeri?

Sievers. I mødte de Karle derude. Bambergere!

Første Rytter. Hvad gjøre de her?

Sievers. Weislingen er oppe paa Slottet hos den naadige Herre, ham have de fulgt.

Første Rytter. Weislingen?

Anden Rytter. Peter! Det er jo en stegt Due i Munden. Hvor længe har han været der?

Metzler. To Dage. Men han vil allerede bort i Dag igien, hørte jeg een af Karlene sige.

Første Rytter (sagte). Sagde jeg ikke nok, at han var der? Havde vi bare kunnet snuse lidt længer omkring deroppe. Kom Veit!

Sievers. Hielp os dog først at prygle Bambergerne!

Anden Rytter. I er jo ogsaa to. Vi maae afsted. Farvel! (Gaaer.)

Sievers. Snavskarle, de Ryttere! naar man ikke betaler dem, gaae de ikke et Skridt for Een.

Metzler. Jeg tør sværge paa de har et Anslag i Hovedet. Hvem tiene de?

Sievers. Jeg skulde ikke sige det. De tiene Gøtz.

Metzler. Saa? Nu ville vi give os i Kast med

dem derude. Kom! saa længe jeg har en Pleiel, bryder jeg mig ikke om deres Stegespeð.

Sievers. Kunde vi engang saaledes hilse Fyrsterne, som trække os Huden over Ørerne.

Værtshuus i Skoven.

Gøtz (ved Døren under Lindetræet). Hvor mine Svende blive af! Jeg maa gaa frem og tilbage, ellers overfalder Søvnen mig. Allerede fem Dage og fem Nætter paa Luur. Den bliver giort Een suur nok, den smule Frihed og Liv. Derfor vil jeg ogsaa puste ud, naar jeg har dig, Weislingen! (Stienker i.) Atter tom! Georg! Saalænge det ikke mangler herpaa og paa friskt Mod, leer jeg ad Fyrsternes Herskesyge og deres Ränker. Sender I kun Eders føielige Weislingen omkring til Fættere og Frender og lader mig sværte. Kun frisk til! Jeg er vaagen. Du slap mig af Hænderne, Bisp! Saa lad da din kiere Weislingen betale Gildet. Georg! Hører den Dreng ikke? Georg! Georg!

Drengen (i en Vorens Harnisk). Strenge Herre!

Gøtz. Hvor er du henne? Har du sovet? Hvad Djevelen har du for Narrestreger for? Kom hid! Du seer godt ud. Skam dig ikke, Dreng! Du er flink. Ja, naar du kan fylde det ud! Det er Hans's Harnisk.

Georg. Han vilde sove lidt, og spendte det af.

Gøtz. Han er mageligere end hans Herre.

Georg. Bliv ikke vred! Jeg tog det sagte bort og iførte mig det, løftede min Faders gamle Sværd af Væggen, løb hen paa Marken og trak det ud.

Gøtz. Og huggede omkring dig. Da har det seet godt ud med Hækkerne og Tornebuskene. Sover Hans?

Georg. Da I kaldte, sprang han op og raabte til mig, at I kaldte. Jeg vilde spænde Harnisket af, da hørte jeg Eder tre, fire Gange.

Gøtz. Gaa! bring ham sit Pantser igien, og sig, at han skal holde sig færdig, at han skal see til Hestene.

Georg. Dem har jeg allerede foret og sadlet. I kan sætte Jer op, naar I vil.

Gøtz. Bring mig en Krukke Viin! Giv ogsaa Hans et Bæger! Sig ham at han skal være munter, det gielder. Jeg haaber hvert Øieblik, at mine Speidere komme tilbage.

Georg. Ak, strenge Herre!

Gøtz. Hvad vil du?

Georg. Maa jeg drage med?

Gøtz. En andengang, Georg! naar vi fange Kiøbmænd og tage Vognlæs bort.

Georg. En andengang! det har I allerede sagt saa tidt. O dennegang! dennegang! Jeg skal kun løbe bagefter, kun lure afsides. Jeg skal hente Eder de bortskudte Pile igien.

Gøtz. Næstegang, Georg! Du maa først have Dig en Skind-Kiortel, en Blekhue og et Spyd.

Georg. Tag mig med! Havde jeg været med sidst, havde I vist ikke mistet Eders Bue.

Gøtz. Veed du det?

Georg. I kastede den i Hovedet paa Fienden, een af Fodfolkene tog den op, væk var den! Seer I, jeg veed Besked.

Gøtz. Fortælle mine Svende dig det?

Georg. Ja! Derfor sløiter jeg dem ogsaa allehaande Viser, mens vi strigle Hestene, og lærer dem alleslags lystige Sange.

Gøtz. Du er en flink Gut!

Georg. Tag mig med, at jeg kan bevise det.

Gøtz. Næstegang, jeg giver dig mit Ord derpaa. Ubevæbnet, som Du er, skal du ikke i Kamp. De kommende Tider bruge ogsaa Mænd. Jeg siger Dig det, Dreng! der vil komme en Tid: Fyrsterne ville byde deres Skatte for en Mand, som de nu hade. Gaa, Georg!

Bring Hans sit Harnisk igien, og mig Viin. (Georg gaaer.) Hvor mine Svende blive af! Det er ubegribeligt. En Munk? Hvad gior han her?

Broder Martin kommer.

Gøtz. God Aften, ærværdige Fader! Hvorfra saa silde? Mand for den hellige Hvile! I beskiemmer mangen Ridder.

Martin. Jeg takker Eder, ædle Herre! Og dog er jeg for nærværende Tid kun ydmyg Broder, dersom det skal gaae paa Titelen løs. Augustin er mit Klosternavn, dog hører jeg helst Martin, mit Døbenavn.

Gøtz. I er træt, Broder Martin! og udentvivl tørstig. (Drengen kommer.) Der kommer Vinen tilpas.

Martin. Giv mig en Drik Vand! Jeg tør ingen Viin drikke.

Gøtz. Er det Eders Løvte?

Martin. Nei, ædle Herre! Mit Løvte forbyder mig ikke at drikke Viin; men da Vinen forbyder mig at holde mit Løvte, saa drikker jeg ingen Viin.

Gøtz. Hvordan forstaaer I det?

Martin. Held Eder! at I ikke forstaaer det. At spise og drikke, mener jeg, hører til Menneskets Liv.

Gøtz. Visselig.

Martin. Naar I har spiist og drukket er I som nyfødt; stærkere, modigere, raskere til Eders Dont. Vinen glæder Menneskets Hierte, og Glæden er Moder til enhver Dyd. Naar I har drukket Viin er I alting dobbelt, hvad I skal være: Eengang saa lettænkende, eengang saa virksom, eengang saa rask til at sætte noget igiennem.

Gøtz. Som jeg drikker den, er det sandt.

Martin. Derom taler jeg ogsaa. Men vi —

Georg (med Vand).

Gøtz (sagte til Georg). Løb hen paa Veien til Dachsberg, læg dig med Øret paa Jorden, og hør om der kommer Heste. Vær her strax igien!

Martin. Men vi! Naar vi have spiist og drukket,

ere vi just det Modsatte af hvad vi skulle være. Vor søvnige Fordøielseskraft stemmer Hovedet efter Maven, og i Svagheden af den overlæssede Ro, avles Begierligheder, som let voxe deres Moder over Hovedet.

Gøtz. Et Glas, Broder Martin, vil ikke forstyrre Eders Søvn. I har gaaet meget idag. (Rækker ham det.) Alle Stridsmænd!

Martin. I Guds Navn! (De klinke.) Jeg kan ikke udstaae de lade Folk; og dog kan jeg ikke sige, at alle Munkene ere lade; de gjøre hvad de kunne. Jeg kommer fra St. Veit, hvor jeg sov i Nat. Prioren bragte mig i Haven; det er nu deres Bikube! Fortreffelig Salat! Kaal saa Tænderne maa løbe i Vand; især Blomkaal og Artiskokker, som ingensteds i Europa.

Gøtz. Det er altsaa ikke Eders Sag?

(Han staaer op, seer efter Drengen og kommer igien.)

Martin. Jeg vilde ønske vor Herre havde giort mig til Urtegaardsmand eller Laborant, saa kunde jeg været lykkelig. Min Prior holder af mig; mit Kloster er Erfurth i Saxen; han veed jeg kan ikke hvile, derfor sender han mig om, hvor der er noget at gjøre. Jeg gaaer til Biskopen af Constanz.

Gøtz. Endnu engang! Lykke til Eders Forretning!

Martin. Ligemaade!

Gøtz. Hvorfor betragter I mig saa stivt, Broder?

Martin. Fordi jeg er forelsket i Eders Harnisk.

Gøtz. Havde I Lyst til eet? Det er tungt og besværligt at bære.

Martin. Hvad er ikke besværligt i denne Verden? Og mig forekommer intet besværligere, end at man ikke tør være Menneske. Armod, Afholdenhed og Lydighed — Tre Løvter, som hver for sig synes at være det utaaleligste i Naturen, saa utaalelige ere de alle. Og modløs henslæbe sit Liv under denne Last, eller ogsaa under Samvittighedens endnu mere trykkende Byrde! O Herre! hvad er Eders Livs Besværlighed mod en Stands-

Elendighed, som, af en misforstaaet Higen efter at komme Gud nærmere, fordømmer de bedste Drivter, hvorved vi blive til, vore og trives.

Gøtz. Hvis Eders Løvte ikke var saa helligt, overtalte jeg Eder til at spænde Eder i et Harnisk, gav Eder en Ganger og vi droge afsted sammen.

Martin. Gud give, at mine Skuldre følte Kraft til at bære Harnisk og min Arm Styrke til at støde en Fiende fra Hesten! — Arme, svage Haand! hidtil kun vant til at bære Kors og Fredsfaner, til at svinge Røgelsekar, hvorledes vilde du styre Spyd og Sværd? Min Stemme, vant til at synge Ave og Halleluja, vilde være Fienden en Herold om min Svaghed, naar Eders forfærdede ham. Intet Løvte skulde holde mig fra at træde ind i den Orden, som min Skaber selv har stiftet.

Gøtz. Lykkelig Tilbagereise!

Martin. Den drikker jeg kun for Eder. Tilbagereisen i mit Buur er altid ulykkelig. Naar I, Herre! vender tilbage i Eders Mure, med Bevidstheden om Eders Tapperhed og Styrke, som ingen Træthed kan svække, og forstegang i lang Tid, sikker for fiendtlige Overfald, strækker Eder ubevæbnet paa Eders Leie og venter Søvnen, som smager Eder bedre, end mig en Lædskedrik efter lang Tørst; — da kan I tale om Lykke.

Gøtz. Derfor kommer det ogsaa sielden dertil.

Martin. Og er, naar det kommer, en Forsmag paa Himlen. — Naar I drager tilbage, belæsset med Bytte, fra Eders Fiender, og mindes Eder: Den stak jeg ned af Hesten, førend han kunde skyde, og den rendte jeg ned med Hest og Alt! Og saa rider I op til Eders Slot, og —

Gøtz. Hvad mener I?

Martin. Og Eders Qvinder! (Han skienker i.) Eders Frues Skaal! (Tørrer sine Øine.) I har dog Een?

Gøtz. En ædel, fortreffelig Hustru!

Martin. Held Den, der har en dydig Hustru han,

lever dobbelt. Jeg kiender ingen Qvinder, og dog er Qvinden Skabelsens Krone.

Gøtz (sagte). Det gjør mig ondt for ham; Følelsen af hans Stand fortærer hans Hierte.

Georg (springende). Herre! Jeg hører Heste i Gallop. To! Det er vist dem.

Gøtz. Træk min Ganger frem! Hans skal sætte sig op. Lev vel, kiære Broder! Gud ledsage Eder! Vær trøstig og taalmodig! Gud vil give Eder Styrke!

Martin. Siig mig Eders Navn!

Gøtz. Forlad mig det! Farvel!

(Han rækker ham den venstre Haand.)

Martin. Hvorfor rækker I mig den venstre Haand? Er jeg ikke den ridderlige høire værd?

Gøtz. Og var I Keiseren selv, saa maatte I tage til Takke med denne. Min høire Haand, skiønt ikke ubrugbar i Kamp, er ufølsom mod det venskabelige Tryk. Den er eet med sin Handske; I seer, den er af Jern.

Martin. Da er I Gøtz von Berlichingen! Jeg takker Dig Gud! fordi Du har ladet mig see ham; denne Mand, som Fyrsterne hade og som de Nødlidende vende sig til. (Han griber hans høire Haand.) Giv mig denne Haand! Lad mig kysse den!

Gøtz. Det skal I ikke.

Martin. O lad mig! Du er mere værd end den Reliqviehaand, giennem hvilken det helligste Blod er flydt; døde Værktøi, oplivet af dens ædleste Aands Tillid til Gud!

Gøtz. (sætter Hielmen paa og tager sit Spyd).

Martin. Der var en Munk hos os for et Aars Tid siden, som havde besøgt Eder, da den blev afskudt ved Landshut. Han fortalte om, hvad I havde lidt, og hvormeget det havde smertet Eder at see Eder giort ufør til Eders Kald, og hvordan det var faldet Eder ind om Een, som ogsaa kun havde havt een Haand og

dog endnu tiente længe, som tapper Riddersmand — Det skal jeg aldrig glemme!

De to Svende komme.

(Gotz gaaer hen til dem. De tale sagte sammen.)

Martin (bliver ved). Jeg skal aldrig glemme, hvorledes han sagde i den ædleste, enfoldigste Tillid til Gud: Og om jeg end havde tolv Hænder og din Naade svigtede, hvad kunde de alle hielpe? Saaledes kom jeg —

Gotz. I Haslacher Skov altsaa? (Vender sig om til Martin.) Farvel, kiere Broder, Martin! (Kysser ham.)

Martin. Glem mig ikke! Jeg skal aldrig glemme Eder. (Gotz gaaer.)

Martin. Hvor snever jeg blev om Hjertet, da jeg saae ham. Han talde intet, og min Aand kunde dog strax udfinde hans. Det er en Vellyst at see en stor Mand.

Georg. Ærværdige Herre! I sover dog hos os inat?

Martin. Kan jeg faae en Seng?

Georg. Nei, Herre! Jeg kiender kun Senge af Navn; i vort Herberg er intet uden Straa.

Martin. Ogsaa godt. Hvad hedder du?

Georg. Georg, ærværdige Herre!

Martin. Georg! Du har en tapper Skytshelgen.

Georg. De sige han har været en Rytter, det vil jeg ogsaa være.

Martin. Bi! (Tager en Bønnebog frem og giver Drengen en Helgen.) Der har Du ham! Følg hans Exempel, bliv tapper og frygt Gud! (Martin gaaer.)

Georg. Ak hvilken herlig Skimmel! Hvis jeg engang fik saadan een! Og den forgyldte Rustning! Det var en fæl Drage! Nu skyder jeg efter Spurve! Hellige Georg! giør mig stor og stærk, giv mig et Spyd, et Harnisk og en Ganger, og lad saa kun Dragerne komme!

Jarthausen.

Götzs Borg.

Elisabeth. Marie. Carl, hans lille Søn.

Karl. Kiere Faster! fortæl endnu engang om det fromme Barn Det er saa morsomt.

Marie. Fortæl du selv, lille Skielmsmester, at jeg kan høre om du har været agtpaagivende.

Karl. Bi lidt! jeg vil tænke mig om. Der var engang — ja — der var engang et Barn, og hans Moder var syg, da gik Barnet hen —

Marie. Vist ikke. Da sagde Moderen: kiere Barn! —

Karl. Jeg er syg —

Marie. Og kan ikke gaae ud —

Karl. Og gav ham Penge og sagde: Gaa hen og hent dig en Kavring til Frokost. Da kom der en fattig Mand —

Marie. Barnet gik; da mødte ham en gammel Mand — han var — naa Karl?

Karl. Han var — gammel —

Marie. Ja vist! som neppe kunde gaae, og sagde: Kiere Barn —

Karl. Giv mig lidt i Guds Navn! Jeg har hverken havt Brød idag eller igaar. Da gav Barnet ham Pengene —

Marie. Som han skulde kiøbt Kavringen for.

Karl. Da sagde den gamle Mand —

Marie. Da tog den gamle Mand Barnet —

Karl. Ved Haanden, og sagde — og blev en herlig, straalende Helgen, og sagde: Kiere Barn —

Marie. Den hellige Guds Moder lønner dig for dine Velgierninger ved mig; hvilken Syg, du rører —

Karl. Med din Haand, — det var den høire troer jeg?

Marie. Ja!

Karl. Han bliver strax frisk.

Marie. Da løb Barnet hiem og kunde ikke tale for Glæde.

Karl. Og faldt sin Moder om Halsen, og græd af Glæde —

Marie. Da raabte Moderen: Hvorledes er det med mig? og var — naa Karl?

Karl. Og var — og var —

Marie. Nu passer Du ikke længer paa! — og var frisk. Og Barnet helbredede Konge og Keiser, og blev saa riig at det byggede et stort Kloster.

Elisabeth. Jeg kan ikke begribe hvor min Husbond bliver af. Han har allerede været borte fem Nætter og Dage, og haabede dog at udføre sin Bedrift saasnart.

Marie. Det har længe ængstet mig. Dersom jeg fik saadan en Mand, som altid udsatte sig for Farer, jeg døde i det første Aar.

Elisabeth. Derfor takker jeg Gud, at han har æltet mig af en haardere Deig.

Karl. Men behøver Fader da at ride ud, naar det er saa farligt?

Marie. Det er med hans gode Villie.

Elisabeth. Vist behøver han det, Carl!

Karl. Hvorfor?

Elisabeth. Husker du, hvi han reed bort sidst, da han bragte dig Hvedebrød med?

Karl. Bringer han mig ogsaa noget med denne gang?

Elisabeth. Maaskee. Seer du, der var en Skrædder i Stuttgard, en fortreffelig Bueskytte, som havde vundet den bedste Priis, i et Skydeselskab i Cöln

Karl. Var det meget?

Elisabeth. Hundrede Daler. Og saa vilde de ikke give ham dem.

Marie. Var det ikke stygt, Karl?

Karl. Stygge Folk!

Elisabeth. Da kom Skrædderen til din Fader, og bad ham at hielpe ham til sine Penge. Og da reed Fader ud og tog et par Kiøbmænd bort fra Cölnerne, og plagede dem saalænge til de kom med Pengene! Var du ikke ogsaa redet ud, Karl?

Karl. Nei! Saa maa man igiennem en tyk, tyk Skov, der er Tatere og Herer i.

Elisabeth. Det er en heel Karl, han er bange for Herer.

Marie. Lev du engang paa dit Slot, som en from, christelig Riddersmand; det giør du bedre i, Karl! Man finder Leilighed nok til Velgiørenhed paa sine egne Godser. De retskafneste Riddere begaae flere Uretfærdigheder end Retfærdigheder, paa deres Tog.

Elisabeth. Søster! Du veed ikke hvad du siger. Gud give vor Søn maa blive brav, med Tiden, og ikke komme til at ligne denne Weislingen, som handler saa troløst mod min Mand.

Marie. Lader os ikke dømme, Elisabeth! Min Broder er meget forbittret, du ogsaa. Jeg er mere Tilskuer i den hele Sag, og kan være billigere.

Elisabeth. Der kan intet undskylde ham.

Marie. Hvad jeg har hørt om ham, har indtaget mig for ham. Fortalte ikke din Mand selv saa meget Godt og Elskværdigt om ham? Hvor lykkelig var deres Ungdom, som Pager sammen hos Markgreven!

Elisabeth. Lad saa være! Men siig mig blot, hvad kan man vente sig af et Menneske, som efterstræber sin bedste, trofaste Ven, som tinger sig i Sold hos min Mands Fiender, og søger at indtage vor ædle Keiser, der er saa naadig, med falske, afskyelige Rygter?

Karl. Der er Fader! Der er Fader! Taarnvægteren blæser i Hornet. Heisa! Luk Porten op!

Elisabeth. Der kommer han med Bytte.

En Ridderſvend kommer.

Ridderſvenden. Vi have jaget, vi have fanget. Guds Fred, ædle Frue!

Eliſabeth. Bringer I Weislingen?

Ridderſvenden. Ham og tre Ryttere.

Eliſabeth. Hvorfor blev I ſaa længe borte?

Svenden. Vi lurede paa ham mellem Nürnberg og Bamberg. Han vilde ikke komme og vi vidſte dog at han var paa Veien. Endelig fik vi Spor paa ham, han var ſluppet os forbi og ſad rolig hos Greven paa Schwarzenberg.

Eliſabeth. Ham vilde de ogſaa gierne giøre min Mand forhadt hos.

Svenden. Jeg ſagde det ſtrax til Husbond. Afſted! og vi reed ind i Haslacher Skov. Og det var ret morſomt! mens vi ſaaledes ride hen i den mørke Nat, ſidder der juſt en Hyrde, og fem Ulve ſtyrte ind i hans Hiord og tage grumt afſted. Da loe vor Husbond og ſagde: Til Lykke, godt Folk! Lykke overalt og ogſaa med os. Og det glædede os alle, ſom et godt Tegn. I det ſamme kommer Weislingen ridende med fire Svende.

Marie. Mit Hierte ſkielver i mit Liv!

Svenden. Jeg og min Kammerat trængte os ind paa ham, efter Husbonds Befaling, ſom om vi vare ſammengroede, ſaa at han hverken kunde vride eller vende ſig; Husbond og Hans overfaldt Svendene og toge dem fangne. Een er ſluppen bort.

Eliſabeth. Jeg længes efter at ſee ham. Komme de ſnart?

Svenden. De ride op giennem Dalen, om et Øieblik ere de her.

Marie. Han er viſt nedſlaaet?

Svenden. Han ſeer alvorlig nok ud.

Marie. Det vil ſkiere mig i mit Hierte at ſee ham.

Elisabeth. Oh! Jeg vil besørge Maaltidet. Sultne ere I vel allesammen?

Svenden. Dygtig!

Elisabeth. Tag Kjeldernøglen og hent af den bedste Viin. De have fortient den.

Karl. Jeg vil med Faster.

Marie. Kom Dreng!

Svenden. Han bliver ikke sin Fader, ellers gik han med mig i Stalden.

Gotz. Weislingen. Riddersvende.

Gotz (lægger Hielm og Sværd paa Bordet). Spænd mig Harniſket af og giv mig min Kofte. Mageligheden vil giøre godt. Broder Martin! du havde Ret. — I har holdet os i Aande, Weislingen!

Weislingen. (Gaaer frem og tilbage og svarer ikke.)

Gotz. Vær ved friſkt Mod! Kom! Tag Eders Ruſtning af. Hvor er Eders Klæder? Jeg haaber ikke, I har miſtet noget. (Til Svenden.) Spørg hans Svende, luk Bylterne op og seer vel til at intet bliver borte. Jeg kunde ogsaa laane Eder nogle af mine.

Weislingen. Lad mig være som jeg er. Det er mig Alt lige kiært.

Gotz. I kunde faae en smuk, fiin Klædning, rigtig nok er den kun af Lærred. Den er bleven mig for snever. Jeg havde den paa til min naadige Herres Pfalzgrevens Bryllup, dengang Eders Biſkop blev saa vred paa mig. Fiorten Dage i Forveien havde jeg giort Beſlag paa to af hans Skibe i Mainen. Og jeg gaaer op ad Trappen i Værtshuſet Hiorten, i Heidelberg, med Frands von Sickingen. Førend man kommer heelt op, er der et Trin og et lille Jern-Rækværk; der ſtod Biſpen og gav Frands Haanden, da han gik forbi, og mig gav han den ogsaa, da jeg kom bag efter. Jeg lo i mit Hierte, og gik hen til Landgreven af Hanau, ſom var mig ret en hiertenskier Herre, og sagde: Biſpen har givet mig Haand, jeg vedder, han har ikke kiendt mig.

Det hørte Biſpen, thi jeg talde høit med Flid, og kom trodſig hen til os — og ſagde: Rigtig! fordi jeg ikke kiendte Eder gav jeg Eder Haand! Da ſagde jeg: Herre! jeg mærkede nok at I ikke kiendte mig, og der har I Eders Haand igien! Da blev Mandslingen ſaa rød i Hovedet af Vrede ſom en Krebs, og løb ind i Stuen til Pfalzgreve Ludvig og Fyrſten af Naſſau, og beklagede ſig for dem. Vi have tidt ſiden giort os til gode derover.

Weislingen. Jeg vilde ønſke, I lod mig være ene.

Gøtz. Hvorfor det? Jeg beder Eder, vær ved godt Mod. I er i min Magt, og jeg ſkal ikke misbruge den.

Weislingen. Derfor er jeg heller ikke bange. Det er Eders Ridderspligt.

Gøtz. Og I veed, den er mig hellig.

Weislingen. Jeg er fangen. Det øvrige er mig ligegyldigt.

Gøtz. I ſkulde ikke tale ſaa. Hvis I havde at beſtille med Fyrſterne, ſom kaſtede Eder dybt ned i Taarnet i tunge Lænker, og Vægterne maatte bortblæſe Eder Søvnen — (Svenden med Klæderne.)

Weislingen (klæder ſig om).

Karl kommer.

Karl. God Morgen, Fader!

Gøtz (kyſſer ham.) God Dag, Dreng! Hvordan have I fordrevet Tiden?

Karl. Ret godt, Fader! Faſter ſiger, jeg har været ret artig.

Gøtz. Saa?

Karl. Har Du bragt mig Noget med?

Gøtz. Ikke dennegang.

Karl. Jeg har lært ſaa meget.

Gøtz. Ei!

Karl. Skal jeg fortælle dig om det fromme Barn?

Gøtz. Naar vi have ſpiiſt.

Karl. Jeg veed endnu noget.

Gøtz. Hvad kan det være?

Karl. Jarthausen er en By og et Slot ved Jarten, som allerede i tohundrede Aar hører de Herrer von Berlichingen arveligt til.

Gøtz. Kiender du Herr von Berlichingen?

Karl (stirrer stivt paa ham).

Gøtz. Han kiender ikke sin egen Fader af lutter Lærdom. Hvem hører Jarthausen til?

Karl. Jarthausen er en By og et Slot ved Jarten.

Gøtz. Det spørger jeg ikke om. Jeg kiendte alle Stier, Veie og Gange, før jeg vidste hvad Flod By eller Borg heed. Er din Moder i Stegersæt?

Karl. Ja Fader! Hun koger Hviderover og en Lammesteg.

Gøtz. Veed du ogsaa det, Hans Kiøkkenskriver?

Karl. Og til mig, til Eftermad, har Faster stegt et Æble.

Gøtz. Kan du ikke spise det raat?

Karl. Smager bedre stegt.

Gøtz. Du skal altid have noget Lækkert. Weislingen, jeg er strax hos Eder igien. Jeg maa dog see min Hustru. Kom med Karl!

Karl. Hvem er den Mand?

Gøtz. Hils paa ham! Bed ham være lystig!

Karl. Der Mand, har du min Haand! vær lystig! Maden er strax færdig.

Weislingen (Løfter ham i Veiret og kysser ham). Lykkelige Barn! som ikke kiender til andet Onde, end at Suppen bliver længe borte. Gud lade Eder have Glæde af den Dreng, Berlichingen!

Gøtz. Hvor der er Lys er der Skygge! — Gid det var saavel. Vi ville see til! (De gaae.)

Weislingen. O at jeg vaagnede op, og det Alt var en Drøm! I Berlichingens Vold! Fra hvem jeg neppe havde arbeidet mig løs, hvis Erindring jeg und-

gik som Pest, hvem jeg haabede at overvælde. Og han — den gamle, trohiertige Gotz! Gode Gud! hvad vil, hvad vil der blive af? Tilbageført i den Sal, Adelbert, hvor vi legede som Drenge. Da du elskede ham, elskede ham som din egen Siel. Hvo kan nærme sig ham og hade? Ak jeg er saa aldeles Intet her. Lykkelige Tider! I ere forbi, da den gamle Berlichingen endnu sad der ved Arnen, da vi legede omkring ham og elskede hinanden, som Englene elske. Hvor vil ikke Bispen ængstes og mine Venner. Jeg veed det, det hele Land tager Deel i mit Uheld. Hvad hielper det? Kunne de give mig hvad jeg stræber efter?

Gotz. (med en Flaske Viin og et Bæger). Vi ville drikke lidt, til Maden er færdig. Kom, sæt Eder! Bær Eder ad, som I var hiemme! Bild Eder ind, at I engang igien besøger Gotz! Vi have dog ikke længe siddet sammen, ikke længe tømt en Flaske med hinanden. (Rækker ham Bægeret.) Et muntert Hierte!

Weislingen. De Tider ere forbi.

Gotz. Gud bevares. Rigtig nok: glædeligere Dage ville vi sagtens ikke faae, end dem ved Markgrevens Hof, da vi endnu sov sammen og tumlede omkring med hinanden. Jeg mindes min Ungdom med Fryd. Husker I endnu, hvorledes jeg kom i Splid med Polakken, hvis kruſede, pyntede Haar jeg uforvarende bragte i Ulave, med mit Kioleærme?

Weislingen. Det var ved Bordet; og han stak efter Eder med Kniven.

Gotz. Den slog jeg ham diervt af Haanden, og derover blev I og hans Kammerater Uvenner. Vi holdt altid sammen som redelige Drenge, det anſaae ogsaa alle os for. (Skienker i.) Castor og Pollux! mig glædede det i Hiertet, naar Markgreven kaldte os saaledes.

Weislingen. Det var Bispen af Würzburgs Indfald.

Gøtz. Det var en lærd Herre og derhos saa venesæl; jeg glemmer ham ikke saalænge jeg lever, hvordan han holdt af os, roste vor Samdrægtighed og priste det Menneske lykkeligt, som var sin Vens Tvillingbroder.

Weislingen. Ikke mere derom!

Gøtz. Hvorfor ikke? Efter Arbeidet veed jeg intet bedre, end at mindes det Forbigangne. Sagtens, naar jeg saa atter betænker, at vi dengang deelte Vel og Vee, vare hinanden Alt, og at jeg troede det skulde være saaledes vort hele Liv — Var det ikke min eneste Trøst, da denne Haand blev mig bortskudt ved Landshut og Du pleiede mig, og sørgede mere for mig end en Broder? Jeg haabede: Adelbert skal i Fremtiden vorde min høire Haand. Og nu —

Weislingen. Oh!

Gøtz. Hvis du dengang var fulgt med mig, da jeg bad dig drage med til Brabant, — alting var gaaet godt. Men Hoflivet og Lefleriet med Qvindfolket holdt dig tilbage. Jeg sagde dig det saa tidt, naar du gav dig af med de forfængelige, fæle Tingester og fortalte dem om misfornøiede Ægtefæller, forførte Piger, om en Tredies grove Hud, eller hvad de saadan ellers gierne hørte, Adelbert, sagde jeg: du bliver en Skiælm.

Weislingen. Hvad vil alt dette sige?

Gøtz. Gud, give jeg kunde glemme det, eller at det var anderledes. Er du ikke lige saa ædel og fribaaren, som Nogen i Tydskland? uafhængig, kun Keiserens Undersaat? Og du bøier dig for Vasaller! Hvad har du af Biispen? Fordi han er din Nabo og kunde drille dig? Har du ikke Arme og Venner, at drille ham med igien? Føler du ikke en fri Riddersmands Værd, som kun er afhængig af Gud, sin Keiser og sig selv? Og du kryber, for at blive den første Hofmand hos en egensindig, misundelig Munk!

Weislingen. Lad mig tale!

Gøtz. Hvad kan du sige?

Weislingen. Du betragter Fyrsterne, som Ulvene Hyrden og dog bebreider du dem, at de vil deres Landes og Undersaatters Bedste? Ere de et Øieblik sikkre for uretfærdige Riddere, som overfalde deres Folk paa Veiene, ødelægge deres Byer og Slotte? Naar nu ogsaa vor dyrebare Keisers Lande udsættes for Arvefiendens Vold, naar han forlanger Stændernes Hielp og de neppe kunne forsvare sig selv! Var det ikke en god Aand, som lod dem falde paa et Middel, ved hvilket man kan haabe at skaffe Tydskland Fred, og haandhæve Retfærdigheden, saa at enhver, Stor eller Liden kan nyde Fredens Fordele? Og os, Berlichingen! fortænker du i, at vi søge deres Beskyttelse, hvis Hielp er os nær, medens den fierne Majestæt ikke kan beskytte sig selv?

Gøtz. Ja, ja! Jeg forstaaer dig, Weislingen! Vare Fyrsterne som I skildre dem, saa havde vi alt hvad vi ønskte. Rolighed og Fred? Det troer jeg nok; dem ønsker enhver Rovfugl, at den kan fortære sit Bytte i Mag. Omsorg for Alles Vel? Ja det sætter dem virkelig graae Haar i Hovedet! Og med vor Keiser narres de paa en uanstændig Maade. Han mener det godt, og vilde gierne bedre det; men saa kommer der hver Dag en ny Projektmager og mener saa og saa. Og da den gode Herre let begriber en Ting og kun behøver at tale, for at bringe tusind Hænder i Bevægelse, saa tænker han ogsaa, det lader sig udføre lige saa snart og let. Nu komme der Forordninger paa Forordninger, saa at man glemmer det Ene over det Andet. Og hvad der gior godt i Fyrsternes Kramkiste, det ere de strax efter, og gloriere om Rigets Ro og Sikkerhed, til de have faaet de Smaa under Fødder. Jeg tør giøre min Eed paa, der ere Mange, som takke Gud i deres Hierter, fordi Tyrken holder Keiseren Stangen.

Weislingen. I seer det fra Eders Side.

Gøtz. Det gjør Enhver; det gielder om paa hvilken der er Lys og Ret, og Eders Gange skyer i det mindste Dagen.

Weislingen. I tør tale, jeg er den Fangne.

Gøtz. Hvis Eders Samvittighed er reen, da er I fri. Men hvorledes var det med Landsfreden? Jeg husker endnu da jeg, som en Knos paa sexten Aar, var med Markgreven paa Rigsdagen. Hvor Fyrsterne da brugte deres Lunger! Og Geistligheden meest. Eders Bisp raabte Keiseren saa meget i Ørerne, som om det var et ret Guds Under, hvor fuldt hans Hierte var af Retfærdighed; og nu kaster han selv mig dog en Svend i Taarnet, paa en Tid da vort Mellemværende er afgiort og jeg tænker paa intet Ondt. Var ikke alting mellem os afgiort? Hvad har han med min Svend at bestille?

Weislingen. Det skeete uden hans Vidende.

Gøtz. Hvorfor giver han mig ham da ikke løs igien?

Weislingen. Han har ikke ført sig op som han burde.

Gøtz. Ikke ført sig op som han burde? Straffe mig Gud, han har giort hvad han burde, saa vist som han er fangen med Eders og Bispens Vidende. Mener I, jeg først seer Verden idag, at jeg ikke veed hvortil det Alt sigter hen?

Weislingen. I er mistænkelig og giør os Uret.

Gøtz. Weislingen, skal jeg tale reent ud af Posen? Jeg er Eder en Torn i Øiet, saa lille som jeg er; og Sickingen og Selbitz ikke mindre, fordi vi have fast besluttet heller at døe, end at takke nogen for den Luft vi aande, uden Gud, og at sværge nogen Huldskab og Troskab uden Keiseren. Der snige de sig nu omkring mig, sværte mig hos hans Majestæt, deres Venner og mine Naboer, og udspionere mig til deres Fordeel. Af Veien ville de have mig, paa hvilkensomhelst Maade. Derfor have I taget een af mine Svende fangen, fordi

I vidste jeg havde sendt ham ud at bringe mig Kundskab; og derfor gjorde han ikke hvad han burde, fordi han ikke forraadte mig til Eder. Og du, Weislingen! er deres Haandlanger.

Weislingen. Berlichingen!

Gøtz. Ikke et Ord mere herom. Jeg er en Fiende af Forklaringer; man bedrager sig selv eller den anden dermed, og meest begge.

Karl. Tilbords, Fader!

Gøtz. Glædeligt Budskab. Kom! Jeg haaber mine Qvindfolk skal gjøre Eder munter. I pleiede jo ellers altid at være en Elsker af Sligt. Jomfruerne vidste at fortælle om Eder. Kom! (De gaae.)

I Biskoppens Palads i Bamberg.

Spisesalen.

Biskoppen af Bamberg, Abbeden af Fulda, Olearius, Liebetraut, Hoffolk, (ved Taffelet. Eftermaden og de store Pokaler bæres omkring.)

Bispen. Studere der for nærværende Tid mange Tydskere af Adel i Bologna?

Olearius. Af Adel og af Borgerstanden. Og uden Roes at melde, have de det største Lov paa sig. Man pleier at sige, paa Akademiet: Saa flittig som en Tydsker af Adel. Thi medens de Borgerlige anvende en rosværdig Flid paa at erstatte deres Fødsels Mangel ved Talenter, bestræbe hine sig, i en roesværdig Kappelyst, at forhøie deres medfødte Værdighed, ved de meest glimrende Fortieneſter.

Abbeden. Ei!

Liebetraut. Hvad man dog maa opleve! Saa

flittig som en Tydsker af Adel! Det har jeg endnu i mine Dage aldrig hørt.

Olearius. Ja, de ere til Beundring for det hele Akademie. Der vil med det første komme nogle af de ældste og bedste hiem, som Doctores. Keiseren vil blive lykkelig, ved at kunne besætte de første Poster med dem.

Biſpen. Det kan ikke feile.

Abbeden. Kiender I for Exempel ikke en Junker? Han er fra Hessen.

Olearius. Der er mange fra Hessen der.

Abbeden. Han hedder — han er — kan ingen af Jer sige os det? — Hans Moder var en von — oh, hans Fader havde kun eet Øie — og var Marskalk.

Liebetraut. Von Wildenholz?

Abbeden. Rigtig — von Wildenholz.

Olearius. Ham kiender jeg godt! en ung Herre med megen Duelighed. Især roser man ham for hans Styrke i at disputere.

Abbeden. Det har han efter Moderen.

Liebetraut. Men hendes Mand vilde dog aldrig rose hende for det.

Biſpen. Hvad var det I sagde den Keiser heed, som har skrevet Eders Corpus juris?

Olearius. Justinianus!

Biſpen. En fortreffelig Herre! Han leve!

Olearius. Hans Minde! (De drikke.)

Abbeden. Det maa være en deilig Bog.

Olearius. Man kunde gierne kalde den Bogen for alle Bøger. En Samling af alle Love; i ethvert Tilfælde Dommen affagt; og hvad der endnu kunde synes tvetydigt eller uforstaaeligt, det oplyse Gloserne, hvormed de lærdeste Mænd have prydet dette fortræffelige Værk.

Abbeden. En Samling af alle Love? Hillemænd! Saa staae vel de ti Bud Ord ogsaa deri?

Olearius. Implicite vel, ikke explicite.

Abbeden. Det er juſt min Mening, i og for ſig ſelv, uden videre Explication.

Biſpen. Og hvad der er det bedſte, ſom I ſiger, er, at et Rige, hvor den bliver indført og rigtig haandhævet, kan leve i fuldkommen Fred og Rolighed.

Olearius. Der er intet Spørgsmaal om.

Biſpen. Alle Doctores Juris!

Olearius. Jeg ſkal vide at berømme det. (De drikke.) Gud give man talede ſaaledes i mit Fædreland.

Abbeden. Hvor er I fra, høilærde Herre?

Olearius. Fra Frankfurt am Main, Eders Eminents til Tieneſte.

Biſpen. Staae I Herrer ikke vel anſkrevne der? Hvor kommer det ſig?

Olearius. Det er underligt nok! Jeg var der, for at hente en Arv, efter min Fader; Almuen havde nær ſtenet mig, da den hørte jeg var Juriſt.

Abbeden. Gud bevares!

Olearius. Men det kommer deraf: Den ſaakaldte Schöppenſtuhl, ſom ſtaaer i ſtor Anſeelſe rundt omkring, er beſat med lutter Folk, der ere ukyndige i den romerſke Ret. Man troer det er nok at erhverve ſig en nøiagtig Kundſkab om Statens indvortes og udvortes Tilſtand, ved Alder og Erfaringer; derfor blive Borgerne og Nabolaget dømt efter gamle Sædvaner og nogle faa Statuter.

Abbeden. Det er ſagtens godt!

Olearius. Men langtfra ikke nok. Menneſkets Liv er kort, og i en Generation forekomme ikke alle Caſus. Vor Lovbog er en Samling af ſlige Tilfælde fra mange Aarhundreder. Og desuden er Menneſkenes Mening og Villie vægelſindet, Een ſynes at det er ret idag, ſom en Anden misbilliger imorgen; derfor er Forvirring og Uretfærdighed uundgaaelige. Alt dette beſtemme Lovene, og Lovene ere urokkelige.

Abbeden. Det er rigtignok bedre!

Olearius. Det indseer Almuen ikke, som ihvor meget den end er for Nyheder, dog hader det Ny naar det vil bringe den ud af dens gamle Slendrian, om man ogsaa vandt nok saameget derved. Den holder en Jurist for at være ligesaa slem, som en Lovfordreier, en Lommetyv, og bliver som rasende, naar een af os faaer det Indfald, at sætte sig ned der.

Liebetraut. I er fra Frankfurt? Jeg er vel bekiendt der; ved Keiser Maximilians Kroning have vi smauset eet og andet forud fra Eders Brudgomme. I hedder Olearius? Jeg kiender ingen der at det Navn.

Olearius. Min Fader heed Oelmann; for at undgaae Mislyden paa Titelen af mine latinske Skrivter, kalder jeg mig Olearius, efter adskillige værdige Retslærdes Exempel og Raad.

Liebetraut. I giør vel i at oversætte Eder. En Prophet gielder intet i sit Fædreland; det kunde gaaet Eder ligesaa i Modersmaalet.

Olearius. Det var ikke derfor!

Liebetraut. Enhver Ting har et Par Aarsager.

Abbeden. En Prophet gielder intet i sit Fædreland.

Liebetraut. Veed I ogsaa hvorfor, høiærværdige Herre?

Abbeden. Fordi han er født og opdraget der.

Liebetraut. Rigtig! Det kan være een Aarsag. Den anden er: fordi den Nimbus af Ærværdighed og Hellighed forsvinder ved et nærmere Bekiendtskab med de Herrer, som en taaget Afstand lyver omkring dem; og da blive de ganske smaa Stykker Glimmersteen.

Olearius. Det lader til, I er tinget i Kost her for at sige Sandheder.

Liebetraut. Da jeg har Hierte til det, mangler mig ikke Mund.

Olearius. Men dog Smag til at anbringe dem vel.

Liebetraut. Vorplaster er godt anbragt, hvor det trækker.

Olearius. Visse Folk have frit Sprog og man tager dem intet ilde op. I giorde ikke ilde i at lægge Eder en Brix til.

Liebetraut. Hvor har I faaet Eders Barnelærdom? Jeg spørger kun saa, for om jeg engang fik det Indfald, jeg da strax kunde gaae til den rette Ridebane.

Olearius. I er kiæk!

Liebetraut. Og I giør Jer tyk.

(Bispen og Abbeden lee.)

Bispen. Lader os tale om noget Andet! Ikke saa hidsige, I gode Herrer! Saadan ved Bordet løber alting med. En anden Discurs, Liebetraut!

Liebetraut. Henne ved Frankfurt ligger der en Tingest, som heder Sachsenhausen.

Olearius. Hvad siger man om Tyrkekrigen, Eders fyrstelige Naade?

Bispen. Intet er Keiseren vigtigere, end for det første at bringe Riget i Rolighed, at afskaffe Feiderne og befæste Lovenes Anseelse. Naar det er skeet, vil han personlig drage imod Rigets og Christendommens Fiender, siger man. For nærværende Tid give hans Privatanliggender ham nok at bestille, og Riget er, trods henved en fyrgetyve Fredslutninger, endnu altid en Røverkule. Franken, Schwaben, Overrhinen og de tilgrændsende Lande blive ødelagt af overmodige, dristige Riddersmænd. Sickingen, Selbitz med den ene Fod, Berlichingen med Jernhaanden, spotte den keiserlige Anseelse i disse Egne.

Abbeden. Ja dersom ikke hans keiserlige Majestæt snart lægger sig derimellem, saa giøre de Karle tilsidst Kaal paa os.

Liebetraut. Der maatte blive en deilig feed Kaal paa Abbeden af Fulda.

Bispen. Især har den Sidste i mange Aar været min uforsonlige Fiende, og molesterer mig paa alle op-

tænkelige Maader. Men det skal ikke vare længe, haaber jeg. Keiseren holder for nærværende Tid Hof i Augspurg. Vi have taget vore Forholdsregler, det kan ikke slaae feil. — Herr Doctor! Kiender I Adelbert von Weislingen?

Olearius. Nei, Eders Eminents!

Bispen. Dersom I vil oppebie denne Mands Ankomst, skal I glæde Eder ved at finde den ædleste, forstandigste, behageligste Ridder, i een Person.

Olearius. Det maa være en fortræffelig Mand, som fortiener slige Lovtaler af slig en Mund.

Liebetraut. Han har ikke studeret ved noget Akademie.

Bispen. Det vide vi! (Opvarterne løbe til Vinduet.) Hvad er der?

En Opvarter. I dette Øieblik reed Niels, Weislingens Svend, ind ad Slotsporten.

Bispen. Hør hvad han vil! Han skal vist melde ham.

Liebetraut (gaaer. De staae op og drikke engang endnu)

Liebetraut (kommer tilbage).

Bispen. Hvad bringer I for Efterretninger?

Liebetraut. Jeg vilde ønske de vare bedre. Weislingen er fangen.

Bispen. O!

Liebetraut. Berlichingen har snappet ham op med tre Svende, ved Haslach. Een er undsluppen, han bringer Eder denne Efterretning.

Abbeden. En Hiobspost!

Olearius. Det smerter mig af ganske Hierte.

Bispen. Jeg vil see Svenden, bring ham herop! Jeg vil tale med ham. Bring ham i mit Cabinet!

(Gaaer.)

Abbeden (sætter sig). Endnu en Taar!

(Svendene skienke i.)

Olearius. Behager Eders Høiærværdighed ikke at

gaae lidt ud i Haugen? Post cænam stabis, seu passus mille meabis.

Liebetraut. Det tiener Eder sandelig ikke at sidde. I faaer endnu et Poppelsislag inden I dør.

(Abbeden reiser sig.)

Liebetraut (sagte). Naar jeg kun først har faaet ham ud, skal jeg staae ham inde for Motionen.

(De gaae.)

Jarthausen.

Maria. Weislingen.

Maria. I siger at I elsker mig; jeg troer det gierne og haaber at blive lykkelig med Eder, at giøre Eder lykkelig.

Weislingen. Jeg føler intet, uden at jeg ganske er Din. (Han omfavner hende.)

Maria. Slip mig, jeg beder Eder! Et Kys har jeg givet Eder, men det lader som om I allerede vil tage i Besiddelse, hvad kun under visse Betingelser kan vorde Eders.

Weislingen. I er for streng, Maria! Uskyldig Kiærlighed glæder Gud istedet for at krænke ham.

Maria. Lad da saa være! men jeg føler mig ikke opbygget derved. Man har lært mig, at Kiærtegn ere som Lænker, stærke ved deres Gientagelse, at Piger som elske ere svagere end Samson, efter sit Hovedhaars Forliis.

Weislingen. Hvo har lært Eder det?

Maria. Abbedissen i mit Kloster. Til mit sextende Aar var jeg hos hende, og kun hos Eder finder jeg den Lykke, som jeg nød i hendes Selskab. Hun havde elsket og kunde tale. Hun havde et Hierte fuldt af Følelse! Det var en fortræffelig Kone.

Weislingen. Da lignede hun dig. (Han tager hendes

Haand.) Hvorledes vil det gaae mig, naar jeg skal forlade Eder?

Maria (trækker sin Haand tilbage). En Smule trang om Hiertet vil I sagtens blive, tænker jeg; jeg veed hvorledes det vil gaae mig. Men I maa bort!

Weislingen. Ja min Dyrebareste, og jeg vil. Thi jeg føler hvilken Salighed jeg skaffer mig ved dette Offer. Velsignet være din Broder, og den Dag da han tog mig til Fange.

Maria. Hans Hierte var fuldt af Haab for sig og for dig. Lev vel! sagde han ved Afskeden, jeg vil prøve paa at faae ham igien.

Weislingen. Det har han giort! Hvi forsømte jeg mine Godser og deres Sikkerhed, over det ørkesløse Hofliv? Du kunde alt nu været Min!

Maria. Ogsaa Opsættelsen har sine Glæder.

Weislingen. Siig ikke det, Maria! jeg kunde ellers frygte for, du følte mindre stærkt end jeg. Dog jeg bøder med Rette; og hvilket Haab vil ikke ledsage mig ved hvert Skridt? Ganske at være din, kun at leve med dig og i gode Menneskers Kreds, fiernet og adskilt fra Verden at nyde al den Henrykkelse, som twende Hierter saaledes kunne skienke hinanden. Hvad er Fyrstens Naade, hvad er Verdens Bifald mod denne eneste Lykksalighed? Jeg har haabet og ønsket meget, dette vederfares mig over alt Haab.

Gøtz kommer.

Gøtz. Eders Svend er kommen tilbage. Han kunde neppe tale for Træthed og Hunger. Min Hustru giver ham noget at leve af. Saa meget har jeg faaet at vide: Bispen vil ikke give min Svend tilbage, der skal udnævnes keiserlige Commissarier og fastsættes en Dag, paa hvilken Sagen skal bringes i Rigtighed. Det være som det vil, I er fri Adelbert! Jeg forlanger intet

videre, end Eders Haand paa, at I hverken offentligt eller hemmeligt vil i Fremtiden staa mine Fiender bi.

Weislingen. Her har I min Haand! Lad fra dette Øieblik af Venskab og Fortrolighed, uforanderlig som en evig Naturlov, være mellem os. Tillad mig med det samme at tage denne Haand, (han griber Marias Haand) og med den Beſiddelſen af den ædleſte Jomfru.

Gøtz. Maa jeg ſige Ja for dig?

Maria. Hvis du ſiger det med mig!

Gøtz. Det er godt at vore Fordele dennegang gaae Haand i Haand. Du behøver ikke at rødme! Dit Blik er mig nokſomt Beviis. Ja da, Weislingen! Giver hinanden Hænder, og saa ſiger jeg Amen! — Min Ven og Broder! Jeg takker Dig, Søſter! Du kan ſpinde meer end Hør. Du har vundet en Traad til at fængſle denne Paradisfugl med. Du ſkuer ikke ganſke frit, Adelbert! Hvad fattes dig? Jeg — er fuldkommen lykkelig; hvad jeg kun haabede i Drømme, ſeer jeg, og det kommer mig for, ſom jeg drømte. Ak nu er min Drøm udlagt! Det tyktes mig i Nat, ſom om jeg gav dig min høire Jernhaand, og du holdt den saa faſt, at den gik ud af Armſkinnerne, ſom løsbrukken. Jeg forfærdedes og vaagnede derved. Jeg ſkulde kun blevet ved at drømme, da havde jeg ſeet hvorledes du gav mig en ny levende Haand igien. Nu ſkal du drage bort, for at bringe dit Slot og dine Godſer i fuldkommen Stand. Det fordømte Hof har faaet dig til at forſømme begge Dele. Jeg maa kalde paa min Huſtru. Eliſabeth!

Maria. Min Broder glæder ſig uſigeligt.

Weislingen. Og dog kan jeg giøre ham Rangen ſtridig.

Gøtz. Du kommer til at boe godt.

Maria. Franken er et velſignet Land.

Weislingen. Og jeg tør nok ſige, at mit Slot ligger i den meeſt velſignede, behageligſte Egn.

Gøtz. Det tør I, og jeg skal bevidne det. Her flyder Mainen, og lidt efter lidt skraaner Bierget i Veiret, beklædt med Marker og Vinbierge, kronet af Eders Slot; Floden bøier sig hurtig omkring Klippehiørnet forbi Slottet. Vinduerne i den store Sal staae steilt over Vandet; en Udsigt nogle Mile lang.

Elisabeth kommer.

Elisabeth. Hvad have I for?

Gøtz. Du skal ogsaa give din Haand dertil og sige: Gud signe Jer! De ere et Par.

Elisabeth. Saa snart?

Gøtz. Men ikke uformodenligt.

Elisabeth. Gid I altid maa længes saa meget efter hende som da I beilede til hende; og gid I blive saa lykkelig, som I elsker hende høit.

Weislingen. Amen! Jeg forlanger ingen Lykke uden paa dette Vilkaar.

Gøtz. Brudgommen, kiære Hustru, giør en lille Reise; thi den store Forandring har mange smaa i Følge med sig. Først trækker han sig tilbage fra Biskpens Hof, for at lade dette Venskab kiøles. Derpaa river han sine Godser af egennyttige Forpagteres Hænder. Og — kom Søster, kom Elisabeth! Vi ville lade ham være ene. Hans Svend har udentvivl hemmelige Efterretninger at bringe ham.

Weislingen. Intet uden hvad I maa vide.

Gøtz. Vi behøve det ikke. — Franken og Schwaben! I ere nu mere forenede end nogentid. Hvor vi skulle holde Fyrsterne Tommelfingeren paa Øiet!

(De tre gaae.)

Weislingen. Gud i Himlen! kunde du berede mig Uværdige en saadan Salighed? Det er for meget for mit Hierte. Hvor afhængig var jeg af det elendige Menneske, som jeg troede at beherske, af Fyrstens Blik, af det ærbødige Bifald rundt omkring. Gøtz! dyrebare

Gotz, du har givet mig tilbage til mig selv. Og Maria! du fuldender min Bedring. Jeg føler mig saa fri som i frisk Luft. Bamberg vil jeg ikke see mere, jeg vil afbryde alle de skiendige Forbindelser, som fornedrede mig. Mit Hierte udvider sig! Her er ingen trættende Stræben efter nægtet Storhed. Visselig! kun Den er lykkelig og stor, som hverken behøver at herske eller at lyde for at være noget selv.

Frands kommer.

Frands. Guds Fred, strenge Herre! Jeg bringer Eder saa mange Hilsener, at jeg ikke veed hvor jeg skal begynde. Bamberg og ti Miil i Omkreds sende Eder et tusindfoldigt: Guds Fred!

Weislingen. Velkommen Frands! Hvad bringer du mere?

Frands. I har efterladt Eder et Minde ved Hoffet og overalt, som ikke lader sig beskrive.

Weislingen. Det vil ikke vare længe.

Frands. Saa længe I lever, og efter Eders Død vil det skinne blankere end Messingbogstaverne paa en Ligsteen. Hvor man tager sig Eders Uheld nær!

Weislingen. Hvad sagde Biskpen?

Frands. Han var saa nysgierrig, at han af Utaalmodighed standsede mine Svar med Spørgsmaal. Han vidste det rigtig nok allerede, thi Niels, som slap bort ved Haslach, har underrettet ham derom. Men han vilde vide meer. Han spurgte mig ængstelig, om I ikke var kommen til Skade? Jeg svarede: Han er heel og holden fra Top til Taa.

Weislingen. Hvad sagde han til Betingelserne?

Frands. Han var strax villig til Alt; han vilde give Svenden løs og Penge til. Men da han hørte at I skulde komme løs uden det, og at kun Eders Ord skulde være Borgen for Svenden, da vilde han have Berlichingen stevnet. Han sagde mig hundrede Ting, jeg

har glemt dem igien. Det var en lang Præken over de Ord. Jeg kan ikke undvære Weislingen.

Weislingen. Han faaer at lære det!

Frands. Hvad vil I sige med det? Han sagde: Faa ham til at skynde sig, alting venter ham!

Weislingen. Han kan vente. Jeg gaaer ikke til Hove.

Frands. Ikke til Hove? Herre! hvordan falder I paa det? Hvis I vidste hvad jeg veed! Hvis I blot kunde drømme om hvad jeg har seet.

Weislingen. Hvad gaaer der af dig?

Frands. Den blotte Erindring bringer mig ud af mig selv. Bamberg er ikke længer Bamberg; en Engel i Qvindeskikkelse giør det til Himmelens Forgaard.

Weislingen. Ikke andet?

Frands. Gid jeg blive til en Munk om I ikke kommer ud af Eder selv, naar I seer hende.

Weislingen. Hvem er det da?

Frands. Adelheid von Walldorf.

Weislingen. Hende? Jeg har hørt meget tale om hendes Skiønhed.

Frands. Hørt? det er ligesom I vilde sige: Jeg har seet Musik. Det er Tungen saa plat umuligt at udtrykke en Linie af hendes Fuldkommenheder, at endogsaa Diet, i hendes Nærværelse, ikke bliver sig selv nok.

Weislingen. Du er ikke klog.

Frands. Det kan vel være. Sidst jeg saae hende, havde jeg ikke mere Bevidsthed end en Drukken. Eller jeg kan meget heller sige: Jeg følte i det Øieblik hvorledes de Hellige maae være tilmode, ved himmelske Aabenbaringer. Alle Sielekræfter stærkere, høiere, fuldkomnere, — og dog Brugen af ingen.

Weislingen. Det er underligt!

Frands. Da jeg tog Afskeed med Biskopen, sad hun hos ham. De spillede Skak. Han var meget naadig,

rakte mig sin Haand at kysse, og sagde meget, hvoraf jeg intet hørte. Thi jeg saae paa hans Naboske. Hun havde hæftet sit Øie paa Brettet, som om hun grundede paa et stort Træk. En fiintlurende Mine bevægede Mund og Kinder. Jeg ønskte mig i Elfenbeenkongens Sted. Adel og Venlighed herskede paa hendes Pande. Og Ansigtets og Barmens blændende Skin, — hvor det hævedes ved de mørke Haar!

Weislingen. Du er endogsaa blevet til Skiald derover.

Frands. Da veed jeg i dette Øieblik hvad der giør Skialden: Et fuldt, ganske af een Følelse fuldt Hierte. Da Bispen endte og jeg bukkede, saae hun paa mig og sagde: Ogsaa en Hilsen fra mig, skiønt ubekiendt, sig ham han skal snart komme, der venter ham nye Venner, han maa ikke foragte dem, skiønt han allerede er saa rig paa Gamle. Jeg vilde svaret noget, men Veien fra Hiertet til Tungen var sperret; jeg bukkede. Jeg havde givet alt hvad jeg eiede, for at turde kysse Spidsen af hendes lille Finger. Som jeg saaledes stod, tabte Bispen en Bonde paa Gulvet; jeg bøiede mig efter den og berørte Sømmen af hendes Kiortel, i det jeg reiste mig; det foer mig igiennem alle Ledemod og jeg veed ikke hvordan jeg kom ud af Døren.

Weislingen. Er hendes Mand ved Hoffet?

Frands. Hun har allerede været Enke i fire Maaneder. For at adsprede sig er hun i Bamberg. I vil saae hende at see. Naar hun stirrer paa Een er det som man stod i Foraarssolen.

Weislingen. Det vilde giøre en svagere Virkning paa mig.

Frands. Jeg hører, I er saa godt som gift.

Weislingen. Gid jeg var det! Min blide Maria vil udgiøre mit Livs Lykke. Hendes huldе Siel smiler giennem de blaae Øine. Og hvid, som en Engel fra Himlen, dannet af Uskyld og Kiærlighed, leder hun

mit Hierte til Lykſalighed og Ro. Pak ind! Og ſaa til mit Slot; Jeg vil ikke ſee Bamberg, om ſelve St. Veit i egen Perſon længtes efter mig. (Gaaer.)

Frands. Det forbyde Gud! Vi ville haabe det Bedſte! Maria er elſkelig og ſkiøn, og jeg kan ikke tage en Fange, en Syg ilde op, at han forelſker ſig i hende. I hendes Øine er Troſt, ſelſkabelig Tungſind. — Men for dig, Adelheid! er Liv, Ild, Mod — Jeg kunde — jeg er en Nar; — dertil giorde et eneſte af hendes Blik mig. Min Herre maa derhen! Jeg maa derhen! Og da vil jeg enten gabe mig klog igien, eller reent forrykt.

Anden Akt.

Bamberg.

En Sal.

Biſpen, Adelheid ſpille Skak. **Liebetraut** med Cithar. **Fruer og Hofmænd** omkring ham ved Kaminen.

Liebetraut (ſpiller og ſynger).

Med Piil og med Bue,
Med Faklen i Lue,
Med ſvulmende Barm,
Svang Amor ſig modig,
Til Seier ſaa blodig,
Saa ſtormende varm.
Vær kiek!
Til Skræk!
Høit Vaabnene klinge,
Med flagrende Vinge
Han blusſer i Harm.
Da fandt han desværre
Hvert Hierte ſaa blot;
De tog ham paa Skiødet,
De leed ham ſaa godt.
Hver Pige, ſom ſukked,
Fik Saar af hans Piil;
Hun ſukked og vugged

Ham ind med et Smil.
Hei eio! Popeio!

Adelheid. I passer ikke paa Eders Spil. Skak!

Bispen. Det er ikke tabt endnu.

Adelheid. Længe vil I ikke holde det ud. Skak!

Liebetraut. Jeg spillede ikke det Spil, hvis jeg var en stor Herre; jeg forbød det til Hove og i hele Landet.

Adelheid. Det er sandt, dette Spil er Hiernens Prøvesteen.

Liebetraut. Ikke derfor. Men jeg vilde heller lade mig forstyrre i min dybeste Søvn, ved Dødningklokkers og varslende Fugles Hyl, ved Glam af den knurrende Hofhunds Samvittighed, end at høre det evige Skak, af Løbere, Springere og andre deslige Bæster.

Bispen. Hvem vilde nu ogsaa falde paa Sligt?

Liebetraut. Een, for Exempel, der var svag, og havde en stærk Samvittighed, som for det meste er Tilfældet. Man kalder det et kongeligt Spil og siger det er fundet op for en Konge, som belønnede Opfinderen med et Hav af Overflødighed. Hvis saa er, synes mig jeg seer ham endnu. Han var umyndig paa Forstand eller Aar, under sin Moders eller Hustrus Formynderskab, havde Flødeskieg om Hagen, Hør paa Hovedet, var saa smidig som et Pileskud, og spillede gierne Dame med Damerne, ikke af Lidenskab, bevares Gud! kun for Tidsfordriv. Hans Hovmester, for virksom til en Lærd, og for stiv til en Verdensmand, opfandt Spillet in usum Delphini, som var saa passende for hans Majestæt — Og saa videre!

Adelheid. Mat! — I skulde udfylde Hullerne i vor Krønike, Liebetraut; (De staae op.)

Liebetraut. Hullerne i vore Slægtregistre var mere profitabelt. Siden den Tid Forfædrenes Fortieneſter og Skilderier tiene til eet Brug, nemlig til at

beklæde de tomme Vægge i vore Stuer og Hierter med. Der var noget at fortiene!

Biſpen. Han vil ikke komme, ſagde I?

Adelheid. Jeg beder Eder, ſlaae det af Tankerne!

Biſpen. Hvad det ſkal ſige!

Liebetraut. Aarſagerne lade ſig opramſe ſom et Paternoſter. Han har faaet et Slags Tænders-gnidſel, hvorfra jeg ſnart ſkal helbrede ham.

Biſpen. Giør det, rid til ham!

Liebetraut. Min Inſtrux!

Biſpen. Er uindſkrænket. Spar intet, hvis du kan bringe ham tilbage.

Liebetraut. Maa jeg ogſaa blande Eder med i Spillet, naadige Frue?

Adelheid. Med Beſkedenhed.

Liebetraut. Det er en vanſkelig Opgave.

Adelheid. Kiender I mig ſaa lidet, eller er I ſaa ung, at I ikke veed i hvilken Tone I ſkal tale med Weislingen om mig?

Liebetraut. Jeg tænker, jeg ſkal fløite ſom en Nattergal.

Adelheid. I bliver aldrig klog!

Liebetraut. Bliver man det, naadige Frue?

Biſpen. Gaa, gaa! Tag den bedſte Ganger af min Stald, vælg Eder Svende, og ſkaf mig ham hid.

Liebetraut. Hvis jeg ikke ſkaffer ham hid, maae I ſige at en gammel Kierling, ſom fordriver Vorter og Fregner, forſtaaer ſig bedre paa Sympathie end jeg.

Biſpen. Hvad kan det hielpe? Berlichingen har indtaget ham ganſke. Hvis han kommer, vil han dog ſtrax bort igien.

Liebetraut. Vil? Der er intet Spørgsmaal om, men om han kan? En Fyrſtes Haandtryk, en deilig Qvindes Smil — da river ingen Weislingen løs. Jeg iler og anbefaler mig Eders Naader!

Biſpen. Farvel!

Adelheid. Adieu! (Han gaaer.)

Biſpen. Naar han engang er her igien, forlader jeg mig paa Eder.

Adelheid. Skal jeg være Limſtang?

Biſpen. Viſt ikke!

Adelheid. Lokkedue?

Biſpen. Nei, den ſpiller Liebetraut. Jeg beder Eder, nægt mig ikke det, ſom ellers ingen kan tiene mig i.

Adelheid. Vi ville ſee til!

Jaxthauſen.

Hans von Selbitz. Gøtz.

Selbitz. Alle vil roſe Eder, fordi I har forkyndet Nürnbergerne Feide!

Gøtz. Det vilde naget mit Hierte, hvis jeg længe ſkulde blevet dem noget ſkyldig. Det er kommet for en Dag; de have forraadt min Svend til Bambergerne. Men det ſkal fortryde dem;

Selbitz. De bære gammelt Nag til Eder.

Gøtz. Og jeg til dem. Det er mig ret kiært, at de have begyndt.

Selbitz. Rigſtæderne og Klerkerne holde dog altid ſammen.

Gøtz. De have Aarſag til det.

Selbitz. Vi ſkal gjøre dem Helvede hedt!

Gøtz. Jeg giorde Regning paa Eder. Gid Borgermeſteren i Nürnberg, med Guldkieden om Halſen, vilde komme os paa Skud, han ſkulde undre ſig, med ſamt ſin Klogſkab.

Selbitz. Jeg hører Weislingen er igien paa Eders Side. Holder han med os?

Gøtz. Endnu ikke; han har ſine Aarſager, hvorfor

han endnu ikke offentlig tør staae os bi; men for det første er det nok at han ikke er os imod. Munken er uden ham, det samme som Messesærken uden Munken.

Selbitz. Naar drage vi affsted?

Götz. Imorgen eller overmorgen. Nu komme der snart Kiøbmænd fra Bamberg og Nürnberg, paa Frankfurter Messe. Vi skal giøre god Fangst.

Selbitz. Om Gud vil. (Gaae.)

Bamberg.

Adelheids Kammer.

Adelheid. En Kammerfrøken.

Adelheid. Han er der, siger du? Jeg troer det neppe.

Frøken. Hvis jeg ikke selv havde seet ham, vilde jeg sige: jeg tvivler.

Adelheid. Bispen maa lade Liebetraut indfatte i Guld, han har giort et Mesterstykke.

Frøken. Jeg saae ham, da han vilde ride ind paa Slotsgaarden. Han sad paa en Skimmel. Hesten blev stye, da den kom til Broen og vilde ikke af Stedet. Folk kom løbende til fra alle Kanter, for at see ham. De glædede sig over Hestens Vildskab. Han blev hilset af Alle, og han takkede Alle. Med en smuk Ligegyldighed sad han paa Gangeren og bragte den endelig ved Kiærtegn og Trudsler til at trave ind. Liebetraut er med, og nogle Svende.

Adelheid. Hvad synes dig om ham?

Frøken. Hvad jeg kun synes om faa Mænd. Han ligner Keiseren her, (Peger paa Maximilians Billed) som om det var hans Søn. Næsen er kun lidt mindre; ligesaa venlige, lysebrune Øine, ligesaa deiligt gult Haar,

og en Skabning, som om han var støbt. Et veemodigt Træk i hans Ansigt — jeg veed ikke — det behagede mig saa vel.

Adelheid. Jeg er nysgierrig efter at see ham.

Frøken. Det var en Mand for Jer!

Adelheid. Fiante!

Frøken. Børn og Fianter —

Liebetraut kommer.

Liebetraut. Nu, naadige Frue, hvad fortiener jeg?

Adelheid. Horn af din Hustru! Thi efter Dette at regne, har I allerede sladdret mangen Nabos Qvinde fra sin Ære.

Liebetraut. Vist ikke, naadige Frue! til sin Ære, vil I sige. Thi hvis saa var, sladdrede jeg med hende til hendes Mands Seng.

Adelheid. Hvordan bar I Eder ad, med at faae ham hid?

Liebetraut. I forstaaer Eder alt for godt paa at fange Fugle, skal jeg ovenikiøbet lære Eder mine Kunster? — Først lod jeg, som jeg vidste ingenting, og tvang ham derved til at fortælle mig hele Historien. Den saae jeg nu strax fra en ganske anden Side end han, kunde ikke finde — ikke indsee — og saa videre. Derpaa talde jeg alleslags imellem hverandre om Bamberg, Stort og Smaat; vakte visse gamle Erindringer, og da jeg havde bragt hans Indbildningskraft i Arbeide, bandt jeg virkelig en Hoben Traade sammen igien, som jeg fandt sønderrevne. Han vidste ikke hvordan det var med ham, følte en ny Attraa efter Bamberg, han vilde — uden at ville. Som han nu grundede og søgte at forklare sig dette, og var altfor meget beskieftiget med sig selv, til at give Agt paa sig selv, kastede jeg ham en Løkke om Halsen, sammensnoet af tre mægtige Reb: Qvindegunst, Fyrstegunst og Smiger. Og saaledes tog jeg ham med paa Slæbetouget.

Adelheid. Hvad sagde I om mig?

Liebetraut. Den rene Sandhed! I havde Fortredeligheder med Eders Godser — I haabede at han, som gialdt saameget hos Keiseren, let kunde giøre en Ende derpaa.

Adelheid. Godt!

Liebetraut. Bispen bringer ham til Eder.

Adelheid. Jeg venter dem. (Liebetraut gaaer.) Med et Hierte hvormed jeg sielden ventede Besøg.

I Spessart.

Berlichingen. Selbitz. Georg, (som Ridderssvend.)

Gøtz. Du har ikke truffet ham, Georg?

Georg. Han var Dagen i Forveien redet til Bamberg, med Liebetraut og to Svende.

Gøtz. Jeg indseer ikke hvad det skal sige.

Selbitz. Jeg nok. Forsoningen var en Smule for hurtig, til at den skulde være varig; Liebetraut er en listig Skiælm, af ham har han ladet sig besnære.

Gøtz. Troer du at han vil bryde sit Løfte?

Selbitz. Det første Skridt er giort.

Gøtz. Jeg troer det ikke. Hvo veed hvor nødvendigt det var ham at gaae til Hove? Man skylder ham endnu Meget der. Vi ville haabe det bedste.

Selbitz. Gud give han fortiente det, og vilde det Bedste.

Gøtz. Der falder mig en List ind. Vi ville trække Bambergernes Kittel, som vi have giort til Bytte, paa Georg, og give ham Leidetegnet; saa kan han ride til Bamberg og see hvorledes det staaer til.

Georg. Det har jeg længe længtes efter,

Gøtz. Det er dit første Ridt, vær forsigtig, Dreng! det skulde giøre mig ondt hvis du kom noget til.

Georg. Vær rolig for mig! det rager mig ikke om der kravle nok saa mange omkring mig; de komme mig altid for som Rotter og Muus. (Gaaer.)

Bamberg.

Biſpen. Weislingen.

Biſpen. Du vil ikke blive længer?

Weislingen. I kan ikke forlange, at jeg skal bryde min Eed.

Biſpen. Jeg havde kunnet forlange at du ikke skulde sværge den. Hvilken Aand beherſker dig? Kunde jeg ikke befrie dig uden det? Gielder jeg saa lidet ved det keiſerlige Hof?

Weislingen. Det er skeet. Tilgiv mig om I kan!

Biſpen. Jeg begriber ikke hvad der i ringeſte Maade nødte dig til dette Skridt. At afſige mig! Vare der ikke hundrede andre Maader at komme løs paa? Have vi ikke hans Svend? Havde jeg ikke givet ham Penge nok, og beroliget ham? Vore Anſlag mod ham og hans Staldbrødre vare blevne uforhindrede. — Ak, jeg tænker ikke paa at jeg taler med hans Ven, som nu arbeider imod mig og som let kan forſtyrre de Miner, han ſelv har lagt.

Weislingen. Naadige Herre!

Biſpen. Og dog — naar jeg saa igien seer dit Anſigt, hører din Stemme! det er ikke muligt; ikke muligt.

Weislingen. Lev vel, naadige Herre!

Biſpen. Jeg giver dig min Velſignelſe. Ellers naar du gik, sagde jeg: Til vi sees igien! Nu: Gud give vi aldrig saae hinanden meer!

Weislingen. Der kan Mieget forandre ſig.

Biſpen. Maaſkee seer jeg dig endnu engang, som

Fiende for mine Mure, ødelæggende de Marker, der nu skylde dig deres blomstrende Tilstand.

Weislingen. Nei, naadige Herre!

Bispen. Det skal du ikke sige. De verdslige Stænder, mine Naboer, have alle et Horn i Siden til mig. Saa længe jeg havde dig — Gaae, Weislingen! Jeg har intet mere at sige Eder. I har giort meget Godt til intet. Gaae!

Weislingen. Jeg veed ikke hvad jeg skal svare.

(Bispen gaaer.)

Frands kommer.

Frands. Adelheid venter Eder. Hun er ikke frisk og dog vil hun ikke lade Eder drage bort, uden Farvel.

Weislingen. Kom!

Frands. Reise vi da vist?

Weislingen. Endnu i Aften.

Frands. Det kommer mig for, som jeg skulde du af Verden.

Weislingen. Mig ogsaa, og ovenikiøbet som om jeg ikke vidste hvorhen.

Adelheids Kammer.

Adelheid. Frøkenen.

Frøken. I er bleg, naadige Frue!

Adelheid. Jeg elsker ham ikke, og ønskede dog han blev. Seer du, jeg kunde leve med ham, skiønt jeg just ikke vilde have ham til Mand.

Frøken. Troer I, han gaaer?

Adelheid. Han er hos Bispen for at sige Farvel.

Frøken. Naar det er skeet, har han endnu en slem Pust at overstaae.

Adelheid. Hvad mener du?

Frøken. Hvor kan I spørge, naadige Frue? I har anglet hans Hierte, og hvis han vil rive sig løs, forbløder han sig.

Adelheid. Weislingen.

Weislingen. I er ikke vel, naadige Frue?

Adelheid. Det er Eder ligegyldigt. I forlader os for stedse. Hvad bryder I Eder om vi leve eller døe?

Weislingen. I miskiender mig.

Adelheid. Jeg tager Eder som I er.

Weislingen. Skinnet bedrager.

Adelheid. Saa er I en Cameleon?

Weislingen. Hvis I kunde see mig i Hiertet.

Adelheid. Da vilde der vist komme mig smukke Ting for Øine.

Weislingen. Visselig! I vil finde Eders Billede der.

Adelheid. I een eller anden Krog, mellem afdøde Familieskilderier. Jeg beder Eder, Weislingen! betænk at I taler med mig. Falske Ord gielde i det høieste saalænge de ere Masker for vore Handlinger. En Formummet, som er kiendelig, spiller en jammerlig Rolle. I nægter ikke Eders Handlinger, og siger det Modsatte hvad skal man troe om Eder?

Weislingen. Hvad I vil. Jeg er saa plaget med hvad jeg er, at det rører mig lidet, hvad man holder mig for.

Adelheid. I kommer for at tage Afskeed.

Weislingen. Tillad mig at kysse Eders Haand, og jeg vil sige: Levvel! I minder mig om — Jeg betænkte ikke — Jeg er til Uleilighed, naadige Frue!

Adelheid. I fortolker det falskeligen. Jeg vilde hielpe Eder, I vil jo bort!

Weislingen. O sig: jeg maa! Kaldte min Ridderpligt mig ikke, mit Haandslag —

Adelheid. Gaae, gaae! Fortæl Piger det, som læse Holger Danskes Krønnike og ønske sig saadan en Mand. Ridderpligt? Børneleg!

Weislingen. Det er ikke Eders Alvor.

Adelheid. Straffe mig Gud, I forstiller Eder. Hvad har I lovet? Og hvem? En Mand der glemmer sin Pligt mod Keiseren og Riget, sværge ham Huldskab, just i det Øieblik, da han ved at tage Eder fangen forbryder sig til at dømmes i Rigets Akt? Sværge ham Troskab! Hvad der ikke kan ansees gyldigere, end en uretfærdig, tvungen Eed. Fritage ikke vore Love for slig Sværgen? Bild Børn det ind, som frygte for Bussemanden. Der stikker Andet under! At blive en Fiende af Riget, Fiende af den borgerlige Ro og Lykfalighed! En Fiende af Keiseren! En Røvers Staldbroder! Du, Weislingen, med den rene Siæl!

Weislingen. Hvis I kiendte ham —

Adelheid. Jeg vil lade ham vederfares Ret. Han har en høi, utæmmelig Siæl. Just derfor Vee dig, Weislingen! Gaa, bild dig ind at være hans Staldbroder, og lad dig beherske. Du er venlig, forekommende —

Weislingen. Det er han ogsaa.

Adelheid. Men du er eftergivende, og han ikke. Uformærkt vil han henrive dig, du bliver en Herremands Træl, du som kunde være Fyrsters Herre. Dog det er ubarmhiertigt at vise dig din tilkommende Stands Usselhed.

Weislingen. Havde du seet, hvor godhiertig han kom mig imøde.

Adelheid. Godhiertig, det tilregner du ham? Det var hans Skyldighed; og hvad havde du tabt, om han havde været frastødende? For mig havde det været velkommere. Et overmodigt Menneske, som han —

Weislingen. I taler om Eders Fiende.

Adelheid. Jeg talde for Eders Frihed. Men jeg veed ikke hvorfor jeg tager Deel deri! Lev vel!

Weislingen. Endnu et Øieblik! (Han tager hendes Haand og tier.)

Adelheid. Har I meer at sige mig?

Weislingen. Jeg maa bort.

Adelheid. Saa gaae!

Weislingen. Naadige Frue! Jeg kan ikke.

Adelheid. I maae.

Weislingen. Skal det være Eders sidste Blik?

Adelheid. Gaa, jeg er syg — paa en meget ubeleilig Tid.

Weislingen. See ikke saaledes paa mig!

Adelheid. Du vil være vor Fiende og jeg skulde smile til dig? Gaa!

Weislingen. Adelheid!

Adelheid. Jeg hader Eder!

Frands kommer.

Frands. Naadige Herre! Bispen beder Eder komme.

Adelheid. Gaa! gaa!

Frands. Snart!

Adelheid. Gaa! gaa!

Weislingen. Jeg tager ikke Afskeed, vi sees igien. (Gaaer.)

Adelheid. Igien? Det skal vi sørge for. Margareta! viis ham bort, naar han kommer. Jeg er syg, har Hovedpine, jeg sover — Viis ham bort! — Dersom han endnu er at vinde, da er det paa denne Maade. (Gaaer.)

I Spessart.

Gotz. Selbitz. Georg.

Selbitz. I seer, det gik som jeg sagde.

Gotz. Nei! Nei! Nei!

Georg Tro mig, jeg siger Sandhed. Jeg giorde som I befalede, tog Bambergerens Trøie og hans Tegn, og, for dog at fortiene mit Øl og Mad, fulgte jeg nogle Reinekske Bønder op til Bamberg.

Selbitz. I Forklædningen? Det kunde bekommet dig ilde.

Georg. Det faldt mig ogsaa ind — bagefter. En Krigsmand, som tænker paa det i forveien, vil ikke giøre mange Spring. Jeg kom til Bamberg, og strax i Værtshuset hørte jeg fortælle: Weislingen og Bispen vare forsonede, og man talde meget om et Giftermaal med von Walldorfs Enke.

Gøtz. Folkesnak!

Georg. Jeg saae ham, da han førte hende tilbords. Hun er skiøn! Ved Gud, hun er skiøn. Vi bukkede alle. Hun takkede. Han nikkede og saae fornøiet ud; de gik forbi og Folk mumlede: Et skiønne Par!

Gøtz. Det kan være.

Georg. Hør videre! Da han anden Dagen gik i Messe, passede jeg mit Snit. Han var allene med en Svend. Jeg stod underneden ved Trappen, og sagde sagte til ham: Et Par Ord fra Eders Berlichingen! Han blev bestyrtet. Jeg saae Tilstaaelsen af hans Forbrydelse i hans Ansigt; han havde knap Hierte til at see paa mig; mig, en slet og ret Ridderssvend.

Selbitz. Det kom af, at hans Samvittighed var lavere end din Stand.

Georg. Du er en Bamberger? sagde han. Jeg bringer en Hilsen fra Ridder Berlichingen, sagde jeg, og skal spørge — Kom imorgen tidlig paa mit Kammer, sagde han, saa skal vi tales videre ved.

Gøtz. Kom du?

Georg. Vist kom jeg, og maatte længe staae i Forstuen. De silkeklædte Drenge bekikkede mig baade for og bag. Jeg tænkte: Kik I! — Endelig bragte man mig ind. Han saae vred ud, det var mig det

samme. Jeg traadte hen for ham og forrettede mit Ærinde. Han stillede sig meget opbragt an, som Een, der intet Hierte har, og dog ikke vil lade sig mærke med det. Han undrede sig over, at I lod ham sætte i Rette ved en Rytterdreng. Jeg sagde: der gaves kun to Slags Folk i Verden, skikkelige Karle og Skurker, og jeg tiente Gøtz von Berlichingen. Nu begyndte han at sladdre en heel Hob forkeert Tøi, som alt gik ud derpaa: at I havde overilet ham, at han skyldte Jer intet, og at han intet vilde have med Eder at giøre.

Gøtz. Har du det af hans egen Mund?

Georg. Det, og endnu mere. — Han truede mig —

Gøtz. Det er nok! Ham skulde jeg ogsaa tabe. Tro og Love! I have atter bedraget mig. Stakkels Maria! Hvorledes skal jeg sige dig det?

Selbitz. Jeg vilde heller miste mit andet Been til, end være saadan en Køter. (De gaae.)

Bamberg.

Adelheid. Weislingen.

Adelheid. Tiden begynder at blive mig utaalelig lang; tale gidder jeg ikke og jeg skammer mig ved at spille med Eder. Kiedsommelighed! du er værre end Pest.

Weislingen. Er I allerede kied af mig?

Adelheid. Ikke saameget af Eder, som af Eders Selskab. Jeg vilde ønske, I var kommen hen hvor I vilde, og at vi ikke havde holdt paa Eder.

Weislingen. Det er Qvindegunst! Først udruge de vore kiereste Haab med Modervarme, siden forlade de Reden, som en ubestandig Høne, og overgive det fremspirende Liv til Død og Fordærvelse.

Adelheid. Skiend kun paa Qvinderne! Den ube-

sindige Spiller tygger og stamper paa de Kort, som uskyldigviis bragte ham til at tabe. Men lad mig fortælle Eder noget om Mandfolkene. Hvad ere da I, at I tør tale om Vægelsind? I, som sielden ere hvad I ville være, aldrig hvad I burde! Konger i Helligdagsklæder. Hvor meget gav ikke en Skræderkone til, for at faae et Halsbaand af den Søm om Eders Kaabe, som Eders Hæle foragtende støde tilbage.

Weislingen. I er bitter.

Adelheid. Det er Omqvædet til Eders Vise. Før jeg kiendte Eder, Weislingen, gik det mig som Skræderkonen. Det hundredtungede Rygte havde, uden Lignelse talt, udraabt Eder saa markskrigeragtigt, at jeg lod mig overtale til at ønske: Gid du dog engang maatte faae denne Qvintessens af Mandighed, denne Phønix Weislingen at see. Jeg fik mit Ønske opfyldt.

Weislingen. Og Phønix blev til en slet og ret Gaardhane.

Adelheid. Nei, Weislingen! I tiltrak Eder min Opmærksomhed.

Weislingen. Det lod saa —

Adelheid. Og var. Thi sandelig, I overgik Eders Rygte. Mængden veed kun at sætte Pris paa Skinnet af Fortieneſter. Som det nu pleier at gaae mig, jeg gider ikke tænkt meget over Folk, som jeg holder af, — vi levede en tidlang med hinanden; der manglede mig noget og jeg vidste ikke hvad jeg savnede hos Eder. Endelig fik jeg Øinene op. Jeg saae istedet for den virksomme Mand, som oplivede et Fyrstendom, som ikke forglemte sig selv og sin Ære derover, som var steget op til Skyerne, ad hundrede store Foretagender, som opad Bierge, det ene høiere end det andet; ham saae jeg paaengang jamre sig som en syg Poet, være melankolsk som en sund Pige, og ørkesløsere end en Peberſvend. I Førstningen skrev jeg det paa Eders Uhelds Regning, som laa Eder paa Hiertet, og undskyldte

Eder, saa godt jeg kunde. Nu da det Dag fra Dag bliver værre, maa I tilgive mig, om jeg unddrager Eder min Gunst. I besidder den uden Ret. Jeg skienkte den paa Livstid til en Anden, som ikke kunde overdrage den til Eder.

Weislingen. Saa lad mig løs!

Adelheid. Ikke før alt Haab er ude. Eensomheden er farlig i disse Omstændigheder. — Arme Menneske! I er saa mismodig som en Elsker, hvis første Kiæreste blev ham utro, og just derfor giver jeg ikke Slip paa Eder. Eders Haand! tilgiv mig hvad jeg sagde af Kiærlighed!

Weislingen. Kunde du elske mig, kunde du skiænke min varme Lidenskab en Draabe Lindring! Adelheid, dine Forekastelser ere høist uretfærdige Hvis du anede Hundrededelen af hvad der alt længe har arbeidet i mig, du vilde da vist ikke saa ubarmhiertig tumle mig frem og tilbage, ved Foielighed, Ligegyldighed og Foragt. — Du smiler? — At blive enig med mig een Dag. At arbeide mod det Menneske, hvis Minde endnu saa frisk, saa elskværdigt staaer i min Siæl —

Adelheid. Underlige Mand! som kan elske den, Du misunder. Det er jo det samme som at bringe sin Fiende Proviant.

Weislingen. Jeg føler heel vel: der gielder ingen Dvælen her. Han har faaet at vide at jeg atter er Weislingen, og han vil see at faae Fordelen over os. Heller ikke ere vi saa dovne, som du troer, Adelheid! Vore Folk ere forstærkede og aarvaagne, vore Underhandlinger gaae deres Gang, og Rigsdagen i Augspurg skal bringe vore Planer til Modenhed, haaber jeg.

Adelheid. I drager did?

Weislingen. Hvis jeg kunde tage et Haab med!

(Kysser hendes Haand.)

Adelheid. O I Lidettroende! Altid Tegn og Undergærker! Gaae, Weislingen, og fuldend Arbeidet,

Biſpens Fordeel, din, min, ere ſaa indvævede med hinanden, at om det ogſaa blot var for Klogſkabens Skyld —

Weislingen. Du kan ſpøge?

Adelheid. Jeg ſpøger ikke. Mine Godſer har den ſtolte Hertug taget; dine vil Gøtz ikke længe lade i Ro, og hvis vi ikke holde ſammen, ſom vore Fiender, og bringe Keiſeren paa vor Side, da gaae vi tilgrunde.

Weislingen. Jeg frygter ikke. Den ſtørſte Deel af Fyrſterne tænke ſom vi. Keiſeren forlanger Hielp mod Tyrkerne, og derfor er det billigt at han ſtaaer os bi igien. Hvilken Vellyſt vil det være mig, at befrie dine Godſer fra overmodige Fiender, at dysſe de urolige Hoveder i Schwaben i Søvn, atter at ſkaffe Biſpedømmet og os alle Ro. Og da —?

Adelheid. Een Dag kommer, en anden gaaer; for Fremtiden raader Skiæbnen.

Weislingen. Men vi maae ville.

Adelheid. Vi ville jo.

Weislingen. Viſt?

Adelheid. Nu ja. Gaa kun!

Weislingen. Tryllerinde!

Værtshuus.

Bønderbryllup. (Muſik og Dands udenfor.)

Brudens Fader. Gøtz. Selbitz, (ved Bordet).
Brudgommen (triner hen til dem).

Gøtz. Det Klogeſte var, at I endte Eders Slid ſaa lykkeligt og glædeligt med et Giftermaal.

Brudens Fader. Det er gaaet bedre, end jeg kunde drømme om. At leve i Rolighed og Fred med min Nabo, at ſee min Datter vel forſørget.

Brudgom. Og jeg i Besiddelse af det omtvistede Stykke Jord, og det smukkeste Pigebarn i Byen, ovenikiøbet. Gud give I før havde taget Eder af Sagen.

Selbitz. Hvor længe har I tvistet herom?

Brudens Fader. Paa ottende Aar. Jeg vilde heller have Kolden eengang saalænge til, end begynde for fra igien. Det er et Virvar! I troer det ikke, inden man faaer disse Parykker til at afsige en Dom; og hvad har man saa siden af det? Fanden tage denne Assessor Sapupi; en fordømt, sort Italiener —

Brudgom. Ja det er en gal Karl. Jeg var der to Gange.

Brudens Fader. Og jeg tre. Og seer I vel, I Herrer, saa faae vi endelig langt om længe en Dom, hvori jeg har ligesaa megen Ret som han, og han som jeg, og vi staae som et Par Abekatte, til vor Herre bragte mig paa det Indfald, at give ham min Datter, og det Tøieri ovenikiøbet.

Selbitz. God Forstaaelse fremdeles!

Brudens Fader. Gud give det! Men det gaa som det vil, procedere gior jeg aldrig meer saa længe jeg lever. Hvad det koster Grunker! Hvert Buk en Prokurator gior Jer, maae I betale.

Selbitz. Der skeer jo dog aarlig keiserlige Visitationer der?

Brudens Fader. Jeg har ikke mærket noget til dem. Der er sprungen mangen blank Daler af min Lomme foruden. Det uhørte Snyderi!

Gotz. Hvorledes?

Brudens Fader. O de giøre alle hule Hænder. Assessoren allene — Gud forlade ham, har afpresset mig atten Guldgylden.

Brudgom. Hvem?

Brudens Fader. Hvem andre end den Sapupi.

Gotz. Det er skammeligt!

Brudens Fader. Vist er det. Jeg maatte punge

ud med tyve. Og da jeg havde betalt ham dem i hans prægtige Lysthuus, i den store Sal, da var mit Hierte færdig at briste af Bedrøvelse. Thi seer I, Eens Huus og Gaard er i god Stand, men hvor skal man tage rede Penge fra? Der stod jeg! Gud veed hvordan det var med mig. Jeg havde ikke en halv Skilling til Reisepenge i Lommen. Endelig tog jeg Hierte til mig og sagde ham det. Da han nu saae, det gik mig til Marv og Been, kastede han to Gylden tilbage til mig igien og lod mig gaae.

Brudgom. Det er umuligt! Sapupi?

Brudens Fader. Hvad gaaer der af dig? Ja vist! Ingen anden.

Brudgom. Fanden tage ham, han har ogsaa snydt mig for femten Guldgylden.

Brudens Fader. Fordømt!

Selbitz. Gotz! Vi ere Røvere!

Brudens Fader. Derfor udfaldt Dommen saa tvetydig. Din Hund!

Gotz. Det maae I ikke lade Eder gaae paa.

Brudens Fader. Hvad skal vi gjøre?

Gotz. Begiv Eder til Speier, det er just Visitationstid; I maae klage, at man undersøger det og hielper Eder til Eders Ret.

Brudgom. Troer I vi drive det igiennem?

Gotz. Hvis jeg turde tage ham ved Vingebenet, vilde jeg love Eder det.

Selbitz. Slig Sum er vel et Forsøg værd.

Gotz. Jeg er før redet ud for mindre.

Brudens Fader. Hvad mener du?

Brudgom. Vi ville det! Lad det gaa som det kan.

Georg kommer.

Georg. Nürnbergerne ere i Anmarsch.

Gotz. Hvor?

Georg. Dersom vi ride ganske sagte, træffe vi dem i Skoven, mellem Beerheim og Mühlbach.

Selbitz. Herligt!

Gøtz. Kom Børn! Guds Fred! Han hielpe os alle til Vort.

Bønderne. Mangetak! I vil ikke tage til Takke her i Nat?

Gøtz. Vi kan ikke. Farvel!

Tredie Akt.

Augsburg.

Hauge.

To Nürnbergske Kiøbmænd.

Første Kiøbmand.

Lader os blive staaende her! Her maa Keiseren forbi. Han kommer just op ad den lange Gang.

Anden Kiøbmand. Hvem er det der gaaer med ham?

Første Kiøbmand. Adelbert von Weislingen.

Anden Kiøbmand. Bambergs Ven. Det er godt! Vi ville falde ham til Fode, og jeg vil tale.

Anden Kiøbmand. Godt! Der komme de!

Keiseren, Weislingen.

Første Kiøbmand. Han seer fortredelig ud.

Keiseren. Jeg er ilde tilmode, Weislingen! og naar jeg seer tilbage paa mit svundne Liv, kunde jeg fristes til at blive forsagt. Saa mange halve, mislykkede Foretagender! Og det altsammen, fordi der ikke er en Fyrste i mit Rige, hvor liden han end er, hvis Griller jo ere ham mere vigtige end mine Tanker.

(Kiøbmændene kaste sig paa Knæe for ham.)

Kiøbmanden. Allerdurchlauchtigste! Stormægtigste!

Keiseren. Hvad er der? Hvem er I?

Kiøbmanden. Stakkels Kiøbmænd, fra Nürnberg, Eders Majestæts Tienere! som bede om Hielp. Gotz von Berlichingen og Hans von Selbitz have fængslet og røvet over tredive af os, som kom fra Messen i Frankfurt med Bambergsk Leide. Vi bede Eders Keiserlige Majestæt om Hielp, ellers ere vi alle om en Hals, og nødte til at tigge vort Brød.

Keiseren. Du Fredsens Gud! Du Fredsens Gud! Hvad er det? Den ene har kun een Haand, den anden kun eet Been. Hvis de nu først hver havde to Hænder og to Been, hvordan vilde det da gaae Eder?

Kiøbmanden. Vi bede Eders Majestæt, underdanigst, om at kaste et medlidende Øie paa vore betrængte Omstændigheder.

Keiseren. Hvorledes hænger dog det sammen? Naar en Kiøbmand mister en Peberpose, skal man strax bringe hele Riget i Harnisk; men naar der indtræffe Begivenheder, som ere meget vigtige for Riget og den Keiserlige Majestæt, som gielde Kongerige, Fyrstendømmer og Hertugdømmer, saa kan intet bringe Eder paa Benene.

Weislingen. I komme til ubeleilig Tid. Gaaer, og tøver nogle Dage her!

Kiøbmanden. Vi anbefale os i Naade!

(Gaaer.)

Keiseren. Atter nye Uroligheder! de voxe som Hydras Hoveder.

Weislingen. Og kunne kun dæmpes med Ild og Sværd, og et modigt Foretagende.

Keiseren. Troer I?

Weislingen. Jeg holder for, intet er lettere, hvis Eders Majestæt og Fyrsterne blot kunde komme overeens i anden ubetydelig Tvistighed. Det er langt fra ikke

hele Tydskland, som klager over Uroligheder. Det er kun i Franken og Schwaben, hvor Levninger af den indvortes, fordærvelige Borgerkrig luer endnu. Og selv der ere mange Ædle og Fribaarne, som længes efter Ro. Havde vi først engang faaet denne Sickingen, Selbitz — Berlichingen af Veien; det Øvrige vilde da falde af sig selv; thi dem er det, hvis Aand besjæler den oprørte Mængde.

Keiseren. Jeg vilde gierne skaane disse Mænd, de ere tappre og ædle. Hvis jeg førte Krig, vilde jeg have dem med i Marken.

Weislingen. Gid de hidtil havde lært at handle efter Pligt! Men høist farligt vilde det være, at belønne deres oprørske Handlemaade med Æresposter. Det er just denne Keiserlige Mildhed og Naade, som de hidtil misbrugte saa uhørt; og deres Tilhængere, som sætte Tillid og Haab dertil, lade sig ikke tæmme, før vi ganske have giort dem til Intet for Verdens Øine, og betaget dem alt Haab om nogensinde at komme til Kræfter igien.

Keiseren. I raader altsaa til Strenghed?

Weislingen. Jeg seer ingen anden Maade at tæmme dette Sværmeri paa, som angriber hele Lande. Høre vi ikke allerede overalt Adelens bittreste Klager, over at deres Undersaatter, deres Vornede sætte sig op imod dem, gaae i Rette med dem og true med at tilintetgiøre det indførte Overherskab, saa at de farligste Følger ere at befrygte?

Keiseren. Just nu var der en skiønne Leilighed mod Berlichingen og Selbitz, kun vilde jeg ikke at der skulde times dem noget Ondt. Fangne gad jeg nok havt dem, og da skulde de giøre mig Eed paa at blive rolige paa deres Borge, og ikke gaae over deres Grændser. Ved næste Session vil jeg foredrage det.

Weislingen. Et glædeligt Bifaldsraab vil spare Eders Majestæt Enden af Talen. (De gaae.)

Jaxthausen.

Sickingen. Götz.

Sickingen. Ja, jeg kommer for at beile til Eders ædle Søsters Haand og Hierte.

Götz. Da vilde jeg ønske, I var kommen før. Jeg maa sige Eder: Weislingen har, mens han var fangen, vundet hendes Kiærlighed, anholdet om hende og faaet mit Ja. Jeg har ladet ham los, den Fugl, og han foragter den goddædige Haand, som rakte ham Næring i Nødens Tid. Han flagrer nu omkring, og Gud veed paa hvilken Hække han søger den.

Sickingen. Er det saa?

Götz. Som jeg siger.

Sickingen. Han har sønderrevet et dobbelt Baand. Held Eder at I ikke er blevet nærmere forenet med den Niding.

Götz. Der sidder hun nu, den stakkels Pige, og henjamrer og henbeder sit Liv.

Sickingen. Vi skal faae hende til at stunge.

Götz. Hvordan? I vil ægte en Forladt?

Sickingen. Det giør Eder begge Ære, at være bedragne af ham. Skal den arme Pige gaae i Kloster, fordi den første Mand, hun kiendte, var en Niding? Nei, nei! Jeg bliver derved. Hun skal vorde Dronning paa mine Borge.

Götz. Jeg siger Eder: hun var ikke ligegyldig mod ham.

Sickingen. Tiltroer du mig da ikke, at kunne forjage Skyggen af en Usling? Bring mig til hende!

(De gaae.)

Rigsexecutionens Leir.

En Høvidsmand. Officerer.

Høvidsmanden. Vi maae gaae forsigtigt tilværk, og skaane vore Folk. Desuden er der streng Ordre for, at bringe ham i Knibe og fange ham levende. Det vil holde haardt; thi hvo tør give sig ifærd med ham?

Første Officeer. Det er sandt! Og han vil værge sig som en Vildbasse. Desuden har han aldrig giort os noget imod, og Ingen vil gierne miste Arm og Been, for at giøre Keiseren og Riget en Fornøielse.

Anden Officeer. Det var Skam, om vi ikke fik ham fat. Har jeg kun først faaet Greb i ham, skal han ikke slippe mig løs.

Første Officeer. Snap ham blot ikke med Tænderne, han kunde ellers let rive Eder Kindbenene ud. Gode unge Herre, den Slags Folk griber man ikke, som flygtende Tyve.

Anden Officeer. Vi vil see til!

Høvidsmanden. Vort Brev maa han nu have. Vi ville ikke tøve, men udsende en Skare, som skal passe ham op.

Anden Officeer. Lad mig føre den!

Høvidsmanden. I kiender ikke Egnen.

Anden Officeer. Jeg har en Svend, som er født og opdraget her.

Høvidsmanden. Velan da!

Jaxthausen.

Sickingen.

Alting gaaer efter Ønske; hun blev lidt forbauset, ved mit Frieri, og betragtede mig fra Top til Taa.

Jeg vedder, hun sammenlignede mig med sin Tusindskiøn. Gud skee Lov, jeg kan lade mig see. Hun svarede lidet og forvirret, — siden bedre. Det maa først koge ud! Giftermaals Forslag blive snart afgiorte hos Piger, som eengang have brændt sig paa Kiærligheds Ild.

Gotz kommer.

Sickingen. Hvad bringer I Svoger?

Gotz. Dømt i Rigets Akt!

Sickingen. Hvad?

Gotz. Der! læs det opbyggelige Brev. Keiseren har forordnet en Execution, imod mig, som skal skiære mit Kiød for, til Fuglene under Himmelen og Dyrene paa Marken.

Sickingen. Først skal den til det. Jeg er kommen her ret tilpas.

Gotz. Nei Sickingen, I skal drage bort Eders store Anslag kunde gaae tilgrunde, hvis I paa en saa ubeleilig Tid blev Rigets Fiende. Selv mig vil I nytte meget mere, hvis I holder Eder rolig. Keiseren ynder Eder; det værste der kan hændes mig, er at blive fangen; brug da Eders Forbøn, og red mig af en Elendighed, i hvilken utidig Hielp vilde styrte os begge. Thi hvad kunde det gavne? Nu drage de imod mig, mærke de at du er her, saa sende de fleer, og vi have ikke vundet noget. Keiseren sidder ved Kilden, og jeg var allerede, nu undgaaelig tabt, hvis det var lige saa let at indblæse Tapperhed i en Flok, som at blæse den sammen.

Sickingen. Hemmeligt kan jeg dog sende Eder en Snees Ryttere til Hielp.

Gotz. Godt! Jeg har allerede sendt Georg til Selbitz, og mine Svende omkring i Nabolavet. Kiære Svoger! naar mine Folk ere samlede, det vil blive en Skare, som faa Fyrster have seet Mage til.

Sickingen. Det vil kun sige lidet mod Mængden.

Gøtz. En Ulv siger meget mod en heel Faarehiord.

Sickingen. Men naar den nu har en god Hyrde?

Gøtz. Frygt ikke for det! Det er lutter Leiesvende. Og desuden kan den bedste Ridder intet udrette, naar han ikke er Herre over sine Handlinger. Saaledes kom de mig ogsaa engang, da jeg havde lovet Pfalzgreven at tiene mod Conrad Schotten; da fremlagde man mig en Lap fra Cancelliet, om hvordan jeg skulde ride og forholde mig; men jeg kastede den til Raadsherren igien, og sagde: Jeg kunde ikke rette mig derefter, jeg vidste ikke hvad der kunde hændes, det stod ikke i Seddelen; jeg maatte selv lukke Øinene op, og see hvad der var at giøre.

Sickingen. God Lykke, Broder! Jeg vil strax afsted, og skikke dig, hvad jeg i en Hast kan skrabe sammen.

Gøtz. Kom først til mine Qvindfolk! Jeg lod dem være ene. Jeg vilde ønske, du havde hendes Ja, før vi skiltes ad. Skik mig saa Rytterne, og kom hemmeligt igien, at afhente Maria! Jeg frygter for, mit Slot bliver ikke længe noget Opholdssted for Qvinder.

Sickingen. Vi ville haabe det Bedste!

(Gaaer.)

Bamberg.

Adelheids Kammer.

Adelheid. Frands.

Adelheid. Saa er allerede begge Hærene brudt op?

Frands. Ja! Og min Herre har den Glæde at drage mod Eders Fiender. Jeg vilde strax med, saa gierne jeg end gaaer til Eder. Jeg iler ogsaa nu paa

Øieblikket bort igien, for snart at vende tilbage med glædeligt Budskab. Min Herre har tilladt mig det.

Adelheid. Hvordan gaaer det ham?

Frands. Han er munter. Mig befalede han at kysse Eders Haand.

Adelheid. Der! — Dine Læber ere varme.

Frands (sagte, pegende paa Brystet). Her er det varmere (Høit.) Naadige Frue! Eders Tienere ere de lykkeligste Mennesker under Solen.

Adelheid. Hvo fører an mod Berlichingen?

Frands. Von Sirau. Lev vel, bedste, naadige Frue! Jeg maa afsted igien. Forglem mig ikke!

Adelheid. Du maa spise, drikke og hvile dig noget ud først.

Frands. Hvad behøves det? Jeg har jo seet Eder. Jeg er hverken træt eller hungrig.

Adelheid. Jeg kiender din Troskab.

Frands. Ak, naadige Frue!

Adelheid. Du holder det ikke ud. Vær rolig og vedervæg dig lidt.

Frands. Hvor I er omhyggelig for en skakkels Knøs. (Gaaer).

Adelheid. Taarene staae ham i Øinene. Jeg elsker ham inderligt. Saa varmt og tro har endnu Ingen været mig hengiven. (Gaaer.)

Jaxthausen.

Gotz. Georg.

Georg. Han vil selv tale med Eder. Jeg kiender ham ikke. Det er en fager Mand med sorte, funklende Øine.

Gotz. Bring ham!

Lerse kommer.

Gøtz. Guds Fred! Hvad bringer I?

Lerse. Mig selv; det er ikke meget, dog alt hvad der er, byder jeg Eder.

Gøtz. I er mig velkommen, dobbelt velkommen; en tapper Mand, og paa denne Tid, da jeg ikke haabede at faae nye Venner, men tvertimod frygtede hvert Øieblik for at miste de Gamle. Eders Navn?

Lerse. Frands Lerse.

Gøtz. Jeg takker Eder, Frands! at I har gjort mig bekjendt med en dygtig Mand.

Lerse. Jeg har allerede engang før gjort Eders Bekiendtskab, men da takkede I mig ikke.

Gøtz. Jeg mindes Eder ei.

Lerse. Det gior mig ondt. Husker I ikke, da I blev Conrad Schotten fiendsk for Pfalzgrevens Skyld, og vilde ride til Haßfurt i Fastelavnstiden?

Gøtz. Vel husker jeg det.

Lerse. Der kom Eder femogtyve Ryttere imøde ved en By.

Gøtz. Rigtig! Jeg troede først det kun var tolv, og delte mit Følge; vi vare sexten, og holdt ved Byen bag Skuret, for at faae dem til at drage forbi. Saa vilde jeg sætte efter dem, som jeg havde aftalt med de Andre.

Lerse. Men vi saae Eder, og stillede os paa en Høi ved Byen. I kom og holdt dernede. Vi saae, at I ikke vilde op til os; thi rede vi ned til Eder.

Gøtz. Da mærkede jeg først, jeg havde taget feil: Femogtyve mod otte! Der maatte man være om sig. Erhard Marsk giennemborede mig en Svend, til Giengield rendte jeg ham ned af Hesten. Havde de alle holdt sig som han og een af hans Svende, var det gaaet mig og min liden Flok ilde.

Lerse. Den Svend, I talde om —

Gøtz. Var den Gieveste jeg endnu har seet. Han giorde mig det hedt. Naar jeg troede, jeg havde skilt mig ved ham, og vilde have fat paa de andre, vips var han der igien og slog Dommedags Slag. Han hug mig ogsaa giennem Pantserærmet, saa det beed lidt ind i Kiødet.

Lerse. Har I tilgivet ham det?

Gøtz. Han huede mig alt for vel.

Lerse. Nu, saa haaber jeg at I vil blive tilfreds med mig, jeg har aflagt mit Prøvestykke paa Eder selv.

Gøtz. Er det dig? O velkommen! velkommen! Kan du sige, Maximilian! at du har vundet een af dine Mænd paa den Maade?

Lerse. Det er underligt, at I ikke kiendte mig strax.

Gøtz. Hvor kunde det falde mig ind, at den Mand vilde tilbyde mig sin Tieneste, som paa det fiendtligste søgte at overvælde mig?

Lerse. Just derfor, Herre! Fra Ungdommen af har jeg tient som Ridderssvend, og prøvet det hos mangen Ridder. Da vi traf Eder, glædede det mig. Jeg kiendte Eders Navn, og der lærte jeg at kiende Eder selv. I saae, jeg holdt ikke Stand; I saae det var ikke Frygt, thi jeg kom igien. Kort sagt, jeg lærte at kiende Eder, og fra det Øieblik besluttede jeg at tiene Eder.

Gøtz. Paa hvor lang Tid vil I fæste Eder hos mig?

Lerse. Paa et Aar. Uden Løn.

Gøtz. Nei, I skal have det saa godt som en Anden, og ovenikiøbet lidt til, som Den, der gav mig nok at bestille ved Remlin.

Georg kommer.

Georg. Hans von Selbitz hilser Eder. Imorgen er han her med halvhundrede Mænd.

Gøtz. Godt!

Georg. Der drager en Skare Rigstrupper nedenom Kocheraa; udentvivl for at belure Eder.

Gøtz. Hvormange?

Georg. Et halvt hundrede Stykker.

Gøtz. Ikke fleer? Kom Lerse, vi ville give dem Fødder at gaae paa, saa at Selbitz alt kan finde et godt Stykke Arbeid færdigt, naar han kommer.

Lerse. Det vil blive en rigelig Førstegrøde.

Gøtz. Til Hest! (De gaae.)

Skov ved et Morads.

To Rigsknegte (møde hinanden.)

Første Knegt. Hvad giør du her?

Anden Knegt. Jeg har bedet om Lov til at gaae et Ærinde paa Naturens Vegne. Siden den blinde Larm i Aftes, har det sat sig i Tarmene, saa jeg hvert Øieblik maa af Hesten.

Første Knegt. Holder Truppen her i Nærheden?

Anden Knegt. En Miils Vei paa hin Side Skoven.

Første Knegt. Hvordan kommer du da her?

Anden Knegt. Jeg beder dig, forraad mig ikke! Jeg vil til næste By, for at see jeg kan hielpe paa mit Tilfælde med varme Omslag. Hvor kommer du fra?

Første Knegt. Fra næste By. Jeg har hentet vor Høvding Viin og Brød.

Anden Knegt. See, see! Han giør sig tilgode for vore Øine, og vi skal faste. Et smukt Exempel!

Første Knegt. Gaa tilbage med, Skurk!

Anden Knegt. Da maatte jeg være en Nar. Der er endnu mange i vor Skare som gierne fastede, hvis de vare saa langt derfra som jeg,

Første Knegt. Hører du Hestetrampen?

Anden Knegt. O!
Første Knegt. Jeg kryber op i Træet.
Anden Knegt. Jeg skiuler mig i Sivet.

Gøtz, Lerse, Georg, Svende (til Hest.)

Gøtz. Her rundt om Dammen, paa venstre Haand giennem Skoven, saa falde vi dem i Ryggen,

(De ride forbi.)

Første Knegt (stiger ned af Træet). Her er ikke godt at være. Mikkel! Han svarer ikke? Mikkel, de ere borte. (Han gaaer hen til Sumpen.) Mikkel! O vee! han er sunken ned. Mikkel! Han hører mig ikke, han er druknet. Er du krepeert, Kryster? — Vi ere om en Hals. Fiender rundt omkring.

Gøtz. Georg (til Hest).

Gøtz. Staa Karl, eller du er Dødsens!
Første Knegt. Skaan mit Liv!
Gøtz. Dit Sværd! Georg, bring ham til de andre Fanger, som Lerse har der nede ved Skoven. Jeg maa indhente deres flygtende Høvding. (Afsted.)
Første Knegt. Hvad er der blevet af vor Ridder, som anførte os?
Georg. Min Herre styrtede ham hovedkuls af Hesten, saa hans Fierbusk stak i Skarnet. Hans Ryttere løftede ham paa igien og fore afsted som besatte.

(De gaae.)

Leir.

Hovidsmanden. Første Ridder.

Første Ridder. De flye allevegne fra til Leiren.
Hovidsmanden. Han er dem vist i Hælene. Lad

ethalvhundrede Mand rykke hen imod Møllen! Hvis han vover sig forlangt, kan man maaskee gribe ham.

(Ridderen gaaer.)

En anden Ridder (ledes ind).

Høvidsmanden. Hvordan gaaer det, unge Herre? Har I rendt de gale Horn af Eder?

Anden Ridder. Gid han faae en Ulykke! De stærkeste Takker vare sprungne som Glas. Du Dievel! Han rendte ind paa mig; det var som om Tordnen havde slaaet mig i Jorden.

Høvidsmanden. Tak Gud at I endda er sluppen derfra.

Anden Ridder. Intet at takke for. Et Par Ribbeen er itu. Hvor er Feldtskiereren? (Gaaer.)

Jarthausen.

Gøtz. Selbitz.

Gøtz. Hvad siger Du til Aktsdommen Selbitz?

Selbitz. Det er en Streg af Weislingen.

Gøtz. Mener du?

Selbitz. Jeg mener ikke, jeg veed.

Gøtz. Hvorfra?

Selbitz. Han var paa Rigsdagen, siger jeg dig; bestandig om Keiseren.

Gøtz. Godt. Saa giøre vi ham atter et Anslag til Intet.

Selbitz. Det haaber jeg.

Gøtz. Afsted! Harejagten begynder.

Leir.

Høvidsmanden, en Ridder.

Høvidsmanden. Der kommer intet ud af, I Herrer! Han slaaer os den ene Flok efter den anden, og hvad der ikke omkommer eller tages til Fange, det løber i Guds Navn heller til Tyrkiet, end tilbage til Leiren igien. Paa den Maade blive vi hver Dag svagere. Vi maae eengang for alle gaae ham ind paa Livet, og det for Alvor; jeg vil selv være med, og han skal see med hvem han har at bestille.

Ridderen. Dermed ere vi alle tilfreds; men han er saa bekiendt med Egnen, veed saa godt Beskeed med alle Gange og Smuthuller i Biergene, at det er ligesaa umuligt at fange ham, som en Muus paa Kornloftet.

Høvidsmanden. Vi skal nok faae ham fat. Først hen til Jarthausen. Enten han vil eller ikke, maa han dog komme frem og forsvare sit Slot.

Ridderen. Skal vor hele Skare bryde op?

Høvidsmanden. Det forstaaer sig. Veed I vel, at der alt er smeltet henved to hundrede Mand bort af os?

Ridderen. Hurtig da, førend hele Isklumpen tøer; det er varmt i Nærheden, og vi staae her som Smør i Solen.

Bierg og Skov.

Gotz. Selbitz.

Gotz. De komme alle tilhobe. Det var paa høie Tid at Sickingens Ryttere stødte til vore.

Selbitz. Vi ville dele os. Jeg drager venstre om Høien.

Gøtz. Godt! Og du Frands! før du de halvtredsindstyve Mand høire om giennem Skoven; de drage op igiennem Heden, jeg vil stevne dem imøde. Georg, du bliver hos mig. Og naar I see, de angribe mig, da falder dem ufortøvet i Flankerne. Vi skal lære dem! De troer ikke vi tør vove at møde dem.

Hede.

Paa den ene Side en Bakke, paa den anden Skov.

Høvidsmanden. Executionstoget.

Høvidsmanden. Han holder paa Heden? Det er uforskammet! Han skal bøde for det. Hvordan? Ikke at frygte for den Strøm, der vælter ham imøde?

Ridderen. Jeg vilde ønske, I ikke reed foran. Han seer ud som om han vilde plante den Første bagvendt i Jorden, der nærmer sig. Rid bagefter!

Høvidsmanden. Det giør jeg ikke gierne.

Ridderen. Jeg beder Eder! I er endnu Knuden paa Baandet om dette Knippe Birkeris; løs den op, og han knækker hver eneste Een, som tørre Pinde.

Høvidsmanden. Trompeter, blæs! Og I! blæser ham bort. (Afsted.)

Selbitz (frem fra Bakken i Gallop).

Efter mig! De skal raabe til deres Hænder: Formerer Eder!

(Afsted.)

Lerse (fra Skoven).

Gøtz til Hielp! Han er fast omringet. Tappre Sel-

bitz! du har allerede skaffet ham Luft. Vi skal besaae Heden med deres Tidselhoveder.

(Forbi. Tummel.)

En Høi, med et Vagt-Taarn.

Selbitz (saaret). **Svende.**

Selbitz. Lægger mig her og vender tilbage til Gøtz!

Første Svend. Lad os blive, Herre! I behøver os.

Selbitz. Stig Een af Eder op paa Taarnet, at see hvordan det gaaer.

Første Svend. Hvordan skal jeg komme op?

Anden Svend. Kryb op paa mine Skuldre, saa kan du naae Hullet og svinge dig til Aabningen.

Første Svend (stiger op). Ak Herre!

Selbitz. Hvad seer du?

Første Svend. Eders Mænd flygte henimod Bakken.

Selbitz. Helvedes Skurke! Gid de stode og jeg havde en Kugle for Panden. Rid een af Eder derhen, og band og driv dem tilbage! (En Svend gaaer.) Seer du Gøtz?

Svenden. Jeg seer de tre sorte Fiere midt i Tummelen.

Selbitz. Svøm, brave Svømmer! Jeg ligger her.

Svenden. En hvid Fierbusk! Hvem er det?

Selbitz. Høvidsmanden.

Svenden. Gøtz gaaer ham ind paa Livet. Boms! der ligger han!

Selbitz. Høvidsmanden?

Svenden. Ja Herre.

Selbitz. Vel! Vel!

Svenden. O vee! Jeg seer ikke Gøtz længer!

Selbitz. Saa dø, Selbitz!

Svende. En frygtelig Trængsel, hvor han stod. Georgs blaa Busk forsvinder ogsaa.

Selbitz. Kom ned! Seer du ikke Lerse?

Svenden. Jeg seer intet meer. Det gaaer Hulter til Bulter.

Selbitz. Intet mere? Kom! Hvordan gaaer det Sickingens Ryttere?

Svenden. Godt! — Der flyer Een ind i Skoven. Endnu Een! En heel Flok. Gotz er borte.

Selbitz. Kom ned!

Svenden. Jeg kan ikke. — Herligt! Herligt! Jeg seer Gotz! Jeg seer Georg!

Selbitz. Til Hest!

Svenden. Høit til Hest! Seir! Seir! De flye.

Selbitz. Rigstrupperne?

Svenden. Banneret midt inde, Gotz bagefter. De adsprede sig. Gotz indhenter Bannerdrageren. Han har Banneret. — Han holder. En Haandfuld Mænd omringer ham. Min Kammerat indhenter ham. — De drage hid.

Gotz. Georg. Lerse. En Flok.

Selbitz. Til Lykke, Gotz! Seir! Seir!

Gotz (stiger af Hesten). Dyrekiøbt! Dyrekiøbt! Du er saaret, Selbitz?

Selbitz. Du lever og seirer. Jeg har giort lidet. Og mine Hunde af Ryttere! Hvorledes kom du derfra?

Gotz. Dennegang gialdt det. Og her takker jeg Georg for mit Liv, og her Lerse! Jeg kastede Høvidsmanden af Hesten. De stiunge min Ganger ned, og trængte ind paa mig. Georg hug sig ind til mig og sprang af; som et Lyn var jeg paa hans Hest, og som en Torden sad han atter igien. Hvorledes kom du til Hest?

Georg. Jeg stødte min Daggert i Livet paa Een af dem, som hug efter Eder, da hans Harnisk trak sig

i Veiret. Han ſtyrtede, og jeg hialp Jer fra en Fiende og mig til en Heſt.

Gøtz. Nu ſtak vi omkring ſaa længe, til Frands ſlog ſig ind til os, og da meiede vi ud inden fra.

Lerſe. De Hunde, ſom jeg førte, ſkulde meiet ind uden fra, til vore Leer havde mødtes, men de flyede ſom Rigsknegte.

Gøtz. Venner og Fiender flyede. Kun du, lille Hob! holdt mig Ryggen fri; jeg havde nok at beſtille med de Karle foran mig. Deres Høvidsmands Fald hialp til at ſtrække dem. Jeg har deres Banner og nogle faa Fanger.

Selbitz. Høvidsmanden er undſluppen Eder?

Gøtz. De havde imidlertid reddet ham. Kom Børn! Kom Selbitz. — Giør en Bør af Træſtammer; du kan ikke ſidde til Heſt. Kom til mit Slot! De ere adſpredte; men vi ere faa, og jeg veed ikke om de have Hielpetropper. Jeg vil beværte Eder, mine Venner! Et Glas Viin ſmager godt efter ſaadan en Puſt.

Leir.

Høvidsmanden.

Jeg kunde dræbe Jer alle med egen Haand. Hvordan? Løbe! Han havde ikke en Handfuld Folk mere. Løbe for een Mand! Der vil ingen troe det, uden Den der har Lyſt til at lee os ud. Rid omkring! I, og I, og I, og I! Finder I nogle af vore adſplittede Knegte, ſaa bringer dem tilbage, eller ſtøder dem ned. Vi maae bortſlibe dette Skaar, om end Klingen ſkulde ſpringe.

Jaxthausen.

Gotz. Lerse. Georg.

Gotz. Vi maa ikke tøve et Øieblik. Stakkels Knøse! Jeg tør ingen Hvile unde Eder. Jager hurtigt omkring og seer endnu at bringe nogle Ryttere sammen. Bestil dem hen til Weilern der ere de sikkrest. Hvis vi tøve, omringe de mig Slottet. (De to gaae). Jeg maa sende Een ud paa Speideri. Det bliver Alvor! Og naar det saa endda var tappre Karle! Men her er det kun Mængden, der hielper dem. (Gaaer.)

Sickingen. Maria.

Maria. Jeg beder Eder, kiære Sickingen! gaae ikke fra min Broder. Hans, Selbitz's og Eders Mænd ere adspredte; han er allene; Selbitz er bragt saaret til sit Slot; jeg frygter Alt!

Sickingen. Vær rolig! Jeg gaaer ikke bort.

Gotz kommer.

Kom i Kirken! Pateren venter. I skal inden et Qvarteerstid være mig et Par.

Sickingen. Lad mig blive her.

Gotz. Nu i Kirken!

Sickingen. Gierne. Og saa?

Gotz. Saa skal I reise Eders Vei.

Sickingen. Gotz!

Gotz. Vil I ned i Kirken?

Sickingen. Kom, kom!

Leir.

Høvidsmand. Ridder.

Høvidsmand. Hvor mange er der i alt?

Ridder. Hundrede og halvtredsindstyve.

Høvidsmand. Af firehundrede! Det er til at blive gal over. Nu strax afsted! lige mod Jarthausen, førend han kommer sig igien, og atter giør os en Streg i Regningen.

Jarthausen.

Gotz. Elisabeth. Maria. Sickingen.

Gotz. Gud signe Eder, han skiænke Eder lykkelige Dage og giemme dem, han afkorter Eder, til Eders Børn;

Elisabeth. Og dem lade han blive, hvad I ere: retskafne! Og lad det saa gaae som Gud vil.

Sickingen. Jeg takker Eder! og jeg takker Eder, Maria. Jeg førte Eder til Alteret, I skal føre mig til Lyksalighed.

Maria. Vi ville giøre en Pilegrimsreise til dette fremmede, hellige Land.

Gotz. Lykke paa Reisen!

Maria. Saadan var det ikke meent, vi forlade Eder ikke.

Gotz. I skal, Søster!

Maria. Du er ubarmhiertig, Broder!

Gotz. Og I mere omhyggelige, end forsigtige.

Georg (kommer).

(Sagte.) Jeg kan ikke faae Nogen fat. En eneste var villig, saa betænkte han sig igien.

Gøtz. Godt, Georg! Lykken begynder at vende mig Ryggen. Men jeg anede det. (Høit.) Sickingen! Jeg beder Eder, Drag endnu bort i Aften! Overtal Maria! Hun er Eders Hustru. Lad hende vise det! Naar Qvinderne træde vore Handlinger i Veien, da er vor Fiende sikkrere i aaben Mark, end paa sin Borg.

En Svend (kommer).

(Sagte.) Husbond! Rigsbanneret drager lige herhid, meget hurtigt.

Gøtz. Jeg har pidsket dem med Nælder, til de vaagnede. Hvor mange er der?

Svenden. Henved tohundrede. De kan neppe være to Miil herfra.

Gøtz. Endnu paa hin Side Floden?

Svenden. Ja, Husbond!

Gøtz. Havde jeg kun et halvhundrede Mand, de skulde ikke komme mig over. Har du seet Lerse?

Svenden. Nei, Husbond!

Gøtz. Siig til Enhver, at han holder sig færdig. Vi maa skilles ad, mine Elskede! Græd kun, gode Maria! Der vil komme Øieblikke, hvori du vil glæde dig. Det er bedre, du græder paa din Bryllupsdag, end at alt for stor Gammen skulde være Forbudet paa tilkommende Sorg. Farvel, Maria! Farvel, Broder!

Maria. Jeg kan ikke rive mig los fra Eder. Søster! Kiere Broder! lad os blive. Agter du min Husbond saa lidet, at du forsmaaer hans Hielp i denne Nød?

Gøtz. Ja det er kommen vidt med mig. Maaskee er jeg nær mit Fald. I begynder at leve, og I skal skille Eders Skiebne fra min. Jeg har befalet at man skal sadle Eders Gangere. I maae flux afsted.

Maria. Broder! Broder!

Elisabeth (til Sickingen). Giør som han siger! Gaa!

Sickingen. Kiere Maria, lad os gaae!

Maria. Ogsaa du? Mit Hierte brister.

Gøtz. Saa bliv da. Inden faa Timer er min Borg omringet.

Maria. O Gud, Gud!

Gøtz. Vi vil forsvare os saa godt vi kan.

Maria. Hellige Guds Moder! hav Barmhiertighed med os.

Gøtz. Og tilsidst maa vi enten døe, eller overgive os. — Du vil da have indgrædt din ædle Husbond i een Skiebne med mig.

Maria. Du martrer mig.

Gøtz. Bliv, bliv! Vi blive alle tagne til Fanger. Sickingen! du synker i Afgrunden med mig. Jeg haabede du skulde hiulpen mig.

Maria. Vi vil afsted. Søster! Søster!

Gøtz. Bring hende i Sikkerhed, og mindes saa mig!

Sickingen. Jeg vil ikke bestige hendes Seng, før jeg veed Jer uden Fare.

Gøtz. Søster! — kiære Søster! (kysser hende.)

Sickingen. Afsted! Afsted!

Gøtz. Endnu et Øieblik. — Jeg seer Eder igien. Værer trøstige. Vi sees igien!

(Sickingen og Maria gaae.)

Gøtz. Jeg driver dem bort, og da de gaae, ønsker jeg at holde dem tilbage. Elisabeth, du bliver hos mig?

Elisabeth. Til Døden. (Gaaer.)

Gøtz. Den Gud har kiær, giver han saadan en Hustru.

Georg (kommer).

De er i Nærheden. Jeg har opdaget dem fra Taarnet. Solen steeg, og jeg saae deres Spyd blinke. Da jeg blev dem vaer, kom det mig ikke farligere for, end naar en Kat seer en Flok Muus. Rigtig nok spille vi Rotterne!

Gøtz. See til Portkodderne! Spær dem indentil, med Bielker og Stene! (Georg gaaer.) Vi skal giække

deres Taalmodighed, af deres Tapperhed skal de tygge Drøv paa deres egne Regler. (En Trompeter udenfor.) Ha ha! En rødklædt Skurk, der skal forelægge os det Spørgsmaal, om vi vil være Æsler. (Han gaaer til Vinduet). Hvad godt?

(Man hører Nogen tale langt borte.)

Gøtz (i Skiegget.) En Strikke om din Hals!

(Trompeteren bliver ved at tale.)

Gøtz. Majestætsforbryder? — Den Opfordring har en Munk giort. (Trompeteren ender.)

Gøtz (svarer.) Give mig? Paa Naade og Unaade? Med hvem taler I? Er jeg en Røver? Siig din Høvidsmand: For hans Keiserlige Majestæt har jeg, som altid, skyldig Respekt; men hvad ham selv angaaer, saa kan han slikke min — — —

(Slaaer Vinduet i.)

Beleiring.

Kiøkken.

Elisabeth. Gøtz (kommer til hende).

Gøtz. Du har meget at tage vare, stakkels Hustru!

Elisabeth. Gid jeg havde det altid. Vi holde det ikke længe ud.

Gøtz. Vi havde ikke Tid til at forsyne os.

Elisabeth. Og de mange Mennesker, du hidtil har bespiist. Vinen er nu ogsaa paa Heldingen.

Gøtz. Kan vi bare holde ud saalænge, til de foreslaae Capitulation. Vi giøre dem dygtig Fortræd. De skyde hele Dagen, saare vore Mure, knække vore Ruder. Lerse er en brav Karl; han sniger sig omkring med sin Bøsse, og naar Een kommer for nær — pau — der ligger han!

En Svend. Kul, naadige Frue!

Gøtz. Hvad er der?

Svenden. Kuglerne er oppe, vi vil støbe nye.

Gøtz. Hvordan staaer det sig med Krudtet?

Svenden. Saa, saa! Vi holde godt Huus med vore Skud.

Sal.

Lerse (med en Kugleform). **Svenden** (med Kul).

Lerse. Sæt dem der! Og see til hvor I finder noget Bly i Huset. Midlertid vil jeg tage fat paa dette. (Tager et Vindue ind og slaaer Ruderne ud.) Alle Fordele gielde. Saa gaaer det i Verden! Intet Menneske veed, hvad der kan blive af en Ting. Glarmesteren, som indsatte disse Ruder, tænkte vist ikke paa, at Blyet kunde foraarsage et af hans Børnebørnsbørn fæl Hovedværk; og da min Fader avlede mig, vidste han ikke, hvilken Fugl under Himlen, eller hvilken Orm i Jorden jeg skulde fortæres af.

Georg (kommer med en Tagrende).

Der har du Bly! Hvis du kun træffer med Hælvten, slipper der vist ingen bort, som kan sige hans Majestæt: Herre, vi have staaet os jammerligt!

Lerse (bugger deraf). Et dygtigt Stykke.

Georg. Regnen maa søge sig en anden Vei, jeg er ikke bange for den; en brav Rytter og en dygtig Regn trænge igjennem overalt.

Lerse (støber). Hold Skeen! (Gaaer til Vinduet.) Der sniger sig just en Rigsknægt omkring med sin Bøsse. De troe, vi have skudt alting op. Han skal smage Kuglerne, saa varme som de komme af Panden.

(Lader.)

Georg (sætter Skeen fra sig). Lad mig see!

Lerse (skyder). Der ligger den Spurv.

Georg. Han skiød før efter mig, (de stobe) da jeg steeg ud af Tagvinduet og vilde hente Renden. Han traf en Due, som sad ikke langt fra mig. Den styrtede i Renden. Jeg takkede ham for Stegen, og steeg ind igien med det dobbelte Bytte.

Lerse. Nu ville vi lade godt, og gaae omkring paa hele Slottet, for at fortiene vor Middagsmad.

Gotz (kommer).

Bliv Lerse! Jeg har at tale med dig. Dig, Georg, vil jeg ikke holde fra Jagten.

(Georg gaaer.)

Gotz. De vil giøre os et Forslag.

Lerse. Jeg vil ud til dem, og høre hvad det er.

Gotz. Det er vel: at jeg under visse Betingelser skal begive mig i ridderligt Fængsel.

Lerse. Duer intet! Hvad siger I, om de tilstode os fri Bortgang, siden I dog ikke venter Forstærkning fra Sickingen. Vi grove da Guldet og Sølvet ned paa et Sted, hvor de ikke skulde finde det med nogen Hexequist, overlode dem Slottet, og kom anstændigt derfra.

Gotz. De lade os ikke gaae!

Lerse. Det gielder en Prøve. Vi ville forlange sikkert Leide, og jeg vil ud. (Gaaer.)

Sal.

Gotz, Elisabeth, Georg, Svende, (ved Bordet).

Gotz. Saaledes bringer Faren os sammen. Lad det smage Eder, mine Venner! Glemmer ikke at drikke! Flasken er tom. Endnu Een, kiære Hustru! (Elisabeth trækker paa Skuldrene.) Have vi ingen fleer?

Elisabeth (sagte). En eneste; jeg har giemt den til dig.

Gøtz. Vist ikke, Kiære! Giv den hid! De behøve at styrkes og ikke jeg; det er jo min Sag de stride for.

Elisabeth. Hent den ude i Skabet.

Gøtz. Det er den sidste. Og mig kommer det for, som vi ingen Aarsag havde, at spare. Jeg har ikke længe været saa glad. (Skienker). Keiseren leve!

Alle. Han leve!

Gøtz. Det være vort næstsidste Ord, naar vi døe. Jeg elsker ham, thi vi have een Skiæbne. Og jeg er lykkeligere end han. Han maa fange Musene for Rigsstænderne, medens Rotterne gnave paa hans Eiendomme. Jeg veed, han ønsker sig mangengang heller død, end længer at være Sielen i et saa vanført Legeme. (Skienker). Der er netop nok til eengang rundt endnu. Og naar det begynder at gaae paa Heldingen med vort Blod, som med Vinen i denne Flaske, der først rinder svagt og siden draabevis, (helder det Sidste i sit Glas) hvad skal da være vort sidste Ord?

Georg. Friheden leve!

Gøtz. Friheden leve!

Alle. Friheden leve!

Gøtz. Og naar den overlever os, kunne vi roligt døe. Thi jeg seer i Aanden vor Slægt lykkelig, og vor Slægts Keisere lykkelige. Naar Fyrsternes Tienere tiene dem saa ædelt og frit, som I mig; naar Fyrsterne tiene Keiseren, som jeg ønskede at tiene ham —

Georg. Da maatte meget forandre sig!

Gøtz. Ikke saa meget, som man skulde tro. Har jeg ikke kiendt fortræffelige Mennesker mellem Fyrsterne, og skulde Slægten være uddød? Gode Mennesker, som vare lykkelige med deres Undersaatter, som kunde lide en ædel, fri Nabo, og hverken frygtede eller misundte ham; hvis Hierter aabnede sig, naar de saae mange deres Lige ved Bordet, og ikke behøvede at omskabe Riddersmænd til Hofmænd, for at leve med dem.

Georg. Har I kiendt slige Herrer?

Gøtz. Jeg glemmer aldrig engang, da Landgreven af Hanau gav en Jagt, da Fyrsterne og Herrerne spiste under fri Himmel, og Bønderne allevegne fra løbe hid for at see dem. Det var intet Mummespil, som han havde anrettet sig selv til Ære. Der vare Knøse og Pigebørn med røde Kinder, og velhavende Mænd og venlige Oldinge, der toge Deel i deres Husbonds Fryd, som sad paa Guds grønne Jord og glædede sig med dem.

Georg. Det var en Herre! Han lignede Jer!

Gøtz. Skulde vi ikke haabe, at mange saadanne Fyrster kunne herske paa engang? at Ærbødighed for Keiseren, Fred og Venskab med Naboerne, og Undersaatternes Kiærlighed, skulde blive den Familieskat, der vil gaae i Arv fra Slægt til Slægt? Enhver vil da hege og formere sit eget, istedet for at de nu tro, man ikke kan trives uden at skade Andre.

Georg. Vilde vi da ogsaa ride paa Eventyr?

Gøtz. Gud give der ingen urolige Hoveder var i hele Tydskland! Vi vilde dog alligevel faae nok at bestille. Vi skulde rense Biergene fra Ulve, hente vor roligt pløiende Nabo en Steg fra Skoven, og til Giengjeld spise vor Suppe hos ham. Var dette os ikke nok, da vilde vi leire os med vore Brødre for Grændsen af Riget, som Cherubim, med flammende Sværd mod Tyrkerne, de Ulve, og Franskmændene, de Ræve; og beskytte vor dyrebare Keisers farligt udsatte Lande og Rigets Ro. Det var et Liv, Georg! naar man kunde vove sit Skind for den almindelige Lykssalighed! (Georg springer op.) Hvor vil du hen?

Georg. Ak! jeg glemte, vi ere indspærrede — Og Keiseren har indespærret os — og, for at komme derfra med heelt Skind, vove vi vort Skind.

Gøtz. Frisk Mod!

Lerse (kommer).

Frihed! Frihed! Det er daarlige Karle! raadvilde, frygtsomme Æsler. I maa drage bort, med Vaaben, Ganger og Harnisk. Provianten skal I lade blive her.

Gøtz. De vil ikke tygge sig Tandpine til paa den.

Lerse (sagte). Har I gjemt Sølvet?

Gøtz. Nei. Elisabeth! gak med Frands! han har noget at sige dig. (Alle gaae.)

Slotsgaard.

Georg (i Stalden, synger).

Der stod en Dreng og lured,
Hm! Hm!
Mens Fuglen sad i Buret.
Hm! Hm!
Saa! Saa!
Hm! Hm!

Han glædte sig saa tosset;
Hm! Hm!
Greb efter den saa klodset.
Hm! Hm!
Saa! Saa!
Hm! Hm!

Da henfløi Fuglen paa et Tag,
Hm! Hm!
Og loe sin Dosmer ud i Mag.
Hm! Hm!
Saa! Saa!
Hm! Hm!

Gøtz. Hvordan staaer det sig?
Georg (trækker sin Hest ud.) De ere sadlede.
Gøtz. Du er fir.
Georg. Som Fuglen af Buret.

Alle de Beleirede.

Gøtz. Have I Eders Bøsser? Vist ikke! Gaaer op, og tager de bedste af Rustkammeret! vi ere alle lige gode om det. Vi andre ride i Forveien.
Georg. Hm! Hm!
Saa! Saa!
Hm! Hm! (Gaae.)

Rustkammer.

To Svende.

Første Svend. Jeg tager denne.
Anden Svend. Jeg denne. Her er een, som er kiønnere.
Første Svend. Narreri! Skynd dig, at komme afsted.
Anden Svend. Hør!
Første Svend (springer ben til Vinduet). Gud forbarme sig! De myrde vor Husbond. Han er faldet af Hesten. Georg styrter!
Anden Svend. Hvor redde vi os? Ned af Nøddetræet ved Muren, over Marken. (Gaaer.)
Første Svend. Frands holder sig endnu. Hvis de døe, vil jeg ikke leve. (Iler bort.)

Fierde Akt.

Værtshuus i Heilbronn.

Gotz.

Jeg kommer mig selv for, som den onde Aand, Capucineren manede i en Sæk. Jeg arbeider mig træt og det hielper intet. De Meenedere!

Elisabeth (kommer).

Gotz. Hvilke Efterretninger har du faaet, Elisabeth, om mine kiere Trofaste?

Elisabeth. Ingen visse. Nogle ere dræbte, nogle ligger i Taarnet. Ingen kunde eller vilde skaffe mig meer at vide.

Gotz. Er det Løn for Troskab? for barnlig Lydighed? — „at det maa gaae dig vel, og du maa længe leve paa Jorden!“

Elisabeth. Kiære Husbond! bebreid ikke vor himmelske Fader. De have deres Løn, den blev født med dem: et ædelt, frit Hierte. Lad dem ogsaa være fangne, de ere frie. Giv Agt paa de deputerede Raadsherrer, Guldkiederne klæde dem —

Gotz. Som naar man kaster Perler for Svin. — Jeg gad seet Georg og Lerse i Lænker!

Elisabeth. Det maatte være et Syn der kunde bringe Engle til at græde.

Gøtz. Jeg vilde ikke græde; jeg vilde skiære Tænder og indæde min Forbittrelse. Mine Dienstene i Lænker! I kiære Drenge! Gid I ikke havde elsket mig! Jeg vilde ikke kunne see mig mæt paa dem. — Ikke at holde deres Ord, i Keiserens Navn!

Elisabeth. Tænk ikke derpaa! husk, at du skal træde frem for Raadsherrerne. Du er ikke stemt til at tee dig vel imod dem, jeg frygter Alt.

Gøtz. Hvad vil de mig?

Elisabeth. Der er Rettens Bud.

Gøtz. Retfærdighedens Æsel. Han slæber deres Sække til Møllen og deres Feieskarn paa Marken. Hvad godt?

Rettens Bud (kommer).

Rettens Bud. De Herrer Commissarier ere forsamlede paa Raadhuset, og sende Bud efter Eder.

Gøtz. Jeg kommer.

Rettens Bud. Jeg skal følge Eder.

Gøtz. Megen Ære.

Elisabeth. Tving dig!

Gøtz. Vær ubekymret! (Gaaer.)

Raadhuus.

Keiserlige Raadsherrer. Høvidsmanden. Raadmænd (fra Heilbronn).

En Raadmand. Vi have, efter Eders Befaling, forsamlet de stærkeste og tappreste Borgere, de vente her i Nærheden paa Eders Vink, for at bemestre sig Berlichingen.

Første Raadsherre. Vi skulle med Fornøielse vide at berømme Eders Beredvillighed til at lyde hans Majestæts høieste Befalinger. — Det er Haandværksfolk?

Raadsherre. Smedde, Bødkere, Tømmermænd, Folk med hærdede Næver, og vel forsynede her (peger paa Brystet.)

Raaden. Godt!

Rettens Bud (kommer).

Rettens Bud. Gotz von Berlichingen venter ved Døren.

Raaden. Lad ham komme!

Gotz (kommer).

Gotz. Guds Fred, I Herrer! Hvad vil I mig?

Raadmanden. Først give vi Eder at betænke hvor I er, og for hvem.

Gotz. Paa min Siæl, jeg tager ikke feil af Eder, mine Herrer!

Raadmanden. I giør Eders Skyldighed.

Gotz. Af ganske Hierte!

Raadmanden. Sæt Eder!

Gotz. Derhenne? Jeg kan staae. Den Stol lugter mig formeget af arme Syndere, — som overalt den hele Stue.

Raadmanden. Saa staae!

Gotz. Til Sagen, om Jer saa synes.

Raadmanden. Vi ville gaae ordentligen frem.

Gotz. Dermed er jeg tilfreds: gid det var skeet for.

Raadmanden. I veed, at I paa Naade og Unaade har overgivet Eder i vore Hænder.

Gotz. Hvad give I mig, hvis jeg glemmer det?

Raadmanden. Kunde jeg give Eder Beskedenhed, da vilde det forbedre Eders Sag.

Gotz. Forbedre? Ja, hvis I kunde det! Dertil hører sagtens meer end til at fordærve.

Skriveren. Skal jeg protocollere alt dette?

Raadmanden. Hvad der hører til Sagen.

Gotz. For mig maa I lade det trykke.

Raadmanden. I kom i Keiserens Magt, hvis faderlige Naade, der traadte istedet for den majestætiske Retfærdighed, har anvist Eder een af hans elskede Stæder, Heilbronn, til Opholdssted, istedet for et Fængsel. I lovede, med en Eed, at fremstille Eder, som det sømmede sig en Riddersmand, og ydmyg at vente Udfaldet.

Gøtz. Vel! Jeg er her, og jeg venter.

Raadmanden. Og vi ere her for at forkynde Eder Hans Keiserlige Majestæts Naade og Huldskab. Han tilgiver Eders Overtrædelser, befrier Eder fra Aktsdommen, og al velfortient Straf; hviket I vil erkiende med underdanigst Taksigelse, i det I aflægger den Eed, som her bliver Eder forelæst.

Gøtz. Jeg er Hans Majestæts tro Tiener, som jeg altid var. Endnu et Ord, inden I gaae videre: Mine Folk! hvor ere de? Hvad skal der blive af dem?

Raadmanden. Det kommer ikke Jer ved.

Gøtz. Saa vende Keiseren sit Ansigt fra Jer, naar I komme i Nød. De vare mine Staldbrødre, og ere det. Hvor har I bragt dem hen?

Raadmanden. Vi skylde Eder intet Regnskab derfor.

Gøtz. Haha! Jeg vidste ikke, at I ei engang vare forbundne til at holde, hvad I love. Saa meget mere —

Raadmanden. Vort Hverv er at forelægge Eder Eden. Underkast Eder Keiseren, og I vil finde Vei til ved Bøn at redde Eders Svendes Liv.

Gøtz. Eders Seddel!

Raadmanden. Læs, Skriver!

Skriveren (læser). Jeg Gøtz von Berlichingen bekiender offentlig, ved dette mit Brev, at jeg, paa oprørisk Viis, haver formastet mig mod Keiseren og Riget.

Gøtz. Det er ikke sandt! Jeg er ingen Oprører, har intet forbrudt mod Hans Keiserlige Majestæt, og Riget kommer mig intet ved.

Raadmanden. Fat Eder og hør videre!

Gotz. Jeg vil intet høre videre. En Eneste træde frem og vidne! Har jeg giort et Skridt mod Keiseren, mod det Østerrigske Huus? Har jeg ikke viist, ved alle mine Handlinger, at jeg følte, trods Nogen, hvad Tydskland skylder sin Fyrste, og hvad især de Smaa, Riddere og Fribaarne, skylde deres Keiser? Jeg maatte være en Skurk, hvis jeg lod mig overtale til at underskrive Sligt.

Raadmanden. Og dog have vi stræng Ordre til, enten at overtale Eder med det Gode, eller i manglende Fald at kaste Eder i Taarnet.

Gotz. I Taarnet? Mig?

Raadmanden. Og der kan I vente Eders Skiæbne af Retfærdighedens, hvis I ikke vil modtage den af Raadens Haand.

Gotz. I Taarnet? I misbruge den Keiserlige Myndighed! I Taarnet? Det er ikke hans Bud. Hvordan? De Forrædere! Først at stille en Fælde op for mig, og hænge deres Ed, deres ridderlige Ord, op deri som Flesk! Siden love mig ridderligt Fængsel, og bryde deres Løvte!

Raadmanden. En Røver skylde vi ingen Troskab.

Gotz. Barst du ikke Keiserens Billed, som jeg agter selv i det meest kludrede Contrafei, du skulde æde mig din Røver op, eller qvæls i ham. Jeg er i Begreb med en ærlig Feide. Du kunde takke din Gud, og giøre dig tyk for Verdens Øine, hvis du i dit Liv havde giort en saa ærlig Handling, som den jeg nu sidder fangen for.

Raadsherren (vinker til Raadmanden; han trækker i Klokkestrengen).

Gotz. Ikke for den usle Vindings Skyld, ikke for at bortkapre Land og Folk fra uvæbnede Smaa, er jeg draget ud. For at befrie min Svend, og for at hytte mit Skind! Seer I noget uretfærdigt deri? Keiser og

Rige havde ikke følt vor Nød paa deres Hovedpuder. Jeg havde, Gud være lovet! endnu en Haand, og giorde vel i at bruge den.

Borgere (træde ind, med Stænger i Hænderne, Værge ved Siden).

Gøtz. Hvad skal det betyde?

Raadmanden. I vil ikke høre? Griber ham!

Gøtz. Er det Meningen? Hvo som ingen Ungersk Øre er, komme mig ikke nær. Han skal faae et Ørfigen af denne min høire Jernhaand, der helbreder ham fra Grunden for Hovedværk, Tandværk, og al Pine paa Jorden. (De nærme sig ham; han slaaer Een til Jorden, og river Værget fra en Andens Side; de vige.) Kom! Kom! Det skal være mig kiært at kiende den Tappreste blandt Jer!

Raadmanden. Giv Eder!

Gøtz. Med Sværdet i Haanden? Veed I vel, at det nu stod til mig, at slaae mig giennem alle disse Stodderkonger, og vinde fri Mark? Men jeg skal lære Eder hvordan man holder Ord. Lover mig ridderligt Fængsel, og jeg giver mit Sværd fra mig, og er Eders Fange som før.

Raadmanden. I gaaer i Rette med Keiseren, med Sværdet i Haanden?

Gøtz. Bevares Gud! Kun med Jer og Jeres smukke Compagnie. — I kan gaae hiem, godt Folk! For Forsømmelsen faaer I ingenting, og her er intet at hente, uden braadne Lemmer.

Raadmanden. Griber ham! Giver Eders Kiærlighed til Keiseren Eder ikke mere Mod?

Gøtz. Ikke mere, end Keiseren giver dem Plaster, til de Saar med, deres Mod henter dem.

Rettens Bud (kommer).

Nu raabte Taarnvægteren, at der drager en Skare af over tohundrede Mand imod Staden. De ere ufor=

modentlig trængte frem bag om Vinbierget, og true vore Mure.

Raadmanden. O vee! Hvad er det?

Skildvagten (kommer).

Frands von Sickingen holder for Bommen og lader sige: han har hørt hvor uværdigt, troløst man har handlet mod hans Svoger, og at Herrerne i Heilbronn alle hialp til med. Han kræver til Regnskab, ellers vil han tænde Byen i alle fire Hiørner inden en Time, og give den til Priis for Plyndring.

Gotz. Bolde Svoger!

Raadsherren. Trin udenfor, Gotz! — Hvad skal vi giøre?

Raadmanden. Hav Medlidenhed med os og vort Borgerskab! Sickingen er ubændig i sin Vrede, han er Mand for at holde Ord.

Raadsherren. Skulde vi give Slip paa vor og Keiserens Ret?

Høvidsmanden. Hvis vi havde Folk at sætte den igiennem med! Men som Tingene nu staae, kunde vi staae Fare for at ombringes, og det forværrede Sagen. Vi vinde ved Eftergivenhed.

Raadmanden. Vi ville see at faae Gotz til at indlægge et godt Ord for os. Mig tykkes jeg allerede seer Byen i lys Lue.

Raaden. Lad Gotz komme ind!

Gotz. Hvad er der?

Raaden. Du vilde giøre vel i at raade din Svoger fra sit oprørske Forehavende. Istedet for at redde dig fra Fordærvelsen, styrter han dig kun dybere, i det han tager Deel i dit Fald.

Gotz (som seer Elisabeth ved Døren, siger hemmelig til hende). Gaa derhen! Siig ham, han skal ufortøvet bryde ind og komme hid, kun ikke tilføie Staden noget Ondt. Hvis disse Skurker sætte sig til Modværge, skal han

bruge Vold. Jeg bryder mig ikke om at miste Livet, hvis de kun alle blive nedhuggede med.

En stor Sal paa Raadhuset.

Sickingen. Gotz.

(Raadhuset er besat med Sickingens Ryttere.)

Gotz. Det var Hielp fra Himlen! Hvor kunde du komme saa brat efter Ønske, Svoger?

Sickingen. Uden Hexeri. Jeg havde indsendt to tre Sendebud, for at høre hvordan det gik dig. Da jeg fik Meeneeden at vide, begav jeg mig paa Veien. Nu have vi dem!

Gotz. Jeg forlanger intet uden ridderligt Fængsel.

Sickingen. Du er for ærlig. Ikke engang at betiene dig af den Fordeel, som den Retskafne har over Meenederen? De sidde i Uretfærdighed, vi vil ingen Hynder lægge under dem. De have skammeligt misbrugt Keiserens Bud. Og, som jeg kiender Hans Majestæt, kan du sikkert giøre Fordring paa meer. Det er for lidet!

Gotz. Jeg var hidtil tilfreds med Lidet.

Sickingen. Og kom til kort! Min Mening er: De skal give dine Svende fri og, paa din Eed, lade dem drage med dig til din Borg. Du kan love, at du ikke vil gaae over dine Grændser, og altid være bedre faren der end her.

Gotz. De vil sige: mine Godser ere tilfaldne Keiseren.

Sickingen. Saa sige vi: Du vil boe til Leie der, til Keiseren tilbagegiver dig dem som Lehn. Lad dem snoe sig som Aal i Rusen, de skal ikke undslippe. De vil tale om Keiserlig Majestæt, om deres Befaling; det

er os det samme! Jeg kiender ogsaa Keiseren og gielder noget hos ham. Han har altid ønsket at have dig i sin Hær. Du sidder ikke længe paa dit Slot, før du bliver kaldet.

Gøtz. Gud give snart, inden jeg glemmer at stride.

Sickingen. Modet glemmer man ikke, thi man lærer det ikke. Vær ubekymret! Naar dine Sager ere i Orden, gaaer jeg til Hove; thi mit Anslag begynder at modnes. Der er gode Udsigter, tykkes mig. Jeg maa prøve Keiserens Tænkemaade. Trier og Pfalz troe før Himlen skal falde ned, end at jeg vorer dem over Hovedet. Men jeg skal komme som en Hagleld. Og hvis man kan giøre Udslaget til sin Skiæbne, saa skal du snart være en Churfyrstes Svoger. Jeg stoler paa din Arm til dette Forehavende.

Gøtz (betragter sin Haand). O! det var Udtydningen af den Drøm jeg havde, Natten før jeg forlovede Maria med Weislingen. Han tilsagde mig Troskab og holdt min høire Haand saa fast, at den gik ud af Armskinnerne, som løsbrukken. Ak! jeg er i dette Øieblik mere værgeløs end jeg var, da den blev mig afskudt. Weislingen! Weislingen!

Sickingen. Glem den Forræder! Vi ville tilintetgiøre hans Anslag, undergrave hans Anseelse; Samvittighed og Skam skal tære ham tildøde. Jeg seer i Aanden mine Fiender styrte. Gøtz! kun et halvt Aar endnu —

Gøtz. Din Siæl har en høi Flugt! Jeg veed ikke — paa den senere Tid vil ingen blide Udsigter aabne sig for min. — Jeg har været i Ulykke før i Dag, jeg har alt eengang før været fangen, men saadan som jeg nu er tilmode, var jeg aldrig.

Sickingen. Lykke giver Mod. Kom til Partykkerne! de have længe nok ført Ordet, lad os engang lætte dem Arbeidet.

Adelheids Slot.

Adelheid. Weislingen.

Adelheid. Det er ærgerligt!

Weislingen. Jeg skiar Tænder! Et saa herligt Anslag! saa lykkeligt fuldført! Og Enden er — at man lader ham blive paa sit Slot. Den fordomte Sickingen!

Adelheid. De skulde ikke have giort det.

Weislingen. De sadde fast. Hvad kunde de gjøre? Sickingen truede med Ild og Sværd, den hovmodige, hidsige Mand! Jeg hader ham. Hans Anseelse tager til som en Strøm, der først har revet et Par Bække med sig, de øvrige følge af sig selv.

Adelheid. Havde de ingen Keiser?

Weislingen. Kiære Hustru! han er kun Skyggen deraf, han bliver gammel og mismodig. Da han hørte, hvad der var skeet, og jeg ivrede derimod med de øvrige Regieringsraader, sagde han: Lader dem være i Ro! Jeg kan sagtens unde gamle Gotz den lille Plet, og naar han holder sig stille der, hvad have I da at klage over ham? Vi talde om Statens Vel. O, sagde han, gid jeg før havde havt Raadgivere, som havde giort min urolige Aand opmærksom paa enkelte Menneskers Lykke.

Adelheid. Han taber den Kraft, som sømmer sig en Hersker.

Weislingen. Vi ginge løs paa Sickingen. — Han er min gode Tiener, sagde han; skiøndt han ikke giorde det efter min Befaling, fuldførte han dog min Villie bedre end mine Befuldmægtigede; jeg kan bifalde det saavel efter, som før det er skeet.

Adelheid. Man kunde springe af Harme.

Weislingen. Midlertid har jeg dog ikke opgivet alt Haab. Man har ladet Gotz give sit Riddersord paa, at han skal holde sig rolig paa sit Slot. Det

er ham umuligt; vi vel snart faae Leilighed til Anke over ham.

Adelheid. Og saa meget mere, da vi snart kunne haabe, at Keiseren vil forlade Verden, og Karl, hans herlige Eftermand, lover et saa majestætisk Sindelag.

Weislingen. Karl? Han er endnu hverken kaaret eller kronet.

Adelheid. Hvo ønsker og haaber ei det?

Weislingen. Du har et høit Begreb om hans Gaver; man skulde næsten troe, du saae dem med andre Øine.

Adelheid. Du fornærmer mig, Weislingen! Troer du Sligt om mig?

Weislingen. Jeg sagde Intet for at fornærme dig; men tie dertil kan jeg ikke. Karls ualmindelige Opmærksomhed for dig gior mig urolig.

Adelheid. Og min Opførsel?

Weislingen. Du est en Qvinde. I hader Ingen, som gior af Eder!

Adelheid. Men I?

Weislingen. Den nager mit Hierte, den frygtelige Tanke! Adelheid!

Adelheid. Kan jeg helbrede din Daarlighed?

Weislingen. Hvis du vilde. Du kunde fierne dig fra Hoffet.

Adelheid. Siig mig en Maade, et Middel? Er du ikke ved Hoffet? Skal jeg forlade dig og min Glæde, for at more mig med Uglerne paa mit Slot? Nei, Weislingen! der bliver intet af. Vær rolig. Du veed hvor høit jeg elsker dig.

Weislingen. Pligtankeret i denne Nod, saalænge Touget ikke brister. (Gaaer.)

Adelheid. Begynder du saaledes? Det manglede blot. De Tanker, min Barm indeslutter, ere for høie, til at du skulde staae dem i Veien. Karl, store, herlige Mand! og eengang Keiser! Og skulde han

være den Eneste, som min Gunst ikke smigrede? Weislingen! tænk ikke paa at hindre mig, ellers maa du falde; min Vei gaaer hen over dig.

Frands (kommer med et Brev).

Frands. Her, naadige Frue!

Adelheid. Gav Karl dig det selv?

Frands. Ja.

Adelheid. Hvad fattes dig? Du seer saa nedslaaet ud.

Frands. Det er Eders Villie, at jeg skal smægte mig ihiel; i Haabets Aar bringer I mig til Fortvivlelse.

Adelheid. Det gjør mig ondt for ham — og hvor lidet kostede det mig at gjøre ham lykkelig. — Vær freidig, min Knøs! Jeg føler din Kiærlighed og Troskab, og skal aldrig blive utaknemmelig.

Frands (beklemt). Hvis I ogsaa var istand dertil, maatte jeg forgaae. O Gud! jeg eier jo ikke en Draabe Blod, som ei er Eders, jeg har ingen Sands for andet, end at elske Eder og lyde Eder.

Adelheid. Kiære Dreng!

Frands. I smigrer mig. (Udbrydende i Taarer). Hvis denne Hengivenhed ikke fortiener andet, end at see sig foretrukken af Andre, end at see alle Eders Tanker henvendte paa denne Karl —

Adelheid. Du veed ikke hvad du vil, og endnu mindre hvad du siger.

Frands (stampende med Foden i Gulvet af Fortrydelse og Vrede). Jeg vil heller ikke længer! Vil ikke længer spille Kobler!

Adelheid. Frands! Du glemmer dig.

Frands. Opoffre mig — mod min gode Herre?

Adelheid. Gaa fra mit Aasyn!

Frands. Naadige Frue!

Adelheid. Gaa, opdag din gode Herre min Hemmelighed! Jeg var taabelig nok til at holde dig for hvad du ikke er.

Frands. Kiære, naadige Frue! I veed, jeg elsker Eder.

Adelheid. Og du var min Ven, var mit Hierte saa nær! Gaa, forraad mig!

Frands. Før skulde jeg rive Hjertet ud af mit Bryst. Tilgiv, naadige Frue! Min Barm er saa fuld, jeg holder det ikke ud.

Adelheid. Kiære, varme Dreng! (tager hans Hænder og drager ham til sig. Deres Kys mødes; han falder hende grædende om Halsen).

Adelheid. Slip mig!

Frands (gvalt i Taarer ved hendes Bryst). Gud! Gud!

Adelheid. Slip mig! Murene er Forrædere. Slip mig! (Gior sig los). Svigt aldrig din Kiærlighed og Troskab, og den skiønneste Løn skal vorde din. (Gaaer).

Frands. Den skiønneste Løn? O! lad mig kun opleve den Tid! Min egen Fader vilde jeg myrde, hvis han giorde mig denne Plads stridig!

Jaxthausen.

Gøtz (ved et Bord). Elisabeth (hos-ham ved noget Haandarbeide. Der staaer et Lys paa Bordet og Skrivertoi).

Gøtz. Den Lediggang huer mig ikke; min Indskrænkning bliver Dag for Dag snævrere. Jeg vilde ønske, jeg kunde sove, eller i det Mindste bilde mig ind, at Søvnen var vederqvægende.

Elisabeth. Saa skriv dog dit Liv og Levnet, som du har begyndt. Giv dine Venner et Beviis ihænde, til at beskæmme dine Fiender med; forskaf en ædel Efterslægt den Glæde, ei at miskiende dig.

Gøtz Ak! Skriveri er en virksom Lediggang, det falder mig suurt. I det jeg skriver hvad jeg har giort,

ærgrer jeg mig over den Tidsspilde, i hvilken jeg kunde gjøre noget.

Elisabeth (tager hvad han har skrevet). Vær ikke sær. Du er just ved dit første Fangenskab i Heilbronn.

Gøtz. Det mig altid et ulykkeligt Sted.

Elisabeth (læser). „Der var selve nogle af de Forbundne, som sagde til mig: Jeg havde handlet daarligt i at fremstille mig for mine arrigste Fiender, da jeg dog vel kunde vide, de ikke vilde fare lempeligt med mig; da svarede jeg:" Nu, hvad svarede du? Skriv videre!

Gøtz. Jeg svarede: Vover jeg ikke mit Skind for andre Folks Penninge og Gods, skulde jeg da ikke ogsaa vove det for mit Ord?

Elisabeth. Det Lov har du paa dig.

Gøtz. Det skal de ikke tage fra mig. De har berøvet mig alt, Gods, Frihed —

Elisabeth. Det var paa de Tider, da jeg fandt Nogle fra Miltenberg og Singlingen i Giestestuen, som ikke kiendte mig. Da havde jeg en Glæde, som om jeg havde født en Søn. De roste dig indbyrdes, og sagde: Han er Mønsteret for en Ridder, tapper og ædel i Frihed, rolig og trofast i Ulykke.

Gøtz. Lad dem vise mig Een, hvem jeg har brudt mit Ord. Gud veed, jeg har arbeidet mere for at tiene min Næste end mig selv; jeg har stræbt efter Navnet af en tapper, trofast Riddersmand, ikke efter Rigdom og Rang. Og, Gud være lovet! hvad jeg stundede til, naaede jeg.

Lerse, Georg (med Vildt).

Gøtz. Til Lykke, raske Jægere!

Georg. Det ere vi blevne af raske Ryttere. Det er en smal Sag at giøre Tøfler af Støvler.

Lerse. Jagten er dog altid Noget, og et Slags Krig.

Georg. Hvis man kun her i Landet ikke altid

havde at bestille med Rigsknegte! Husker I, naadige Herre! hvad I spaaede os? Naar Verden forandrede sig, skulde vi blive Jægere. Nu ere vi det, uden det.

Gotz. Det kommer ud paa Eet. Vi ere rykkede ud af vor Kreds.

Georg. Det er betænkelige Tider. Alt i otte Dage har der ladet sig en Komet tilsyne; hele Tydskland frygter for det betyder Keiserens Død; han er meget syg.

Gotz. Meget syg? Vor Bane er endt!

Georg. Og her i Nærheden forefalder der endnu skrækkeligere Begivenheder. Bønderne have giort et gyseligt Oprør.

Gotz. Hvor?

Lerse. I Schwaben. De skiende, brænde og myrde. Jeg frygter, de ødelægge det hele Land.

Georg. Det bliver en frygtelig Krig. Over hundrede Bondebyer have reist sig, og det bliver daglig værre. Stormvinden har nedrevet hele Skove, og kort derpaa har man seet to brændende Sværd overkors i Luften, paa det Sted, Opstanden begyndte.

Gotz. Der lider nu vist min gode Herre og mine Venner uskyldigt med.

Georg. Det er Skade, at vi ikke tør ride ud!

Femte Akt.

Bondekrig.

Tummel og Plyndring i en By.

Qvinder og Oldinge (med Børn og Bylter).

Flugt.

Olding.

Afsted! Afsted! Lad os undgaae de Blodhunde.

Qvinder. Christ! hvor Himlen er blodrød, hvor den nedgaaende Sol er blodrød.

Moder. Det betyder Brand.

Qvinder. Min Husbond! Min Husbond!

Olding. Afsted! Afsted! Ind i Skoven.

(De drage forbi.)

Link.

Link. Støder ned, hvad der sætter sig til Modværge! Byen er vor. Seer til, at intet undkommer, eller bliver tilbage af Levnetsmidler. Vi tænde strax.

Metzler (kommer rendende ned ad Høien).

Metzler. Hvor gaaer det, Link?

Link. Hulter til Bulter, seer du! du kommer til Udfeielsesfesten. Hvorfra?

Metzler. Fra Weinsberg. Der var en Høitid!

Link. Hvordan?

Metzler. Vi stødte dem ned saa det var en Lyst.

Link. Hvem da?

Metzler. Didrik von Weiler dandsede først af, det Aasen! Vi joge omkring med den vilde, fnysende Skare, og han vilde giøre det af i Mindelighed, oppe fra Kirketaarnet. Plaf! skiød Een ham for Panden. Vi op, som en Vind; og ud af Lydhullet med Karlen.

Link. Haha!

Metzler (til Bønderne). I Hunde! skal jeg give Jer Fødder at gaae paa? Hvor de tøve og krybe, de Aasler!

Link. Tænd! Lad dem steges derinde. Affted. Begynd, I Slyngler!

Metzler. Derpaa førte vi Helfenstein og Eltershofen hen til de andre tretten Adelsmænd; alt i alt fiirfindstyve. Saa ud med dem paa Marken, ved Heilbronn. Det var en Jublen og Støien for vore Folk, da den lange Række arme rige Syndere gik derhen, de stirrede paa hinanden, og paa Himmel og Jord. Inden de vidste et Ord deraf, vare de omringede, og tilhobe nedstukne af vore Spyd.

Link. Skade, jeg ikke var med.

Metzler. Jeg har aldrig i mit Liv, havt saamegen Spas.

Link. Begynd! Ud med det!

Bonde. Alting er tomt.

Link. Saa stik Ild i alle Hiørner.

Metzler. Det vil blive et smukt lille Fyrværkeri! Seer du, du kan ikke forestille dig, hvordan de puslede og qvækkede, som Frøer! Det løb mig saa varmt giennem Livet, som et Glas Brændeviin. Der var en vis Riringer; naar den Karl før red paa Jagt, med Fierbusken og de vide Næseborer, og drev os foran sig med sine Hunde som Hunde! Jeg havde længe ikke seet ham, hans Fiæs var mig ret paafaldende. Hasch! gik Spydet

giennem Ribbenene. Der laa han og strakte alle Fire i Veiret. Som Harer efter en Parforcejagt, sprættede de Karle mellem hinanden.

Link. Det ryger allerede godt!

Metzler. Der bag ved brænder det. Lad os drage med vort Bytte til den store Skare.

Link. Hvor holder den?

Metzler. Fra Heilbronn herben imod. De ere forlegne for at faae en Høvidsmand, som Alle kunne agte, thi vi ere dog kun deres Lige; det føle de, og sætte sig paa Bagbenene.

Link. Hvem mener man, skulde være det?

Metzler. Mar Stumpf eller Götz von Berlichingen.

Link. Det var godt; det gav Sagen et smukt Udseende, hvis Götz giorde det; han har altid gieldet for en retskaffen Ridder. Afsted! Afsted! Vi drage til Heilbronn. Raab det rundt omkring!

Metzler. Ilden lyser os endnu et godt Stykke Vei. Har du seet den store Komet?

Link. Ja! det er et gyseligt, forfærdeligt Tegn. Naar vi drage om ved Nattetide, kan man ret see det. Det gaaer op henimod Øst.

Metzler. Og skinner kun en Timestid. Det seer ud, som en bøiet Arm med et Sværd, ganske blodguulrødt.

Link. Har du seet de tre Stierner paa Spidsen og Siden af Sværdet?

Metzler. Og den brede skyfarvede Hale, med tusind og tusind Strimer, som Spyd; og alt imellem smaae Sværd!

Link. Det har gyst i mig. Hvor det Alt er blegrødt, og derimellem mange funklende, lyse Flammer, og gruelige Ansigter, med stride Haar og Skieg.

Metzler. Har du ogsaa seet dem? Og det bry-

der sig imellem hinanden, som var et blodigt Hav, og giærer saa at man kunde tabe Forstanden derover.

Link. Affsted! Affsted! (De gaae.)

Mark.

(Man seer to Byer og et Kloster brænde langt borte.)

Kohl. Wild. Max Stumpf. Mængden.

Max Stumpf. I kan ikke forlange at jeg skal være Eders Høvidsmand. Det vilde hverken baade mig eller Jer. Jeg, Pfalzgrevelig Tiener, hvorledes skulde jeg føre an mod min egen Herre? I vilde aldrig troe jeg gjorde det ærligt.

Kohl. Vi vidste nok, du vilde finde paa Udflugter.

Gotz. Lerse. Georg (komme.)

Gotz. Hvad vil I mig?

Kohl. I skal være vor Høvidsmand.

Gotz. Skal jeg bryde Keiseren mit Riddersord og gaae over mine Grændser?

Wild. Det er ingen Undskyldning.

Gotz. Og om jeg var ganske fri, og I vilde handle mod de Ædle og Fribaarne, som ved Weinsberg, og tage saaledes affsted? Landet brænder og bløder rundt omkring; og jeg skulde være Eder behielpelig i Eders skiendige Raseri? — Før maa I slaae mig ihiel som en gal Hund, før jeg bliver Eders Høvding.

Kohl. Var det ikke skeet, det skete aldrig.

Stumpf. Det var just Ulykken, at de ingen Anfører havde, som de kunde ære, og som kunde sætte Skranker for deres Galskab. Vær du deres Høvding, Gotz! Fyrsterne og hele Tydskland ville takke dig derfor.

Det vil baade Enhver; Mennesker og Lande blive skaanede.

Gøtz. Hvorfor vil du ikke være det?

Stumpf. Jeg har undskyldt mig for dem.

Kohl. Vi have ingen Tid, og vil ikke vide af lang unyttig Vægring. Kort og godt, Gøtz! bliv vor Hovidsmand, eller tag dit Slot og dit Skind iagt. Du har to Timer at betænke dig i. Bevogter ham!

Gøtz. Hvad behøves det? Jeg er ligesaa bestemt først som sidst. Hvi ere I dragne ud? For at faae Eders Rettigheder og Friheder igien! Hvi rase I da og ødelægge Landet? Ville I lade alle Misgierninger fare og handle som skikkelige Folk, der vide hvad de gjøre, saa vil jeg være Eder behielpelig til Eders Fordringer, som Høvding i otte Dage.

Wild. Hvad der er skeet, skete i den første Hede; vi behøve ikke dig, for i Fremtiden at hindre Sligt.

Kohl. Paa et Fierdingaar maa du i det mindste give os dit Løvte.

Stumpf. Fire Uger, dermed kan I alle være tiente.

Gøtz. Lad saa være!

Kohl. Eders Haand!

Gøtz. Og lover mig skriftligt, at sende de Vilkaar, I har indgaaet med mig, til alle Skarerne, at de under streng Straf efterkomme dem.

Mar Stumpf. Nu ja. Det skal skee!

Gøtz. Saa fæster jeg mig til Eder paa fire Uger.

Stump. Til Lykke! I hvad du ellers gjør, skaan vor naadige Herre Pfalzgreven.

Kohl (sagte). Pas paa ham, at Ingen taler med ham, uden i Eders Nærværelse.

Gøtz. Lerse! Drag tilbage til min Hustru. Staa hende bi! Hun skal snart høre fra mig.

(Gøtz, Stumpf, Georg, Lerse og nogle Bønder gaae).

Metzler. Link.

Metzler. Hvad snakker han om Vilkaar? Hvad skal de Vilkaar sige?

Link. Det er skammeligt, at indgaae slige Vilkaar.

Kohl. Vi veed ligesaagodt hvad vi vil, som I; og vi kan gjøre hvad vi vil.

Wild. Den Rasen, Brænden og Myrden maa dog engang holde op; og paa denne Maade have vi vundet en tapper Høvding.

Metzler. Holde op? Du Forræder! Hvorfor er vi her? For at hævne os paa vore Fiender, for at svinge os i Veiret. — Det har en Hoftræl lært Jer!

Kohl. Kom, Wild! Han er værre end et Fæ.

(De gaae.)

Metzler. Gaa kun! See om han betroer Eder nogen Flok. De Skurke! Link! vi vil hidse de andre op imod dem; stikke Miltenberg i Brand, og naar de komme i Klammeri om Vilkaarene, hugge vi Hovederne af alle Vilkaarsmagerne.

Link. Vi have dog de Fleste paa vor Side.

Bierg og Dal.

En Molle i Dalen.

Ryttere. **Weislingen** kommer ud fra Mollen med **Frands** og et **Bud.**

Weislingen. Min Hest! — I har ogsaa kundgiort det for de andre Herrer?

Budet. I det mindste syv Vannere ville forene sig med Eder i Skoven bag Miltenberg. Bønderne drage neden omkring. Overalt er der sendt Bud hen; det hele Forbund vil inden kort Tid samle sig. Man siger, der er alt Splid mellem dem.

Weislingen. Desbedre! — Frands!

Frands. Naadige Herre!

Weislingen. Udret alting vel, jeg lægger dig det paa Hierte. Giv hende Brevet! Hun skal fra Hoffet, til mit Slot! Strax! Du skal see hende reise bort, og melde mig det.

Frands. Hvad I befaler skal skee.

Weislingen. Sig hende: hun skal. (Till Budet.) Viis os nu den nærmeste, bedste Vei.

Budet. Vi maa en Omvei. Vandet er steget over sine Bredder, ved den forfærdelige Regn.

Jaxthausen.

Elisabeth. Lerse.

Lerse. Vær trøstig, Frue!

Elisabeth. Ak Lerse, Taarerne stode ham i Øinene da han tog Afsked med mig. Det er grusomt! grusomt!

Lerse. Han vil vende tilbage.

Elisabeth. Det er ikke for det. Naar han drog ud for at skaffe sig rosværdig Seier, da var jeg ikke beklemt; jeg glædte mig til hans Tilbagekomst; nu er jeg bange for den.

Lerse. En saa ædel Mand! —

Elisabeth. Kald ham ikke saa, det giør mig mere elendig. De Nidinger! de truede med at myrde ham, med at stikke Ild paa hans Slot. Hvis han kommer tilbage — jeg seer ham — mørk, mørk. Hans Fiender ville sammensmedde løgnagtige Klager, og han er ikke istand til at sige: Nei!

Lerse. Han vil og kan.

Elisabeth. Han har brudt sit Løvte. Modsiig mig!

Lerse. Han blev tvungen. Paa hvad Grund vil man fordømme ham?

Elisabeth. Ondskab søger ingen Grund. Han er gaaet i Ledtog med Oprørere, Misdædere og Mordere, han er draget ud i Spidsen af dem. Modsiig mig!

Lerse. Lad af med at pine Eder og mig! Har de ikke høitideligt lovet ham, aldrig mere at bedrive Misgierninger, som dem ved Weinsberg? Hørte jeg dem ikke halvangrende, sige: var det ikke skeet, skete det aldrig! Maae ikke Fyrster og Herrer være ham taksknldige, fordi han blev frivillig Høvding for en ubændig Flok, blot for at sætte Skranker for dens Rasenhed, for at skaane Mennesker og Eiendomme?

Elisabeth. Du est en vennesæl Sagfører. Hvis de toge ham til Fange, behandlede ham som Oprører, lode hans graa Hoved — Lerse jeg kunde blive vanvittig!

Lerse. Skienk hendes Legem Søvn, Menneskenes kiærlige Fader! hvis du ei vil forunde Sielen Trost.

Elisabeth. Georg har lovet at bringe Tidender. Han kan heller ikke hvad han vil. De ere værre end fangne. Jeg veed, man bevogter dem som Fiender, Den gode Georg! han vilde ikke vige fra sin Herre.

Lerse. Mit Hierte blødte, da han sendte mig bort fra sig. Hvis I ikke trængte til min Hielp — ingen af alle den smædeligste Døds Farer skulde skilt mig fra ham.

Elisabeth. Jeg veed ikke hvor Sickingen er. Kunde jeg dog sende Maria et Brev.

Lerse. Skriv et! Jeg skal besørge det. (De gaae.)

Ved en By.

Gotz. Georg.

Gotz. Hurtig til Hest, Georg! Jeg seer Miltenberg brænde. Holde de saaledes deres Løfter? Rid derhen! Siig dem min Mening, de Mordbrændere! Jeg river mig løs fra dem. De kan giøre en Tater til Høvidsmand, ikke mig. Hurtig Georg! (Georg rider bort.) Gid jeg var tusind Mile herfra og laa i det dybeste Taarn i Tyrkiet. Kunde jeg dog slippe dem med Ære! Jeg bebreider dem hver Dag, siger dem de bittreste Sandheder, for at de skal blive kiede af mig og lade mig fare.

En Ubekiendt.

Ubekiendte. Guds Fred, ædle Herre!

Gotz. Tak! Hvad vil I? Eders Navn!

Ubekiendte. Giør intet til Sagen. Jeg kommer for at sige Eder, at Eders Hoved er i Fare. Anførerne ere kiede af at lade sig sige saa haarde Ord af Eder, de have besluttet at rydde Eder af Veien. Tving Eder, eller see til at undvige! Gud befalet!

(Gaaer.)

Gotz. At lade dit Liv paa den Maade, Gotz! At ende saaledes? Lad saa være! Saa er min Død det sikkreste Beviis paa, at jeg intet Fælledskab har havt med de Hunde.

Nogle Bønder.

Første Bonde. Herre! Herre! De er slagne, de er fangne.

Gotz. Hvem?

Anden Bonde. De, som afbrændte Miltenberg. Der drog en Flok Rigstrupper frem bag Bierget, og overfaldt dem pludselig.

Gotz. Dem venter deres Løn! — O Georg, Georg! De har fanget ham med Nidingerne — Min Georg! Min Georg! —

Anførere (komme).

Link. Op, Herr Høvidsmand! Der er ingen Tid at spilde, Fienden er i Nærheden og mægtig.

Gotz. Hvo brændte Miltenberg?

Metzler. Hvis I giør formange Vanskeligheder, skal vi vise Eder, hvordan vi ingen giør.

Kohl. Hyt Eders Skind og vort med. Afsted! Afsted!

Gotz (til Metzler). Truer du mig, du Usling? Troer du, at du giør mig bange, fordi Greven af Helfensteins Blod pletter dine Klæder?

Metzler. Berlichingen!

Gotz. Du kan nævne mit Navn, og mine Kinder behøver ikke at rødme derover.

Metzler. O du feige Karl! Hoftræl!

Gotz (hugger ham i Hovedet, saa han styrter. De andre træde imellem).

Kohl. I er rasende. Fienden bryder ind fra alle Kanter, og I kievles?

Link. Afsted! Afsted! (Tummel og Slag.)

Weislingen. Ryttere.

Weislingen. Efter dem! Efter dem! De flye. Lad hverken Regn eller Nat holde Eder tilbage. Gotz er imellem dem, hører jeg. Giør Eder al Umage, for at fange ham. Han er haardt saaret, sige vore Folk. (Rytterne ride bort.) Og naar jeg har dig! — Det er endnu Naade, hvis vi fuldbringe din Dødsdom hemmeligt i Fængselet. — Saa udslettes han af Menneskenes Tal, og du kan aande lettere, svage Hierte!

Nat, vild Skov.

Taterleir.

Tatermoer (ved Ilden).

Flik Straataget over Hulen, Dreng! I Nat skyller det ogsaa ned.

Drengen (kommer).

Drengen. Der, Moer! En Maar, to Markmuus.

Moer. Jeg skal slaae dig dem, og stege dig dem; du skal faae en Hue af Skindet. — Du bløder?

Drengen. Maaren har bidt mig.

Moer. Hent mig tørt Ovas, at Ilden brænder dygtig, naar Faer kommer; han er vist giennemblødt.

Andre Taterqvinder (med Børn paa Ryggen).

Første Taterqvinde. Har du giort god Fangst?

Anden Taterqvinde. Slet nok! Landet er i Oprør, man er ikke sikker paa sit Liv. To Byer staae i Brand.

Første Taterqvinde. Er det Skin der Ildebrand? Det har jeg længe seet. Man er bleven saa vant til Ildtegnet paa Himlen.

Taterhøvidsmanden (kommer med tre Staldbrødre).

Høvidsmanden. Hører I den vilde Jæger?

Første Taterqvinde. Han jager lige over Hodet paa vos.

Høvidsmanden. Hvor Hundene gjøe: Vau! Vau!

Anden Tater. Pidskene knalde.

Tredie Tater. Jægerne huje: Holla! Ho!

Moer. Fanden har sit Spil.

Høvidsmanden. Vi har fisket i oprørt Vand. Bønderne røve selv, saa kan vi vel giøre det.

Anden Taterqvinde. Hvad har du der Wolf?

Wolf. En Hare der! Og en Hane. Et Stegespeed. En Bylt Linnet. Tre Kiokkenslæbe og et Hestebidsel.

Sicks. Jeg har et uldent Teppe, et Par Støvler og et Fyrtøi.

Moer. Alting dyngvaadt. Vi vil tør 'et. Hidt med 'et!

Høvidsmanden. Hør, en Hest! Gaa, see hvad det er!

Gotz (til Hest).

Gotz. Gud være lovet! der seer jeg Ild, det er Tatere. Mine Saar blode, Fienden er mig i Hælene. Almægtige Gud, du ender græsseligt med mig.

Høvidsmanden. Kommer du med Fred?

Gotz. Jeg beder Eder om Hielp! Mine Saar udmatte mig. Hielp mig af Hesten!

Høvidsmanden. Hielp ham! En ædel Mand af Aasyn og Tale.

Wolf (saste). Det er Gotz von Berlichingen.

Høvidsmanden. Velkommen! Alt hvad vi har, hører Jer til.

Gotz. Jeg takker Eder!

Høvidsmanden. Kom i mit Telt!

Høvidsmandens Telt.

Høvidsmanden. Gotz.

Høvidsmanden. Kald paa Moer! Hun skal bringe blodstillende Urt og Plaster.

Gotz (drager sit Harnisk af).

Høvidsmanden. Her er min Helligdagskiortel.

Gotz. Gud lønne Jer!

Moer (forbinder ham.)

Høvidsmanden. Det er mig hiertelig kiert, at have Jer hos mig.

Gøtz. Kiender I mig?

Høvidsmanden. Hvem kiender ikke Jer, Gøtz? Vort Liv og Blod lade vi for Eder.

Stricks.

Der komme Ryttere giennem Skoven. Rigstrupper.

Høvidsmanden. Eders Forfølgere! De skal ikke finde Jer. Afsted, Stricks! Kald paa de andre! Vi kiende Stierne bedre end De; vi skyde dem ned inden de seer os.

Gøtz (allene). O Keiser! Keiser! Røvere beskytte dine Børn. (Man hører skyde skarpt.) De vilde Karle! stærke og trofaste!

Taterqvinden (kommer).

Taterqvinden. Red Jer! Fienden faaer Overhaand.

Gøtz. Hvor er min Hest?

Taterqvinden. Udenfor.

Gøtz (tager sit Sværd og sætter sig op uden Harnisk). For sidste Gang skal de føle min Arm. Jeg er endnu ikke vanføer. (Gaaer.)

Taterqvinden. Han holder med vos.

Flugt.

Wolf. Afsted! Afsted! Alting tabt! Vor Høvidsmand skudt! Gøtz fangen!

(Qvindehyl og Flugt.)

Adelheids Sovekammer.

Adelheid (med et Brev).

Adelheid. Han eller jeg! Den Dumdristige! True mig? — Vi ville forkomme dig. Hvo sniger sig gjennem Salen? (Det banker). Hvem der?

Frands (sagte). Luk mig ind, naadige Frue!

Adelheid, Frands! Han fortiener vel at jeg lukker ham ind. (Lukker op.)

Frands (falder hende om Halsen). Kiære, naadige Frue!

Adelheid. Ubesindige! Hvis Nogen hørte dig?

Frands. O Alle sover, Alle!

Adelheid. Hvad vil du?

Frands. Jeg har ingen Ro — min Herres Trudsler, Eders Skiæbne, — mit Hierte!

Adelheid. Han var saare vred, da du tog Afskeed med ham?

Frands. Mere end jeg nogentid har seet ham. Til sine Godser skal hun drage! Siig hende, hun skal!

Adelheid. Og vi lyde?

Frands. Hvad skal vi giøre, naadige Frue?

Adelheid. Bedragne, taabelige Knøs! du seer ikke hvortil det Alt sigter hen? Her veed han jeg er i Sikkerhed; alt længe søgte han at dræbe min Frihed; han vil have mig paa sine Godser; der hindrer intet ham i at behandle mig som hans Had lyster.

Frands. Det skal han ikke!

Adelheid. Vil du hindre ham?

Frands. Han skal ikke!

Adelheid. Jeg forudseer min Elendighed. Fra sit Slot vil han bringe mig med Magt og sperre mig i et Kloster.

Frands. Død og Helvede!

Adelheid. Vil du redde mig?

Frands. Før skee hvad der vil. Alting!

Adelheid (omfavner ham grædende). Ak, Frands! for at redde os —

Frands. Han skal i Støvet, jeg sætter min Fod paa hans Nakke.

Adelheid. Ingen Harme! Du skal faae et Brev med til ham; fuldt af Ydmyghed, at jeg lyder. Og denne lille Flaske tømmer du i hans Drik.

Frands. Giv mig den! I skal vorde fri.

Adelheid. Fri! O forestil dig, naar du ikke længer behøver at snige dig skielvende til mig — naar jeg ikke længer ængstelig behøver at sige: Staa op, Frands! Det dages!

Heilbronn.

Ved Fangetaarnet.

Elisabeth. Lerse.

Lerse. Gud lette Eders Hierte, ædle Frue! Maria er her.

Elisabeth. Gudskeelov! Lerse! vi ere sunkne ned i forfærdelig Jammer. Alting er da nu skeet, hvad jeg anede! Fangen, nedkastet i det dybeste Taarn, som Speider og Misdæder —

Lerse. Jeg veed Alt.

Elisabeth. Intet! Intet veed du. Elendigheden er for stor. Hans Alderdom! Hans Saar! En lumsk Feber! Og meer end alt dette: Mørket i hans Siæl! Skulde det ende saaledes med ham?

Lerse. O at ogsaa Weislingen skulde blive Dommer.

Elisabeth. Weislingen?

Lerse. Man er gaaet frem med uhørte Henrettelser.

Metzler er levende brændt, over hundrede ere radbrækkede, speddede, halshugne, stirdeelte. Landet rundt omkring ligner en Slagterbod, hvor Menneskekiødet er godt Kiøb.

Elisabeth. Weislingen Dommer? O Gud! En Straale af Haab. Maria skal gaae til ham; han kan ikke afslaae hende noget; han har altid havt et blødt Hierte, og naar han seer hende, som han elskede saa høit, som er bleven saa elendig for hans Skyld — Hvor er hun?

Lerse. Endnu i Giestgivergaarden.

Elisabeth. Bring mig til hende. Hun maa strax afsted. Jeg frygter Alt!

Weislingens Slot.

Weislingen.

Jeg er saa syg, saa svag. Alle mine Been ere hule. En gyselig Feber har opædt Marven. Ingen Rist eller Ro, Dag eller Nat. I Slummer giftige Drømme. Sidste Nat mødte jeg Gotz i Skoven. Han drog sit Sværd og æskede mig til Kamp. Jeg greb efter mit, men Haanden svigtede. Da stødte han sit tilbage i Balgen, stirrede paa mig med Foragt, og gik bagefter mig. — Han er fangen, og jeg skiælver for ham. Usle Menneske! Du har dømt ham tildøde, og ængstes for hans Drømmebilled som en Misdæder! — Og skal han døe? — Gotz! Gotz! — Vi Mennesker styre os ikke selv; onde Aander have faaet Magt over os, og udøve deres Helvedes Spil til vor Undergang. (Sætter sig.) Mat! Mat! Hvor mine Negler ere blaae. En kold fortærende Sved slapper hvert af mine Ledemod. Alting dreier sig for mine Øine. Kunde jeg dog sove! O! —

Maria (træder ind).

Weislingen. Jesus Maria! Lad mig i Ro! Lad mig i Ro! — Den Skikkelse manglede blot. — Hun døer! Maria døer, og viser sig for mig. Forlad mig, salige Aand! jeg er elendig nok.

Maria. Weislingen! Jeg er ingen Aand! Jeg er Maria.

Weislingen. Det er hendes Røst.

Maria. Jeg kommer, for at bede dig om min Broders Liv. Han er uskyldig, saa straſværdig han end synes.

Weislingen. Stille, Maria! Du Himlens Engel bringer Helvedes Qvaler med dig. Tal ikke mere!

Maria. Og min Broder skal døe? Weislingen! det er græsseligt, at jeg behøver at sige dig det: han er uskyldig; at jeg maa jamre mig, for at holde dig tilbage fra det afskyeligste Mord. Din Siæl er til sit inderste Dyb besat af onde Magter. Det er Adelbert!

Weislingen. Du seer Dødens fortærende Aande bedugger mig. Min Kraft synker i Graven. Jeg døer, som en Elendig, og du kommer for at styrte mig i Fortvivlelse. Hvis jeg kunde tale, dit stærkeste Had skulde smelte hen i Medlidenhed. O Maria! Maria!

Maria. Weislingen! min Broder vansmægter i Fængslet. Hans dybe Vunder, hans Alderdom! Og hvis du var i Stand, til at lade hans graahærdede Hoved — Weislingen! vi vilde fortvivle.

Weislingen. Alt nok! (Trækker i Klokkestrængen.)

Frands (i gyselig Bevægelse).

Frands. Naadige Herre!

Weislingen. Giv mig Papirerne der, Frands!

Frands (bringer dem).

Weislingen (tager en Pakke ud og viser Maria et Papir). Her er din Broders Dødsdom underskrevet.

Maria. Gud i Himlen!

Weislingen. Og hermed sønderriver jeg den. Han leve! Men kan jeg gjøre godt igien, hvad jeg har tilintetgjort? Græd ikke saameget, Frands! Gode Dreng! Dig gaaer min Elendighed dybt til Hiertet.

Frands (kaster sig ned for ham og omfavner hans Knæe).

Maria (afsides). Han er meget syg. Hans Aasyn knuser mit Hierte. Hvor jeg elskede ham! Nu, da jeg er ham nær, føler jeg først hvor levende.

Weislingen. Frands, stat op og lad den Græden være. Jeg kan komme mig igien. Saalænge der er Liv, er der Haab.

Frands. I kommer Eder ikke! I maae dø!

Weislingen. Jeg maa?

Frands (ude af sig selv). Gift! Gift! Af Eders Hustru! — Jeg! Jeg! (Styrter ud.)

Weislingen. Maria, gaa efter ham! Han fortvivler. (Maria gaaer). Gift af min Hustru? O vee, vee! Jeg føler det. Marter og Død.

Maria (indenfor). Hielp! Hielp!

Weislingen (vil staae op). Gud, formaaer jeg det ikke?

Maria. Han er borte. Rasende styrtede han sig ud af Salsvinduet i Mainen.

Weislingen. Han er vel faren hvor han er. — Din Broder er uden Fare. De øvrige Dommere, især Seckendorf, ere hans Venner. Ridderligt Fængsel vil de strax give ham paa hans Ord. Lev vel, Maria, og gaae!

Maria. Jeg bliver hos dig, arme Forladte!

Weislingen. Ja vel arm og forladt. Du er en frygtelig Hævner, Gud! — Min Hustru —

Maria. Glem denne Tanke! Vend din Hu til Gud, den Barmhiertige!

Weislingen. Gaa, kiere Siæl! overlad mig til min Elendighed. — Græsseligt! Ogsaa din Nærværelse, Maria, den sidste Trøst er Qval.

Maria (afsides). Styrk mig, Gud! min Siæl bukker under med hans.

Weislingen. Vee, vee! Gift af min Hustru. Min Frands forført af den Afskyelige! Hvor hun nu venter og lurer paa Budet, som bringer hende det Budskab: Han er død! Og du Maria! Maria! hvi est du kommen hid, at vække den sovende Erindring om mine Synder? Forlad mig, forlad mig, at jeg kan dø.

Maria. Lad mig blive! Du est alene. Jeg vil pleie dig. Glem Alt. Gud tilgive dig, som jeg tilgiver dig.

Weislingen. O du kiærlighedsfulde Siæl! Bed for mig, bed for mig! Mit Hierte er lukt.

Maria. Han vil forbarme sig over Dig. — Du er mat.

Weslingen. Jeg døer, døer og kan ikke faae Ende paa Døden Helvedes Qvaler ere i den græsselige Strid mellem Liv og Død.

Maria. Forbarmer! forbarm dig over ham. Kun een Straale af din Kiærlighed i hans Hierte; at det aabner sig for Trøst, at hans Siæl tager Haab, Haab om Liv med sig i Døden.

En mørk Klippehvælving.

Dommerne i den hemmelige Ret.

(Alle med nedslagne Hielmgittre).

Den Eldste. Dommere i den hemmelige Ret! Sværger paa Strikke, paa Sværd, at være ustraffelige, at dømme skiult og straffe skiult, Gud lig. Er Eders Hænder, Eders Hierter rene, da strækker Armen i Veiret og raaber: Vee! Vee over Misdæderen!

Alle. Vee! Vee!

Aldste. Raaber, begynd Retten!

Raaberen. Jeg Raaber, raaber Klagen over Misdæderen. Den, hvis Samvittighed er reen, hvis Hænder ere rene til at sværge paa Strikke, paa Sværd, han klage ved Strikke, ved Sværd! klage! klage.

Klageren (triner frem). Reent er mit Hierte for Brøde, mine Hænder for uskyldigt Blod. Tilgive mig Gud alle onde Tanker, og spærre dem Veien til Villien. Jeg opløfter min Haand og klager! klager! klager!

Aldste. Hvem anklager du?

Klageren. Anklager, paa Strikke, paa Sværd, Adelheid von Weislingen, skyldig i Ægteskabsbrud; hun har forgiftet sin Husbond ved sin Svend. Svenden har straffet sig selv, Manden er død.

Aldste. Sværger du ved Sandhedens Gud, at du klager Sandhed?

Klageren. Jeg sværger!

Aldste. Fremrækker du din Hals til Straf for Ægteskabsbrud og Mord, hvis Klagen bliver befunden falskelig?

Klageren. Jeg fremrækker den.

Aldste. Eders Stemmer!

(De tale hemmeligt med ham).

Klageren. Dommere i den hemmelige Ret! Hvad er Eders Dom over Adelheid von Weislingen, beskyldt for Ægteskabsbrud og Mord?

Aldste. Dø skal hun. Dø den bittre, dobbelte Død. Ved Strikke, ved Daggert, bøde dobbelt den dobbelte Misgierning. Opløfter Eders Hænder og raaber Vee over hende. Vee! Vee! I Hævnerens Haand.

Alle. Vee! Vee! Vee!

Aldste. Hævner! Hævner, træd frem!

(Hævneren træder frem).

Aldste. Tag her Strikke og Sværd! Udslet hende for Verdens Aasyn inden otte Dage. Hvor du

finder hende — ned i Støvet med hende. Dommere! I som dømme hemmeligt og straffe hemmeligt, Gud lig, vogter Eders Hierter for Misgierninger og Eders Hænder for uskyldigt Blod.

Gaarden i et Herberg.

Maria. Lerse.

Maria. Gangerne have hvilet nok; vi maae afsted, Lerse!

Lerse. Hvil dog ud til imorgen! Natten er kold.

Maria. Lerse, jeg har ingen Ro, før jeg har seet min Broder. Afsted! Det klarer op. Det bliver en smuk Dag.

Lerse. Som I vil.

Heilbronn.

I Taarnet.

Gotz. Elisabeth.

Elisabeth. Jeg beder dig, kiære Husbond! tal med mig. Din Taushed ængster mig. Du gløder hen i dig selv. Kom, lad mig see til dine Saar! De see bedre og bedre ud. Jeg kiender dig ikke igien i dette modløse Mørke.

Gotz. Søgte du efter Gotz? Han har længe været borte. De have lidt efter lidt lemlæstet mig. Min Haand, min Frihed, mit Gods, mit gode Navn og Rygte. Mit Hoved? hvad ligger der Magt paa det? — Har du ikke hørt noget til Georg? Er Lerse efter Georg?

Elisabeth. Ja Kiære! Fat Mod! der kan meget forandre sig.

Gøtz. Den Gud slaaer ned, reiser sig ikke selv. Jeg veed bedst, hvad der nedtynger mine Skuldre. Ulykker er jeg vant til at taale; men nu er det ikke Weislingen alene, ikke blot Bønderne, ikke Keiserens Død og mine Saar — det er alt dette tilhobe. Min Time er kommen. Jeg haabede, min Død skulde blevet som mit Liv. Hans Villie skee!

Elisabeth. Vil du ikke nyde noget?

Gøtz. Nei, min Hustru. See hvor Solen skinner derude!

Elisabeth. En skion Foraarsdag!

Gøtz. Det var herligt, min elskede Elisabeth, om du kunde overtale Vægteren til at lade mig gaae ud i hans lille Hauge en halv Times Tid, at jeg kunde vederqvæge mig i den kiære Sol, den klare Himmel og den rene Luft.

Elisabeth. Strax! Han vil vist tillade os det.

En liden Hauge ved Taarnet.

Maria. Lerse.

Maria. Gaa ind og see, hvorledes det staaer til!

(Lerse gaaer.)

Elisabeth kommer med Vægteren.

Elisabeth. Gud lønne Eder den Kiærlighed og Godhed, I viser min Husbond. (Vægteren gaaer). Maria! hvad bringer Du?

Maria. Min Broders Redning. Ak, men mit Hierte er knust. Weislingen er død, forgiftet af sin Hustru. Min Husbond er i Fare. Fyrsterne blive

ham for mægtige. Man siger, han er indesluttet og beleiret.

Elisabeth. Tro ikke Rygtet, og lad dig ikke mærke med noget for Gotz.

Maria. Hvordan er det med ham?

Elisabeth. Jeg frygtede for, at han ikke skulde oplevet din Tilbagekomst. Herrens Haand ligger svart paa ham. Og Georg er død.

Maria. Georg! den herlige Dreng!

Elisabeth. Da Nidingerne afbrændte Miltenberg, sendte hans Husbond ham, for at standse dem. Da bleve de anfaldne af en Flok Rigstrupper. — Georg — havde de alle staaet sig som han, saa maatte de ogsaa havt en god Samvittighed. Mange bleve nedstiungne, og Georg med. Han døde Heltedød.

Maria. Veed Gotz det?

Elisabeth. Vi skiule det for ham. Han spørger mig vel ti Gange om Dagen, og sender mig ti Gange ud om Dagen, for at udforske, hvordan det staaer sig med Georg. Jeg frygter for at give hans Hierte det sidste Stød.

Gotz. Lerse. Vægteren.

Gotz. Almægtige Gud! hvor vel tilmode bliver man under din Himmel! Hvor fri! Træerne skyde Knupper og hele Verden haaber. Lever vel, mine Elskede! mine Rødder ere afhugne, mine Kræfter synke mod Graven.

Elisabeth. Maa jeg sende Lerse hen i Klosteret efter din Søn, at du endnu engang kan see og velsigne ham?

Gotz. Lad ham blive; han er helligere end jeg, han behøver ikke min Velsignelse. — Det anede mig ikke paa vor Bryllupsdag, Elisabeth! at jeg skulde dø saaledes. Min gamle Fader velsignede os, og Ønsket om en Efterslægt af ædle, tappre Sønner luede frem af hans Bøn. — Gud har ikke hørt ham, og jeg er den

Sidste. — Lerse! Dit Aasyn fryder mig meer i Dødens Stund, end i den modigste Kamp. Dengang ledte min Aand dig, nu holder du mig i Veiret. O at jeg dog endnu engang kunde see Georg, og varme mig i hans Blik! — I slaae Øinene ned og græde? — Han er død — Georg er død! — Dø, Gotz! — Du har overlevet dig selv, overlevet de Ædle. — Hvordan døde han? Ak! grebe de ham mellem Mordbrænderne og er han henrettet?

Elisabeth. Nei, han blev giennemboret ved Miltenberg. Han værgede sig som en Løve for sin Frihed.

Gotz. Gud være lovet! Det var den bedste Dreng under Solen, og tapper. — Tag nu min Siæl! — Stakkels Hustru! Jeg lader dig tilbage i en fordærvet Verden. Lerse! forlad hende ei. Lukker Eders Hierter omhyggeligere end Eders Døre! Svigagtighedens Time kommer, den har faaet Frihed. Nidingerne ville herske ved List, og Ædlingerne falde i deres Snarer. — Maria! Gud give dig din Husbond igien, han lade ham ikke synke saa dybt, som han er steget høit. Selbitz døde, og den gode Keiser, og min Georg. — Giv mig en Drik Vand! — Himmelske Luft! — Frihed! Frihed!

(Døer).

Elisabeth. Kun hisset, hisset hos dig. Verden er et Fængsel.

Maria. Ædle Mand! Ædle Mand! Vee den Tid, som svigtede dig.

Lerse. Vee den Fremtid, som miskiender dig!

Mikkel Ræv.

Et epiſk Digt.

af

Göthe.

Første Sang.

Pindse den venlige Fest var kommen, da grøntes og blomstred
Mark og Skov; paa Høi, paa Bakker, i Hækker og Buske
Qvidred en lystelig Sang de nys opmuntrede Fugle;
Engene fulde med Blomster stode, med duftende Grunde,
Festligmunter straalede Himlen farverigt Jorden!

Nobel, Kongen, forsamled sit Hof; da did hans Vasaller
Skyndte sig kaldne flux, heel kostelig smykket; da fremkom
Mange stolte Personer af alle Kanter og Kroge:
Lytke Kragen, og Markart Skaden og alle de Bedste.
Thi det faldt Kongen i Sind, med alle sine Baroner
Hof at holde med Høitidspragt, han dem alle indbød
Til sig, Een og Hver, den Høie saavel som den Lave.
Ingen mangle der maatte; der mangled alligevel Een dog,
Mikkel, Ræven, den Skielm! som, for utallige Lasters
Skyld, fra Hoffet sig holdt. Saaledes frygter bestandig
Ond Samvittighed Lyset! han veeg de forsamlede Herrer.
Alle med Klager kom, han havde fornærmet de Fleste.
Grimbart, Brodersønnen, dog Grævlingen havde han
skaanet.

Da begyndte sin Klage først Isegrim Ulv; ledsaget
Af sine Venner og Slægt og Beskyttere treen han ærbødig

Frem for Konningens Stol og brød med hylende Røst ud:
Naadigste Herre Konning! I høre hvad Ondt mig er tilført!
Ædel er I og stor og retfærdig, Folket I viser
Huld Bevaagenhed; lad den Skade da dybt Eder røre,
Som mig nys Mikkel Ræv med skammelig Skiændsel har tilført.
Men forbarmer Eder for alting! thi vider: min Hustru
Ofte vanæret han har, og stor Fortræd mine Børn gjort.
Ak! med bidende Skarn har han rakket dem til, med Uhumskhed,
Hiemme ligge mig Tre, der betages af drøvelig Blindhed.
Dybt jeg tidt vel bebreidet ham har slig skammelig Udaad,
Selv en Dag blev bestemt, Misgierningen skulde forsones,
Bedring han loved med Eed; snart fik han dog andet i Sinde;
Veeg med Behændighed bort og løb til sin Borg; det kan alle
Strængt bevidne, som hos mig stande, som trindt mig omringe.
Tolke den Overlast, som dette Skarn mig har tilført,
Kunde med Ord i en Maaned jeg knap, min naadige Konge!
Ja hvis det Lærred, som væves i Gent, en forfærdelig Mængde,
Giordes til Pergament, dog Rum ei blev for hans Streger,
Og jeg tier dermed; men min Hustrus krænkede Ære
Nager mig Hiertet, og skynder til Hævn; der skee hvad der vil saa!

Dengang Isegrim saa havde talt med sørgeligt Mismod,
Kom der en liden Hund, heed Vakkerløs; paa fransøsisk,
Klaged han over, hvor fattig han var, hvordan han besad ei
Meer end en Pølsestump, der giemt var under en Hække;
Pølsen havde da Mikkel ham napset. Nu skyndte sig Katten
Hintze vredeligt frem, og miaued: Min naadigste Herre!
Ingen kan rose sig af, at Forræderen lod ham i Fred gaae,
Uden Kongen allene; thi her i det talrige Selskab
Er der ei Een, hverken ung eller gammel, som jo denne Stimand
Frygter undtagen Jer. Men Vakkerløs er ubillig.
Alt var et Aar henrundet fra den Tid dette tildrog sig;
Min var Pølsen, og mig tilkom det derfor at klage.

Jeg var taget paa Jagt; paa min Vei om Natten en Mølle
Giennemsøgte jeg; Møllerens Viv sov hardt; da jeg listed
Pølsen bort, tilstaaer jeg; men havde til denne dog derfor
Vakkerlos mindste Ret? mig kun for Pølsen han takker.

Da brød Pantheren ud: Hvad hielper Ord vel og Klage?
Lidet de gavne vist her, hans Misdaad nok er berygtet.
Han er en Tyv, en Morder, det tør jeg med Dristighed paastaae;
Ingen optænkelig Last, det veed I, tykkes for stor ham.
Tabte saa hver en Ædling, ja selv vor ophøiede Konning,
Gods og Æren, han lo, ifald det gik an, og en Mundfuld
Skiælmen vandt sig derved af en feed og stoppet Kapun kun.
Hører hvor nedrigt igaar han førte sig op mod Haren,
Lampe. Der staaer han, den værdige Mand, som Ingen
fornærmer!
Mikkel hykled sig from og loved forskiellige Sange
Ham i Korthed at lære, med alt hvad Præsterne bruge.
Og de satte sig ned hos hinanden, begyndte med Credo.
Men fra sin gamle Natur var det Ræven umuligt at vige;
Uden at agte paa Konningens Fred, eller værnende Leide,
Greb han Lampe fat med sin Klo, ind gik han paa Livet
Glubsk den uskyldige Mand. Jeg sprang just hen over Veien,
Lytted til Begges Sang, der neppe begyndte før flux den
Endtes igien. Jeg lytted og undred mig, og da jeg did kom,
Kiendte jeg Mikkel strax. Alt Lampe beed han i Nakken.
Ja han havde ham sikkerlig dræbt, hvis hændelsesviis jeg
Ikke var kommen ad selvsamme Vei. Der stander han for Jer!
Skuer hans Saar, den elskværdige Siæl! som aldrig det falder
Ind at fornærme Nogen. Og vil da vel vor Behersker,
Vil I taale det, Herrer! at saadan Konningens Fredsbud,
Hans Forsikkring og Brev af en Niding skammeligt haanes?
O! da vil Kongen og Kongens Børn, til sildigste Tider,
Bittert bebreides af Hver, som Ret og Retfærdighed elsker.

Hertil var Isegrims Ord: Det vorder Enden, desværre!
Aldrig Mikkel forbedre sig vil; gid dybt han i Jorden

Død og begravet laa; det var for Freden vel det Bedste.
Men tilgives han nu, da sikkerlig vil han om kort Tid
Ogsaa Den tilføie kun Ondt, som venter det mindst nu.

Da tog Grævlingen, Fætter til Mikkel, Ordet, med Fynd han
Tog sig af Ræven's Sag, saa slet den ogsaa var anseet.
Gammelt og sandt, Herr Isegrim! skreg han, lyder et Ordsprog:
Mange Hunde blev Harens Død. I Sandhed! min Frænde
Spinder ved Eders Ord ei Silke. Dog det er en let Sag!
Var han ved Hoffet tilstede som I, og nød han, som I nu,
Kongningens Naade, da vilde det vist Eder alle fortryde,
At I saa nidsk har talt og de gamle Historier opkogt.
Men det Onde, som selv I tilføied Herr Mikkel, dermed I
Tier klogt bumstille; men mange Herrer ved Hoffet
Vide, hvordan I et Forbund slutted, hvordan I forbandt Jer
I Fostbrødrenes Laug at leve. Det maa jeg fortælle:
Det var i Vinter engang, da var han alvorligt i Knibe,
Netop for Eders Skyld. En Kudsk med Fisk paa sin Karre
Rulled ad Veien frem; det erfoer I, Lysten Jer vaagned
Efter at smage hans Fragt, men i Lommen var intet af Penge.
See! da fik I min Fætter til, at han strakte paa Veien
Stivt sig hen, som en Død, Ved Himlen! det var et dristigt
Vovestykke. Men hør, hvad Fisk der alt faldt i hans Lod!
Hid Vognmanden sig nærmed og seer ham strakt i et Hjulspor,
Hurtig han drog sit Sværd, for en Hib ham at give.
Den Kloge
Rørte dog ei et Lem; som steendød laa han. Da kasted
Kudsken ham op i sin Vogn og glædte sig forud til Bælgen.
Ja! det voved min Frænde for Isegrim! Flux da den
Vognmand
Iled afsted; nu læssed ham Mikkel Fisken af Vognen.
Langt bagefter Isegrim kom, og Fisken opaad han.
Mikkel, da han tilsidst af at kiøre blev kied, da sprang han
Let fra Karren, og ønsked sig ogsaa noget af Byttet;
Men af Isegrim intet var levnt, han havde sig proppet
Saa han revnede fast; af Alt han Fiskenes Been kun

Havde levnet igien, og dem fræk Vennen tilbød han.
Endnu en anden Streg vil jeg her sandfærdigt fortælle:
Mikkel vidste hvor hist hos en Bonde, der inde paa Knagen,
Hang velmædsket et Svin, først nylig slagtet; det strax han
Ulven betroede; thi ginge de did, for Vinding og Tab at
Dele redeligt; Sliden og Faren faldt ikkun i hans Lod!
Thi han klattred ad Vinduet ind og kasted behændigt
Ud det fælleds Bytte til Ulven. Da var der til Uheld
Just i Nærheden Hunde, som snart ham spored i Huset;
Og de garved ham dygtigt hans Pels; dog qvæstet han undkom,
Fandt i Skyndingen Isegrim, og klaged sin Nød ham;
Fordred hvad ham tilkom, som billigt; da svared ham Ulven:
Hist har jeg gjemt dig et Stykke. Synk godt! tag for dig af Retten!
Gnav mig det peent og reent! O hvor vil Fedtet dig smage!
Og han bragte ham Stykket: den Pind, som Slagterne bruge,
Hvormed Svinet var spilet, hvorpaa det var hængt! men Stegen
Var af den graadige Ulv, den Skiændige, ganske fortæret.
Mikkel kunde for Harm ei tale; men hvad ham i Hu faldt,
Let I begriber, Herr Konning! I Sandhed, hundred og flere
Slige Pudser har Ulven alt ofte spillet min Frænde;
Men jeg tier dermed. Hvis Mikkel stevnes til Mode,
Vil han bedst forsvare sig selv. Kun, naadigste Herre!
Eet endnu erindre jeg maa: I har med de andre
Værdige Herrer hørt, hvor daarligt Isegrims Tale
Træder hans egen Hustru for nær, ja meer, hendes Ære,
Som han med Liv og Blod dog heller burde forsvare.
Syv Aar svandt, ja vel fleer, fra den Tid Ræven sin Elskov
Skienked Frue Grinemund, det skedte ved Dandsen om Natten;
Isegrim bort var reist; jeg fortæller det, som jeg har hørt det.
Venlig, høflig og øm var hun tidt alt Ræven til Villie.
Og hvad er det saa meer? Hun ei fik Aarsag til Klage!
Ja hun lever, befinder sig vel! Hvi støier da Manden?
Var han klog, saa taug han dermed; det skaffer ham Skam kun.
Videre Grævlingen mæled: Nu kommer den Fabel om Haren!

Tosset, enfoldig Snak! en Lærer har vel ei Lov til
Dervt at tugte sin Lærling, naar han er uagtsom og doven?
Fik ei Drengene Straf, saaes med Uartighed, Letsind,
Giennem Fingre, hvad blev da tilsidst af den kaadeste Ungdom?
Vakkerløs høit klager, for Ulven han misted i Vinter
Bag en Busk. Det skulde han heller i Stilhed begræde;
Thi vi hører det jo: den var stiaalen! Hvad man med Synd faaer,
Gierne med Synden forgaaer; og hvo fortænker min Fætter
I, at det stiaalne Gods han fra Tyven atter har taget?
Ædle Mænd af fornemme Byrd bør stille sig frem, som
Tyves og Røveres Skræk. Ja havde min Fætter selv hængt ham,
Havde det været tilpas; men Hævnen skienkte han Kongen,
Thi kun Kongen tilfalder den Ret at straffe paa Livet.
Men med en jammerlig Tak maa nu min Fætter sig trøste,
Saa retfærdig han er, og saa stærkt han revser det Onde!
Thi fra den Tid Konningens Fred blev forkyndet, sig holder
Ingen af alle som han; han reent sit Liv har forandret,
Spiser kun eengang daglig og spæger sig, ret som en Munk fast;
Bærer en Kiortel af Haar paa sin nøgne Krop, og har lang Tid
Holdt sig fra Vildt og fra Tamt, som Dyden og Pligten ham byder;
Hvad endnu Een igaar fortalte, der havde besøgt ham.
Malepartus, sin Borg, har han reent forladt, han har bygt sig
Kun en Celle til Bolig. Hvor mager og tynd han er bleven,
Bleg af Hunger og Tørst og andre strengere Prøver,
Som han angrende holder, vil snart I selver erfare.
Thi hvad skader det ham, at Enhver forklager ham borte?
Kommer han, viser han snart sin Uskyld, gior dem tilskamme.

Slige var Grimbarts Ord; da saaes til Alles Forundring
Henning, Hanen, med samt sin Slægt; paa sørgelig Baare,
Uden Hoved og Hals, en Høne bragte man langsomt.
Kradsefod, den bedste vel blandt æglæggende Høner.
Ak! nu flød hendes Blod; og af Mikkel Blodet var udøst.

Nu skulde Sagen kæres til Thinge. Henning, den vakkre,
Frem for Konningen treen med et høist bedrøveligt Ansigt,
Fulgt af Hanerne to, som han dybt sørgende, Skrighals
Hed den ene, den var blandt galende Haner den bedste,
Mellem Skagen og Kiel; den anden ligesaa god fast,
Kagler nævnte man den, en stærk og drabelig Ungkarl.
Hver af dem bar et brændende Lys; thi Brødrene var det
Til den myrdede Viv. Mod Morderen hæftigt de raabte
Ak og Vee! Hendes Baar to yngre Haner hidbragte.
Fiernt alt hørte man grandt den høist fortvivlede Skrigen.
Henning qvad: vi har lidt en uoprettelig Skade!
Naadigste Konning og Herre! forbarmes! Skuer den Ondskab,
Som jeg med mine Børn har lidt. Derfor takke vi Mikkel.
Neppe var Vintren forbi, os Urter, Blomster og Blade
Kaldte til Lystighed frem, hvor glad jeg var med mit
Slægtskab!
Hvor vi var muntre! Hvor vi tilbragte livsalige Dage!
Ti mine Sønner taltes, og fiorten talte jeg Døttre.
Hver var frodig til Livets Lyst, min Hustru, den sieldne
Høne, skienkte mig dem hver een, i en eneste Sommer.
Hver var rørig og sund og leved tilfreds, og Enhver fandt
Let sit daglige Brød, paa sikkre, paa rolige Steder.
Rige Munke tilhørte vor Gaard, os beskyttede Muren;
Og ser vældige Hunde, som hørte trofast til Huset,
Elskte høit mine Børn, og beskytted dem deres Liv, troe.
Ha! men Mikkel, Tyven, fortrød det, at saadan i Fred vi
Tilbragte glade vort Liv, undgik hans nedrige Ænker.
Altid han sneg sig ved Muren om Natten, lured ved Døren.
Men vore Hunde ham saae, da maatte han løbe; de greb ham
Endelig dygtigt engang og flængte ham lysteligt Pelsen.
Dog han reddet sig fik, en tidlang holdt han sig rolig.
Men hør videre nu: Det vared ei længe, saa kom han
Som Eremit og bragte forseglet et Brev, og jeg kiendte
Seglet, det Eders var; da fandt jeg skrevet i Brevet,
At I en evig Fred havde Dyr og Fuglene tilsagt.
Og han fortalte mig nu, at han en Pater var vorden,

Strænge Løfter havde han giort, for Synder at bøde,
Som han bekiendte med Anger; Men Ingen nødig at
at frygte
Havde nu meer for ham; han havde høitidelig lovet
Aldrig at nyde Kiød. Han lod mig sin Kutte befole,
Viste sin Skapulet, og desuden det prægtigste Skudsmaal
Ham af Prioren givet. For ret at giøre mig sikker,
Viste han mig under Kutten en Haarsærk; sagde til Afsked:
Herren være med Eder! Jeg meget idag at forrette
Haver, med Ottesang, med Messer, Bøn og deslige;
Vesper skal ogsaa læses! Han læste paa Veien og tænkte
Idel Skarnstykker ud; han paa vor Undergang pønsed.
Jeg nu med lettet Hierte fortalte til Børn og til Hustru
Eders kierkomne Bud, og henrykt glædte sig alle.
Da nu Mikkel var Eremit, saa blev vi fra den Tid
Uden Bekymring og Frygt; jeg gik med dem alle tilsammen
Uden for Muren, og Hver var glad ved den herlige Frihed.
Men, desværre! bekom den os slet, han laa bag en Hække,
Listig og lumsk, flux frem han sprang og spærred os Veien.
Mine skiønneste Sønner han greb og slæbte dem med sig.
Ude nu var det med os; da dem han havde fortæret,
Prøved han altid nye Forsøg. Ei Jæger, ei Hunde
Kunde, Nat eller Dag, os beskytte meer mod hans Ænker.
Saadan berøved han mig fast hvert et Barn; og af tyve
Sønner har jeg tilbage kun fem, de andre han røved.
O forbarmes over min bittre Kummer! Igaar han
Dræbte min Datter; med Nød hendes Lig mig Hundene redded.
See, der ligger hun! Det har han giort! O Herre forbarmes!

Da lod Konningens Ord: See her! Kom nærmere,
Grimbart!
Saaledes faster, saadan Eremiten sig viser bodfærdig.
Ha! men lever jeg endnu et Aar, det skal ham fortryde.
Dog hvad gavner vel Ord? Saa hør da, sorgfulde Henning!
Eders Datter skal Intet mangle, slet Intet, af Alt hvad
Tilkommer Døde. Jeg lader for hende Vigilie synge,

Holder med rigelig Pragt hendes Liigfærd; siden vel skal vi
Vide, med Fynd og med Klem, at straffe Knægten for Mordet.

Da var Konningens Bud at man skulde Vigilie synge.
Domino placebo begyndtes af Alle, man udsang
Alle Versene reent. Jeg kunde vidtløftigt beskrive
Hvo Lectionerne sang og af hvem der blev sjunget Responsa;
Men det vared for længe, jeg lader det heller for dengang.
Liget nedlagt blev i en Grav og smukt over Graven
Lagdes en Marmelsteen, saa blank som Glas i en Fiirkant,
Stor og tyk; men oven paa Stenen stod tydeligt skrevet:
Kradsefod, Henning Hanens Datter, den bedste blandt Høner,
Yded en mægtig Hob Æg og forstod heel deiligt at kagle;
Ak! her ligger hun, Sine ved Mikkel voldsomt berøvet.
Hele Verden skal vide hvor nedrigt og slet han har handlet,
Og begræde den Døde. Saa stod der skrevet paa Stenen.

Og de viseste Mænd i sit Land lod Konningen kalde,
Monne med dem raadslaae hvordan bedst slig Brøde blev straffet,
Sørgelig kæret for ham, og for alle Kæmper paa Thinge.
Da var Raadet tilsidst: man skulde den slemme Forbryder
Brat betyde ved Bud: at flux, hvis Livet var kiert ham,
Ufortøvet han sig skulde stille for Konningens Throne,
Næste hellige Dag, naar Alle var atter forsamlet.

Men til Ræven det Bud at bringe bestemte man Biørnen;
Kongen talde til Biørnen Bruun: Det byder jeg Eder,
At I med Flid udretter mit Bud; men vær dog forsigtig!
Mikkel Ræv er en Skiælm, som I veed; mangfoldige Rænker
Griber han vistnok til; han vil smigre for Eder og lyve,
Og bedrage Jer med, om han kan. „Jo Pyt sa' Peer til
Kongen!“ raabte med Tillid Bruun; ifald han det Mindste
Understaaer sig, og mig til Foragt det Ringeste prøver,
See, jeg sværger ved Gud! han maa mig straffe, saafremt jeg
Rædsomt ei giengielder ham enhver optænkelig Ranke.

Anden Sang.

Saadan vandred sin Vei da trøstigt Bruun imod Bierget,
Alt med et freidigt Mod, giennem Ørknen hen, som var vældig
Lang og sandig og bred; og da Reisen næsten fuldendt var,
Kom han hen imod Bakken, hvor Mikkel pleied at jage,
Hvor endnu Dagen tilforn han sig havde forlystet paa den Viis.
Da gik videre Biørnen til Malepartus; der Mikkel
Eiede herlige Haller; af alle Slotter og Borge,
Som tilhørte ham, var den bedste dog Malepartus.
Der opholdt han sig gierne, saasnart der var Ugler i Mosen.
Bruun til Slottet henkom og fandt sædvanlige Borgport
Fast tilsluttet. Da stod han og fik sig en Smule betænkt først;
Derpaa raabte han høit: Herr Fætter! Siig, Er I hiemme?
Biørnen Bruun er kommen, som Kongens lovlige Budskab.
Kongen har svoret høit, at I ufortøvet ved Hoffet
Træde skal for hans Domstol frem; med mig skal I følge,
For at bekomme Jer Ret og Andre give hvad Ret er;
Lyder I ei, vil det koste Jert Liv; thi følger I med ei,
Trues Eder med Steiler og Hiul; saa vælg nu det Bedste!
Lyder I villig Stævningen ei, vil det gaae Eder ilde.

Mikkel hørte fra først til sidst opmærksom hans Tale,
Laa tauslurende stil og tænkte: Mon jeg dog ikke
Tugte kunde den plumpe Kumpan, høitravende Pralhans?
Lader os Sagen betænke! Han gik i Bygningens Baggrund,
Dybt i en Krog af Borgen; thi kunstigt og klogt var den anlagt.
Huller viste sig her ved Huller i krogede Løngang,
Lang og smal; og mangen en Dør, til at aabnes og lukkes,
Naar der var Fare paafærde. Saasnart man efter ham søgte,
For en Forbrydelses Skyld, han her fandt sikkreste Tilflugt.
Stakkels Dyr af Enfoldighed tidt i hans Borgs Labyrinther
Havde ladet sig fange; for Røveren kierkomment Bytte.

Mikkel hørte hvert Ord, dog frygted han snu og forsigtig,
At der sig skiulte Flere maaskee bag Budet i Baghold.
Men da med Vished han erfoer at Biørnen var ene,
Listed han snedig sig ud og hilste ham: Bedste Herr Fætter!
Hiertelig velkommen! Ak tilgiv, jeg læste min Vesper,
Derfor jeg lod Eder vente. Hav tusind Tak, at I selv kom;
Thi jeg er overbeviist derom, det mig gavner ved Hoffet.
Tusind Gange velkommen, Fætter! Velkommen! Eder
Tilkommer Dadlen ei; men den som Eder har udsendt.
Reisen er lang og besværlig. Retfærdige Gud! hvor I sveder.
Eders Haar er drivende vaadt, og hør hvor I gisper!
Havde den mægtige Drot slet ingen Anden at sende,
Uden den ædleste Mand, som høist han skatter af Alle?
Men saa Skiæbnen det vel har ledt, til min sandeste Fordeel.
Hielp mig ved Konningens Hof! hvor man bagtaler mig daglig.
Alt imorgen til Hoffet, uagtet min mislige Stilling,
Havde jeg foresat mig at gaae; men ikke paa Timen;
Thi jeg finder idag mig alt for daarlig til Reisen.
Af en Ret, desværre, formeget jeg nød; og bagefter
Ilde bekommer den mig, den vrider mig hæsligt i Maven.
Herpaa spurgte han Bruun: Hvad var det Fætter? den Anden
Svared: Hvad nytter det Jer, at jeg vidtløftigt fortæller?
Kummerligt jeg tilbringer mit Liv; men lider taalmodigt.
Fattig Mand er ei Greve, saa nødes man vel til at æde
Hvad der forefalder, man har det ei bedre; saa maa man
Tage tiltakke med Honningkager, af dem er der fuldt op!
Men jeg nyder dem kun af Trang See her, hvor jeg fvulmer!
Mod min Villie jeg flugte det Kram; hvor kan det fordøies?
Kunde jeg vælge min Mad, i min Mund kom Honningen aldrig.
Ei! hvad maa man dog høre? gienfvared den Brune; Herr Fætter!
Honningen Tænderne faaer til i Vand at løbe mig altid.
Honning er bedst, min Tro, af alle mulige Retter,

Dersom der dømmes skal efter min Smag. Skaf mig deraf strax!
Det skal ei være Jer Skade. Nu spotter I, svared den Anden.
Nei paa min Ære, gienmælede Bruun, jeg taler alvorligt.
Dersom saa er, vedblev den Røde, da snart kan I tienes.
Bonden Jeppe har hist sit Huus ved Foden af Bierget,
Han har Honning den Karl! Ei I eller al Eders Slægt har
Seet saamegen Sødme paa eet Sted. — Bruun blev begiærlig
Efter den kiærkomne Ret. Herr Fætter! raabte han, bring mig
Did paa staaende Fod! det skal ei vorde Jer Skade.
Skaf mig Honning! Saa lidt som det er, det altid er Noget!
Kom, giensvarede Ræven, det skal paa Honning ei mangle.
Vel er jeg slet kun idag tilfods, dog skal mig det Venskab,
Som jeg for Eder bestandig har baaret, Gangen forsøde.
Kiærest I er mig dog af al min Slægt, og I vist vil
Tale paa Herredagen ved Konningens Hof til mit Bedste,
At jeg kan mine Fienders Løgn og Klager beskiemme.
Honningmæt skal sikkert I vorde, saae hvad I vel kan
Døie. Han meente, den Skielm, kun Prygl af de opbragte Bønder.

Mikkel sig skyndte foran og blindt ham fulgte den Brune.
Lykkes det, tænkte paa Veien den Snedige, bringer idag jeg
Dig til Torvs, hvor dig venter en bitter, maadelig Honning.
Og de kom hen til Jeppe ved Bierget, da glædte sig Biornen;
Men forgieves, som Daaren der kun i Haabet sig fryder.

Aften det vorden var og Mikkel vidste, sædvanligt
Jeppe var gaaet alt længst tilsengs og sov i sit Kammer;
Tømmermand, en fortræffelig Mester, og hisset i Gaarden
Laa der en Ege-Bul; for at kløve den sønder, var drevet
Tvende dygtige Kiler deri, saa Bullen for oven
Gabed en Alen vidt; det havde Mikkel sig mærket.
Og han sagde: Min Fætter! I denne Stamme befinder
Honningen sig, og meer end I venter. Bor Eders Snude

Kun ret dygtigt derind, men følg mit Raad: vær ei slugen!
Thi, jeg varer Jer ad: det kunde bekomme Jer ilde.
Mener I, svarede Bruun, troer I at jeg er en Slughals?
Maade med alting være der maa. Saa lod sig den Brune
Daare; sit laadne Hoved han stak dybt ind udi Kløften
Lige til Ørerne, dybt han indbored de forreste Labber.
Da greb Reineke til; med anstrængt Vriden og Vrikken
Trak han Kilerne bort. Da var Biornen ynkeligt fangen!
Hoved og Fødderne klemt! da hialp ei Banden og Beden.
Kun forgiæves arbeided Bruun, og Styrken ei hialp ham.
Snedig ved List og Svig havde Ræven Fætteren fanget.
Hylende brummed Biornen lydt; med de bageste Labber
Kradsed han vildt og larmed saa stærkt, at Jeppe blev opvakt.
Mesteren tænkte: Hvad nu? Gik ud og medtog sin Øre,
At man væbnet ham fandt, hvis Nogen Overlast øved.
Midlertid Biornen i Angst og Vaande befandt sig; thi Sprækken
Klemte ham hardt; han trak og vred sig, hyled af Smerte.
Men ved det pinlige Værk han lidet kun vandt. Han fortvivled
Om at komme derfra; det var heller ei Mikkels Formodning.
Denne, da fiernt han Jeppe blev vaer, da skreg han og raabte:
Bruun! hvor staaer det sig, Ven? Tæm Lysten! Honningen spar dog!
Siig mig, smager den godt? Nu kommer Jeppe paa Timen,
Skienker Jer efter Maden en Dram; den vel Jer bekomme!
Derpaa Mikkel gik hiem igien til sin Borg Malepartus.
Jeppe skyndte sig did; og da Biornen han saae, han til Kroen
Iled, at kalde de Bønder, som der endnu var tilstede,
Sad og svired. O kommer, han raabte, nys i min Gaard jeg
Fanget har mig en Biorn; Det er sandt! Da iled de Alle
Med ham; Een tog Greben i Haand, den Anden en Rive,
Og den Tredie, den Fierde med Spyd, med Hakke bevæbnet
Springende kom; den Femte sig ud med en Pæl havde rustet;
Ja selv Præsten og Degnen kom løbende med deres Møbler;
Kokkepigen hos Pateren selv, Malene, (vist Ingen

Mægted en Grød at koge, som hun) blev ikke tilbage,
Kom med sit Rokkehoved, paa hvilket var spundet om Dagen,
Til den elendige Biørn, for at vaske ham Pelsen. Den Brune
Hørte den voxende Larm, i sin Nød og ynklige Tilstand;
Og han rev med Magt sit Hoved af Sprækken; da gienblev
Ansigtets Hud og Haar, indtil Ørerne siddend' i Træet.
Intet saa jammerligt Dyr har man seet, som Bruun; over Øret
Randt ham det rødeste Blod. Hvad hialp ham, Hovedet løst var?
Labberne dybt end sadde forklemt i Bullen; da rev han
Brat fortvivlet dem ud, afsindig han raste; hans Kløer blev
Siddende faste med Føddernes Hud i den klemmende Sprække.
Ak, det smagte kun lidt efter Honning, desværre! hvorom ham
Mikkel dog nys gav Haab; hans Reise var udfalden ilde.
En bedrøvelig Gang havde Biørnen vandret; thi stærkt ham
Skiegget og Fødderne blødte, den Stakkel! næsten han kunde
Hverken gaae eller staae. Men Jeppe sig skyndte med Øxen.
Hver, som Mesteren did var fulgt, fortvivlet ham anfaldt,
Dræbe ham agted de Alle for Alvor. Pateren førte
Udi sin Haand en Stang, som var lang, og slog ham i Frastand.
Kummerligt hid og did han sig vred af Mængden omringet;
Nogle med Spyd ham stak, hist brugte man Øxer, og Smedden
Kom med Hammer og Tang; med Skovler Nogle paa Nakken,
Andre med Spader. De slog af alle Kræfter og raabte,
Saa han i smertelig Angst sig vred i sin egen Uhumskhed.
Alle ham dænged, der blev ei en Eneste blandt dem tilbage.
Den krumbenede Mads, den bulkenæsede Christen,
Vare de værste, Peer bevægede Pleilen behændigt
Mellem de krumme Fingre; ved Siden af ham stod hans Svoger
Kykkelrøi hin Digre; de slog ham stærkest af alle.

Maren Peers og Malene paa Slag lod det heller ei mangle.
Sidse Cathrine Skrap traf hart den Stakkel med Botten.
Ikke de Nævnede blot; thi Mænd og Qvinder tilhobe
Stimlede talrigt til, for flux ham Livet at røve.
Kykkelrøi giorde den stærkeste Støi, han var storagtig af sig;
Thi Moer Giertrud hisset paa Hiørnet, (vidste man sikkert)
Var hans Moder; hvem Faderen var, blev evig en Gaade;
Mange Bønder dog troe, Kornmaaleren hisset, den sorte
Sander maaskee det var; et stolt og drabeligt Karlfolk,
Naar han var ene. Det kom nu til en frygtelig Steenregn,
Som fra hver Kant og Krog bestormed den hylende Brune.
Nu kom Jeppes Sødskendebarn og slog med sin tunge
Pleil den usalige Bruun, paa Hov'det saa Hørels og Syn ham
Brat forgik. Da foer, ved det mægtige Slag, han i Veiret,
Styrted sig rasende blandt de forsamlede Qvinder, som tumled
Mellem hinanden og skreg; og nogle styrted i Vandet;
Vandet var dybt. Da raabte Herr Pateren ængstlig: O Vee mig!
See! der svømmer Malene, Huusholdersken, hisset i Pelsen,
Rokkehovdet er her! O hielper, I Mænd! To-Tønder
Øl jeg giver til Priis og desuden Aflad og Naade.

See, da forlode de Biørnen som død, og skyndte sig alle
Til de Qvinder i Kiæret; omtrent fem Stykker blev bierget.
Medens Mændene nu ved Stranden Qvinderne fisked,
Udkrøb Biørnen i Vandet med Smerte; grædseligt brummed
Han af usigelig Qval. Langt heller han vilde sig drukne
Der, end den skiendige Medfart taale. Han hidindtil aldrig
Havde paa Svømmen forsøgt; thi haabed han Livet at ende.
Mod Formodning fandt han sig svømmende! lykkeligt baaren
Blev han af Vandet ned, for alle Bøndernes Aasyn.
Høit de raabte: Det er os en uaftvættelig Skamplet!
Og de gnadrige blev, deres Qvindfolk mødte med Skiældsord:
Hvorfor Fanden blev I ei siddende hiemme? Der svømmer
Han nu rolig sin Vei. De gik og betragtede Blokken,

Hvor han var klemt, hvor de fandt af Hovedet Haaret og Huden,
Og af Labberne med. Da med Latter de raabte: Du kommer
Sikkert igien, thi du har jo her forglemt dine Handsker.
Saadan oven i Kiøbet forhaantes han, dog var han glad ved,
Han var sluppen derfra. Han banded de Bønder, som havde
Pryglet ham, hvined og hyled af Oval i Ører og Fødder;
Bandte Ræven, som havde forraadt ham. Med saadanne Bønner
Svømmed han længer og længer og drev med rivende Flodstrøm
Skyndeligt frem; i et Blund skiød vist en Miil han i Farten.
Derpaa krøb han til Land og gisped paa selvsamme Strandbred.
Intet uslere Dyr har nogentid Solen bestraalet.
Ikke til næste Morgen han haabed at leve, bestandig
Vented han Døden og skreeg: Ha Mikkel! Slemme Forræder!
Utro Niding! Han tænkte paa Bøndernes Slag med det samme,
Og paa den kløvede Bul; og forbanded den listige Mikkel.

Denne, da han med velberaad Hu hist havde saa listig
Bragt sin Fætter til Torvs, at smage den liflige Honning,
Skyndte han sig efter Høns, han vidste Stedet, og greb dem;
Løb saa fornøiet i Sind til Floden ned med sit Bytte,
Hvor han fortæred det flux; saa løb han i anden Forretning,
Altid med Floden langs, og drak af Vandet, og tænkte:
O! Hvor det glæder mig ret, at jeg den kluntede Biørn har
Mores lært. Jeg vædder, at Jeppe dybt har ham givet
Øren at smage. Bestandig var Biørnen fiendtlig imod mig;
Ha, men det er betalt! nu har jeg kraftig giengeldt ham.
Fætter kaldte jeg ham for Spøg; nu har han i Bullen
Fundet sin Død; det fryder med inderlig Glæde mit Hierte.
Nu det Fiendskab er qvit og forbi. — Som saadan han taler,
Skuer han ned til Stranden og seer der Biørnen sig velte.
Det fortrød ham særdeles, at Bruun var sluppen med Livet.
Jeppe! skreeg han, koldsindige Klods og dummeste Dosmer!

Slig en Steg Du forsmaaer! Saa feed, saa kraftig og
smagfuld?
Mangen ærlig Mand sig den ønskte, mageligt kom den
Dig tilhænde! Men dog jeg seer, at for Din Beværtning
Har den retskafne Bruun Dig betalt. Saaledes han tænkte,
Da han Biørnen blev vaer, saa modløs, svækket og blodig.
Spottende raabte han: Ei, Herr Fætter! træffes vi atter?
Hvis I har Noget forglemt hos Jeppe, gierne jeg Nys ham
Giver om hvor I er. Men hør dog, sig mig oprigtig:
Har I af Honningen ei for meget stiaalet fra Manden?
Dog, maaskee har I ærlig betalt. Fortæl, hvordan gik det?
Har I ladet Jer male? Det er mig et ynkeligt Væsen.
Var ei Honningen lækker? Der stander en Hoben til Salg end,
For den selvsamme Priis. Men, Herr Fætter! Siig mig
i Korthed,
Udi hvilken Orden er I saa nyligen indtraadt,
Da paa Jert Hoved jeg seer en blodrød Hue sig reise?
Er I blevet Abbed? Men næsten troer jeg, den Badskiær,
Som kronraget Jer har, efter Øret Jer lidet har nappet;
I har mistet en Lok, som jeg seer, og Huden paa Kinden.
Handskerne med har I glemt. Hvor har I ladet dem hænge?
Saaledes Biørnen maatte nedsynke de stiklende Gloser,
Een efter anden, og kunde desuden for Smerter ei tale,
Vidste sig hverken Raad eller Hielp. For ei længer at høre
Spotten, krøb han i Vandet igien, og drev saa med Floden
Ned, og landed tilsidst ved den flade Strand. Der laae han
Syg og daarlig og jamred sig høit og ynkelig sukked:
Vilde dog Een, tildøde mig slaae! Jeg aarker ei mere;
Reisen fuldende til Konningens Gaard jeg skulde, men bliver
Hardt vanæret tilbage, ved Mikkels, Nidingens Ondskab.
Dog hvis jeg denne Gang slipper med Livet, det skal Dig
fortryde!
Derpaa sig atter afsted, han slæbte, med piinlige Smerter;
Fire Dage gik hen, saa kom han til Hoffet tilbage.

Men da Konningen Biørnen saae i slig gruelig Jammer,

Raabte han: Naadige Gud! Er det Bruun? Hvorledes dog kommer
Han saa tilredet hid? Da svared ham Biornen: Elendig
Er den Tilstand, hvori man mig seer; saa har mig den Niding
Mikkel skiendig forraadt. Da raabte Kongen forbittret:
Hævne jeg visselig skal uden ringeste Naade Din Skiændsel.
Slig en Herre, som Bruun, skal Ræven ustraffet forhaane?
Nei! ved min Ære, min Krone, ved Alt jeg helligen sværger:
Bøde skal Mikkel Ræv, hvad Bruun med Rette forlanger.
Sværd ei meer i min Haand jeg svinger, hvis Eden jeg bryder.

Da var Konningens Bud at sig Raadet skulde forsamle,
Overlægge med Flid og nøiagtigt Straffen bestemme.
Og det var Alles Raad: Med Konningens Villie, man skulde
Andengang indstevne til Thing den snedige Mikkel,
At forsvare mod Klagen sin Ret. Forresten man troede,
Hintze, Katten, var bedst til Ræven at bringe det Budskab,
Da han var snedig og klog. Saa tyktes Alle tilsammen.

Blandt Raadsherrerne strax til Katten mælede Kongen:
Hintze! Nu vel giv Agt paa disse Dommeres Mening!
Thi hvis tredie Gang han lader sig stevne, da blier det
Ham og hans samtlige Slægt til ubodelig Skiændsel og Skade.
Hvis han er klog, da kommer han smukt i Tide Det sig ham!
Andre foragter han kun, men Eders Raad har han Tro til.

Hintze svared: Det gaae som I vil, det gaae som det bedst kan!
Men naar jeg kommer derhen, hvad skal jeg sige, hvad giøre?
Bedre sendtes en Anden end jeg, som er liden af Vært kun.
Biornen Bruun er saa stor og stærk; kan han ham ei tvinge,
Hvordan vil det da vel gaae mig? Jeg beder mig undskyldt!

Du overtaler mig ei blev Konningen ved; thi man finder
Mangen Mand kun liden af Vært med List og med Viisdom,

Savnet af flere Store. Skiøndt ei Du kneiser som Kæmpe,
Est Du dog lærd og klog. Da svared Katten ærbødigt:
Eder Villie skee! hvis Fugleflugten til Høire
Bare jeg seer, saa har det ei Nød, saa lykkes mig Alting.

Tredie Sang.

Alt havde Hintze Kat lagt noget af Reisen tilbage,
Da langt borte paa Veien en Finke han saae. Da udbrød han:
Hil dig, du ædle Fugl! Men vend dine Vinger og henflyv
Smukt til Høire! Da Fuglen henfløi; men satte til Venstre
Sig i et løvfuldt Træ, der sang den lifligt for Katten.
Hintze blev saare bedrøvet, han troede, han hørte sit Vanheld,
Fatted dog Mod igien, som det hændes daglig saa Mange.
Stadigt gik han affted til Malepartus. Der fandt han
Mikkel; uden for Huset han sad; da hilsed ham Katten
Sagde: Guds rige Fred være med Jer, Kiære! God Aften!
Kongen truer Jert Liv, saafremt I ei Eder skynder
Mig til Hoffet at følge, han lader ved mig Eder sige:
I skal svare til Klagen; hvis ei det bøder Jert Afkom!
Mikkel svared: Velkommen mig vær, høist elskede Fætter!
Himmelen Eder velsigne saa høit som mit Hierte det ønsker.
Men langt fra i Sandhed var dette Forræderens Mening,
Rænker opfandt han igjen; han vilde Konningens Budskab
Atter fornærmet sende til Hove. Bestandig han kaldte
Katten sin Fætter og raabte: Min Fætter! hvad maa man vel byde
Jer I Aften? thi bedst efter Maaltid Slummeren smager.
Lad mig være Jer Vært! I Morgen naar Dagningen fremgryer

Gaae vi til Hove; saa synes mig bedst; af hele mit Slægtskab
Er der ei Nogen som I, paa hvem jeg mig heller forlader.
Thi den graadige Biørn kom hid uvoren og trodsig;
Han er saa grov som stærk, jeg havde for alting ei vovet
Reisen i Følge med ham. Nu er det andet, med Eder
Følger jeg gierne. Vi skynder os tidligt i Morgen paa Veien.
Saaledes, noget nær, det tykkes mig være det Bedste.
Hintze svared: Det Bedste var nok, vi heller paa Reisen
Os begav, som vi staaer og gaaer, ufortøvet til Hove.
Maanen skinner jo klar over Heden, Veien er slagen.
Mikkel svared ham: Farlig jeg finder den Reisen om Natten.
Mangen hilser os venlig ved Lys; men var det i Mørke
Og han i Veien os kom, maaskee vi blev mindre fornøied'.
Hintze svared: Saa lad mig da vide, min kiære Herr Fætter!
Hvad vi til Nadver faae, hvis jeg blier. Gav Ræven til Giensvar:
Smalhans Kiøkkenmester kun er, dog bliver I, har vi
Herlige Honningkager, og I faaer den, som er klarest.
Den Slags æder jeg ei, gav Katten med Knurren til Giensvar;
Har I ei andet, saa giv mig en Muus idet mindste; med den er
Jeg bedst tient, og giem Jer Honningkage til Andre.
Æder I gierne Muus? qvad Mikkel, er det Jert Alvor?
Dermed jeg strax kan tiene. Thi næst ved Munken, min Nabo,
Eier et Skuur i sin Gaard, af Muus fuldt, sikkert man kunde
Fylde med dem et Læs; jeg tidt har mærket at Munken
Klager: de blive ham daglig alt meer og mere til Byrde.
Høit da Katten udbrød: O Kiære! Viis mig det Venskab,
Bring mig til Musene flux! Thi over alt Vildt, over alting
Sætter jeg Muus; de smage mig bedst. Og Mikkel ham svared:
Nu i Sandhed, saa skal I et herligt Maaltid fortære.
Da jeg nu veed hvormed jeg kan tiene, saa vil vi ei tøve.

Hintze troende fulgte; de kom til Sturet hos Præsten,

Til Leervæggen; igaar havde Mikkel listig med Flid den
Giennemgravet, og snu giennem Hullet, da Pateren snorksov,
Snappet hans bedste Hane. Det vilde den liden Martinus
Hævne, den geistlige Mands høitelskte Pode; thi bandt han
Listig for Hullet en Snor med en Løkke; saadan han meente
Sikkert at hævne sin Hane, naar Tyven listig igien kom.
Mikkel vidste det alt, og sagde: Hiertelskede Fætter!
Kryb nu kun ind giennem Aabningen kiæk, herude jeg holder
Vagt, imedens I muser; I finder i Hobetal sikkert
Dem i Mørket. Thi hør! O Hør, hvor lisligt de pibe.
Naar I er mæt, tilbage da kom; her atter vi samles.
Skilles vi dog i Aften ei bør, men tidligt i Morgen
Gaae vi og korter os Veien med muntre Taler, Herr Fætter!
Mener I, hviskede Katten, det her er sikkert at krybe?
Munkene selv har tidt en Skielm bag Øret. Da svared
Mikkel, Ræven, den Strik: Hvo kunde dog saadant forudsee?
Er I bange? Ja saa! Lad os vende tilbage; min Hustru
Vil modtage Jer vel med et vedervægende Maaltid;
Er det end just ei Muus, det kan smage ret lækkert for
den Skyld.
Men da sprang giennem Aabningen Hintze; thi Fætterens
Gloser
Gik ham til Hiertet; da sad uforvarende Katten i Fælden.
Paa slig argelig Viis sine Venner Mikkel behandled.

Men da nu Hintze Snoren om Halsen pludselig følte,
Foer han sammen af Skræk, og overiled sig frygtsom;
Vildt han og voldsomt sprang, da trak sig fastere Snaren.
Ynkeligt kaldte han Ræven til Hielp, som uden for Hullet
Lured med skammelig Fryd, og ind ad Aabningen raabte:
Hintze! Hvorledes behage dig Musene! Smager dig Fedtet?
Vidste Martinus dog, at i hans Vildbane du jager,
Sikkert han bragte dig Sennop, det er en haabefuld Pebling.
Synger man saadan ved Hove til Bords? Det tykkes mig
sælsomt!
Havde jeg Isegrim her saa sandt, i Hullet, som dig nu

Ja, det sværger jeg høit, han skulde betale mig Alting,
Hvad han har ilde bedrevet. Saa Mikkel mæled og bortgik.
Men han vandred ei blot for at stiæle bort; Røverier,
Ægteskabsbrud og Mord og Argliſt, alt var ham tilladt.
Og han havde ſig kaſtet en Plan, han vilde beſøge
Grinemund, den Vene, med gyldige Grunde; thi først han
Haabed at høre, ved hende, hvad egentlig Iſegrim klaged
Dernæst vilde den Skalk fornye de ſædvanlige Synder;
Iſegrim, vidſte han, var til Hove. Det vilde han nytte.
Thi hvo tvivler vel om, at Ulvindens Ømhed og Attraa
Til den ſkiændige Ræv havde fremkaldt Iſegrims Vrede?
Mikkel indtreen i Huſtruens Bolig, da var hun ei hiemme.
Stedbørn! ſagde han, Gud befalet! Ei mere eller mindre;
Nikte mildt ad den Lille, gik bort ſaa til ſin Forretning.
Da nu Fru Grinemund begav ſig hiem imod Morgnen,
Sagde hun: Var der ei Nogen her? da Børnene ſvared:
Nys Gudfader Mikkel gik bort, han vilde Jer noget.
Alle, ſaamange ſom her vi er, har han kaldt ſine Stedbørn.
Da brød Grinemund ud: Det ſkal han betale! Hun iled
Derpaa flux afſted, for at hævne Forſmædelſen; vidſte
Hvor han havde ſin Gang, hun opbragt traf ham og raabte:
Hvad er dette for Ord, og hvilken fornærmelig Tale
Har I for mine Børn med Uforſkammenhed fremført?
Bøde ſkal I derfor! Saa harmfuld ſkreg hun; med opbragt
Aaſyn greb hun ham fat i hans Skieg og trak, da fornam han
Magten af hendes Tand, og løb og vilde ſig ſkiule.
Hun behændig efter ham ſprang. — Da gik det curioſt til!
Juſt i Nærheden ſtod et forfaldent, ældgammelt Skovſlot,
Begge ſig ſkyndte derhen; da hændte det juſt ſig, at Muren
Var i den ene Fløi ved en Sprække revnet fra Taarnet.
Mikkel ſmidig indſprang, men maatte dog giennem ſig trænge,
Saaſom Sprækken var ſnever; da indſtak hurtigt Ulvinden
Stor og ſtærk, ſom hun var, ſit Hoved i Sprækken; hun trængte,
Skiød og ſkubbed og brød, og vilde Ræven forfølge
Dybere, ſaa hun tilſidſt hverken frem kom eller tilbage.

Knap det Mikkel blev vaer, før flux til den modsatte Side
Om ad Hiørnet han løb, og da fik hun nok at bestille.
Men hun lod det paa Ord ei mangle, hun raabte: Du handler
Som en Skielm, som en Tyv! Da gav hende Ræven til Gienſvar:
Var det end aldrig ſkeet tilforn, nu ſkeer det tilvisſe!

Liden Ære forſkaffer det viſt, at være ſin Huſtru
Troløs ſom den ſkiændige Ræv; ham intet var helligt.
Da ſig Ulvinden endelig ud af Sprækken fik reddet,
Da var alt Mikkel fløiten, og løbet længe ſin Vei bort;
Og den ynkværdige Viv, ſom ſig ſelv vilde tage tilrette,
Havde ſin Ære kun ſlet forſvart; hun miſted den dobbelt!

Lader os vende tilbage til Hintze. Da ſig den Stakkel
Fangen fornam, beklaged han ſig paa Kattenes Maade,
Høiſt forbarmeligt; dette Martinus hørte; fra Sengen
Sprang han. Gud være lovet! Udi en lykkelig Time
Satte jeg Snaren for Hullet. Nu Tyven er fangen. Jeg haaber
Han ſkal min Hane betale; ſaa raabte Martinus med Glæde.
Tændte ſaa ſtrax et Lys, (dybt ſov al Huſets Beſætning)
Vækkede Fader og Moder, og Tieneſtefolket tillige,
Raabte: Ræven er fangen! Jeg dænger ham dygtigt! Da ſkyndte
Alle ſig, Store med Smaa; ja ſelv ſig Pateren reiſte,
Fik ſig en Slaaprok paa. Foran med Lyſet i hver Haand,
Munkedeyen; og hurtig en Knippel havde Martinus
Faaet i Næverne fat, og anfaldt drabeligt Katten,
Garved ham Hud og Haar, udſlog ham harmfuldt et Øie.
Alle banked ham, hver; med ſkarp, tregrenede Møggreb
Pateren kom, og troede ſig ſikkert Røverens Bane.
Hintze var Døden vis, da foer han beſtemt og med Raſen
Mellem Paterens Laar, og forfærdelig beed han og kradſed,
Skiendede Manden hart og hævned gruſom ſit Øie.
Vrælende Pateren ſtyrted og faldt afmægtig til Jorden.
Ubetænkſomt beklaged ſig Munkedeyen: at Fanden

Alt til hendes Fordærv havde ſtiftet. Høit hun forbanded
Igientaget ſig paa, at hun før, hvis Skiæbnen ſaa gruſomt
Herren ei havde ramt, vilde miſtet hver Pialt, ſom hun eied.
Ja hun ſvoer: En Skat af Guld, hvis hun havde den bare,
Vilde hun givet derfor. Saadan hun jamred og klaged
Over Herrens Skiændſel og over hans haarde Bleſſure.
Endelig fik hun ham dog i Seng med Klager og Taarer.
Hintze forlod man i Snaren, man havde ganſke forglemt ham.

Da ſig nu Hintze Kat i ſin Nød fandt mutters allene,
Smerteligt banket, og ſaaret hardt, paa Bredden af Graven,
Greb han af Lyſt til Livet om Snoren og gnaved den ivrigt.
Skulde det, tænkte han, være mig muligt at fries fra det Onde?
Og det lykkedes, Snoren ſprang! hvor var han lykſalig;
Skyndte ſig Stedet at flye, hvor han lidt alt havde ſaa meget.
Hurtig ſprang han af Hullet ud, begav ſig paa Veien,
Og ved Konningens Gaard han ſtod da Morgenen frembrød.
Ærgerlig ud han ſkieldte ſig ſelv: Saa ſkulde da Satan
Gruſomt, ved Rævens Liſt, mishandle dig ſaa? Den For-
ræder!
Eenoiet kommer Du her tilbage, med Skam og med Skiændſel,
Og med en Dragt affkylige Prygl. Fy! ſkamme dig
maa Du!

Men Konning Nobels Harm brød gyſeligt ud, og han trued
Nidingen uden al Naade med Doden; thi lod han forſamles
Atter ſit gode Raad; da kom hans Baroner, da fremkom
Alle de viſe Mænd, og han ſpurgte dem hvordan man
bedſt vel
Kunde Forræderen ſtraffe, ſom havde ſaameget forbrudt alt.
Da nu en talrig Flok beſværed ſig hardt over Mikkel,
Mældte Grævlingen Grimbart: Viſt i Raadet er mange
Herrer, ſom tiltroe Mikkel enhver optænkelig Ondſkab.
Dog den fri Mands Ret vil ſikkert Ingen fornærme.
Trediegang man ſtevne ham hid! Er Stevningen fuldbragt
Og han kommer dog ei, kan Retten ham ſkyldig erklære.

Da lød Konningens Ord: Jeg frygter, Ingen af Alle
Gik, den forræderske Mand at bringe det tredie Stævne.
Hvo har et Die for meget? Hvo var forvoven og dristig
Nok, til at vove sit Liv og Blod, at sætte sin Sundhed
For den Niding paa Spil? Det bliver dog Enden paa Legen:
Narret han kommer igien. Den Idræt prøver vist Ingen!

Da lød Grævlingens Ord: Herr Konning, hvis I befaler,
Jeg paatager mig Reisen. I kan mig offentligt sende,
Eller ogsaa privat, det er mig aldeles det samme.
Da bestikked ham Kongen: saa reis da! Klagerne har I
Alle jo hørt; men gak forsigtig til Værks og med Viisdom;
Thi den Ræv er en frygtelig Mand. Da svared ham Grimbart:
Lad det gaae som det vil! Jeg haaber at bringe ham med mig. —
Saa begav han sig da til Malepartus, til Borgen;
Fandt der Miklel med Hustru og Børn, og sagde: Herr Fætter
Mikkel, vær hilset her! I er en lærd og en viis Mand,
Taal at jeg taler saa frit: Enhver sig høiligt forundrer
Over, at Konningens Varsel I ringeagter og spotter.
Tykkes Jer ei det var Tid engang at lyde Fornuften?
Daglig vore de slemmeste Rygter og hyppige Klager.
Lyd mit Raad og folg mig paa Stand, her gavner ei Tøven.
Mange Besværelser alt for Kongen mod Eder er frembragt.
Stævnet tredie Gang for Retten I vorder i Dag her;
Tøver I længer, da blier I fordømt, hidbringe vil Kongen
Sine Vasaller, og slutter Jer frygteligt inde paa Borgen
Malepartus; beleiret I blier og da vorder Enden,
At I med Hustru og Børn gaaer plat aldeles til Grunde.
Kongen I undflyer ei; thi raader jeg Eder, at strax I
Folger til Hove med mig. Paa listige Vendinger kan det
Ei Eder feile, dem mangler I ei, og redder Jer sikkert.
Oftere vel I har paa Stævnedagen ved Retten

Udstaaet Eventyr, af langt meer Vigtighed, altid
Kom I derfra med Held og giorde Fienden til Skamme.

Grimbart taug, da gav ham Mikkel hurtig til Giensvar:
Fætter! I raader mig klogt, at jeg til Hoffet skal komme,
Selv at forfægte min Ret. Jeg haaber sikkert at Kongen
Naade mig vise vil. At jeg gavner ham meget, det veed han;
Ogsaa veed han, hvor meget de Andre mig hade for den
Skyld.
Uden mig kan ei Hoffet bestaae. Thi havde jeg tifold
Mere forbrudt, hvis det lykkes mig blot at see ham i Øiet,
Pludselig vil han formildes og brat forsvinder hans Harme.
Mange sidde med Kongen, og dømme med ham udi Raadet,
Men det trænger ham ei til Hiertet; uagtet de raade,
Aldrig findes det Rette; hvergang jeg Hoffet besøger
Giør min Forstand tilsidst dog altid et endeligt Udslag.
Thi forsamler sig Kongen med Raad i tvivlsomme Sager,
For en fornuftig Beslutning at fatte, maa Mikkel dog til det.
Det misunde de mig! Det maa jeg nu frygte desværre!
Døden de svoret mig har; og sikkert alle de Værste
Samlet ved Hoffet er, det giør mig urolig og bange,
Over de Ti kan tælles, og Mægtige! Hvordan skal jeg blot
Ene mod dem bestaae? Det bragte mig før til at tøve.
Bedre troer jeg det dog med Eder til Hoffet at vandre,
For at forsvare min Sag; det langt meer Ære mig skaffer,
End her Hustru og Børn, ved Dvælen, i Faren at bringe.
Kongen er mig for mægtig, og hvad der falder ham ind maa
Man vel finde sig i. Velan, vi vil det forsøge!
Muligt det lykkes kan til Forlig end Fienden at bringe.

Ræven fremdeles blev ved: Fru Ermelin! mine Børn nu
Tag iagt (det beder jeg om) for Alting den yngste
Rødelil; hans Tænder saa vakkert ham vorer i Munden;
Vist udtrykte Billed han blier af sin Fader; hvad Snaphans,
Skielmen angaaer, mig ligesaa kiær — o giør dem tilgode

Alle mens jeg er borte; det beder jeg Eder indstændigt.
Saadan han Afsked tog, gik med Staldbroderen Grimbart,
Lod tilbage Fru Ermelin med Børn og forlod dem
Overladte reent til dem selv; det smerted Rævinden.

Neppe tilbagelagt var en Miil af Reisen, før Mikkel
Sagde til Grimbart: Hør min værdige Herre! min Fætter!
Dyrebareste Ven! jeg tilstaaer, Rædsel betaer mig.
Af mit Hoved jeg ei kan faae den usalige Tanke,
At jeg visseligt gaaer til Døden. Der seer jeg nu for mig
Hver en Synd, som jeg har i Livet nedrig bedrevet.
Ak! I forestiller Jer ei, hvor jeg skiælver og bæver.
Lad mig skrifte for Jer! I Nærhed findes ei anden
Pater, og har jeg kun først slig Steen bortvæltet fra Hiertet,
Vil jeg med stærkere Haab og Frimodighed stande for Kongen.
Grimbart svarde: Saa sværger mig først, at I aldrig vil stiele,
Aldrig vil røve meer, eller tænke paa skiendige Ränker,
Ellers hielper Jert Skriftemaal lidt. Det veed jeg, det veed jeg,
Svared Mikkel, derfor begynder jeg, hør nu opmærksom.
Confiteor tibi pater et mater, at Odderen tidt jeg,
At jeg Vildkatten tidt har tilføiet bitterlig Skade.
Jeg bekiender det ydmyg og vil Misgierningen sone.
Ei tal Dansk! brød Grævlingen ud, hvis jeg skal forstaae Jer!
Mikkel sagde: Mod alle de Dyr, jeg nægter det ikke,
Som for nærværende Tid er til, ak! har jeg forseet mig.
Biørnen, min Frænde, selv jeg grusomt slutted i Blokken.
Blodig ham Hovedet blev, det regned med Pryglene paa ham.
Hintze til Muus jeg bragte, men flux indviklet i Snaren
Maatte han udstaae meget, ja selv opoffre sit Die.
Henning har ogsaa klaget med Ret, jeg røved hans Børn ham,
Store med Smaa, som jeg fandt, og lod dem herligt mig smage.

Kongen jeg selv har ei skaant, mangfoldige Streger og Ränker
Opspandt jeg dumdristig mod ham, mod vor naadigste Dronning.
Silde forvinde de det. End videre maae jeg bekiende:
Isegrim, Ulven, med velberaad Hu jeg fælt har fornærmet.
Til at fortælle Jer alt er ei Tid nok; jeg for Exempel
Spotviis Fætter ham kaldte, var dog ei med ham i Slægtskab.
Engang, for ser Aar siden, besøgte han mig i et Kloster,
Der opholdt jeg mig just den Dag; han bad mig om Bistand;
Munk han Lyst til at være sik, alvorligt han meente
Det var et Haandværk just for ham; thi trak han i Klokken.
Længe den Ringen ham mored. Jeg bandt ham de forreste Fødder
Faste til Klokkestrængen; det glædte ham meget; saa stod han,
Drog og fornøiede sig, som Een der at ringe vil lære.
Ha! men til liden Hæder for ham faldt ikkun hans Kunst ud;
Thi han klemted, som reent han var gal og besat; da bestyrtet
Tilløb hurtig Enhver, fra Torv, fra Gader og Stræder,
I den Mening, at sikkert en stor Ulykke var hændet;
Kom og funde ham der, og førend han sik sig forklaret,
At til den geistlige Stand han agted at slaae sig, saa slog ham
Hele den talrige Flok med Harm fast ganske til døde.
Desuagtet dog blev ved sit Forsæt Daaren. Han bad mig,
At jeg skulde med Hæder kun snart kronraget ham skaffe.
See, da lod jeg ham Haaret med Ild fra Tindingen svie!
Huden skrumped sig smerteligt sammen. Saaledes jeg tidt har
Skaffet ham Prygl og Stød, og tilføiet mangen en Skade.
Sik har jeg fange ham lært; de bekom ham ogsaa kun ilde.
Engang fulgte han mig paa Valfart, sagte vi sneg os
Ind udi Præstens Huus, den rigeste Knaft der i Landet.
Udi et Spisekammer der hang fortreflige Skinker,
Lange Sider gjemtes derhos af det herligste Kornfleik,
Fedt, grønsaltede Kiød var i Blod lagt nylig i Truget.

Giennem en Grundmur lyktes det endelig Isegrims Labber
Hul sig at faae, fra hvilket han mageligt ind kunde krybe;
Og jeg drev ham dertil, hans Begierlighed drev ham desuden.
Maadeholdet var ham besværligt hvor nok var af Alting;
Graadig propped han sig, da var det umuligt ham længer
Med den svulmende Bug giennem Spræk̃en at komme tilbage.
Høit han forbanded det utro Hul, som gierne tillod ham
Sulten at trænge sig ind, men forhindred Gangen den Mætte.
See! da giorde jeg strax en uhyre Larmen i Byen,
Folkene fik jeg flux til at skynde sig Ulven paa Sporet;
Thi jeg begav mig til Præstens Gaard og traf ham ved Maden.
Just var en spækket Kapun paa Bordet nyligen indsat,
Vel stegt. Denne jeg greb, og løb saa hurtig min Vei bort.
Præsten mig vilde med Harm forfølge, da vælted han Bordet,
Saa at paa Gulvet Vinen faldt og Maden i Sandet.
Hugger! Stikker! Banker og myrder! raabte den opbragte
Fnysende Pater, og snubled og kiølte sin Harme, (til Uheld
Saae han ei Rendestenen.) Da kom og raabte med høi Røst
Almuen: Slaaer! Slaaer til! Jeg løb, de Andre bagefter,
Som mig vilde det værst. Meest larmed den opbragte Pater:
Hvilken forvoven Tyv! Han snapped mig Stegen af Bordet!
See, da løb jeg foran til Spisekamret; der lod jeg,
Mod min Villie, Kapunen til Jorden falde, den blev mig
Alt for tung desværre; saa smutted jeg bort mellem Mængden.
Men de funde Kapunen, og da den Pateren optog,
I Spiiskamret Ulven han saae, snart Folkene saae ham.
Alle til Pateren skreeg: Kom hid! Kom hid! thi her er han.
Os er en anden Tyv, er en Ulv i Hænderne falden,
Slap han herfra, da var det en Skam og høit vi blev udleet.
Ulven betænkte sig alt hvad han kunde. Da regned der Slag ned
Over hans Krop fra forskiellige Kanter, grumt blev han saaret.

Alle raabte saa høit som de mægted. De øvrige Bønder
Løbe tilsammen og strakte for død ham straxen til Jorden.
Stærkere Qval har han aldrig følt, saa længe han leved.
Blev det paa Lærred malt, det var sælsomt at see, hvordan
Præsten
Fik ham for Flesket betalt og for al den opædte Skinke.
Derpaa de kasted ham ud paa Gaden, og slæbte ham opbragt
Hen over Stok, over Steen, han yttred ei ringeste Livstegn.
Ureen havde den Stakkel sig giort, de ham kasted med Affky
Uden for Byen hen, der laa han i muddrede Leergrøft,
Thi de troede ham død. I en slig forsmædelig Afmagt
Var han, jeg veed ei hvorlænge, til han sin Jammer
bevidst blev.
Hvordan tilsidst han slap derfra, jeg aldrig erfared.
Og dog svor han mig til, for et Aar omtrent, at han altid
Vilde forblive mig huld og tro, men det vared ei længe.
Thi hvorfor han svor, jeg da lettelig kunde begribe.
Stor var hans Lyst til i Høns engang at æde sig fuldmæt.
At jeg ret dygtigt nu kunde narre ham, prægtigt beskrev jeg
Ham en Bielke, hvorpaa sædvanlig om Natten en Hane
Pleied at sætte sig med syv Høns. Der førte jeg hen ham,
Taus ved Midienat, Klokken Tolv, i Stilhed og Mørke.
Vindueslaagen var støttet kun løst til en maadelig Lægte,
(Vidste jeg) aaben den stod; jeg lod, som ind vilde først jeg,
Men jeg dreied mig snildt og lod Fætteren have den Ære.
Gak frimodigt kun frem, var mit Ord, og hvis I vil fange,
Da vær virksom. Hvad gielder? I faaer vel stoppede Høner.
Heel betænksom krøb han derind og famlede sagte
Hist og her, men brød tilsidst med vredelig Røst ud:
Hvor I skuffer mig falsk, jeg finder i Stien af Høner
Ei en Fiær. Jeg svared: De Forreste, yderst paa Pinden,
Har jeg hentet mig selv, de andre ruge der bagved.
Gak I kun ufortrødent foran, men yderst forsigtig!
Nu var Bielken, hvorpaa vi gik, kun smal, og jeg lod ham
Altid tradske foran, jeg holdt tilbage mig; baglænds
Kom jeg af Vinduet ud og trak i Lægten. Da nedfaldt

Vindueslaagen med Gny, det foer ham i Kroppen med Rædsel;
Skielvende dratted han ned fra den smalle Bielke paa Jorden.
Husets Folk opvaagned med Skræk, de slumred ved Ilden,
Sagde: Hvad faldt der ad Vinduet ind? og hentede Lampen,
Blev ham i Krogen vaer, og slog ham rasende, børsted'
Græsseligt Pelsen ham. Jeg begriber ei hvordan han undkom.

Videre maa jeg bekiende: Fru Grinemund har jeg ofte
Hemmeligt elsket og offentligt med; det burde jeg vist nok
Ei have giort; o gid det var aldrig skeet! thi saa lang Tid
Som hun lever i Verden, forvinder hun neppe sin Skiændsel.

Alting haver jeg nu oprigtigt skriftet for Eder,
Hvad jeg mindes og hvad min Samvittighed hidtil har ængstet.
Tilgiv mig nu min Synd, jeg besværger Eder, og ydmyg
Vil jeg den tungeste Bod, som I paalægger mig, taale.

Grimbart vidste det vel hvad i sligt Fald, maatte forrettes,
Brød paa Veien en Vaand og sagde: Min Fætter! nu slaae Jer
Trende Gange paa Ryggen med den, og naar I er tugtet,
Læg da Grenen paa Jord, som jeg viser Eder, og spring saa
Trende Gange derover, kys Riset, viis Jer Forbedring.
Slig Pønitents paalægger jeg Eder, og siger Jer fri for
Hver en Synd, for hver Straf, og broderligt tilgiver Eder
Dermed, i Herrens Navn, hvad Ondt I haver bedrevet.

Da nu Mikkel Bod havde giort og lovet Forbedring,
Grimbart vedblev: Lad Eders Bedring, kiære Herr Fætter!
Kiendes herefter i ædel Daad, læs Psalmer og flittig
Kirken besøg, og fast paa forordnede Dage. Naar Nogen
Spørger Eder om Veien, saa viis den; Almisse gierne
Giv den Fattige, sværg: I vil ende det syndige Levnet,

Med al Røven og Stielen, Bedrag og nedrig Forføren!
Da vil I hisset engang annamme den evige Naade.
Mikkel svor: Det skal jeg, ved Himlen, sikkerligt holde.

Skriftemaalet var ganske forbi, da vandred de langsomt
Frem mod Konningens Hof; Grimbart, den fromme, med Ræven
Kom til en Hede, forbrændt og sandig, der saae man et Kloster,
Strax til Høire paa Veien; hvor Nonner, de hellige Qvinder
Daglig fromt deres Andagt holdt, og fored i Gaarden
Mange herlige Høns og særdeles fede Kapuner,
Hvilke tidt uden for Muren lidt Korn sig voved at nippe.
Mikkel besøgte saa sieldent dem ei, han sagde til Grimbart:
Ven! vor korteste Vei gaaer hist i Murenes Skygge!
Men han meente kun Hønsene der, som gik i det Grønne.
Did sin Skriftefader han bragte, Hønsene nær nu;
Da i sit Hoved Skalken de lystne Øine fordreied;
Thi han fik en usigelig Lyst til den deilige Hane,
Som spadsered omkring, i Øiesynet han tog den,
Efter den sprang — da fløi dens Fiær afrevne for Vinden!
Harmfuld slemme Tilbagefald bebreided ham Grimbart:
Hvilken Ugudelighed, Herr Fætter! Vil I nu atter
Synde, da nys I har skriftet, og det af Lyst til en Hane?
Ægte Ruelse kalder jeg sligt! Da svared ham Mikkel:
Ak, jeg har giort det i Tanker, min dyrebareste Fætter!
Beder til Gud, at han min Synd mig naadigt tilgiver!
Aldrig skal jeg giøre det meer. Saaledes de tripped
Klostret omkring til Veien igien; der maatte de vandre
Over en Bro, som var liden og smal; da skottede Mikkel
Atter til Hønsene hen med Længsel, twang sig forgieves.
Havde man hugget ham Hovedet af, det var sikkerlig roget
Hen efter Klostrets Høns; saa stor og stærk var hans Attraa.

Grimbart saae det og sagde: Hvorhen nu lader I Øiet
Atter spadsere? Ved Gud! I er en skammelig Slughals.

Mikkel svared: Miskiend mig ei, Herr Fætter! Jeg beder,
Overil Eder ei, og forstyr mig ei min Andagt.
Lad et Paternoster mig læse! thi Hønsenes Siele
Trænge, med Gicesenes, vel dertil; saamange som tidt jeg
Haver de hellige Nonner tilforn berøvet med Snildhed.
Grimbart taug, og Mikkel ei vendte sit graadige Hoved
Bort fra Hønsene, medens han kunde dem see. Men tilsidst dog
Kom de paa rette Vei, de nærmed bestandig sig Hoffet.
Og da nu Mikkel Konningens Gaard blev endelig vaer, da
Hiertegreben han blev, thi stærk var Klagen imod ham.

Fierde Sang.

Da man til Hove fornam, at virkelig Ræven var kommen,
Trængte sig frem Enhver, ham at see, de Smaa med de Store,
Lidt kun venskabeligt stemt; thi Klager bragte de Alle.
Mikkel syntes dog blot, det var Alt af ingen Betydning,
Lod i det mindste saaledes, da frem med Grævlingen Grimbart
Rolig med dristige Skridt han med Anstand gik over Gaarden.
Modig kom han og blid, som havde han været Kong Nobels
Egen eenbaarne Søn, og fri for hver en Misgierning.
Saadan for Løven han treen, for Konningen, op i Paladset,
Midt blandt Riddernes Flok; han forstod sig rolig at lyve.

Høie Konning! min naadigste Drot! begyndte han Talen,
Ædel er I og stor, i Hæder og Ære den Første,
Derfor anraaber jeg Eder idag mig roligt at høre
Med høifyrstelig Naade; thi ingen Tiener saa trofast
Fandt I, som netop mig; det jeg med Dristighed paastaaer.

Mange, for den Sags Skyld, mig ved Hoffet bittert forfølge.
Miste vilde jeg snart Eders Tillid, hvis mine Fienders
Løgn af Eder blev troet, hvad hver saa inderligt ønsker.
Ha! men lykkeligviis hver Part I laaner Jert Øre,
Klager er ei blot, men den Stevnede; har derfor man beløiet
Og bagvasket mig fælt, er jeg dog heel rolig og tænker:
At I min Troskab kiender og veed den volder mig Fiender.

Ti! lød Konningens Bud, her hielper ei Sladder og Smiger.
Vis er Brøden og vis til Giengield venter Dig Straffen.
Siig: Har Freden du holdt, som blandt Dyrene lydt jeg forkyndte?
Som jeg helligen svor? Der stander Hanen, hvis Børn I
Falske, nedrige Tyv! har nylig røvet tilhobe.
Og hvor høiligt I elsker mig selv, det vil I bevise,
Med at foragte mit Bud og min Undersaat at fordærve.
Hintze, den arme Kat, har mistet Sundheden ganske.
Længe det varer før Bruun, den Stakkel, forvinder sin Smerte;
Men jeg bebreider ei meer; her høres Klager i Mængde!
Mangen bevisst Misgierning! I snoer Jer ei dennegang fra det.

Er jeg for den Sags Skyld strafværdig, naadigste Herre?
Vedblev Mikkel, og kan jeg for det, at Bruun med en blodig
Pande tilbagekom, da forvoven han vilde fortære
Jeppes Honning? Og hvis de grovthaandterende Bønder
Kom ham paa Livet, saa er han jo stærk og mægtig af Lemmer!
Slog og beskiæmmed de ham, før han ud i Vandet var sprungen,
Hvorfor hævned han ei, som en drabelig Kæmpe sin Skade?
Og dersom Hintze Kat, hvem jeg med Agtelse modtog,
Efter Evne beværted, ei kunde fra Stiælen sig holde,
Hisset i Præstens Huus, hvis uagtet min gode Formaning,

Did sig om Natten han sneg og udstod Eet eller Andet —
Skal jeg straffes fordi en Kat saa daarligt har handlet?
Glandsen i Eders Krone det vilde sikkert fordunkle.
Dog, I kan gjøre med mig, hvad I vil, Jer binder ei Vilkaar.
Handler, som bedst Eder tykkes mod soleklare Beviser!
Om saa til Skade det er, eller Gavn, hvad bryder det Eder?
Vil I saa koge mig, stege mig, binde mig, hænge mig, vil I
Hugge mig Hovedet fra — velan! det skee, som I byder.
Alle vi staae dog i Eders Haand, I veier vor Skiebne.
Vældig er I og stærk, hvad Modstand mægter den Svage?
Vil I mig dræbe, ved Gud! derved kun lidet I vinder,
Dog det gaae som det vil; en god Samvittighed har jeg.

Da begyndte Vædder Bellyn: Nu Timen er kommen!
Lader os klage! Da fremtreen Ulven med Frænder og Venner;
Hintze Katten, og Biørnen Bruun og Dyr udi Mængde.
Wselet Boldevin ledsaget af Haren Herr Lampe;
Vakkerlos Hunden, og Doggen Ryn, og Geden Fru Mette,
Herman Bukken og Egernet kom; med Væselen fulgte
Hermelinen; desuden var heller ei Oxen og Hesten
Udeblevet; ved Siden af dem stod Vildtet fra Skoven,
Saasom Hiorten og Raaen og Bæveren Bommert og Maaren;
Vildsvin kom med Kanin; og alle de trængte hverandre.
Barthold Storken og Markart Skaden, og Kragen den Skrighals,
Flagred derhen; men Anden kom ogsaa vraltende: Rap-rap.
Alhed Gaasen, og Fleer didiled med klynkende Klager;
Henning, Hanen i dybeste Sorg, med de Børn, som endnu han
Havde til overs kom og jamred. Utallige Fugle
Drog derhen med utallige Dyr; hvo nævner dem alle?
Hver vil Ræven til Livs, de haabe, med Eeden hans Rænker
At bevidne, for flux at vorde Vidner til Straffen.
Frem for Konningen trængte sig alle med heftige Taler,
Dyngede Klager paa Klager, om nye, om gamle Bedrifter.

Alt for Lyset blev bragt, man aldrig før paa en Thingdag
Havde saa mange Besværelser hørt ved Konningens Throne.
Mikkel stod og vidste til Alt heel kløgtigt at svare;
Thi hvergang han aabned sin Mund, brød deilige Forsvar
Til Undskyldningen frem, som var det den reneste Sandhed.
Hver Misgierning strax han forstod at pynte med Snildhed;
Hørte man ham, saa stod man forundret, troede ham skyldfri;
Ja selv han havde Ret og meget Enhver at bebreide.
Men sandfærdige Mænd, troværdige, trene tilsidst dog
Kiekt imod Ræven frem og vidned imod ham, og Alle
Fandt hans Forbrydelse klar; nu var der slet ingen Redning.
Udi Konningens Raad med en eneste Stemme blev afgiort:
Mikkel Ræv var skyldig at døe; thi skulde han gribes,
Bindes og hænges ved egen Hals, for saadan, som billigt,
Sine store Forbrydelser ud med Døden at sone.

Her gav Mikkel først Spillet tabt; thi intet, det saae man,
Havde ham hiulpet hans kløgtige Snak; og Dommen blev afsagt
Strængt af Konningen selv. Da mærked den slemme Forbryder,
Mens man ham greb og bandt, hans Sag fik jammerligt Udfald.

Men medens Mikkel Ræv efter Ret og Skiæl udi Lænker
Stod, og Fienderne skyndte sig ham til Døden at bringe,
Skielved hans Venner; enhver blev pludselig slagen af Rædsel;
Morten Aben og Grævlingen Grimbart, samtlige Frændskab,
Alle med Sorg fornumme hans Dom, de græmmed sig Alle,
Meer end man troer; thi Mikkel var een af de første Baroner,
Og nu stod han, som Synder der, uden Hæder og Ære,
Dømt til den skiendigste Død. Hvormeget maatte sligt Syn ei
Da forarge hans Slægt? Thi toge de samtligen Orlov
Fra Kong Nobel, og droge fra Hoffet saa mange de vare.

Da fortrød det Konningen hardt, at brat ham saamange
Adelsmænd ved Hoffet forlod. Nu saae man, hvor stort det
Slægtskab var, som reiste fortrydelig bort, ved hans
Dødsdom.
Derfor Kongen i Løn til sine Fortrolige talde:
Handlet har Mikkel vistnok slet, men man burde betænke,
At endeel af hans Frænder kan ei undværes ved Hoffet.

Midlertid skyndte sig Isegrim og Biørnen og Vildkat
Hintze med Synderen bort, de vilde beskiæmmende Dødsdom
Brat, som Konningen bød, paa den bittre Fiende fuldbringe,
Førte ham hastig afsted, hvor Galgen stod i det Fierne.
Da begyndte Katten til Ulven at tale med Ondskab:
Mindes I vel, Herr Isegrim! hvordan Mikkel engang Alt
Foranstalted og drev, at hans Had det ret skulde lykkes,
Eders Broder til Galgen at føre? hvor freidig uddrog han
Dengang med ham! Forsøm Eders Gield ei strax at betale.
I, Herr Bruun, betænk dog hvor skiændigt han Eder for-
raadt har,
Hissет i Jeppes Gaard, for den grove, fortørnede Pøbel;
Bragte Jer listig i Mænds og i Qvinders Vold, saa der
regned
Prygl paa Eder, Skiændsel og Saar; desværre bekiendt nok!
Holder nu Ørene stive, med Klogt! thi slipper idag han,
Kunde det lykkes hans Vid, hans snedige List at befrie sig,
Aldrig tiere da slaaer os Hævnens livsalige Time.
Iler med Kraft, og hævner hvad Ondt han øvede langtid.

Isegrim svared: Hvad gavne vel Ord? Vær hurtig og
skaf mig
Hurtig en dygtig Strikke, vi vil ham Smerten forkorte.
Saadan Ræven da spotted enhver paa Veien og iled.
Mikkel hørte det alt og taug, tilsidst dog udbrød han:
Da I saa grusomt hade mig dog og vil dødelig hævnes,
Kan det da slet ingen Ende faae? Hvor maae jeg mig undre!

Hintze finder Jer vist en dygtig, duelig Strikke;
Thi han har prøvet den selv tilforn, i Gaarden hos Præsten,
Da han til Muus indkrøb, men kom med Skiændsel tilbage.
Men Herr Isegrim, I, Herr Bruun! I skynde Jer mægtigt
Med at bringe Jer Fætter til Døden. I mener det lykkes!

See da reiste sig Kongen med sine Baroner fra Borgen,
Dommen at skue fuldbragt; til Toget sluttede desuden
Dronningen sig, hun kom ledsaget af fornemme Damer.
Efter disse der vrimled en Flok af Fattige, Rige.
Alle forlangte de Mikkels Død, den vilde de skue.
Midlertid Isegrim med Venner og Frænderne talde,
Vel formaned han dem at holde sig tæt til hverandre,
Og for alting et vaagent Øie med Ræven at have;
Thi, skiøndt bunden, de frygted hans Kløgt, at han skulde sig redde.
I Særdeleshed Ulven befoel sin Hustru: Saa kiær Dig
Er Dit Liv, du stande mig bi, den Niding at holde.
Dyrt kom sikkert det os at staae, hvis han skammeligt undkom.
Og til Bruun var hans Ord: Glem ei den Spot, han har viist Jer!
Alting kan I ham nu med Renters Rente betale.
Hintze klattrer fortræfligt, han skal os Strikken befæste.
Holder ham, stander mig bi, jeg selv vil bortrykke Stigen.
Faa Minutter — saa er det forbi med den lumske Forræder.
Bruun gienvared: Sæt I kun Stigen, jeg holder den nok, jeg!

Eia! raabte Mikkel forladt, hvor dog I er virksom,
Eders Fætter til Døden at bringe; den Mand, som I heller
Skulde beskiærme med Kraft, og forbarmes over hans Vanheld.
Villig om Naade jeg bad; men ak! hvad kunde det hielpe?
Isegrim hader mig alt for stærkt, han byder sin Hustru,
At hun skal holde mig fast og hindre til Flugten hver Udsigt;

Mindtes hun forrige Tider, da kunde hun nu mig ei skade.
Men skal det endelig være, saa ønsked jeg blot at det bare
Snart var giort. Min Fader blev og i græsselig Nød stædt,
Rap dog gik det tilsidst. Vist nok! Saa Mange der ikke
Fulgte den døende Mand dengang. Men dersom I længer
Dvæle, da vorder det Jer til en stedsvanærende Skiændsel.
Hører I, mælede Bruun, hvor trodsig Nidingen taler?
Op med ham, siger jeg, op! Nu er hans Time da kommen.

Ængstelig tænkte Mikkel: O kunde jeg ikkun i al Hast
Faae i den gyseligtruende Nød et lykkeligt Indfald,
Saa at mig Kongen benaaded med Livet, og Skiændsel og Skade
Traf, istedet for mig, de twende forbittrede Fiender.
Lader os Alting betænke! Nu hielp hvad hielpe kan! Halsen
Gielder det, Noden er stor; hvordan dog slipper jeg derfra?
Ulykken dynger sig sammen imod mig; Kongen er opbragt,
Mine Venner gik bort, mine Fiender har Magten i Hænde.
Sielden har noget Godt jeg bedrevet. Konningens Styrke
Har jeg bestandig agtet saa lidt som Dommernes Viisdom.
Meget forbrudt jeg har, dog kunde maaskee jeg mit Uheld
Forekomme. Hvis ikkun man mig tillader at tale,
Sikkert, de hænge mig dengang ei. Jeg slipper ei Haabet!

Og han vendte sig rørt paa Stigen henimod Folket,
Raabte: Jeg seer min Død for Øiet, undviger ikke;
Derfor beder jeg Eder mig alle roligt at høre,
Ikkun en liden Stund; før jeg skal Verden forlade,
Gierne for Eder jeg ønsked endnu at skrifte med Sandhed
Offentligt, sidste Gang, for redelig Alt at bekiende,
Hvad jeg saa frækt har syndet; paa det ei Een eller Anden
For min Skyld, for een af mig i Stilhed begangen
Udaad, Fare skal staae, at vorde straffet og tiltalt.
Saadan maaskee forhindrer jeg mangt et Onde, hvorfor jeg
Haaber at hisset mig Gud vil skiænke sin evige Naade.

Mange medlidende blev herved. Der raabtes fra hver Kant:
Bønnen er liden og Fristen er kort; de bade for Mikkel.
Kongen tillod det. Da blev det Ræven moren om Hiertet
Noget lettere; kiek han haabed et lykkeligt Udfald.
Flux han benytted den Frist, som var kort ham skienket, og sagde:

Spiritus Domini hielp nu! ei en Eneste seer jeg
Her i den store Forsamling, som jeg har aldrig fornærmet;
Først, jeg var kun en liden Hvalp, man havde just nys mig
Vendt fra Brystet, da drev Begierligheden mig ud alt
Mellem de unge Geder og Lam, som ved Siden af Hiorden
Havde paa Marken sig spredt. Jeg hørte de brægende Stemmer
Meer end gierne, da løb mine Tænder i Vand efter Kiødet;
Lærte det kiende snart; jeg et Lam beed hurtig til døde,
Slikte Blodet, det smagte mig godt; og dræbte saa atter
Fire smaa Gedelam, aad dem, og øved mig vakkert;
Spared hverken Fugl eller Høns, hverken Giæs eller Ænder,
Hvor jeg fandt dem; endeel har jeg dybt nedgravet i Sandet.
Hvad jeg slagted og hvad ei strax jeg kunde fortære.

Derpaa hændtes det mig: en Vinter i Norge ved Drammen
Lærte jeg Isegrim at kiende, han lured bag Busken.
Rørt han forsikkred mig: vi var nær hinanden beslægtet;
Slægtskabs-Graderne grant han paa Fingren op kunde regne.
Og jeg syntes heel vel derom; vi slutted et Forbund,
Loved hinanden, som sanddrue Venner bestandig at leve.
Men, desværre, det blev mig til idel Kummer og Modgang.
Landet vi giennemstrøg tilsammen. Da stial han den Store,
Hvergang jeg stial det Smaa; vi ærligt Alt skulde dele;
Dog der blev intet af, han deelte blot efter Lune;
Aldrig Hælvten jeg fik. Dog leed jeg det som var værre.
Havde han røvet en Kalv, eller sig erobret en Vædder,

Og jeg fandt ham i Overflod, som han sad, som han aad den
Nylig slagtede Geed, eller kom jeg did medens Bukken
Sprættet under hans Klo, saa grinte han, viste mig Tænder,
Jog mig knurrende bort og fortæred hvad billigt mig tilkom.
Stegen maatte nu være saa stor som den vilde, bestandig
Gik det mig saa. Ja selv naar paa Jagt vi vandred tilsammen,
Og med forenede Kræfter fik fanget en Ko eller Oxe,
Strax indfandt sig hans Viv, med syv smaa Børn, og de kasted
Sig over Byttet graadigt og joge mig bort fra mit Maaltid.
Ei et Been de mig levned, det maatte da være med stor Flid
Afpillet glat og tort. Det maatte jeg altsammen taale.
Ha men Gud være lovet! jeg leed ei Hunger for den Skyld;
Hemmeligt ved min herlige Skat jeg Livet har opholdt,
Ved det Sølv og det Guld, som i Sikkerhed stedse jeg havde
Hemmelig gjemt; deraf har jeg nok, det kjørte mig bort ei
Nogen Vogn, om syv Gange saa dermed den blev læsset.

Kongen hørte med Flid; men dengang Skatten blev nævnet,
Bøied han sig mod Ræven og sagde: Hvor fik I da den fra?
Siig mig det flux! Jeg mener Jer Skat. Og Mikkel gjenmæled:
Ei min Hemmelighed vil Eder jeg skiule; hvad hialp det?
Intet dog tager jeg med af de kostelighedlige Sager;
Derfor, som I befaler, jeg villigt Alt vil besvare.
Engang maa det dog frem for Dagen. Ikke mit Hjerte
Kunde den store Hemmelighed Jer længer fordølge.
Seer I — Skatten var stjaalen. Der havde sig mange tilsammen-
Svoret, for Eder, Herr Konning! at myrde; hvis nu ei Skatten
Bort var tagen med List, da var det sikkerlig skeet alt.
Mærker, min naadigste Drot! at hele Jert Liv og Jer Velfærd
Var afhængig af Skatten, At den blev stjaalet, det bragte

Dig, min stakkels Fader, i Nød, det bragte dig tidlig
Til den sorgfulde Fart, maaskee til evig Fordømthed.
Men, min naadigste Herre! til Eders Nytte kun var det.

Dronningen hørte med Skræk den forblummetfarlige Tale,
Den forvirrede Hemmelighed om Konningens Mord, om
Sammensværgelsen, Skatten, og alt hvad om denne der
sagt var.
Mikkel! raabte hun, see, jeg formaner Eder, betænker
Hvad Eder forestaaer! Let Eders Samvittigheds Byrde!
Siger den rene Sandhed og Mordanslaget forkynd os!
Da bød Kongen: Enhver være taus! jeg byder ham tie!
Mikkel kom du kun atter herned, og staae i min Nærhed!
Sagen gielder mig selv, thi vil jeg høre den rigtigt.
Mikkel, da sligt han fornam, steg atter trøstig af Stigen,
Klavred behændigt ned, til Ærgrelse for sine Fiender;
Og han nærmed ærbødigt sig Kongen og Konningens Hustru;
Begge fritted ham ivrigt ud om Sagen og Mordet.

Da til en ny, til en græsselig Løgn han sig atter beredte.
Hvis jeg, tænkte han, Kongens og Dronningens Naade
mig gienvandt,
Saa jeg Fiendernes Sværm, som vilde til Døden mig bringe,
Kunde styrte, det hialp vist ud af al min Fortræd mig.
Sikkerlig blev det mig snart til en ubetalelig Fordeel;
Men det mærker jeg: lyves der maa, forfærdelig lyves.

Utaalmodig til Mikkel Ræv høit Dronningen raabte:
Lader os tydeligt vide hvordan den Sag er beskaffen!
Siig os den rene Sandhed og let Samvittighedsbyrden.
Da gav Mikkel til Svar: Sandfærdigt Alt jeg beretter.
Døden er mig dog vis, fra den kan Intet mig frelse;
Skulde samvittighedsløs jeg lyve paa Tærsklen til Graven,
For at lide den evige Straf? Det var laiterligt handlet!
Bedre jeg til Bekiendelsen gaaer, endskiøndt jeg desværre

Nodes til mine kiæreste Venner og Frænder at sværte.
Men hvad kan jeg for det? Mig truer Helvedes Pine.

Alt under hin Indledning blev Kongen snever om Hiertet,
Vendte til Ræven sig flux og raabte: Taler Du Sandhed?
Mikkel fortsatte sit Skriftemaal med bedrøveligt Ansigt:
Vist nok er jeg en syndig Mand, dog taler jeg Sandhed.
Kunde det nytte mig her hvis jeg løi? Det vilde mig hist kun
Evig, fordømme. Det veed I jo selv, at Dommen er afsagt.
Myrdes jeg skal, jeg skuer min Død og lyver ei længer;
Thi hverken Godt eller Ondt kan hielpe mig ud af min Vaande.
Skiælvende talde han saa, som Een der plat vil fortvivle.

Da brød Dronningen ud: Mig ynker hans store Beklemthed.
Skuer til ham i Naade, min Herre! betænker, at vistnok
Mangt et Uheld hæmmes derved, naar frit han bekiender.
Lad os jo før jo heller faae Sagen rigtigt at vide!
Taushed befal Enhver og lad ham offentligt tale.

Da bød Konningen stræng i hele Forsamlingen Taushed.
Mikkel alene blev hørt. Han sagde: Min naadigste Konning!
Hvis Eder synes, begynder jeg strax; er end min Fortælling
Uden Blæk og Papir, er den dog nøiagtig og rigtig.
Sammenrottelsen brat I erfarer. Ingen jeg skaaner!

Femte Sang.

Mærker nu Rævens List og hvor snildt han hialp sig af Kniben,
Hvordan sin Last han at dække forstod, til Skade for Andre.

En forfærdelig Løgn han opfandt, beskiæmmed sin Fader
Paa hin Side Graven, beløi selv Grævlingen Grimbart,
Sin hengivneste Ven, som saa trolig gav ham sin Bistand.
Alt han tillod sig, blot for at kunne sin falske Beretning
Skaffe Sandsynlighed, til Hævn mod klagende Fiender.

Min hensovede Fader, begyndte han, var saa lykkalig
Konning Emmeriks Skat, den Riges, engang at opdage
Paa et hemmeligt Sted, men Fangsten nytted ham lidet.
Som en uhyre formuende Mand han agted fra den Tid
Aldrig Ligemænd meer; hans troe Staldbrødre nu blev ham
Meget for ringe; min Fader kun søgte de fornemme Venner.
Katten Hintze han sendte til vilden Hede, for Biørnen
Bruun at søge; han skulde forsikkre ham Troskab og Huldskab,
Og indbyde til Skaane, for der at krones til Konge.

Neppe Bruun havde Brevet læst, før glad i sit Hierte,
Ufortroden og kiek han begav sig hurtig til Skaane;
Thi med en saadan Idee han alt længe var gaaet i Maven.
Der min Fader ham fandt og modtog med hiertelig Glæde,
Sendte saa strax til Isegrim Bud, og den viseste Grimbart,
Disse Fire paa Stand mellem sig det Hele fik afgiort.
Men den Femte var Hintze Kat. Der ligger en Landsby
Lund og Landskrone nær, og der var Mødet berammet.
Natten var lang og mørk, som skiulte den lumske Forsamling;
Himlen var ei med dem, nei Djevelen; alle min Fader
Havde ved Guldets elendige Magt kiøbt Sielen af Livet.
Saadan beslutted de Kongens Død, i Fostbrødrelaget;
Evig urokkelig Venskabs Pagt blev svoret, og kaaret
Biørnen Bruun til Konning, paa Calmar-Stolen; de vilde
Med den gyldne Krone ham festligt Riget forsikkre.
Skulde der Nogen af Konningens Venner, Konningens Frænder,
Sætte sig op derimod — ham skulde min Fader bestikke,
Enten med Ord eller Guld, eller ogsaa bort ham forjage.
Saadant erfoer jeg hændelsesvis; thi Grævlingen Grimbart

Engang overstadig beruft, som tidt er hans Maade,
Havde den hele Hemmelighed betroet til sin Kone.
Taushed han hende bød og troede dermed var han hiulpen;
Men kort efter hun mødte min Viv; da giorde min Hustru
Ved de hellig' tre Kongers Navn et høitideligt Løvte,
Aldrig en Toddel at røbe, derpaa fik hun Alting at vide.
Ligesaa lidt som hin, har min Hustru agtet sit Løvte;
Thi saasnart hun mig saae, fortalte hun alt hvad hun vidste;
Gav et Beviis mig desuden, hvoraf jeg saae det var Sandhed.
Men den afskylige Sag, den giorde mig Hovedet kruset.
Padderne randt mig i Hu, der qvækked og qvækked saa lang Tid,
Indtil endelig da deres Bøn af Jupiter hørtes
Konge forlangte de sig, som kunde dem tvingende tæmme,
Efter at længe nok før deres Liv var svundet i Frihed,
See! da bønhørte dem Guden, han sendte Storken, som siden
Grumt forfølger og hader og ængster fra Morgen til Aften;
Uden al Naade behandler han dem. Nu klage de Daarer;
Men for silde desværre! dem grum Tyrannen betvinger.

Mikkel talde med lydelig Røst for den hele Forsamling.
Alle Dyrene vel fornumme hans Ord, og han vedblev:
See! saaledes jeg frygted for Bruun! Saadan var det gaaet.
Herre! Jeg sørged for Eder og haabed en bedre Belønning.
Biørnens Rænker mig vel var bekiendt, hans skumlende Væsen;
Fal Misgierning blev hørt om ham; jeg frygted det Værste.
Blev han Herre, saa var med os Alle det ude paa eengang.
Ædel af Byrd er Kongen og han er mægtig og naadig,
Tænkte jeg ved mig selv; det var et sørgeligt Skifte,
Saadan en kluntet Biørn, en uvirksom Klods, at ophøie.
Flere Uger jeg grubled og søgte Tingen at hindre.

Fremfor Alt jeg begreb, saalænge min Fader endnu var
Eier af Skatten, saalænge blev vist ham Mange forbundne.

Sikkert Spillet han vandt, og vi? vi misted vor Konge!
Ud gik derfor min Omsorg paa blot Stedet at finde,
Hvor Guld-Skatten var skiult, at den hemmelig bort kunde bringes.
Drog min Fader i Marken, den gamle, listige, gik han
Nat eller Dag til Skogs, i Heden eller i Frostveir,
Regn eller Tørke, vips var jeg strax i Hælene paa ham.

Engang i Skiul jeg laa paa Jorden, grundet bekymret,
Hvordan jeg dog skulde Skatten faae, som saa meget var omtalt;
See, da blev jeg min Fader vaer, han krøb af en Aabning
I Steendyssen forsigtig ud og steg af det Dybe.
Stille holdt jeg mig skiult; min Fader troede sig ene,
Skelede rundt omkring, og da slet ingen han vaer blev
Fiernt eller nær, begyndte hans Leeg, I skal den erfare.
Atter tilstopped han Hullet med Sand, og vidste behændig
Stedet at jevne glat, som den øvrige Jord; saa det Ingen
Kiende kunde, som ei havde seet det. Førend han bortgik
Stedet med List han forstod, hvor nys han selv har staaet,
Over og over i Hast med sin Hale hurtig at glatte,
Sporet udsletted han reent med sin Mund; det lærte jeg hurtigt
Den Dag første Gang i mit Liv af min listige Fader,
Som var i alskens Rænker og Kneb vel øvet og udlært.
Derpaa iled han bort til sin Dont. Da faldt det mig ind, om
Ei den herlige Skat monne der i Nærheden være?
Hurtig jeg skyndte mig frem og til Værks gik. Ridsen med Lethed.
Atter aabnet jeg fik i kort Tid med mine Poter,
Krøb begierlig derind — da fandt jeg kostbare Sager,
Fineste Sølv i Mængde, det rødeste Guld. Ja i Sandhed!
Ingen, saa gammel han er, har seet saameget paa eet Sted.
Og jeg bemægted' mig Alt med min Viv; vi bare tilsammen
Paa det, Nætter og Dage, der mangled Karrer og Vogne.
Megen Møie det kosted os vist og megen Bekymring.
Trolig dog hialp mig Fru Ermelin; saaledes tilsidst vi

Alt vort Liggendefæ fik bragt tilsammen og vel skiult
Paa et mageligt, sikkert Sted. Imedens min Fader
Daglig sig holdt til dem, som vilde Kongen forraade.
Hvad de besluttede, det skal med Undren og Gysen I høre.

Bruun og Isegrim sendte paa Stand i mange Provindser
Aabne Breve, for flux at bringe Trupperne sammen.
Ile de skulde, saa vilde dem Bruun i Tieneste tage,
Ja miskundelig selv han dem forud vilde betale.
Saaledes giennemstrøg min Fader Landet med Brevet,
Vis paa sin Skat, thi den han troede sikkert forborgen.
Men deri tog han feil. Han havde med Frænder og Venner
Ikke med al sin Flid tilbage fundet en Penning.

Ingen Uleilighed var ham for stor. Saadan han behændig
Om var streifet fra Elven til Ottesund, giennem Jylland;
Mange Kæmper han fandt, endeel gik frivillig til ham.
Eftertryk til Forførelsens Magt han haabed af Guldet.
Endelig Sommeren kom i Landet; min Fader tilbage
Vendte til Vennernes Flok. Da havde han fuldtop at klage
Over sin Modgangs bittre Nød, hvordan han i Holsteen
Nær havde mistet sit Liv for de stærke Borge, hvor daglig
Jæger med Hest og Hund som et Lyn med Hævn ham forfulgte,
Saa at med Nød og Neppe han slap derfra med et heelt Skind.

Freidigt de fire Forrædere strax nu viste han Listen
Paa de stridbare Mænd, som ved Guld var vundet og Løfter.
Bruun sig glæded derover, de Fem høit læste tilsammen
Tidenden om tolv hundrede Mand af Isegrims Frænder,
Hvilke sig nærmed med gabende Flab, skarpspidsede Tænder:
Bruun til Hielp, hver Biørn og hver Kat i Landet sig rusted;
Vielfras drog og Grævlingen ind fra Slesvig og Holsteen;
Dog med een Betingelse kun de loved at komme:

Lønningen skulde dem gives en Maaned forud, saa forpligted
Alle sig til, naar Befalingen kom, i Marken at møde.
Gud være lovet, at jeg fik Planen spildt og forhindret!

Thi da Sammensværgelsen ret var istand, da min Fader
Løb over Marken og vilde sin Skat gientaget betragte;
Da brød Sorgerne løs; han grov, han kradsed og søgte;
Men jo længer han grov desmindre fandt han; forgieves
Var hans Arbeid, Fortvivlelsen spildt, imedens han ledte.
Skatten var borte; der var ei en Hvid, ei en eneste Skilling,
Og af Kummer og Harm — (hvor kvæler mig bitter Erindring
Dag og Nat) — gik min Fader hen og hængte sig op selv.

Saadan handlet jeg har, for at hindre forfærdelig Udaad.
Slet kun jeg lønnes derfor; dog skal det stort mig ei grænme.
Isegrim sidder med Bruun, den graadige, høiest i Kongens
Raad; men Mikkel, du arme Mand! din Tak er af anden
Art, endskiøndt du offred, for Kongen Livet at redde,
Ham din egen kiødlige Fader; o Herre! hvor har I
Flere saadanne Mænd, som for Eder ganger i Døden?

Midlertid til Skatten at faae den stærkeste Higen
Havde Kongen og Dronningen følt; afsides de kaldte
Mikkel, at tale med ham i Eenrum; Konningen sagde:
Siig os flux, hvor du Skatten har? det ville vi vide!
Da gav Mikkel til Svar: Ak Himmel! hvad kunde det hielpe,
Skatten at vise den Drot, som saa grusom her mig fordømmer?
Bedre troer I dog jo mine Fiender, de Mordere, Tyve,
Som Jer fylde med Løgn, for Livet af mig at stiæle.

Nei, brød Dronningen ud, saa skal det længer ei være!
Leve lader min Husbond Jer, og glemmer det Skete.
Mandig han twinger sig, vredes ei meer; men i Fremtiden maae I
Handle med mere Forstand, og Troskab vise Jer Konge.

Mikkel svared: Min naadigste Dronning, formaner da Kongen,
At han i Eders Paasyn huldt mig lover sin Naade;
At paa min Last og Forbrydelse meer, paa de Rænker og Puds jeg
Ofte, desværre, spillet ham har, ei længer vil tænke.
Hvis det skeer, da besidder vist ingen Konning i lang Tid
Slig en Skat, som ham min Hengivenhed skaffer, min Troskab.
Sieldne Rigdom! jeg viser ham Alt. Han skal sig forundre.

Tro ham ikke! var Konningens Ord; men er Talen om Stiælen,
Underfund, Røveri, da er han sikkerlig sanddru.
Thi en stærkere Løgner vist ei Verden har eiet.

Da var Dronningens Svar: Hans Idræt rigtignok hidtil
Liden Tillid skaffet ham har; men Herre! betænk dog,
At han sin Fætter, Grævlingen, selv sin kjødlige Fader,
Dennegang robet for vor Skyld har og Forbrydelsen kundgiort!
Havde han villet, han kunde jo skaanet dem, digtet en Nødløgn
Let om et andet Dyr; saa daarligt han ei havde løiet.

Mener I det? blev Konningen ved, og troer I for Alvor,
At vort Bedste det blier, at ei snart slemmere Vanheld
Følgen vorder deraf; saa vil jeg dennegang skaane,
Tage Mikkel din Brøde paa mig og din Skiæbne formilde.
Engang vil jeg dig troe endnu, det vorder den sidste!
Thi ved min Krone jeg sværger dig til, saafremt du fremdeles
Synder og lyver, det skal dig sikkert evig fortryde.
Alle, som er dig beslægtede, selv i tiende Led blot,
Hvo det end er, i Skam og Fordærv jeg styrter til Giengiæld.

Da nu Mikkel erfoer, hvor hurtigt Konningens Tanker
Vendte sig, fik han sit Mod igien og raabte: Min Herre!

Skulde saa taabeligt jeg mig tee, for Eder at digte,
Da I om føie Tid saa let kan Sandhed erfare?

See, da fæsted Konningen Lid til ham atter, og tilgav
Faderforbrydelsen først, saa Mikkels egen Misgierning.
Ubeskrivelig var hans Fryd, i en lykkelig Time
Undgaaet Fiendernes Had og sin egen truende Skiæbne.

Ædle Konning! min naadigste Drot! begyndte han listig,
Gud giengielde Jer Alt med Eders livsalige Dronning,
Hvad I har giort mig Uværdige Godt; jeg glemmer det aldrig.
Og for at vise mig ret taknemmelig mod Jer og trofast
Sværger jeg: Ingen som lever i noget Land eller Rige
Under min Skat jeg, saa godt som Jer! Med Glæde jeg skiænker
Eder Kong Emmeriks Guld og Sølv, som han selv det har eiet.
Hvor det forvares, det siger jeg strax og taler i Sandhed:
Hør kun! I Skaane der findes en lyngfuld Hede mod Østen,
Der staaer en eneste Busk, som Barnhyld kaldes; (Mærk vel til!)
Og desuden en Brønd hedder Bogør; seer I (Forstaae mig Ret!) Ei langt fra hinanden. Der kommer i Egnen, paa den Kant,
Hverken Mand eller Viv, i Aar eller Dag. Der bygger
Uglen og Uglebonden. Og der vel giemte jeg Skatten.
Bogør Stedet er nævnt, for Alting glemmer ei Navnet!
Skynder Eder derhen med Eders Gemal; thi vist Ingen
Er tilforladelig nok for did at sendes som Budskab.
I riskerte for meget; jeg tør ei give det Raad Jer.
Selv I vandre derhen! Naar Bogør nu I er kommen
Heelt forbi, da seer I to blomstrende Birker. Den ene
Stander ei langt fra Brønden; saa gak kun, naadigste Konning!
Lige paa Birkerne løs! der ligger Skatten begravet.
Kradser og graver dybt; først findes Mos kun ved Roden,

Men det varer ei længe, saa sees fortræflige Smykker,
Gyldne, skiønne, hamret med Smag, og Emmeriks Krone.
Dersom sin Villie Bruun fik frem, den bares af ham kun.
Mange Prydelser findes paa den og rige Karbunkler,
Gyldent Kunstværk! Giøres ei meer! Hvo kan det betale?
Seer I, min naadigste Konning! slig Skat, den samlede Rigdom,
Da jeg vædder, I mindes vil bevaagent min Ringhed.
Ærlige Mikkel Ræv! vil I sige, Du, som saa sindrigt
Har under Mosset Skatten giemt, o maatte det altid
Gaae dig vel, hvor Du er. Saa talde Hykleren listig.

Og Konning Nobel mæled: I maae nødvendigt mig følge!
Calmar nævnte man mig, Kiøbenhavn og Lybek og Hamborg,
Selve Paris; men Barnhyld aldrig endnu i min Livstid;
Ligesaalidt Bogøre; jeg kunde næsten befrygte,
At Du atter mig her en Løgn vil binde paa Ermet.

Mikkel fornøied det ei at høre den tvivlsomme Tale.
Herre, han raabte, men har jeg da viist saa langt Jer at søge?
Er det ved Jordans Flod? Min Gud, hvor kan I dog tvivle?
Spørg kun det mindste Barn! det strax skal sande mit Udsagn.
Bogør! Barnhyld! saadan er netop Stedernes Navne.
Derpaa kaldte han Lampe frem, som skielved og bæved;
Mikkel raabte: Vær uden Frygt! Majestæten forlanger,
At med den Huldskab I og Troskab, som I har svoret,
Sandhed taler. Velan! Siig frem da, dersom I veed det,
Lader os høre hvor Barnhyld ligger, Bogøre! Skynd Jer!

Lampe sagde: Det kan jeg perfekt fortælle: Paa Heden
Bogør stander jo Barnhyld nær, og Barnhyld man kalder
Just det Krat, hvor Simon den Krumme længe sig opholdt,
Falske Mynter at slaae, med sine fortvivlede Svende.
Meget jeg udstaaet har af Frost og af Hunger paa det Sted,
Naar jeg fra Hunden Ryn did flygted med Angest og Bæven.

Mikkel sagde: Ja nu kan I gaae! træd atter tilbage
Mellem de Andre der; thi Kongen har hørt det Fornødne.
Da brød Konningen ud: Undskyld mig, Ven, at jeg tvivled
Om din Oprigtighed, om Sandhed var i din Tale.
Vær nu snar og skynd dig afsted, mig til Skatten at bringe.

Mikkel svared: Hvor var jeg lykkalig, hvis jeg i Dag blot
Kunde med Konningen gaae for at seile med ham til Skaane.
Ak! men I vilde forsynde Jer svart! Thi skiønt jeg mig skammer,
Maa det herudt, hvor gierne jeg end Jer Sagen fortied.
Isegrim lod for nogen Tid til Munk sig indvie,
Ikke for Herren i Himlen, men Maven i Vommen at tiene;
Aad fast Klosteret op, fik ser Portioner paa eengang.
Alt dog forslog kun lidt, han beklaged stedse sin Hunger.
Endelig rørte det mig, jeg saae affældig og syg ham,
Hialp ham trolig derfra, han er min nærmeste Frænde.
Høist forbittret herover har Paven i Vrede mig bandsat.
Derfor besluttet jeg har, med Eders Viden og Villie,
Fromt at redde min Siæl, og i Morgen, i tidlige Daggry,
Mig til Rom at begive som Pilegrim, fange mig Aflad,
Og derfra paa Havet til Jorsal; saadan jeg troede
Synden at sone, paa det jeg reen kan vende tilbage,
For med Æren ved Siden af Eder at gaae. Men ifald det
Skedte strax, da sagde man vist: Har Kongen Gemeenskab
Med en Kiætter, med Ræven, som nys han dømte til Døde?
Naadige Drot! I indseer selv, det stikker sig neppe.

Nei! blev Konnigen ved, men hvor kunde jeg vide det forud?
Est Du bandsat? Ja det er en anden Sag; saa kan Kongen
Ikke være dit Følge bekiendt. Mig Lampe skal følge.
Men, at Du Mikkel søger fra Banden fromt dig at løse,
Finder jeg nyttigt og godt. Jeg giver dig naadelig Orlov
Tidlig i Morgen at vandre. Jeg vil ei hindre din Valfart.
Thi det lader dog til, I omvende Jer vil til det Gode.
Gud velsigne Jer Fart og give Jer Lykke paa Reisen!

Siette Sang.

Saaledes Mikkel Ræv igien vandt Konningens Naade;
Til det ophøiede Sted paa Tinget Herskeren opsteg,
Talde fra mosgroet Steen, bød Dyrenes talrige Skare
Tie stil, efter Rang og Stand sig i Græsset at sætte.
Mikkel Ræv derimod stod stolt ved Dronningens Side.
Kongen begyndte med stor Forstand saaledes sin Tale:

Tier og hører min Røst, I Dyr, I flyvende Fugle!
Hører mig Fattig og Riig, de Smaae saavel som de Store,
Mine Baroner og I trofaste Kæmper og Hirdmænd!
Mikkel stander her i min Magt, man vilde for kort Tid
Siden have ham hængt; men han har saameget opdaget,
At jeg troer ham igien, og den forrige Naade ham skienker.
Ogsaa Dronningen her, min inderligt elskede Hustru,
Bøn indlægger for ham; thi er jeg vorden ham gunstig,
Har tilgivet ham Alt, og Liv og Hæder og Godser
Skienket tilbage. Derfor fra idag min Fred ham beskytter.
Og jeg byder Enhver, ved Liv og ved Blod, ham at vise
Skyldig Ærbødighed, med Viv og Børn, efter Evne,
Hvor I dem saa, ved Nat eller Dag, i Fremtiden træffe.
Flere Klager om Mikkel idag jeg ikke vil høre;
Har han syndet, saa er det fortrudt; jeg veed det med Vished,
Han forbedre sig vil; thi alt i Morgen ved Daggry
Gaaer han med Stav og Randsel til Rom, som angrende Pilgrim.
Derfra seiler han flux over Havet, og kommer igien ei,
Førend han Aflad faaer for alle de blodige Synder.

Harmfuld vendte sig her til Bruun og Isegrim Hintze:
Ha nu er Arbeid og Alting tabt! udraabte han: gid jeg
Langt var borte herfra! Er først Mikkel kommen i Naade,

Bruger han hver en Kunst, for os Alle plat at fordærve.
Alt eet Die jeg mistet har; det bliver ei derved.

Gode Raad ere visselig dyre, bemærked den Brune.
Isegrim mæled: Den Ting er selsom! Brødre! vi ville
Vare Konningen ad. Fortrydelig treen han med Biørnen
Kjækt for Kongen og Dronningen hen; og alle de talde
Meget mod Mikkel, med Fynd og med Klem. Da svarede Kongen:
Har I ei hørt, at jeg huldt har ham atter skienket min Naade?
Vredt var Konningens Ord og paa staaende Fod han dem begge
Gribe lod og lægges i Lænker. Han mindtes de Ord, som
Mikkel Ræv havde talt om Sammensværgelsen nylig.

Saadan forandred sig Rævens Sag da pludselig ganske;
Reen og uskyldig han stod; men alle forbittrede Fiender
Bleve til Skamme; thi listig forstod han Tingen at vende,
Saa der af Biørnens Skind en Lap blev flaaet ham af Ryggen,
Een Fod lang, een bred; deraf til Reisen en Randsel
Syete man Mikkel; saadan som Pilgrim Lidet ham mangled.
Dronningen bad han, at skaffe ham Skoe til Reisen; han sagde:
Engang for alle, min naadige Dronning! har I jo kaldt mig
Eders Pilegrim; vel! saa maae I giøre mit Udstyr.
Fire dygtige Skoe har Isegrim, er det ei billigt,
At han det ene Par mig overlader til Reisen?
Skaf mig dem, min naadige Frue! ved Kongen min Herre.
Ogsaa Fru Grinemund kan et Par fortræfligt undvære;
Uden for Huset hun har som Husfru intet at rende.

Denne Fordring Dronningen fandt forstandig og billig;
Naadig hun svared: Et Par heel vel kan Begge dig afstaae.
Mikkel takked med glædeligt Buk og raabte: Ja har jeg
Først de fire dygtige Skoe, saa er slet intet i Veien.

Alt det Gode, hvad jeg som Pilegrim virker og fremmer,
Deler Kongeparret med mig; det selv jo forstaaer sig;
Høiligen er vi forpligtet, at bede for dem paa vor Valfart,
Som have Godt os viist. Gud lønne Jer hist Eders Mildhed!

Af de forreste Poter nu altsaa flaaete man Ulven
Sine Skoe til Anklerne brat; saalidet som han blev
Skaanet Fru Grinemund, hun maatte de bageste savne.

Saadan misted de begge med Hud og Haar deres Fodtøi,
Laae tilsammen elendigt med Bruun og ventede Døden.
Hykleren derimod havde faaet sig Skoe og en Randsel.
Frem han treen og spotted Ulvinden, den Stakkel, til Afsked;
Sagde: Min kiære Veninde! hvor yndigt passer og smukt mig
Eders smaabitte Skoe, jeg haaber I nok dem vil savne!
Megen Flid har I ofte Jer gjort, mig plat at fordærve,
Men jeg var slittig igien, som I seer. Det lykkedes for mig.
Har I paa min Bekostning leet, saa kan I nu hyle
Til Forandring engang. Saadan i Verden man snoer sig.
Nu paa Reisen jeg daglig taknemmeligt mig kan erindre
Nærmeste Venner og Slægt, som gav mig selv deres Fodtøi.
Og det skal ikke fortryde Jer! Nei! Hvad jeg vinder i Afslad
Dele vi; hissét i Rom jeg henter den, ogsaa fra Jorsal.

Men Fru Grinemund leed af rasende Smerter, og knapt hun
Tale mægted, dog greb hun sig an, og sukked og raabte:
For at tugte vor Synd, lod Himlen Alt Eder lykkes.
Isegrim taug med Bruun, hver ussel, smerteligt saaret,
Spottet af Fienden til. Kun fri gik Vildkatten Hintze.
Kiøge Høns at vise ham snart, dog Mikkel beslutted.

Dagen derpaa lod Hykleren deiligt Skoene blanke,
Børste med største Flid, som han af Frænderne flaaete,
Skyndte sig derpaa endnu engang til Kongen og sagde:
Eders Tiener er rede den Angrendes Vei at betræde.

Byder i Naade dog først Eders Præst, at helligt han skienker
Mig Velsignelsen; gierne med Tillid tager jeg Afsked,
Er kun min Udgang først og min Indgang kraftigen signet.

Kongen havde til Hof-Kaplan just Vædderen udnævnt,
Geistlige Ting han forretted, og Majestæten ham brugte
Tidt som Skriver, han kaldtes Bellyn. Da lod han ham kalde;
Sagde: Skynd Jer! og læs os i Hast af de hellige Bøger
Bøn over Mikkel Ræv; velsign ham kraftigt paa Reisen,
Hvilken ham forestaaer, til Rom, og hisset til Jorsal.
Bind ham Randselen om og giv ham Staven i Hænde!
Da gienspared Bellyn: Herr Konge, jeg tænker I veed dog,
At ei Mikkel endnu er løst af den Band, han er sat i.
Ilde vilde det sikkert mig gaae, saasnart som min Biskop
Saadant at vide fik; han Magt har strængt mig at straffe.
Ellers mod Mikkel Ræv jeg intet har paa mit Hierte.
Kunde man jevne den Sag, og fik jeg Intet at høre
Af min Biskop Herr Udengrund, og intet af Provsten
Løsebund, og blev det kun ogsaa skiult for Dechanten
Rapiamus, saa signed' jeg ham saa tidt I forlanger.

Da lød Konningens Ord: Hvortil den Sladdren og Væven?
Ord har I nok, men lidt af Mening stikker derunder.
Om I har noget mod Mikkel paa Hiertet, om intet paa Hiertet,
Spørger jeg Fanden om, Domkirkens Bisp mig ei rager.
Mikkel gior Valfarten til Rom, vil I hindre ham Pasfen?
Engstelig kloede Bellyn sig bag Øret, han skiælved og bæved
For Beherskerens Harm og læste paa Timen af Bogen
For Pilgrimen i største Hast, som agted det lidet.
Alt hvad det kunde det hialp; en Skielm maatte mere forlange.

Nu var Velsignelsen læst, da blev ham høitideligt givet

Randsel og Stav; saadan var han færdig, og løi ved sin Valfart.
Falske Taarer af Kinderne ned løb Skielmen og fugted
Skiegget ham, ret som om dybt han følte den bittreste Anger.
Rigtignok smerted det ham i Sandhed, at han ei Alle
Først havde bragt i Fordærv; kun Tre han havde beskiæmmet.
Ydmyg stod han og bad, at de skulde tilsammen andægtigt
Bede for ham, saa godt som de kunde. Derpaa der Anstalt
Strax til Reisen blev giort; han var skyldig og maatte vel frygte.
Mikkel! spurgte Konningen ham, hvad har I for Hastværk?
Hvo noget Godt vil øve, bør aldrig tøve! giensvared
Mikkel Ræv, jeg beder om Orlov. Nu er den rette
Time kommen, min naadigste Drot! thi lader mig vandre!
Lykke paa Reisen! da Konningen qvad; derpaa han befaled
Samtlige Hoffets Herrer, at følge den snedige Pilgrim
Noget paa Veien ud; imedens haardelig bunden
Isegrim fangen laa med Bruun, i Jammer og Smerter.

Saaledes havde da Mikkel igien sig Konningens Naade
Fuldelig vundet, og gik med Hæder og Ære fra Hoffet;
Lod, som om han den hellige Grav med Stav og med Randsel
Vilde besøge; men gav sin Valfart Døden og Diævlen.
Andet han bar i sit Skiold, nu lyktes det endelig Mikkel
Paa Konning Nobel selv Vornæsen dristig at sætte,
X for et U ham at skrive. Nu nødtes alle hans Fiender
Ham et Stykke paa Veien at følge, med Hæder og Ære.
Og han dulgte sin Skalkhed ei, men sagde til Afsked:
Sørg vel, naadige Herre! derfor at de tvende Forrædre
Slippe fra Jer ei saa let, men hold dem sluttet i Lænker.
Vorde de frie, da begynde de vist en skammelig Gierning,
Faren truer Jert Liv. Det glem ei, naadigste Konge!

Derpaa vandred han fort, med et fromt og blideligt Aasyn,
Med enfoldigste Væsen, som om det skulde saa være.
Kongen derpaa tilbage begav sig flux til sit Palads,

Fulgt af de samtlige Dyr, som efter høie Befaling
Mikkel Ræv havde fulgt et dygtigt Stykke paa Veien.
Og den Skielm havde stilt sig saa ængstlig an og saa sorgfuld,
At han mangen godmodig Mand til Medlidenhed rørte.
Lampe, Haren, især var saare bevæget. Min bedste
Lampe! sagde den listige Ræv, Skilsmissen mig smerter;
Har I ei Lyst med Bellyn endnu i Dag mig et Stykke
Længer at følge paa Veien? Det var den største Velgierning,
Som kunde times mig i Eders ærede Selskab.
Høist behageligt er Eders Følgeskab, ærlige Sicele!
Med uplettede Rygter; Jert Samqvem bringer mig Ære.
Geistlige Mænd, med ærværdige Sæder! I leve livagtigt
Som jeg selv, da jeg var Eremit, af Urter og Rødder;
Pleie med Løv og med Græs at stille Jer Hunger, og aldrig
Spørges om Brød eller Kiød, eller andre vellystige Retter.
Saadan begge de Svage med Roes han kunde bedaare.
Begge ginge de med til hans Bopæl; snart man opdaged
Malepartus, hans Borg; og til Vædderen mælede Mikkel:
Bliv herude Bellyn, lad Urter og Rødder i Græsset
Smage Jer efter Behag, paa disse Bakker der vorer
Overflødigheden af Sligt med qvægende Velsmag.
Lampe tager jeg ind med mig, at fromt han min Hustru
Trøste kan; hun er saa bedrøvet, og hører hun først, at
Jeg skal reise til Rom som Pilegrim, vil hun fortvivle.
Saadan med Talen sukkersød dem Ræven forførte.
Lampe tog han med sig derind; da fandtes Rævinden
Liggende med sine Børn af store Sorger betagen.
Ængsteligt hun tvivled om, at Mikkel skulde fra Hoffet
Slippe meer. Da hun saae ham med Stav og Randsel indtræde,
Underlig blev hun derved, og raabte: Mikkel, min Bedste!
Siig dog, hvordan er det gaaet og hvad der Eder er hændet.
Og han svared: Alt dømt jeg var, alt fangen og bunden,
Men vor Konning var naadig, og han har atter befriet mig,

See, jeg drog som Pilegrim bort; tilbage som Gidsler
Isegrim blev med Bruun. Til Pant paa fornyede Venskab
Lampe kom i min Magt, vi kan gjøre med ham, hvad os lyster;
Thi, som Orlov jeg tog fra Kongen, han sagde til Afsked:
Lampe det var, som har Dig forraadt; thi har han i Sandhed
Haardt at straffes fortient, han skal giengielde mig Alting.
Men forfærdet Lampe fornam den truende Tale,
Blev forvirret og prøved ved Flugt at finde sin Redning.
Brat da spærred Mikkel ham Veien; den grusomme Morder
Greb ham om Halsen; den Stakkel med høi og græsselig Vraalen
Skreg i sin Nød: O hielp mig Bellyn! thi Pilegrimsmanden
Myrder mig! Dog han skreg ei længe; thi Mikkel ham havde
Snart bidt Halsen itu; saadan beværted han Giæster.
Lad os, raabte han, gaae nu til Bords! see Haren er feed nok,
Af en fortræffelig Smag, og Nytte gior han i Livet
Førstegang, den daarlige Giek; jeg har længe tiltænkt ham
Sligt; nu er det forbi, nu kan Du klage, Forræder!
Derpaa satte sig Mikkel til Bords med Børn og med Hustru,
Graadigt de Pelsen af Haren trak og aade med Glæde.
Kostelig smagte dem Stegen, især Rævinden, som raabte
Engang efter den anden: O Kongen og Dronningen leve!
Dem vi takke for Maden. Dem Gud i Himmelen lønne.
Mikkel svarede: Spiis dig kun mæt, idag er der fuldtop,
Alle vi mætte kan vorde; jeg meer er sindet at hente.
Thi det sværger jeg høit: de skal mig Gildet betale,
Hver som kommer Mikkel for nær, og ham vover at skade.

Da var Fru Ermelins Ord: Maa jeg spørge, hvordan I er bleven
Los og ledig igien? Jeg behøved, svarede Mikkel,
Mange Timer, ifald jeg fortælle dig skulde, hvor fiint jeg
Konningen omvendt har, og snildt bedraget hans Dronning.

Svag kun er Venskabspagten, den vil ei holde sig længe,
Mellem Kongen og mig, naar Sandhed kommer for Dagen.
Fik han mig først i sin Vold, da hverken med Sølv eller Guld jeg
Kunde mig redde; da vist han forfulgte mig, for mig at fange.
Ingen Naade jeg vente mig kan, det veed jeg tilvisse.
Ikke med Halsen jeg slipper derfra; thi maae vi os frelse.

Lader os flye til Schwaben! Der kiender os Ingen, der leve
Vi efter Skik og Brug, min kiære Kone! der findes
Herlige Fødevarer, Kaniner, Harer i Mængde,
Høns og Ænder og Giæs samt Fuglevildt og Rosiner,
Æg og Smør; og Vandet er godt og Luften er sølvklar.
Fisk der findes i Mængde. Hvo kan opregne det Lækre?
Der er Fisk efter Mikkels Smag; der maa man ei altid
Efter dem dukke dybt under Vand; dem aad jeg bestandig
Dengang jeg var Eremit. Ja hvis engang vi, min Hustru,
Fred skal nyde, saa maae vi derhen, og du maa mig følge.

Thi forstaaer du mig ret? Kun dennegang Kongen mig atter
Slippe lod, fordi jeg har digtet de sælsomme Digte
Om Kong Emmeriks herlige Skat som jeg loved at skaffe.
Den jeg beskrev; den laa ved Bogør; komme de didhen,
Søge de der, da vil man dog ei det Bitterste finde,
Kun forgieves i Jorden de rage. Men mærker sig Kongen
Saadan skuffet, da vil han sig ogsaa forfærdeligt hævne.
Løgne der op maatte spindes, før ganske sikker jeg slap ham,
Kan du vel tænke selv; thi slemt de mig vare paa Nakken.
Aldrig tilforn var jeg stædt i saa stor en Nød, og saa bange.
Nei! til en Fare som den jeg raaber vist aldrig da capo!
Og det maa gaae som det vil, der overtaler mig Ingen
Tiere til Hoffet at gaae, for atter i Konningens Vold mig
Hen at give; den fineste Snildhed var mig nødvendig,

Af hans Kloer mig at snoe, og at slippe derfra med et heelt Skind,

Og Fru Ermelin svared dertil: Hvordan vil det gaae dog?
Usle, fremmede Folk i hvert andet Land maae vi blive.
Her derimod gaaer Alt efter Ønske; Herremand er I
For Eders vornede Bønder. Og er det da saa nødvendigt,
Ud at vandre paa Eventyr? Een Fugl er i Haanden
Bedre Mikkel, det veed I, end ti som flyver i Luften.
Leve vi nu ei sikkert nok? Hvor stærk er ei Borgen?
Kongen kan længe beleire Jer her med samtlige Krigshær,
Veien os spærre; vi har dog altid endnu saa mange
Sideporte, saa mangen en Løngang, at vi bestandig
Ud kan slippe, det veed I. Behøver jeg her det at sige?
Os at faae i sin Magt, og som Fanger atter i Hænde,
Hørte der Meget til. Det sætter mig slet ingen graae Haar.
Men at I over Havet har svoren daarligt at reise,
Det bedrøver, nedbøier mig dybt. Hvad skulde dog det til?

Kiære Hustru! bedrøv Eder ei, gav Ræven til Giensvar,
Hør opmærksom med Flid mit Ord: langt bedre forsvoren
End forloren! Det har en Viismand yttret med Sandhed.
Lidet betyder en tvungen Eed. Den skal mig ei hindre,
Meer end et Duun af en Fjær; jeg mener Eden, forstaae mig!
Saadan som selv I har sagt, skal det være. Hiemme jeg bliver;
Lidet jeg har i Rom at bestille; hvis Eden var svoret
Selv ti Gange, jeg kom til Iorsal ikke for den Skyld.
Bedre jeg finder end her vist aldrig mit Ophold paa Jorden.
Vil mig Kongen giøre Fortræd? det maa jeg vel vente,
Svag, afmægtig jeg er imod ham; dog kunde det hændes,
At jeg bedrog ham igien, og den brogede Kappe med Bielder
Ham over Ørerne drog. Ja hvis jeg lever, da skal han
Værre det faae, end han troer. Det sværger jeg høit ved min Ære.

Utaalmodig begyndte Bellyn at skiænde ved Døren:
Lampe! saaer det da slet ingen Ende? Kom! lad os gaae dog!
Mikkel hørte det godt, gik ud og sagde: min Kiære!
Lampe beder sig undskyldt end, han fryder sig saare
Med sin Moster derinde, forstyr ham ikke den Glæde!
List Jer kun sagte foran! Fru Ermelin ikke sin Frænde
Slipper saa snart igien. I ei maae Glæden forstyrre!

Da blev Vædderen ved: Jeg har Een hørt skrige, hvad var det?
Lampes Røst har jeg hørt. Han raabte: Bellyn! kom og hielp mig.
Har I ham giort Fortred? Da svared hurtig den kloge
Mikkel: Forstaa mig ret! Jeg talde just om den Valfart,
Som jeg har svoren at giøre; da blev fortvivlet min Hustru,
Overfaldet af dødelig Skræk og styrted i Afmagt.
Lampe det saae forfærdet, og i sin bange Forvirring
Raabte han: Hielp Bellyn! Bellyn! o tøv ei derude!
Min Fru Moster vil døe og kommer ei atter til Live.
Saameget veed jeg, svared Bellyn, han kaldte mig ængstlig.
Ei et Haar paa hans Hoved er rørt! forsvor sig den Falske.
Heller end Lampe, jeg ønskte mig selv alt Ondt skulde ramme.
Hør nu, blev Mikkel videre ved, igaar har mig Kongen,
Naar jeg kom hiem, befalet, jeg skulde ham Brevene sende,
Med mine Tanker og Raad om særdeles vigtige Sager.
Kiæreste Fætter! saa tag dem med; jeg har dem fuldendt just.
Herlige Ting deri har jeg sagt, og raadt ham det Bedste.
Lampe var usædvanlig munter, jeg hørte med Glæde,
Ham og hans Moster sig gamle Tildragelser atter erindre.
Hvor de sladdred; blev aldrig træt. De aad og de drukke;
Glædte sig med hinanden, imens jeg skrev mine Breve.

Kiæreste Mikkel! blev Vædderen ved, saa maae I mig giemme
Brevene vel; thi jeg har, som I veed, ei Fik eller Taske,

Dersom jeg Seglet brød, det vilde mig ilde bekomme.
Mikkel svared: Derfor er der Raad. Jeg tænker, den Randsel,
Som jeg fik giort mig af Biørnens Skind vil passe Jer herligt.
Der er Slid i det Lær, deri vil jeg Brevene stikke.
Kongen, ja det jeg med Vished veed, vil Eder belønne;
Hilset blier I med Hæder og hiertelig velkommen Drotten.
Alt dette troede nu Vædder Bellyn; da skyndte sig Mikkel
Atter sig ind i sit Huus, greb Randslen, putted behændigt
Lampes, den Myrdedes, Hoved deri og betænkte sig derpaa,
Hvordan den arme Bellyn han at aabne den skulde forhindre.

Og han mæled, som ud han treen: Hæng Randselen om Jer!
Frisk omkring Halsen, Fætter! og lad Eder ikke forføre
Nysgierrig ind i et Brev at titte, thi Skade det blev Jer!
Luk ei heller Randselen op. Den kunstigste Knude
Knyttet jeg har; det pleier jeg altid i vigtige Sager,
Mellem Kongen og mig; og dersom Konningen Knuden
Finder snoet paa sædvanlig Viis, vil han hilse Jer naadigt,
Med en kostelig Skienk, som et tilforladeligt Budskab.

Ja saasnart som I Kongen seer og ham ønsker tækkes,
Eder i meer Anseelse snildt at sætte, da lad som
Selv I havde med stor Forstand i Brevene Deel havt,
Havde Skriveren hiulpen; det bringer Jer Fordeel og Ære.
Og Bellyn blev hiertelig glad, og hopped fra Jorden
Høit hvor han stod af Fryd, sprang frem og atter tilbage.
Mikkel, han raabte: min Fætter og Ven! nu mærker jeg grandt, at
I har mig kiær og hædre mig vil. Vist Alle ved Hoffet
Høit berømme mig vil, for de herlige, grundige Tanker,
At jeg saa pynteligt Ord kan sammenføie. Thi vist nok
Skriver jeg ikke, som I; men troe det skal de dog Alle.
Og det takker jeg Eder kun for. I en lykkelig Time

Fulgte jeg Eder herhid. Nu, sig: Hvad mener I ellers?
Kommer ei Lampe med i mit Selskab ogsaa tilbage?

Nei! gienssvared Mikkel, den Skalk, det er ham umuligt.
Gaa kun i Mag foran, han strax skal følge Jer efter,
Naar først en vigtig Sag jeg har betroet ham og meddeelt.
Gud være med Jer! raabte Bellyn, saa vil jeg da vandre.
Hurtig han iled afsted, alt til Middag var han ved Hoffet.

Da ham Konningen saae, med Randslen bundet paa Ryggen,
Sagde han: Siig mig Bellyn, hvor kommer I fra, hvor forlod I
Mikkel Ræv? I bærer hans Randsel? Hvad skal det betyde?
Da gienssvared Bellyn: Han bad mig, naadigste Konning!
Brevene Jer at bringe; tilsammen vi Sagen har udtænkt
Snildt i Fælledskab. Vigtige Ting I finder med stor Klogt
Udtænkt her; og jeg, jeg gav min Besyv til det Hele.
I Vadsækken er Alt; han selv har slynget sin Knude.

Da lod Konningen strax et Bud til Bæveren afgaae,
Som Notarius var og Kongens Skriver; hans Navn var
Bommert. Det faldt ham til de vanskeligst-vigtigste Breve
Op for Kongen at læse, thi mange Sprog var han stiv i.
Ogsaa til Hintze blev sendt, han skulde være tilstæde.
Da nu Bommert fik Knuden ved Hintze, sin Amanuensis,
Løst — o Vee! da frem han tog det blodige Hoved
Med forfærdelig Skræk og skreeg: Det kalder jeg Breve!
Selsomt! Hvo har skrevet os dem? hvo kan dem forklare?
Lampes Hoved er her, det kan vist alle bevidne.

Da forfærdedes Kongen og Dronningen moren. Men Kongen
Sænkte sit Hoved og snøftede: Mikkel! havde jeg her Dig!
Konning og Dronningen begge bedrøved sig over al Maade.

Mikkel har mig bedraget! udraabte Kongen: O gid jeg
Aldrig Lid havde sat til ham og hans skiændige Løgne.
Saadan han raabte, med Harm og Alle bedrøved sig med ham.

Kongens nærmeste Frænde brød ud, hans Navn var Lupardus,
Sandelig! jeg begriber ei hvad saa stærkt Jer bedrøver
Og vor naadige Dronning. Forjager saadanne Tanker,
Fatter Mod! Det ellers geraader Jer evig til Skade.
Er I ei Drot? Enhver maa lyde Kongens Befaling.

Netop for den Sags Skyld, var Konningens Svar, just derfor
Er jeg bedrøvet. Jeg har desværre særdeles forseet mig.
Thi med affkyelig List har Forræderen nedrig forført mig
Til at straffe de troeste Venner. Nu skammelig skiændet
Ligge Biørnen og Isegrim med. Det rører mit Hierte!
Skiændsel det bringe mig vil, at jeg de bedste Baroner
Ved mit Hof har behandlet saa slet, og at jeg den Løgner
Skienkte saa megen Tillid og Tro, og lod mig bedaare.
Det var min Kones Skyld! Hun lod sig hurtigt forføre:
Bad og flæbed for ham; jeg viste kun maadelig Fasthed;
Ruelsen kommer for silde, hvert Raad nu kommer forgieves.

Da gienspared Lupardus: Drot! o hør min Begiering.
Sørg ei længer! hvad Ondt der er skeet, sig lader erstatte.
Giv til Forsoning Biørnen og Ulven Vellyn, den Forræder,
Som paa Thinget saa fræk har bekiendt, at han havde med Ræven
Deel udi Lampes Død, den bør han tilbage betale.
Siden vi vil med forenede Kræfter Mikkel beleire.
Har vi ham fangen først, er han hængt i en Snub, som I fatter.
Kom han til Orde, han sladdred sig fri, og hængtes ei dengang.
Men det veed jeg med Vished, at hine sig lade forsone.

Saadant Kongen med Glæde fornam; Lupardus han svared:
Eders Raad har huet mig vel. Gaaer hurtigt og henter
Begge Baronerne hid, de skal med Hæder og Ære
Atter i Raadet sidde. Lad alle Dyrenes Skarer
Sammenkalde, som Adgang har og komme til Hove!
Brat erfare de skal, hvor skiændigt Ræven har løiet,
Hvordan han slap, hvordan han Bellyn hialp Haren at myrde.
Alle skal Ulven og Biørnen herefter Agtelse vise
Og til Forsoningsoffer, som I mig raadte, jeg giver
Dem den Forræder Bellyn, med samt hans Slægt og hans Afkom.

Da sig skyndte Lupardus flux til begge de Bundne.
Bruun han, Isegrim, fandt. De løstes af Jernet; han mæled:
Hører qvægende Trost af min Mund, jeg bringer Jer Kongens
Fred og betryggende Leide. Forstaaer mig, kiæreste Venner!
Dersom Kongen har giort Jer Fortræd, saa giør det ham selv ondt,
Lader han sige ved mig; han ønsker Jer begge forsonet.
Til Forsoningen vil han Bellyn med samtlige Slægtskab,
Alle Paarørende med, til evig Tid Eder afstaae.
Uden videre griber dem flux, hvad enten i Skoven
Eller i Marken de gaae, som Eders lovlige Bytte.
Ydermere min naadigste Drot, Kong Nobel, har tilladt,
At I Forræderen Mikkel Ræv maae ganske fordærve;
Ham, hans Hustru og Børn og alt hans nedrige Frændskab
Kan I forfølge hvorhelst I træffer dem; intet skal hindre.
Denne herlige Frihed, i Kongens Navn, jeg forkynder,
Han vil værne Jer Ret, og Enhver som arver hans Krone.
Altsaa glemmer hvad Ondt der Eder er hændet og tilstødt.
Sværger ham Huldskab, Troskab! det kan med Hæder I giøre.
Intet antaster Jer; lyder mit Raad! modtager hans Tilbud.

Saadan Forsoningen var; den maatte Vædder Bellyn strax
Med sit Hoved betale; nu alle hans Frænder og Afkom
Blive bestandig forfulgt af Isegrims mægtige Stamme.
Saadan begyndte det evige Had. Nu indstyrter Ulven
Uden Skam eller Blu med Harm paa Lammet og Faaret,
Slæber dem bort; han troer at for ham er Retten til Fordeel,
Intet han skaaner længer og lader sig aldrig forsone.
Men for Isegrims Skyld og Bruuns, lod Kongen forlænge
Festen endnu tolv Dage til Ære; han ønsked at vise
Offentligt, hvor det ham vigtigt var dem ret at forsone.

Syvende Sang.

Og nu viste sig Hoffet heel mægtigt; alting i Orden;
Mange Riddere der med samtlige Dyr sig forened,
Med utallige Fugle; de hædred alle tilhobe
Isegrim og Bruun, som forglemte den forrige Kummer.
Da fornøied sig festligt fro det herligste Selskab
Nogen har seet; da klang med Jubel Trompeter og Pauker;
Ogsaa paa høvisk Viis blev Hofdands lystelig opført.
Alt var i Overflod, hvad en Moders Siel kan forlange.
Bud gik rundt i Landet paa Bud, for at indbyde Giester;
Da kom Dyr og Fugle paa Stand, de skyndte sig Parviis,
Reiste ved Dag og ved Nat og bestræbte sig hurtigt at ile.

Men paa Luur i sit Hiem laa Mikkel, Ræven, han fik ei
Lyst til Hoffet at gaae; lognagtig Pilegrim lidt kun
Der sig vented af Tak. Men efter sin daglige Vane
Atter kun Ondskab øved den høist forhærdede Synder.
Hist man horte til Hove Musik og de skionneste Sange;
Mad og Drikke fuldtop blev idelig Giæsterne tilbudt,
Og man skued Turnering og Kamp, Menuet, Gallopade.

Venligt skuede Konningen ned giennem Sværmen i Salen,
Ham behaged den muntre Larm; han saae den med Glæde.

Otte Dage var snart forbi; Kong Nobel sig havde
Just ved Taffelet sat, med de fornemste bedste Baroner,
Ved sin Hustrus Side. — Da fremtreen blodig Kaninen
Brat for Konningens Stol, og skreg med sørgeligt Mismod:
Herre Konning! forsamlede Riddere! alle forbarmes!
Thi saa nedrig en Daad, saa moderisk blodig en Idræt,
Som nys Mikkel Ræv mig har viist, har I sielden fornummet.
Siddende jeg igaar ham fandt, det var Klokken ser nok,
Tidlig paa Dagen, jeg gik ad Veien forbi Malepartus,
Haabed min Gang at vandre med Fred; thi Ræven var udklædt
Som en Pilegrimsmand, havde sat sig uden for Porten,
For at læse sin Morgenbøn. Jeg vilde behænde
Vandre min Vei forbi, til Eders herlige Kongsgaard.
Neppe han saae mig, før op han stod og gik mig imøde,
Og jeg formoded han vilde mig hilse, da greb han mig hurtigt
Morderisk med sin Klo, og slog mig vældigt bag Øret,
Slaget følte jeg dybt, jeg troede mit Hoved var knust alt,
Kloen var lang og skarp, han trykte mig Stakkel til Jorden.
Heldigviis dog sled jeg mig løs, I veed jeg kan rende;
Let jeg slap, da knurred han vredt og svor mig at finde.
Men jeg taug og skyndte mig bort; desværre beholdt han
Dog mit Øre, det ene; jeg kommer med blødende Hoved.
Mange Huller jeg bar derfra, I kan sagtens begribe
Hvor bestialsk han slog, jeg var nær bleven liggende ved det.
Hvo vil reise, hvo vil til Eders Gaard sig begive,
Naar sig den Røver paa Veien har lagt og mishandler Alle?

Og han var neppe færdig, da kom den snaksomme Krage;
Mærkevel raabte: Min værdigste Drot! min naadigste Kong-,

Sørgelig er den Saga, som her jeg bringer; jeg knap kan
Tale for Jammer og Angst, jeg frygter Hiertet vil briste;
Slig en græsselig Ting er i Dag mig hændet, jeg Arme!
Skarpenæb, min Hustru og jeg, vi ginge tilsammen
Tidlig i Morges, og Mikkel, han laa som en Dødning paa Heden;
Dinene stod som fordreiet i Hovedet, Tungen udhang ham
Langt af den aabne Mund, da begyndte jeg angest og bange
Høit at skrige, men han laa stil, jeg beklaged ham, raabte:
Vee! o vee mig! Ak! Ak! og gientog hyppigt min Klage:
Ak han er død, hvor gior det mig ondt! hvor er jeg bedrøvet!
Og min Hustru sørged, som jeg, vi jamred os begge.
Bugen befølte jeg ham og hans Hoved; da hopped min Hustru
Hen til hans Hage, for der at bemærke med Flid om han Aanden
Trak, som Vidnet om Liv; men kun hun lytted forgieves.
Aldrig havde vi tvivlet om Sligt; men nu kommer Humlen!

Thi mens hun dybt nedbøiet i Sorg sig nærmede Skielmens
Mund med sit Næb, da flux benytted sit Snit den Forræder,
Snapped glubende til, og beed hende Ho'det fra Halsen.
Hvor forfærdet jeg blev, det tier jeg med. Vee, vee mig!
Skreg jeg; da sprang han op, vilde mig til Livs, thi han snapped
Efter mig med; da sammen jeg foer og skyndte paa Flugt mig.
Havde jeg været ei slet saa rask, han havde tilvisse
Fast mig holdt; kun med Nød jeg slap af Morderens Hænder;
Op i et Træ mig svang. O gid mit elendige Liv var
Aldrig reddet; jeg saae min Viv i Bøddelens Rovklo.
Han den Elskværdige snart havde spiist; og gridsk efter mere
Ei et eneste Been, ei en Brusk han levned tilbage.
Al den Jammer maatte jeg see; da løb han i Hulen.
Men jeg flagred derhen, med et høistbedrøveligt Hierte
Fløi til Stedet jeg flux. I Blod to klæbrede Fiære

Fandt jeg endnu. Dem bringer jeg med til Tegn paa
hans Udaad.
Ak! forbarmes, min naadigste Herre! hvis atter I skaaner
Denne slemme Forbryder, og hvis med Hævnen I tøver,
Bliver med Eftertryk Eders Fred og Leiden ei hævdet;
Meget vist tale man vil derom, som Jer lidet vil glæde;
Thi man pleier at kalde Den selv Forbryder, som straffe
Mægter og straffer dog ei. Da giør Enhver sig til Herre!
Eders Værdighed gaaer det for nær; det bør I betænke!

Saadan man havde ved Hoffet fornummet Kaninens og
Kragens
Billige Klager. Da brød Kong Nobel ud i sin Vrede:
Ha! saa være det svoren ved Tro, ved kongelige Ære,
Niddingsværket straffer jeg haardt, man skal det erindre!
Haane mit Bud, min Leide? Ved Himlen det taaler jeg ikke.
Altfor snart jeg troede den Strik, og slap ham af Hænder.
Selv udstyred til Reisen jeg ham, han sagde som Pilgrim
Os Farvel, for at reise til Rom. Hvad har ei den Løgner
Bildt os altsammen ind? Hvor let han kunde min Hustrus
Forbøn skaffe sig; hendes er Skylden; men borte nu er han!
Dog, jeg vil ei forsvare det Sidste; man bør ei formeget
Lytte til Qvinderaad. Men lade fremdeles vi roligt
Denne Nidding ustraffet gaae, da maae vi os skamme.
Altid var han en Skalk og vil blive det. Raader tilsammen
Mine retfærdige Mænd! hvordan vi ham gribe, fordømme!
Tage vi Sagen alvorlig ret, saa maa den os lykkes.

Isegrim hørte med Bruun tilfreds paa Konningens Tale.
Hævnede vorde vi dog tilsidst! saa tænkte de begge;
Men de dristed sig ei til at tale, de mærked, at Kongen
Oprørt var i sit Sind og forbittret over al Maade.
See! da sagde Fyrstinden tilsidst: I skulde saa stærkt ei
Vredes, min naadige Herre! saa dyrt ei sværge, derved kun
Eders Anseelse lider og Eders Tales Betydning.
Thi for Dagen man seer endnu ei Sandheden fremmet.
Skal den Forklagede høres ei med? O, var han tilstede

Vilde vist Mangen forstumme, som nu paa Synderen skielder.
Begge Parter bør høres først, thi mangen Forvoven
Egen Brøde med Klagen bedækker. Klog og forstandig
Syntes mig Mikkel steds; han meente det godt, og han
har dog
Eders Bedste for Øine, skiøndt dertil Sagen ei udfaldt.
Godt er hans Raad at følge, skiøndt ikke jeg nægter, hans
Vandel
Megen Dadel fortiener. Desuden maa man betænke
Alle hans store Forbindelser. Nei! Overilelse boder
Ikkun paa Skaden slet. Saa fat en værdig Beslutning,
Og udfør den med Kraft, som Alles Beherskér og Konge.

Hertil Lupardus yttred: I hører saa mange, min Herre!
Hør da nu ogsaa ham; stævn ham til Thinget, og giør saa
Hvad I finder for godt. Saaledes, mener jeg, følges
Alle Herrernes Mening, og Eders ædle Fyrstindes.

Isegrim mæled: Enhver bør visselig raade det Bedste.
Herr Lupardus! hør da mit Ord. Var Mikkel tilstæde
Og forsvare sig kunde mod denne dobbelte Klage,
Var det alligevel let at bevise, hvorledes han ellers
Længst sit Liv har forbrudt. Men stille med Alt vil jeg tie,
Til vi have ham først. Har I glemt, hvor frækt han for
Kongen
Løiet om Skatten har? Ved Barnhyld skulde den findes,
Nær Bogøre; ha ha! hvad husker jeg alle de Løgne;
Hvor han narred og skiændet mig fik og Biørnen den Brune.
Og jeg sætter mit Liv derpaa: saaledes den Kiæltring
Teer sig paa Heden: nu streifer han om og røver og
myrder.
Men hvis Kongen og Kongens Raad ham atter vil stevne —
Lad det gaae som det kan! Men vilde han komme for Alvor,
Længst var han kommen forvist. Nu nys, da Konningens
Budskab
Drog omkring, ind Giæster at byde, da bad han sig undskyldt.

Da lød Konningens Ord: Hvi skulde vi længer ham vente?
Flux bereder Jer Alle (det byder jeg Eder med Strænghed)
Did ser Dage fra denne, mig kiækt at følge. Jeg agter
Enden paa denne Fortræd at see. Hvad siger I Herrer?
Han var istand til et Land i Bund og Grund at fordærve!
Ruster Eder, og kommer med Hielm og Skiold og med Harnisk,
Kommer med Buer og Spyd og andre nødvendige Vaaben,
Teer Eder tappert og godt. Saa vil jeg, strax efter Seiren
Mange til Riddere slaae, som Hæder giorde sin Stamme.
Malepartus, hans Borg skal beleires, saa ville vi see om
Han er forsynet i Huset. Da raabte de Alle: Vi lyde!

Altsaa besluttede Kongen og Konningens Mænd at bestorme
Malepartus, Borgen, og Ræven at straffe. Men Grimbart,
Som havde siddet i Raadet med, sig hemmeligt bort sneg,
Skyndte til Mikkel sig flux, for ham slig Nyhed at bringe.
Sorgfuld gik han og klaged og tænkte bedrøvet i Hiertet:
Ak hvor vil det dog gaae dig, min Fætter? med Rette beklager
Hele Familien Dig, Du est Familiens Hoved.
Altid forsvared du os i Retten, huldt os beskytted;
Ingen bestaaer mod Dig og Din veltalende Snildhed.

Saadan til Borgen han kom, der fandt han Mikkel, som aad just
Rolig i aaben Mark, et Par uskyldige Duer,
Der havde vovet af Reden sig ud, og prøvet at flyv;
Men forkorte dem var deres Vinger, de styrted til Jorden,
Mægted' ei atter Flugten paany; da snapped dem Mikkel.
Ofte saaledes paa Jagt han gik. Nu saae han derhenne
Grimbart komme, thi vented han ham, og hilste ham venligt.
Fætter, velkommen! kiærest af alt mit øvrige Slægtskab.
Hvorfor løb I saa stærkt? I gisper! Hvad er der paa Færde?
Grimbart svared: Den Nyhed, ak, jeg Eder skal melde,

Klinger ei trøstelig. — Ak! I seer hvor angest jeg bæver;
Liv og Gods og Alting er tabt. Til Konningens Vrede
Vidne jeg var; han svoer Jer at fange; skiændigt at dræbe.
Alle befalet han har, om ser Dogn komme bevæbnet
Hid med Stænger og Sværd, med Buer og sigtende Pile.
Alting ud over Eder gaaer. Thi red Jer i Tide!
Isegrim er med Bruun igien forsonet med Kongen,
Lever i Venskab med ham, som jeg med Eder; og Alting
Skeer efter deres Raad. Den slemmeste Morder og Rover
Kalder Jer Isegrim; saadan opægger han Kongen.
Snart, om en føie Tid, skal I see, saa bliver han Marskalk.
Nylig Kaninen med Kragen kom, de bragte for Drotten
Store Klager mod Eder. Og dersom dennegang Kongen
Fanger Jer, er Eders Timer talt, det maa man befrygte.

Er det Alt? qvad Mikkel igien, i Sandhed! det gior mig
Ei et Haar paa mit Hoved graat. Lad ti Gange Kongen
Dobbelt, tredobbelt sværge, med alle de sindrige Raadmænd.
Kommer jeg selv derhen, jeg hævner mig dog paa dem Alle.
Thi de raade, de raade, men veed ei selv hvad de mene.
Kiære Fætter! forglem det Galskab, kom, lad mig see hvad
Jeg kan opvarte Jer med. De Duer jeg nylig har fanget
Unge, saa lækkre, saa fede; det er min kiæreste Livret.
Let fordøies de kan, man behøver dem ikkun at synke,
Benene smage saa sødt, de smelte som Sukker i Munden;
Halv som Melk, og Hælften som Blod. Den Spise bekommer.
Og min Hustru har samme Smag. Besøg os i Hulen!
Glæde vil Eders Besøg; men sig ei hvorfor I kommer.
Hver ubetydelig Ting uroligt gior hendes Hierte.
Alt i Morgen til Hove med Eder jeg gaaer, og jeg haaber
At I vil hielpe mig der, som det sømmer sig Frænder, min Fætter!
Gierne mit Liv og mit Blod for Eders Redning jeg vover,
Svared Grimbart, og Ræven blev ved: Jeg skal det ei glemme,

Godt skal I nyde derfor, hvis jeg lever; da svared den Anden:
Træd kun frem for Dommeren kiækt, og forsvar med en Tale
Eders Sag, de vil høre Jer ud; og selve Lupardus
Stemte jo for at man ei burde straffe Jer, førend I selv Jer
Havde forsvaret først; det samme Dronningen meente.
Mærk den Ting og benyt den vel! Da svared ham Mikkel:
Vær kun rolig for mig! Det finder sig: Kongen, skiøndt opbragt,
Snart forandrer sit Sind, naar han hører mig tale. Det gi'r sig.

Ind i Hulen begge de gik, og modtoges venligt
Af Værtinden, hun giested dem strax med hvad Huset formaaete.
Duerne deeltes, de var af en høist behagelig Velsmag.
Hver fik sin Portion; de mættedes ikke, de kunde
Godt spiist endnu et halvt Dusin, hvis de havde dem bare.
Mikkel sagde til Grimbart, tilstaae Fætter! at Børn jeg
Har af en haabefuld Art; de maae tækkes Enhver, der har seet dem.
Siig mig, hvad synes Jer vel om Rossel, og om lille Reinhardt?
De skal forplante vor Slægt, de begynder alt ud sig at danne
Meer og meer, de glæde mig ret fra Morgen til Aften.
Een sig fanger en Høne, den anden sig napper en Kylling.
Selv i Vandet dukke de kiekt, for Ænder at hente,
Vilde, som tamme. Jeg lod dem gierne vel oftere jage,
Men til Forsigtighed de først maae vænnes, og Klogskab,
Hvordan for Sax, for Jæger og Hund de skal sig bevare.
Har de først faact det rigtige Greb, og ere de først kun
Afrettet vel, som sig bør, da skal de daglig os hente
Vildt, saameget vi bruge, da intet i Huset skal mangle.
Thi de slægte mig paa, de lege de blodige Lege.
Naar de begynde kun først, forsvarer sig slet deres Fiende;

Sin Modstander han føler ved Struben og sprætter ei længe.
Saadan er Rævenes Art og Viis; og Grebet er hurtigt,
Springet og Bidet vist, det er ved Tingen det bedste.

Grimbart svared: Det skaffer Forældre Glæder og Ære,
Naar de har Børn, som arte sig vel, og med at erhverve
Hielpe Forældrene snart. Det fryder mig ret i mit Hierte,
Dem at kalde min Slægt, jeg spaaer dem lykkelig Fremtid.
Lad det da være nok for i Dag, gav Ræven til Gienſvar,
Lader os gaae til Engs, vi er trætte, trætteſt er Grimbart.
Og de lagde sig ned i Hallen, som rigeligt rundtom
Var forsynet med Hø og med Løv; de slumred tilsammen.
Mikkel dog vaagned atter i Angst, han mærkte vel, Sagen
Trængte til gode Raad, Daggryet saae ham at gruble,
Og han reiste fra Leiet sig op, tiltalte sin Hustru:
Kone! bedrøv Dig ei, efter Grimbarts Bøn og Begiering
Gaaer jeg til Hove med ham. I blive mig rolige hiemme!
Taler der Nogen om mig, saa lad, som slet intet i Veien
Var, vogt Borgen mig vel! saa har du intet at frygte.

Og Fru Ermelin svared: Jeg finder det sælsomt, at nu alt
I til Hove vil gaae, hvor idel Ondt Eder venter.
Er I tvungen dertil? Glem ei hvorledes det sidst gik.
Vistnok, svarede Mikkel dertil, ei Børneleg var det.
Mange vilde mig Ondt, jeg geraaded i Trængsel og Fare.
Men saameget der skeer i Verden og her under Solen;
Den, som Alt havde tabt, tidt vinder det hurtig tilbage,
Og en rolig Besidder tidt lidt mister Alting paa eengang.
Lad du mig bare gaae, jeg har meget hist at forrette;
Vær kun rolig, det beder jeg dig, min Hustru; Du har ei
Aarsag til mindste Frygt. Giv Tid! og pas mig kun Huset!
Om en ser, otte Dage, jeg haaber det, seer du mig atter.
Saadan han Afskeed tog, ledsaget af Grævlingen Grimbart.

Ottende Sang.

Altsaa ginge de To tilsammen hen over Heden,
Grimbart og Mikkel Ræv til Hove, hvor Veien var korteſt.
Mikkel ſagde: Det gaae ſom det vil, det aner mig trøſtigt:
Dennegang lykkes vor Reiſe viſt og blier til vor Fordeel.
Skrift mig nu, kiære Herr Fætter! igien; thi ſiden mit ſidſte
Skriftemaal, har desværre jeg tidt mig atter forſyndet.
Mærk baade Smaat og Stort, hvad ſidſtegang jeg forglemte.

Af ſin Krop og ſit Skind overlod mig Biørnen, den brune,
En antagelig Stump; Herr Iſegrim med ſin Huſtru
Gave mig Skoe; ſaadan paa dem jeg kiøled min Harme.
Det maa jeg takke min Løgn for; dengang var det min Henſigt
Kongen i Harniſk at faae; jeg har ham dygtig bedraget!
Eventyr jeg har ham fortalt, om Skatten jeg digted;
Ja det forſlog kun lidt; endmeer: jeg myrdede Lampe,
Og belæſſed Bellyn med den Myrdedes Hoved. Da ſkued
Konningen til ham i Harm; han maatte Gildet betale.
Hvad Kaninen angaaer, ham ſlog jeg ſaa vældigt paa Øret,
Saa til hans Ligkiſte nær det var blevet en Pind. Det fortrød mig,
At med Livet han ſlap. Fremdeles beklaged ſig Kragen
Billigt; thi ham jeg har hans Viv Fru Skarpenæb opſpiiſt,
Rub og Stub. Det er ſkeet ſiden ſidſt for Eder jeg ſkrifted.
Men da glemte jeg dog een Ting, ſom nu maa fortælles;
Denne Skalkhed I bør, med ſamtlige Synder erfare,
Længer ei kan jeg holde den ſkiult; men græſſeligt dengang
Gik det ud over Ulven. Vi vandred nemlig tilſammen
Mellem Slagelſeby og Ringſted; da vi opdaged
Fiernt en Hoppe, ſom gik med ſit Føl, og begge ſom Ravne

Sorte. Føllet omtrent var fire Maaneder gammelt.
See da piintes igien af Hunger Ulven; han bad mig:
Spørg dog Hoppen engang, om ei sit Føl hun vil sælge,
Hvad hun forlanger derfor! Jeg gik og voved Bedriften.
Kiære Fru Mær! var mit Ord, det Føl, her gaaer, hører Jer til,
Som jeg veed, vil I sælge det bort? Det vilde jeg vide!
Hun gienspared: Hvis godt I betaler, kan jeg det miste.
Hvad det koster, det her kan I læse. Det findes beskrevet
Paa min bageste Hov. Da mærkte jeg Meningen straxen,
Svared derfor: Jeg maa Jer ærligt oprigtigt bekiende,
Læsning, Skrivning for mig vilde slaske sig ei med det Bedste.
Heller ei ønsker jeg Føllet til mig, men Isegrim gierne
Vilde Prisen erfare: han har til Eder mig hidsendt.

Lad ham komme da selv! blev hun ved, han skal den erfare.
See da gik jeg, men Isegrim stod og ventet min Ankomst.
Vil I nu spise Jer mæt, var mit Ord, da skynd Eder! Mæren
Giver Jer Føllet, og Prisen staaer under løftede Bagbeen
Tydeligt skreven. Hun sagde, jeg Summen der kunde læse.
Men til min Skade disvær! maa jeg ofte meget undvære,
Saasom Læsning og Skrivning jeg ei har lært. Men min Fætter!
See nu paa Skriften selv, maaskee forstaaer I den bedre.

Isegrim svared: Hvordan? Forstaae? Hvor taler I sælsomt!
Dansk jeg læser og Tydsk, Latin og noget Fransøsisk.
Thi udi Rostild flittig jeg holdt mig bestandig til Skolen;
Med Boglærde, med Vise, med mangen juridisk Professor
Øved jeg Mig i Sager og Dom; jeg Graden har taget
Formeligt, som sig bør, og hvilke Scripturer, man finder,

Læser jeg som mit Navn; thi kan i Dag det ei feile.
Skriften, som A, B, C, jeg synger Eder fra Bladet.

Derpaa gik han til Hoppen og spurgte: Hvad koster mig Føllet?
Ei formeget forlang! Hun svared, Prisen I finder
Skrevet paa Hoven, Ven! her under mit løftede Bagbeen.
Lad mig see, blev Isegrim ved. Hun svared: Ja gierne.
Og fra Græsset hun hæved sin Fod med Kraft, den var nylig
Skoet og skiærpet, da slog hun til, vel sigtet, og feiled
Ikke det bitterste, traf hans Hoved; han styrted til Jorden,
Laa der daanet som død. Da skyndte hun sig, hvad hun kunde
Bort i Gallop. Men saaret han laa; det vared en lang Tid,
Fast en Time gik hen; da rørte sig atter og hyled
Ulven høit, som en Hund. Jeg nærmed mig, sagde: Min Fætter,
Hvor er Hoppen? Har Føllet Jer smagt? Jeg seer I har stillet
Appetiten; men mig har I glemt. Jeg bragte Besked dog.
Luren qvæged nok godt efter Maaltidet? Siig mig, hvad stod der
Under den Hoppes Fod? I er en uhyre lærd Mand!

Ha, gienhyled han, spotter Du mig? Hvor slemt er jeg tilredt
Dennegang. En Steen sig over mig maa forbarme.
Den langbenede Mær! Gid Bøddelen hende betale.
Stærkt beslaget var Foden med Jern; der læste jeg Prisen.
Hvert et Søm var nyt; jeg har ser Huller i Ho'det.

Neppe sit Liv han beholdt. Nu har jeg skriftet Jer Alting,
Kiæreste Fætter! tilgiv mig da først mine blodige Synder.
Hvordan ved Hoffet det gaaer, er uvist; ak, men nu har jeg
Faaet mit Hierte lettet, og renset mig for min Udaad.
Siig mig blot hvordan jeg bekommer den evige Naade?

Grimbart svared: Af friske Synder jeg seer Eder nedtyngt.
Dog, hvad der eengang er dødt, det kommer ei atter til Live.
Vistnok — bedre det var, om det leved endnu. Men, min Fætter!
I Betragtning af Dødens forfærdelig-truende Time,
Som hid nærmer sig, vil jeg som Herrens Tiener tilgive.
Thi med Magt de forfølge Jer gramt; jeg frygter det Værste.
Harens Hoved især fremfor alt vil Eder erindres.
Meget forvovent det var, tilstaae det, Kongen at tirre;
Det vil skade Jer meer end Eders Letsindighed venter.

Ei paa mit Hoved et Haar! blev Skielmen ved, I maa vide,
Det er en egen Sag at hielpe sig frem udi Verden;
Der ei gaaer det saa helligt til som i Klosteret, veed I.
Handler med Honning der Een, han slikker sig Fingren imellem.
Lampe lysten mig fik, han sprang over Bord, over Bænke,
For mit Aasyn munter omkring, mig hued hans Fedme,
Venskabspligten tilside blev sat. Fremdeles Bellyn jeg
Undte slet. Dem Skaden kun traf; jeg tynges af Synden.
Og desuden er begge saa plumpe, saa keitede begge,
Ubehændige, grove. Jeg skulde vel Artighed viist dem?
Liden var Lysten dertil. Jeg havde mig nylig fra Hoffet
Reddet med Angest og Nød, jeg Noget vilde dem lære,
Men de begrebe det ei. Vel sandt, hver burde sin Næste
Billigt elske; men Disse jeg lidet kunde kun agte.
Død desuden er død, har I selv sagt, lader os altsaa
Tænke paa andre Ting; det er heel farlige Tider.
Hvordan handle de Store? Man tør ei tale derom just;
Men man mærker dog Eet og Andet og har sine Tanker.

Der er nu Kongen! det veed vi, han røver saa godt som den Bedste.
Hvad han bruger ei selv, det skiænker han Biørnen og Ulven;
Troer at med Rette det skeer. Der findes sikkerligt Ingen,

Som fordriſter ſig Sandheden ham at ſige. De tie
Skammeligt, hver Kapellan, hver Skriftefader. Hvorfor vel?
Deres Part de vente, om ogſaa blot Lap til en Kiole.
Nu ſkulde Nogen klage, han kunde viſt ligeſaa gierne
Præke for døve Ører; han ſpildte kun Tiden, den nyttes
Bedre med gientaget Erhverv. Thi borte blev borte.
Hvad Dig en Mægtig berøver, det *har* Du eiet. Paa Klagen
Høres der flygtigt kun, den kieder Øret til Slutning.
Løven vor Husbond er, han kalder det Hæder og Ære
Alt at rane til ſig. Han kalder os alle ſædvanlig
Sit Folk. Og han har Ret, hvad *vort* er, det hører ham til.

Reent ud talt, min Fætter! Den naadige Konning kun elſker
Saadanne Folk, ſom iſær kan bringe ham noget, ſom godt kan
Efter hans Pibe dandſe, det ſeer man dagligt Beviis paa.
Alt nu Biørnen og Ulven med ham fik Sædet i Raadet,
Skader mange; de ſtiæle, de røve. Kongen dem elſker,
Altſaa tier Enhver, ſom det ſeer og venter paa ſin Tid.
Napper en fattig Diævel, ſom Mikkel, ſtundom en Høne,
Strax vil ham Alle til Livs, i Fængſel ham bringe forbittret,
Og med en eneſte Roſt fordømmes han ſtraxen til Døde.
Kun ſmaae Tyve hænger man op, men alle de ſtore
Lader man gierne gaae, med Borg og Land i Forlening.
Seer I, Herr Fætter! naar dette jeg ret betragter, begrunder,
Nu ſaa tager jeg ogſaa mit Kort, og ſpiller og tænker
Ved mig ſelv: hvad Enhver i Verden giør, det er rigtigt!
Viſtnok røres man tidt af Samvittigheden; den viſer
Fiernt os Himmelens Hævn, Retfærd, og varsler om Enden.
Uretfærdige Mammon, ſaalidet det er, ſkal erſtattes;
Og da føler man Anger. Men ak! det varer ei længe.
Hvad kan det hielpe Dig til at være den Bedſte? De Bedſte
Undgaae ligeſaa lidt ſom vi Bagtalen i *vor* Tid.
Mængden forſtaaer med utrættelig Flid op Alting at ſnuſe.

Ingen forglemmer den let, den digter Noget bestandig.
Lidt kun virkeligt Godt hos Poblen findes, og Faa kun
Derfor blandt dem fortiener en god, retfærdig Beherſker;
Thi der tiaddres og ſladdres om idel Ondſkab og Slethed;
Skiønt de vide det Gode ſom Smaafolk virked og Stormand,
Tie de reent dermed; derhen ſig Tanken ei vender.
Meeſt dog mig ækler af Alt den forfængelig daarlige Mening,
Som rev Menneſket hen, at Enhver, i ſin heftige Villies
Tummel, let kunde dog beherſke Verden og domme;
Holdt kun Enhver ſine Børn, ja blot ſin Huſtru i Ave,
Kunde han blot ſine trodſige Tyende tæmme, forſtod han
Medens Daaren ødsler, ſig ſtille ved Livet at fryde;
Men hvordan ſkulde Verden forbedres, naar Hver ſig tillader
Alt, og vil dog med Magt og med Vold ſin Næſte betvinge?
Saadan vi ſynke beſtandig alt dybere ned i det Onde:
Sladdertaler og Løgn og Bedrag, Tyverier og falſke
Vidner, Røven og Mord, er alt hvad man hører fortælle,
Hyklere, falſke Profeter kun Menneſket ſkiændigt bedrage.

Hver blot lever ſom ſelv han har Lyſt; og vil man formane,
Trækkes paa Skuldren og lees. Man ſiger: var Synden i Sandhed
Virkelig ſaa forfærdelig ſtor, ſom mangen en lærd Mand
Forepræker, hvi er da Præſten en Synder ſom Andre?
Saadan undſkylde de ſig med de Slettes Exempel, og ligne
Fuldkommen Abernes Slægt, ſom til Efterligning kun frembragt,
Lider mangen en Qval, fordi den ei tænker og vælger.

Viſtnok burde de geiſtlige Herrer ſtikke ſig bedre.
Meget kunde tilgives, naar det blev hemmeligt drevet;
Men de tvinge ſig ei, for Lægmænd ikke de blues,
Aabenlyſt de vise hver Skam; ſom vare vi alle
Slagne med Blindhed reent; men alt for tydeligt ſee vi:

Deres Løfter fornoie de geistlige Herrer saalidet,
Som den syndige Ven af denne verdslige Verden.

Saadan i Welskland, hist over Alperne, har sig hver Pater
Selv en Frille; mon bedre det gaaer vel her i vor Nærhed?
Synden gaaer rundt i Svang; man paastaaer, Munkene
Børn har
Ligesom gifte Folk; og faderligt dem at forsørge
Ponse de daglig paa, dem høit i Veiret at bringe.
Disse glemme nu siden reent den ulovlige Fødsel;
Indrommer ingen sin Rang, gaaer stolt og drabeligt fremad,
Som af virkelig ægte Byrd; i daarlig Indbildning,
At deres Sag er god. Tilforn heel ringe man agted
Saadanne Slegfredbørn, nu kaldes de Herrer og Fruer.
Vistnok, utallige Ting i Verden udrettes med Penge.
Sielden findes et fyrsteligt Land, hvor Munkene selv ei
Hæve Tolden, Akssisen, har Brug af Byer og Møller;
Verden gjøre de reent forkeert, udbrede det Onde.
Hver kan, mener han, gjøre hvad Munkene gjør — og
han synder.
Saaledes leder en Blind fra det Gode bestandig den Anden.
Thi hvo lægger vel Mærke til, hvad der skeer af de gode,
Fromme Præster? Hvordan de med eget ædelt Exempel
Gavne den hellige Kirke? Det følger man ei, men det Onde
Saadan synder man fort, hvor kan da Verden forbedres?

Men hør videre nu: Er Een af Fødsel ei ægte,
Hvad kan han gjøre for det? derover han ikke fortvivle.
Naar han sig fører beskedent op, med forfængelig Stræben
Ingen ægger, saa falder det Ingen ind, det var Uret
Sig over saadanne Folk at opholde. Fødselen gjør os
Hverken god eller ædel, den kan os aldrig beskiæmme.
Mennesker skilles ved Dyd og Last blot ret fra hverandre.
Gode, geistlige Mænd, dem holder man billigt i Ære,
Men af et ondt Exempel kan blot udklækkes det Onde.
Præker en Synder godt, saa siger tilsidst dog en Lægmand:

Smukt han taler men handler stygt; hvad skal vi nu vælge?
Kirken selv han gavner kun lidt, Enhver han forkynder:
Offrer til Kirken, I Elskte! det raader jeg Eder; begav den,
Dersom I Aflad vil og Naade fortiene. Paa den Viis
Slutter han Talen og bryder sig meer om intet; om Kirken
Styrted saa reent omkuld. Fremdeles higer han altid
I sin Forfængelighed til med kosteligt Stof sig at smykke,
Lækkert at spise hver Dag. Hvordan kan saadan en Herre,
En i Sandselighed dybt sunken Taabe, vel bede?
Virkelig gode Præster hver Dag, hver Time paa Dagen
Vise sig rede til Himlens Pris; da gavne de Kirken,
Bringe de Lægmand frem, ved godt, ærværdigt Exempel
Giennem den rette Port ad Veien som leder til Livet.

Men jeg kiender dem alle, de Faareklædte! de sladdre
Rask for et Syns Skyld fort, og giøre Cour til de Rige.
Smigre de prægtigt forstaae, vil gierne til Gilderne bedes.
Dersom man indbyder Een, strax kommer den Anden, paa Veien
Findes den Tredie, den Fierde; den Præst som godt i sit Kloster
Snakke forstaaer, han bliver paa Stand i Ordenen hævet,
Kaares til Læsemester, til Custus, ja til Prior selv.
Andre tilside sættes. Forfærdeligt ulige deles
Retterne; nogle maa synge bestandig i Choret ved Midnat,
Læse, Gravene rundt omvandre; derimod andre
Nyde kun Fordeel, Rang, samt alle de lækkreste Bidskner.

Nu om Pavens Legater, Abbeder, Provster, Prælater,
Abbedisser og Nonner, om dem var meget at sige.
Allevegne det hedder: Giv Dit, lad Mit mig beholde.
Faa der i Sandhed findes, ei syv, som den hellige Forskrift
Holde paa Ordenens Bud, med en from udadlelig Vandel.
Og saaledes den geistlige Stand er skrøbelig, svag kun.

Fætter! var Grimbarts Ord, det kommer mig for, som
I skrifter
Lutter fremmede Synder. Hvad kan det hielpe? Mig tykkes
Eders egne kan fuldt være nok. Og sig mig, Herr Fætter!
Hvad kommer Geistligheden da Jer ved? Rager Jer dette?
Hver lad sørge for Sit, lad Hver selv stande til Ansvar
For hvad han i sin Stand opfylder og hvad han er skyldig,
Hvordan til Pligt han stræber; thi den bør Ingen forglemme,
Hverken Ung eller Gammel, ei her, ei heller i Kloster.
Men I taler for meget om alskens Ting og I kunde
Reent mig forvirre tilsidst. I kiender ganske fortræffligt
Verdens sædvanlige Gang og hvordan Alting sig føier.
Ingen var bedre skikket til Præst; da kom med de andre
Faar jeg hid, hos Eder til Skrifte, hørte Jer Lærdom,
Eders Viisdom, Fætter; Thi vistnok, det maa jeg tilstaae,
Plump er næsten Enhver af os; det kunde behøves.

Saadan talende Konningens Gaard de havde sig nærmet.
Mikkel sagde: Jeg vove det vil; og fatted sig rolig.
See! da mødte ham Abekatten, Herr Morten; han havde
Pakket ind og vilde til Rom; han hilste dem begge.
Kiære Herr Fætter! til Ræven han sagde, tab ikke Modet!
Spurgte saa flittigt om Meget, som han i Forveien vidste.
Ak hvor dog Lykken steds heel grusomt vender mig Ryggen,
Svared ham Mikkel; nu har igien de nedrigste Tyve
Mig beløiet, i hvem det saa er, i Særdeleshed Kragen
Og Kaninen. Sin Viv har den ene mistet, den anden
Mangler et Øre. Hvad kan jeg for det? Men lykkes det
blot mig
Selv med Kongen at tale, skal Begge det sikkert fortryde.
Hvad dog skader mig meest er, at desværre jeg stander
Endnu i Kirkens Band. Nu har Provsten Sagen i Hænde,
Han er Konningens Ven. Og bandsat ene dog blev jeg
Blot for Isegrims Skyld, som selv sig gjorde til Pater,
Men fra Klosteret løb, fra Esrom, hvor han var bosat.

Saadan, svor han, det var ham umuligt at døie det lang Tid,
Fasten var ham for stræng, han kunde bestandig ei bede.

Dengang bort jeg ham hialp. Det fortryder mig; thi han bagtaler
Steds hos Kongen mig nu, og søger mig altid at skade.
Skulde til Rom jeg gaae, hvor vilde det midlertid da min
Slægt i Elendighed føre. Thi Ulven kan det ei lade,
Hvor han seer dem han giør dem Fortræd. Desuden der Mange
Flere findes, som Ondt kun mig og Mine berede.
Var jeg løst af min Band, det forbedrede sikkert min Skiæbne.
Da min Lykke jeg end ved Hoffet kunde forsøge.

Morten svared: Det træffer sig herligt; lige til Rom just
Drager jeg nu, og der kan jeg være Jer meget til Nytte.
Undertrykkes jeg lader Jer ei. Som Biskoppens Skriver
Troer jeg mit Fif at forstaae; jeg skaffer let min Herr Domprovst
Lige citeret til Rom; der snildt jeg mod ham skal fægte.
Seer I, Fætter! jeg driver paa Sagen, veed den at lede.
Exqvere Dommen jeg lader; I bliver mig sikkert
Absolveret; jeg bringer det med. Da vil vore Fiender
Lidet sig fryde; de skal med Umagen Pengene spilde,
Thi jeg forstaaer mig paa Tingenes Gang i Rom, og jeg vel veed
Hvad der maa gjøres og lades. Der er Herr Simon, min Morbro'er,
Mægtig og vel ansect, han hielper den gode Betaler.
Gavstrik, det er en Mand, og Doktor Gribtil, og de Andre:
Vendekaabe med Løsebund; dem har jeg til Venner.
Mine Penge, dem har jeg forudsendt. Seer I! saaledes
Bliver man bedst bekiendt. Bandstraalen er ei saa farlig,
Penge kun have de vil. Var derfor Sagen, min Fætter!

Dobbelt saa skiæv, jeg bøier den lige for gode Betaling.
Bringer Du Penge, da finder Du Naaden, mangler Du dem, da
Lukke sig Dørene til. Bliv I kun rolig i Landet.
Sagen jeg tager paa mig; jeg skal vel løse Jer Knuden.
Gak til Hove! der vil I snart Fru Rykkenau finde,
Min Gemal; hun elskes af Kongen, min naadigste Herre;
Og af Dronningen med; hun har Kløgt og fineste Snildhed.
Tal til hende, thi sikkert hun meget formaaer for en god Ven.
Mange Frænder finder I der. Det hielper ei altid
At man har Ret. To Søstre, desuden af min Gemalinde,
Tre, mine Børn I seer, desuden utallige Frænder,
Eder at tiene beredt, saa meget, min Ven, I forlanger.
Hvis man nægter Jer Ret, da snart I seer med Forundring
Hvad Herr Morten formaaer. Tilføier man Eder Fortræd, blot
Siig mig Alt! jeg Kongen og hele hans Rige gior bandsat,
Mænd og Qvinder og Børn. Et Interdict vil jeg sende;
Synge da maa man ei meer, eller døbe Børn, eller messe,
Eller begrave, hvo det saa er. Vær trøstig, min Fætter!

Paven er gammel og svag, han bekymrer sig om det Hele
Saare lidet, man agter ham ei. Desuden ved Hoffet
Aldrignok Cardinal har høieste Magt. Det i Sandhed
Ret er en kraftig, en opvakt Mand, som hurtig beslutter.
Han er forelskt i en Dame, jeg kiender; hun skal et Brev ham
Bringe; hvad hun forlanger, det faaer hun snarligen udført.
Og hans Skriver Partie, han kan fortræffeligt skielne
Mellem den ny og casserede Mynt; Luurlistig hans Fuldmagt
Er en Hofmand. Notarius er Herr Venden og Kiøren.
Baccalaureus juris han er utriusque; naar først kun
Hen er svundet et Aar, er han fix i praktiske Skrifter.
Endnu findes to Dommere der, den ene Moneta
Kaldet, den anden Donarius; hvad de skrive, det skrev de.

Saadan man øver i Rom heel mange Stræger og Ränker,
Som ei Paven veed af; man maae snildt forskaffe sig Venner.
Thi ved dem kan man let tilgive Synder og løse
Bandsatte Folk. Forlad Jer derpaa, min værdige Fætter!
Kongen alt længe det veed. Jert Fald jeg ikke tilsteder,
Kiek paatager mig Sagen og mægter ud den at føre.
Videre maa han betænke, hvor udbredt Abernes Slægtskab
Ligesom Rævenes er. De ville da raade det Bedste.
Og det hielper Jer vist; det gaae som det lyster forresten.

Mikkel svared: Min Trøst er stor, jeg altid erkiendtlig
Vise mig skal, hvis jeg slipper derfra. Saa blev der Farvel sagt.
Uden Leide gik Mikkel Ræv med Grævlingen Grimbart,
Hurtig til Konningens Gaard, hvor Enhver ham fiendtlig var sindet.

Niende Sang.

Mikkel stod udi Konningens Gaard; han snild var betænkt paa
Sig fra Klagen at frie, men da han pludselig saae der
Fiendernes Flok, som stod og higed kun efter at see sig
Hævnet, og ham at skue med Glæde straffet paa Livet —
Sank hans Mod; da fortvivled han fast, dog gik han med Kiekhed
Alle Baronerne rask forbi, ved Siden af Grimbart.
Hen for Konningens Throne de kom; da hvidskede Grimbart:
Vær nu ei frygtsom, Mikkel! husk paa, kun sielden den Bange
Lykken vorder til Deel; en Dristig opsøger Faren,
Selv den er ham en Fryd, der hielper ham atter at undflye.

Mikkel svared: Jert Ord er Sandhed, jeg takker ærbødigst
For den herlige Trøst; hvis atter jeg kommer i Frihed,
Jeg gjengjelder Jer den. Af sin Slægt en vrimlende Skare
Blev han i Mængde vaer, men ingen Venner; han havde
Føleligt narret de Fleste; thi selv mod Odder og Bæver,
Store saavel som Smaae, han drev sit skalkfulde Væsen.
Venner mangled dog heller ei reent i den hvælvede Kongshal.

Mikkel knæled til Jord for Thronen og sagde besindig:
Gud, som læser i Hiertet, som bli'r i Evighed mægtig,
Huld i sin Varetægt min Herre Kongen bevare;
Han beskytte min Dronning, min naadigste Frue! Dem begge
Skiænke Viisdom og god Forstand, at altid de sindrigt
Skielne kan mellem Godt og Ondt. Thi Meget af Falskhed
Ganger i Svang blandt Menneskens Børn; udvortes der Mange
Synes ei det som de er. Ja, stod hver skrevet paa Panden
Hvad han tænker, og saae det vor Konning, snart blev det kundgjort:
At Mikkel Ræv er en skikkelig Mand og tro mod sin Næste.
Vistnok sværter mig Ondskab hardt; den vilde mig gierne
Skade, berøve mig lumsk Eders Yndest, som om jeg var ei
Naaden værd; men trøstet jeg kiender Konningens Retfærd.
Sikkert jeg veed, at Ingen det lykkes, min naadigste Herre
Fra Retfærdigheds Vei at lokke. Saa vil det forblive.

Alle nu trængte sig frem, enhver beundrede Mikkels
Dristighed, derfor Enhver ham ønsked at see og at høre.
Hans Forbrydelser vel var bekiendt, hvor kunde han slippe?

Mikkel Niding! Konningen skreg, for dennegang hielpe
Dine letfærdige Ord Dig lidt, de due kun lidt til
Løgn og Bedrag at smykke, nu est Du kommen til Maalet.
Thi jeg veed at din Troskab til mig Du kraftig har yttret
Paa Kaninen og Kragen. Behoves der meer? Det er nok Alt!
Lumsk Du bringer Fordærv i alle Kanter og Kroge;

Men dine falske Streger, behændige, ville fra nu af
Ikke nytte dig meer. Det er nok. Jeg truer ei længer.

Mikkel tænkte: Hvordan vil det gaae? O gid jeg var atter
Hisset tryg i mit Hiem! Hvad vil jeg finde for Udvei?
Men det gaae som det vil, frisk Mod! Man Alt maa forsøge.

Mægtigste Konning! min ædleste Drot, gienvared han atter,
Troer I at Døden jeg har fortient, saa har I ei Sagen
Seet i sit rette Lys; derfor underdanigst jeg beder,
At I vil høre mig først. Tilforn jeg altid har raadt Jer
Klogt, er bleven hos Eder i Nød, naar Flere forlod Jer,
Som nu staae mellem Eder og mig og paa mit Fordærv blot
Ponse, nytte hver Leilighed strax, saasnart jeg er borte.
Dom nu i Sagen selv, saasnart jeg rolig har udtalt.
Vorder jeg skyldig befunden, da maa min Skiebne jeg bære.
Lidet kun har I mindet Jer mig, mens rundt om i Landet
Vagt med Troskab jeg holdt paa mange Steder i Riget.
Mener I vel jeg var kommen til Hove nu, hvis jeg var mig
Mindste Brode bevidst? Ved Gud! da vilde forsigtig
Jeg Eders Aasyn flye, undgaae de truende Fiender.
Intet havde mig da fra min Borg herhid kunnet lokke;
Ingen af alle de Skatte, som findes paa Jorden. Da var jeg
Bleven paa egen Grund og Eiendom. Nu derimod, da
Jeg af ingen Misgierninger veed, er jeg frivillig kommen.
Just som paa Vagt jeg stod, da bragte min Fætter det Budskab,
At jeg skulde til Hoffet gaae. Jeg havde just nylig
Talt med Morten, med Abekatten, hvordan jeg fra Banden
Kunde befries; han havde mig lovt, at sikkert han vilde
Lette mig Byrden. Jeg selv til Rom staaer færdig at reise,
Sagde han, Sagen jeg lover at tage ganske paa mig der.
Gak I rolig til Hoffet! I bliver ei dennegang bandsat.
Saaledes har Martinus mig spaaet; han maa vel forstaae det.
Thi den herlige Bisp Herr Udengrund jo ham bruger
Alt vist en fem Aars Tid i alle juridiske Sager.
Rolig derfor jeg kom, og maa høre Klage paa Klage.

Løiet mig paa har Kaninen, den Dienſkalk! lad ham komme.
Her ſtaaer Mikkel! Lad frem ham for mit Dieſyn træde.
Thi heel let er den Kunſt at bagvaſke Folk, ſom er borte.
Audiatur et altera pars, før Sagen du dømmer.
Diſſe to nedrige Knægte, de har paa min Ære beſtandig
Nydt al Godhed af mig, Kaninen tilligemed Kragen.
Endnu i Overgaars, i Dagningen, mødte paa Veien
Mig Kaninen, han hilſte mig høfligt; udenfor Borgen
Var jeg gaaet paa Marken, min Morgenbøn ſkulde læſes.
Og han fortalte mig der at han gik til Hove. Jeg ſagde:
Gud være med Jer! Da klaged han ſtort over Hunger og Træthed.
Lyſter Jer, ſpurgte jeg blid, med mig et Maaltid at holde?
Det jeg modtager fro, vedblev han. Og jeg bemærked:
Giver, ſaa ſkal Eder gives. Derpaa jeg hurtig ham bragte
Kirſebær, han fik Smør og Oſt; hver Onsdag jeg faſter.
Og han mættet ſig fik med Smør, med Brød og med Frugter.
See, da traadte min Søn, den mindſte, til Bordet, at ſee om
Noget tilovers ei var, thi Børn beſtandig har Madlyſt,
Drengen raged derefter, da gav i Vrede Kaninen
Ham en Kindheſt, Blodet ſprang ud af Læber og Tænder.
Reinhart, min anden Søn, det ſaae, da greb han behændig
Dienſkalken ved Halſen og hævned ærligt ſin Broder.
Saaledes hænger det ſammen, ei anderledes. Jeg ſlur mig
Skyndte Drengen at ſtraffe; men knap dog fik jeg dem begge
Fra hinanden; han ſelv maa takke ſig for hvad han fik der;
Uden min Hielp havde min Søn giort Kaal paa den Kryſter.
Mig han takker for Frelſen. Jeg qvæſted ham, ſiger han, Øret?
Ære nydt kun han har, og beholdt et Tegn til Erindring.

Siden beſøgte mig Kragen; den klaged over, at nys den
Havde ſin Huſtru tabt; hun graadig havde forſpiiſt ſig,
Havde ſluget en Fiſk, ſom var ſtor, med Been og med Alting.
Hvor det er ſkeet, det veed han bedſt; nu ſiger han, jeg har
Dræbt hende. Sikkert ſelv han har giort det; Derſom alvorlig
Han blev forhørt af mig, fik ſnart vi Andet at vide.
Thi hvor kunde jeg naae vel en Fugl, ſom flyver i Luften?

Vil nu for saadan Misdaad dog her Nogen mig stevne,
Giøre han det ved uvillige Mænd; som Retten det kræver
Af forfarne, retsindige Folk; jeg stander til Ansvar.
Men hvis Ingen der findes, da gives endnu der en Udvei.
See, jeg stander beredt til Tvekamp. Fastsætter Dagen!
Fastsætter Stedet med! Trin frem, min værdige Fiende!
Lige med mig af Byrd, at Enhver sig selv kan forsvare.
Hvo da seirer med Ære, beholde den; saadan det altid
Sæd har været til Thinge; jeg ønsker ei mere for min Deel.

Alle ganske forundrede stod og hørte forbauste
Mikkels Tale, som han saa dristig her havde fremsagt.
Da forfærdedes brat Kaninen tilligemed Kragen,
Hoffet de rømte paa Stand, ei et Ord de voved at sige;
Gik underveis med hinanden og raabte: Det gavner ei Nogen
Meer at klage mod ham. Vi kunde forsøge det alle,
Kom ingen Vei dog dermed. Hvo saae hans Brøde? Vi Begge
Var alene med Skielmen. Hvo skulde vel vidne? Tilsidst dog
Gaaer det ud over os. For al hans Skalkhed og Ränker
Tugte Bøddelen ham! han lønne ham, som han fortiener!
Kæmpe med os han vil? Det faldt ei ud til vor Fordeel.
Bedre det er at vi glemme det reent; thi snedig, behændig,
Ond og argelistig han er i Sandhed; og var vi
Fem imod ham som to, vi maatte dog Legen betale.

Isegrim med Biørnen Herr Bruun blev ilde tilmode,
Da de Tvende bortgik. Da reiste sig Kongen og sagde:
Hvor er Klagere fleer. Træd frem! Jeg Klagen vil høre!
Mange trued i gaar; her Synderen stander; Hvo klager?

Mikkel bemærked: Saa pleier det gaae! Man kærer og klager
Snart over den, snart hin; kom han — bomstille man tier.
Disse arrige Fiender, Kaninen tilligemed Kragen,
Havde gjerne mig styrtet og tilført Skiændsel og Skade.
Men de røbed strax deres Synd, jeg tilgiver dem gierne.

Neppe jeg kom, før flux de betænke sig, vege til Side.
Jeg beskiæmmet dem har. Der seer I, hvor det er farligt
Længfuld Skumler om tro fraværende Tiener at høre.
Stedse de Retten fordreie, de hade bestandig det Gode.
Ikkun for Andres Skyld det smerter mig, ei for min egen.

Hør! var Konningens Ord, Du nedriglumske Forræder!
Siig, hvad drev Dig da til, at den tro, elskværdige Lampe,
Som mine Breve var vant at bære, Du skammeligt dræbte?
Havde jeg ikke tilgivet Dig, hvad Du havde forbrudt alt?
Randsel og Stav af mig Du fik, og herligt forsynet
Skulde til Rom Du gange, til Jorsal; Godt jeg Dig unde;
Bedring haabed jeg vist. Da begyndte Du atter din Myrden;
Lampe du vog, Bellyn dertil Du brugte som Budskab.
Med det blodige Hoved i Tasken kom han, og sagde
Frækt: Han bragte mig Breve, som snildt I begge tilsammen
Ud havde sammentænkt; men han havde fundet det Bedste.
Da jeg Hovedet fandt i Tasken, reent uden Tanker!
Mig har I giort den Haan. Bellyn blev grebet, ham tog jeg
Strax til Pant, hvn har ladet sit Liv; nu falder det Dig til!

Mikkel raabte: Hvad hører jeg her? Død Lampe? Bellyn ei
Lever meer? O gid da dybt jeg slumred i Graven.
Thi en uhyre Skat med Begge gik der tilgrunde.
Dyrebare Klenodier jeg med Begge Jer sendte;
Mage findes paa Jorden ei. Hvo havde formodet,
Vædder Bellyn havde Lampe dræbt, for Skatten at røve?
Der kan man see, man skal paa Haaret Hunden ei kiende!

Harmfuld Kongen Opmærksomhed meer ei skienkede Ræven,
Vendte sig om og gik bort til sin Hal, og mærkte kun flygtigt
Mikkels Ord; han besluttede ham flux at straffe paa Livet.
See da fandt i Hallen han Dronningen; just hun i Selskab
Var med Frue Rykkenau, Abinden; høilig i Naade

Stod hun hos Kongen og Dronningen med. Det skulde nu hielpe
Mikkel; hun var underrettet om Alt og brugte sin Tunge.
Høit bendes Klogskab agtet blev, hun var æret og anseet.
Hun blev Kongens Fortrydelse vaer, og sagde med Ynde:
Undertiden alt for, min naadigste Herre sit Øre
Laante mig, det fortrød ham ei; min Dristighed huldt han
Tilgav, naar om hans Vrede min Mening jeg voved at yttre;
Vær da dennegang ogsaa tilbøilig huldt mig at høre!
Sagen gielder min egen Slægt; hvo elsker ei Sine?
Mikkel være saa slem som han vil, han er dog min Frænde.
Skal Jer i denne Sag jeg sige min ærlige Mening,
Troer jeg, hans Sag er god; han stiller sig villig for Retten.
Maatte hans Fader ei ogsaa, skiønt høit Jer Fader ham elsked,
Megen Bagvaskelse tidt af lumske Skumlere taale?
Steds dog de stode tilskamme. Saasnart man nærmere Sagen
Undersøgte, var alting klart; de skumlende Fiender
Prøved Fortieneften selv til Forbrydelse frækt at forvandle.
Dog bestandig han steeg til høiere Hæder ved Hoffet. —
Isegrim, Biornen Bruun! — om dem var rigtig at ønske,
At de det Slemme saavel forstod til Godt at forvandle,
Naar over dem der klages. Men begge vise, desværre,
At de veed udi Raad som i Daad kun lidet hvad Ret er.

Da var Konningens Svar: Hvor kan det Eder forundre,
At jeg paa Mikkel er vred? Den Tyv, Samvittighedsløse,
Dræbte mig Lampe, forførte Bellyn; med uhyre Frækhed
Nægter han Alt, og vover, som tro, som skikkelig Tiener
Selv sig at rose med aaben Pande, mens alle de Andre
Komme med himmelraabende Klager imod ham, som vise
Hvordan han spotter min givne Fred, hvordan han med Stiælen
Røven og Mord mit Folk, og hele Landet fordærver.
Nei, det taaler jeg længer ei. Da svared Abinden:
Visselig: klogt besindigt at handle, sindigt at raade,
Blev ei Enhver til Deel, derfor maa Den, som det lykkes,

Skaffe sig Tillid vist; men snart Misunderne lumsk ham
Søge hemmeligt ned at styrte; naar de formeres
Triner man offentlig frem. Saa gik det ofte den stakkels
Mikkel Ræv; men neppe vil man Erindringen dræbe
Om hans viseste Raad, naar Hver i Raadet forstummed.
Mindes I vel hvad nys sig tildrog, da Manden og Slangen
For Eder treen, og Ingen den Sag ret kunde bedomme?
Mikkel fandt det dog ud. Da prised I ham over Alle.

Kongen, da lidt han sig havde betænkt, giensvared Abinden:
Sagen mindes jeg vel, men har halvveis dog forglemt den,
Hvordan sammen den hang, mig tykkes den var i Forvirring.
Husker I det, saa fortæl det igjen, det morer mig altid.
Hun gienvarede mild: Jeg lyder min Herres Befaling.

For halvandet Aar vel omtrent, da kom der en Slange,
Hvæsende klaged den, naadigste Drot! for Eder: En Bonde
Ei vilde give den Ret; en Mand, som oftere Dommen
Havde været imod; for Domstol bragte den Bonden,
Og fortalte sin Sag med en opbragt snysende Stemme.

Giennem et Hul i et Gierde fik Slangen Lyst til at krybe;
See, da fangen den blev, i en Snor for Aabningen hensat.
Fastere Snoren den trak; da havde den sikkerlig Livet
Maattet lade, hvis ei sig en Vandringsmand havde nærmet.
Ængstligt raabte den: Ak forbarmes! løs mig af Snaren,
Hav Medlidenhed! Manden gienvared: Jeg vil befrie Dig,
Thi mig rører Din Nød; men først dog skal Du mig sværge,
At Du ei skade mig vil. Dertil strax Slangen var rede,
Giorde den kraftigste Ed: paa ingen optænkelig Maade
Skulde Befrieren skades. Saa redded Bonden da Slangen.

Og de ginge tilsammen en Stund, da mærkede Slangen
Smertelig Hunger, den sprang paa Manden, og vilde ham
qvæle,
Vilde ham æde; med Angst og Nød den Skiælvende raabte:

Det er min Tak? Sligt har jeg fortient? Og har du mig nys ei
Svoret en græsselig Troskabseed? Da svarede Slangen:
Hungren tvinger desværre dertil, jeg kan det ei lade.
Nød ei kiender til Lov, og altsaa handler jeg rigtigt.

Da gav Manden til Svar: Saa skaan i det mindste saalænge,
Til vi komme til Folk, som med Upartiskhed kan dømme.
Ormen svared: Det skee! saalænge vil jeg mig tvinge.

Derpaa ginge de videre frem og funde ved Vandet
Pluknæb, Ravnen der gik med sin Søn, man kalder ham Ovakler;
Han af Slangen blev kaldt, som saadan Talen begyndte:
Kom mig at høre! Da hørte paa Slangen Ravnen med Andagt.
Og hans Dom var flux: Den Mand bør ædes! Han haabed
Selv af Byttet en Deel sig at faae. Det fornøiede Slangen.
Nu har jeg seiret! den skreeg, nu kan mig Ingen bebreide.
Nei, gav Manden til Svar, jeg er ei ganske fortabt end;
Skal en Røver mig dømme til Døden? Skal kun min Dødsdom
Fældes af Een? Nei Retten bør have de lovlige Gienge.
Lad for Fire, for Ti først Sagen bringes til Udslag.
Vel, gienvarede Slangen, saa lad os vandre! De vandred,
Mødte Biørnen og Ulven, og alle nu traadte de sammen.
Manden frygted dem alle; thi mellem Fem var det altid
Farligt at staae, især omringet af saadanne Svende,
Som de hungrige Ravne, som Slangen, Ulven og Biørnen.
Mislig var Mandens Stilling, thi snart forened sig Begge,
Ulv og Biørn, for Dommen i saadan Mening at fælde:
Æde skulde kun Slangen sin Mand; thi skrækkelig Hunger
Kiender ei Lov eller Ret; i Nød var Eden afmægtig.
Da var Vandringsmanden forladt; thi alle de vilde
Glubsk ham tillivs. Da krummed sig Slangen, med frygtelig Hvidslen,
Spyede ham over med Edder, og ængstlig foer han tilside.

Uretfærdighed stor, han raabte, viser Du. Hvo har
Givet dig Lov til at røve mit Liv? Hun svared: Det har Du
Hørt. Din Dom er fældet, og tabt to Gange Du har den.
Da gienvarede Bonden: De røve, de stiele jo alle!
Jeg erkiender den ei, lad os træde for Konningens Throne.
Ham lad dømme; jeg finder deri mig; dersom jeg taber,
Er jeg en Mand disværre; men dog jeg taaligt vil lide.
Ulven og Biørnen spottende skreg: Du kan det forsøge,
Slangen dog vinder sin Sag, den kan ei ønske sig bedre.
Thi de formodede vist at samtlige Herrer ved Hoffet
Skulde tale som de; med Triumf hidbragte de Bonden.
Treen da for Eder Slangen med Ravn, med Ulven og Biørnen,
Ulv selv Tredie kom, to Sønner havde han medbragt.
Sultentarm den ene, den anden Fyldevom kaldtes.
Disse var Manden værst, de var komne for snart med de Andre
Deres Deel af Byttet at faae. De hungre bestandig.
Hylende stod de for Eder, med uforskammede Grovhed.
Vred I fra Hoffet forviste de høistvanartige Svende.
Bonden beraabte sig høit paa Eders Naade; fortalte
Hvordan ham Slangen var sindet at dræbe, hvordan hans
Veldaad
Ganske den havde forglemt med sin Eed; og trygled om Redning.
Slangen nægted det ei: Mig tvinger smertelig Hungers
Ubetvinglige Nød; den kiender ei Billigheds Love.

Naadigste Herre! da var I forstemt, da tyktes Jer Sagen
Heel betænkelig, ja høist vanskelig selv for en Dommer.
Thi det tyktes Jer haardt den stakkels Mand at fordømme,
Som havde viist sig rede til Hielp; men I tænkte tillige
Paa den piinlige Hunger, og kaldte Raadet tilsammen.
Da var de Flestes Dom desværre kun Manden til Skade;
Thi de haabed sig hver en Bid, ved Slangen at hielpe.
Men I sendte til Mikkel Bud; thi alle de Andre
Snakkede meget og fik dog slet ingen Ende paa Sagen.
Mikkel kom og hørte hvad skeet var; Sagen I lagde
Ned udi Mikkels Haand, — som han dømte saa skulde det være.

Sindrigt mæled da Ræven: Jeg finder for Alt det nødvendigt,
Stedet at see, og at see hvordan der Slangen var bunden,
Hvordan Manden ham fandt; saa vil vel Dommen sig give.
Hurtig man Slangen igien bandt fast paa selvsamme Sted, hvor
Bonden ham først havde seet, da han traf ham fangen i Gierdet.

Derpaa var Mikkels Ord: Saaledes nu ere de begge
Sat i den forrige Stilling, og Ingen har tabt eller vundet.
Derfor maa Retten snart, som jeg mener, selver sig vise.
Thi hvis Manden saa vil, kan andengang han af Snaren
Slangen hielpe; hvis ei? nu vel, saa la'r han ham hænge.
Fri herfra igien til sin Dont han vandrer med Æren.
Utro Slangen ham blev, skiønt den Velgierninger modtog;
Derfor har Manden Valget, som billigt. Dette mig tykkes
Ret at være. Hvo bedre forstaaer det, sige sin Mening.

Dengang Behag i Mikkels Dom I fandt med Jert Statsraad.
Mikkel blev høiligen roest, Jer Bonden takked, og Hvermand
Rævens Forstandighed priste, selv Dronningen roste den henrykt.
Meget blev dengang yttret: I Krigen havde vel Fortrin
Isegrim Ulv og Bruun, man agte maatte dem Begge
Vidt og Bredt, de kom, hvor der var Noget at hente;
Stor og stærk og dristig enhver, det nægted man ikke;
Men udi Raadet dem mangled den høist nødvendige Klogskab.
Stedse de pleiede stolt med deres Kræfter at prale;
Kom man i Marken og nærmed sig Værket, — hinked det ofte
Slemt; hvad kiækkere saaes vel end de, hvergang de var hiemme?
Ude de lagde sig helst i Baghold. Skulde der dygtigt
Slaaes engang, saa ginge de med og brugtes som Mange.
Ulve fordærve med Bioerne kun Landet; dem det ei rører,
Hvilke Borgeres Huus af Flammen fortæres, de varme
Altid paa Kullene selv deres Poter, røres ved Intet,
Naar kun Vommen blier fyldt; man drikker Ægget til Bunden,

Levner den Fattige Skallen, og troer slig Deling er billig.
Derimod Mikkel Ræv forstaaer med hele sit Slægtskab
Sig paa Viisdom og Raad; har dennegang han forseet sig,
Naadigste Herre! da er han ei haard som Steen, men forbedres;
Uundværlig han er; derfor jeg beder, tilgiv ham!

Da var Konningens Svar: Jeg vil betænke mig; Dommen
Rigtig blev sagt som I siger, og Slangen selv maatte bøde;
Men i Grunden er Mikkel en Skalk og uden Forbedring;
Slutter et Forbund man med ham, da bli'r man bedragen,
Thi han snoer sig med List derfra. Ham Ingen er voren.
Ulv og Biørnen og Kat, Kanin og Krage, — slet ingen
Er ham behændig nok, han bringer i Fare dem alle.
Hin fratog han Øret, den Anden et Øie, den Tredie
Røved han Livet. Ved Gud, jeg veed ei hvordan I dog kan
Tale den Kiæltrings Sag, for Retfærdsstraffen at hindre.
Naadigste Herre! gienvared Albinden, jeg kan det ei dølge:
Mikkels Slægt er ædel og stor, det bør I betænke.

See da reiste sig Kongen for ud at træde; der stod de
Alle tilsammen og ventet, og vel i Kredsen han kiendte
Mange som did vare komne, med Mikkel nærmest i Slægtskab,
Deres Fætter at redde; hvo kan opregne dem alle?
Kongen betragted den talrige Slægt, og hisset han skued
Mikkels Fiender; Hoffet var deelt, betænkeligt var det.

Da brød Konningen ud: Hør Mikkel! ikke formaaer du
At undskylde din Daad, at Du ved Hielp af Bellyn har
Min elskværdige Lampe dræbt, og at Du forvovent
Hid som et Brev har i Taksen sendt hans blodige Hoved.
Mig til Haan er det skeet. Jeg har alt straffet den Ene.
Flur maatte bøde Bellyn; Dig venter selvsamme Skiebne.

Vee mig! hylede Mikkel; o gid jeg dybt i min Grav laa!
Hør dog et Ord, og hvad I da vil, maa Følgerne blive.

Findes jeg skyldig, saa dræb mig flux, jeg kommer mig aldrig
Af min Jammer og Nød, jeg er dog sikker forloren.
Thi den Niding Bellyn har mig berøvet de største
Skatte, hvis Lige vist ei paa Jorden skues og findes.
Ak, de kostede Lampe sit Liv. Jeg havde dem begge
Tillid skiænket; nu roved Bellyn de herlige Sager!
Var det dog muligt at finde dem end, men jeg frygter,
desværre
Aldrig findes de meer! vi mistet har dem for evig.

Da gienspared Abinden: Hvo vilde moren fortvivle?
Skatten er dog paa Jorden endnu, og Haabet tilbage.
Speide ville vi Dag og Nat, vi Læge som Lærde
Flittigt spørge tilraads. Siig dog, hvad var det for Skatte?

Mikkel svared: det Liggendefæ gienfindes vist aldrig.
Hvo det besidder, han giemmer det godt. Hvor vil sig derover
Græmme Fru Ermelin; mig aldrig vil hun tilgive.
Hun mig raadte derfra, da de To jeg vilde betroe den.
Nu opspinder man Løgne mod mig, man vil mig fordærve.
Dog, jeg kræver min Ret, jeg venter min Dom; og ifald jeg
Frikiendt vorder, da reiser jeg om i Riger og Lande
For at finde min Skat, om mit Liv det ogsaa skal koste.

Tiende Sang.

O min Konning! blev ved ydermeer den listige Taler,
Lad mig, ædleste Drot! de forsamlede Venner fortælle,
Hvilke fortræffelige Ting der blot for Eder bestemt var.
Fik I dem ikke, saa var de Jer undt af en redelig Villie.
Tal, var Konningens Ord, fortæl hvad Du mener i Korthed.

Ak min Ære, min Lykke forsvandt, men nu skal I høre,
Vedblev Mikkel: Klenodiet først blandt kostbare Skatte
Var en fortræffelig Ring, som Bellyn fra mig skulde bringe
Kongen. Paa kunstig Viis, paa en høist besynderlig Maade
Ringen sammensat var, og at funkle fortiente den fuldvel
Herligt i Konningens Skat; udhamret af fineste Guldmalm.
Paa den inderste Side, som sig mod Fingeren vendte,
Runer indgravet var, og dybt indsmeltet; der saae man
To hebraiske Ord, af en heel besynderlig Mening.
Ingen i Landet saa let de mærkværdige Tegn skulde tyde.
Mester Meier dem kun, fra Flensborg, godt kunde læse.
Det er en sprænglærd Jøde, hvert Sprog, hvert Tungemaal veed han,
Som bliver talt og brugt imellem Skagen og Hamborg.
I Særdeleshed Jøden har Sands for Urter og Stene.
Neppe Ringen han saae, før han udbrød: Herligste Viisdom
Findes der skiult i følgende tre dybtgravede Navne,
Bragt af den fromme Seth fra Paradiset til Jorden,
Da han søgte Barmhiertigheds Lys. Hvo Ringen paa Fingren
Bærer, den Mand er fri for hver optænkelig Fare;
Ham ei Torden og Lyn, ei Troldomsmagten fordærver.
Videre Mesteren dyrt forsikkred, med Ringen paa Fingren
Kunde man aldrig døe af Kuld i det haardeste Frostveir,
Og som Methusalem man opleved en lykkelig Alder.
Uden paa Ringen en Ædelsteen, en prægtig Karfunkel,
Kraftigt om Natten lyste, den viste tydeligt Alting.
Stenen mangfoldige Kræfter besad, helbredte de Syge;
Hvo som berørte den, kom sig strax, saa daarlig han før var.
Hver optænkelig Nød bevang den, Døden undtagen.
Videre Mesteren mig om Stenens Kræfter fortalte:
Lykkeligt reiste med den Besidderen gjennem ethvert Land.
Vand og Ild ham ei skaded, han hverken forraadt eller fangen
Kunde vorde med den, han undgik Fiendernes Ränker.
Ja, hvis træt han Stenen betragted, saa blev han i Kampen
Hundredes Bane, ja fleer! Ydermeer Karfunkelens Dyder
Giften betog sin Kraft, samt alle fordærvende Safter.

Desforuden udslukked den Had; og Den, som ei før var
Ret Besidderens Ven, sik snart sin Mening forandret.

Hvo formaaer tilfulde hver Stenens Kraft at opregne,
Som jeg fandt i min Faders Skat, og som jeg min Konning
Agted at sende? Thi slig en Ring, saa kostelig sielden,
Meget for god var til mig, det jeg vidste nok, og just derfor
Skulde den ædleste Mand blandt Dødelige den eie,
Ham, paa hvem kun vort Vel beroer, vor jordiske Lykke.
Og jeg haabed hans Liv at redde fra truende Farer.

Desuden sendte jeg Vædder Bellyn til min naadigste
Dronning
Med en Kam og et Speil, for at bringe mig huldt i
Erindring.
Speilet havde for Morskabs Skyld jeg engang af min Faders
Skatkammer taget. Det vistnok var det herligste Kunstværk.
O hvor ofte mig trygled min Viv, hun vilde det eie.
Andet hun ønsked sig ei af al Verdens herligste Skatte.
Tidt vi strede derom; hun kunde mig aldrig bevæge.
Men nu sendte med velberaadt Hu jeg Kammen og Speilet
Til min naadigste Frue, min Dronning, der altid har
viist mig
Stor Velgierning, og stedse mig huldt beskiermet mod Ondskab.
Mangt et godt Ord ind har hun lagt, naar ilde det gik mig.
Ædel, af fornemme Byrd hun er, og smykket med Dyder.
Og hendes gamle Slægt i Bedrift, i Krønniken lever.
Hun frem for alle fortiente mit Speil, min Kam; men
desværre!
Aldrig faaer hun den Pragt at see; den tabtes for evig.

At jeg nu først om Kammen skal tale, da havde dens
Kunstner
Pantherknokler brugt, de herlige Skabningers Levning,
Mellem Indien hisset og Paradiset de leve.
Skindet glimrer i broget Glands; hvor Dyret sig vender

Breder sig liflige Duft, hvorfor og de samtlige Dyrslags
Gierne følger i Pantherens Spor, i hvor den saa træder;
Thi dem herligt forfrisker og vedervæger dens Vellugt.
Det er Enhver bekiendt. Af slige Knokler og Been var
Denne prægtige Kam med Smag og Færdighed dannet,
Klar som Sølvet og hvid af en fast usigelig Reenhed.
Lugten af Kammen langt over Neglikens Duft og Kaneelbark
Gik; naar Dyret er dødt, end lugter ligtigt dets Beenrad,
Duften bliver deri og lader sig aldrig fordrive.
Hver en Sygdom jager den bort, og hver en Forgiftning.

Videre saae man paa Kammens Ryg mangt kosteligt Billed
Halv forhøiet, indflettet med gyldne, deilige Ranker,
Og med rødlig og blaa Lasur. I det midterste Skilrum
Skiønt Tildragelsen skaaret var, hvordan Paris fra Troja
Sad en Dag ved en Brønd, medens did tre skiønne Gudinder
Nærmed sig ham; man kaldte dem Inno, Pallas og Venus.
Længe de stred; i Førstningen hver vilde Frugten beholde
Gierne selv, som før havde tilhørt Alle tilfælleds.
Endelig blev de forligt, den Skiønneste skulde fra den Dag
Æblet eie, det steds efter Paris-Dommen bestdde.
Derfor den Ungersvend dem hver heel nøie betragted.
Juno taled: Ifald mig Æblet gives, ifald Du
Kalder den Skiønneste mig, skal du vorde den rigeste Jorddrot.
Pallas sagde: Betænk dig vel, giv Æblet til mig, da
Vorder Du den mægtigste Mand, og frygtet af Alle.
Venus bemærked: Hvortil den Magt? Hvad gavner dig Skatten?
Er Kong Priamus Fader dig ei? Er ei Dine Brødre
Hektor og Fleer de rigeste Mænd og frygted' i Landet?
Skiærmes ei Troja trygt af sin Hær? og har I ei rundtom
Seirende Landet betvunget, og vundet de fierneste Riger?
Dersom den Skiønneste mig du kalder og skienker mig Æblet,
Skal ved den herligste Skat Du paa Jorden stedse Dig fryde.
Denne Skat er en sielden Viv, den deiligste Qvinde,
Dydig, ædel og viis; hvo kan hende værdigt berømme?

Giv mig Æblet! da faaer Du den græske Høvdingens Hustru;
Helena, mener jeg her, den skiønneste Skat blandt de Skiønne.

See, da til Venus Æblet han gav, som skiønnest blandt Alle.
Derfor til Giengield hialp hun ham deilige Dronning at røve.
Fra Menelaus han Hustruen tog og bragte til Troja.
Denne Bedrift i det midterste Rum var skaaret i Stenen.
Rundt om Billedet Skiolde var sat med kunstige Skrifter.
Kun man at læse behøved, saa vidste man Sagens Betydning.

Men hør videre nu om Speilet: Istedet for Glaset
Fandtes en sleben Beryl, af sielden Klarhed og Skiønhed.
Alting saae man deri, om det end var milevidt langtfra,
Om det var Dag eller Nat; hvis Een en Feil i sit Ansigt
Havde, som for Exempel en Plet i Øiet, paa Kinden,
Blot behøved han da sig i Speilet at see, saa forsvandt den
Er det et Under vel, om et saadant Tab mig bedrøver?
Kosteligt herligt Træ indfatted nydeligt Skiven,
Sethym kaldes det, skaaret af fasteſt glindsende Vedbul.
Ingen Orm det borer, thi agtes det billigt, som Guldet,
Ja selv meer, og kun Ibenholt det ligner i Fasthed.
En fortræffelig Kunstner udskar af det herlige Steentræ
Kong Krompardus en Hest af yderst sieldne Meriter;
Rytteren knap en Time behøved, for hurtig at ride
Over de hundrede Miil. Kan jeg forklare Jer Tingen?
Mage til Hest er ei seet fra den Tid Verden blev grundlagt.

Gode halvanden Fod var Rammens rundlige Brede
Skiven omkring, og prydet med kunstigt udskaaret Arbeid;
Gyldne Bogstaver fandt man under hvert et eneste Billed,
Om hvad Tingen betød, som var vel. Nu alle Bedrifter
Kortelig vil jeg fortælle: Der først var skaaret om Hesten:
Hvordan misundelig den med en Hiort omkaps vilde rende;
Men tilbage dog nødtes at staae. Det ærgred dens Hovmod,
Og den skyndte sig hen, med en Hyrde hurtig at tale;

Sagde: Din Lykke Du giør, hvis Du modtager mit Tilbud.
Sæt Dig op paa min Ryg, da jeg bringer Dig did; thi
fornylig
Har sig en Hiort udi Skoven skiult og den skal Du fælde.
Kiødet, Takker og Skind var dyrt, hvis Du skulde det kiøbe.
Kom! jeg skynder mig flur efter Hiorten, Dysten jeg vover.
Hyrden var villig og svang sig til Hest, da skyndte den did sig.
Og de blev Dyret vaer i en Sump, og fulgte med Raskhed
Hiortens Spor, de joge den op. Dog havde den Forspring.
Da blev det Hesten suurt, den pusted og sagde til Manden:
Stiig et Øieblik af, jeg er træt og trænger til Hvile.
Nei tilforladelig, svared ham Hyrden, nu skal Du mig lyde,
Eller smage min Spore; Du nys mig selv har opmuntret
Jo til Jagten Saaledes den tvunget blev af sin Rytter.
Det er Lønnen for dem, som lumskt ved Rænker og Ondskab
Andre vil skade, de falde som oftest selver i Graven.

Videre maa jeg fortælle hvad meer i Speilet var skaaret,
Nemlig: et Æsel, en Hund; hos en rig Mand havde de begge
Tient, og Hunden især, fremfor alle, var Eierens Yndling;
Thi ved Bordet hos Herren den sad, de spiste tilsammen.
Kiød han gav den og Fisk; i Skiødet laa den paa Herren,
Altid han gav den det lækkreste Suul, som der var; og til
Giengield
Logrede Hunden blidt med sin Svands og slikte sin Husbond.

Boldevin Hundens Lykke blev vaer, og bedrøvet i Hiertet
Æselet blev; ved sig selv det sagde: Hvad tænker min Herre,
At han det dovne Dyr saa særdeles venligt behandler?
Springer det Fæ ei op paa hans Knæ og slikker ham Skiægget?
Jeg derimod maa vandre til Arbeid, Sækkene slæbe.
Lad ham prøve med fem, ja meer, ti saadanne Hunde
I et Aar at faae giort, hvad jeg udretter en Maaned!
Hunden alligevel faaer det Bedste; mig give de Græs kun;
Lade mig hvile paa haarden Jord. Og hvor saa jeg drives,

Eller rides, der spotte de mig. Jeg taaler det meer ei.
Jeg vil ogsaa nu ind i min Herres venlige Kridthuus.
Saadan han taled, da gik hans Herre just hen over Gaden.
Æselet hæved sin Svands og kasted sig plump med et Luftspring
Over Herren, og skreg og sang og vrinsked af al Magt,
Slikked ham Skægget, og vilde saa kiønt efter Hundenes Maade
Gnide sig op ad hans Kind, og stødte ham Buler i Panden.
Ængstlig Herren undveeg og skreg: Ha, fanger den Æsel!
Slaaer ham ihiel! Da Karlene kom, der regnede Prygl ned,
Hen til Stalden han dreves igien. — Der forblev han en Æsel.
Mange findes endnu hans Lige, som altid misunde
Andre Folk deres Velfærd nidsk; de lignende Løn faae.
Kommer engang en Slig uformodentlig hurtig til Rigdom,
Skikker han sig deri, som da Jeppe paa Bierget Baron blev.
Meget bedre vist ei. Nei, Æselet bære sin Meelsæk,
Halm han faae til sit Leiested og Tidsler til Næring.
Dersom paa anden Viis han behandles, blier han den Gamle.
Der hvor et Æsel Indpas faaer, er det lidet bevendt kun;
Blot sin egen Fordeel han søger, hvad rager ham Andet?

Videre skal I erfare, Herr Konning! — lad ikke min Tale
Kiede Jer, — hvad fremdeles der stod paa den herlige Ramme:
Deiligt skaaret og skrevet man fandt, hvordan eengang min Fader
Havde med Hintze paa Eventyr sig som Broder forenet.
Begge havde de helligen svoret: I Nød og i Fare
Tappert at holde sig sammen, og Byttet ærligt at dele.
Som de da iled afsted, da spored de Jæger og Hunde
Ei langt borte paa Veien. Da sagde Vildkatten Hintze:
Gode Raad blier dyre. Ham svared Gubben, min Fader:
Ud til allehaande det seer, dog har jeg min Pose
Endnu fuld af fortræflige Raad; forglem kun ei Eden,
Tappert sammen vi holde, det er for alting det Første.
Hintze svared: Det gaae som det vil, der bliver dog altid
Mig tilovers en Udvei end, som snildt jeg benytter.

Derpaa klavred han op i et Træ, sig saadan at redde
Snedig for Hundenes Vold; sin Broder skiændigt forlod han.
Ængstlig min Fader stod, alt meer sig Jægerne nærmed.
Da skreg Hintze: Min Broder! hvor staaer det sig? Tag nu Jer Pose
Frem med de gode Raad! I kan bruge dem, Timen er kommen.
Midlertid Jagthornene klang; de kaldte hverandre;
Løb min Fader, løb Hundene med, de fulgte med Glam ham.
Angstens Sved udsprang ham af Skræk, han forretted sin Nødtørft;
Lettet han fandt sig derved og smutted bort fra sin Fiende.

Nedrigt, hører I, har hans nærmeste Frænde forraadt ham;
Den, paa hvem han stolede meest. Paa Livet ham voldsomt
Hundene gik, for hurtige ham, og havde han flux ei
Sig erindret en Hule, saa havde det snart været ude;
Men der smutted han ind, og hans Fiender mistede Byttet.
Slige Knægte findes der nok, der handle, som Hintze
Mod min stakkels Fader; hvor kan jeg Nidingen agte?
Halvt har jeg sagtens tilgivet ham det, men ikke dog ganske.
Alt sligt skaaret paa Speilet stod, med Ord og med Billed.

Saadan af Ulven fremdeles man skued en mærkelig Idræt,
Som beviser Enhver hvor taknemlig han er for det Gode.
See, paa Marken han fandt en Hest, hvoraf Raben tilbage
Blot var bleven; men Hunger han leed, og pilled den graadig.
Da kom et Been, som var spidst, til at sidde paa tvers ham i Halsen.
Ængstlig færded han sig, da var han i Knibe for Alvor.
Bud blev der sendt paa Bud, for at hente de kyndigste Læger.
Men at hielpe var Ingen istand, skiøndt største Belønning
Lovedes Hver. Da meldte tilsidst af Alle sig Tranen.
Ind med sin røde Baret den treen. Da gisped den Syge:
Doktor! hielp mig i Hast fra den truende Fare. Jeg skienker,
Bringer I Benet mig ud, saa meget Jer, som I forlanger.

Tranen troede hans Ord, sin lange Snabel den indstak,
Hovedet med, udi Ulvens Hals, og hentede Benet.
Au! skreg Isegrim, au! hvor Du mig saarer og smerter.
Lad det ei oftere skee! for denne Gang jeg tilgiver.
Var det en Anden end dig, jeg havde saa rolig ei taalt det.
Slaa Jer til Taals, var Tranens Svar, nu er I helbredet.
Giv mig derfor min fortiente Løn! jeg har endt Eders Ovide.
Hør mig engang den Giek! skreg Ulven; jeg lider Smerten,
Han belønnes dog vil; Har Du reent den Naade forglemt, som
Jeg Dig nylig har viist? Har Du ei den Snabel, det Hoved,
Som nys sad i min Hals, uden Brøst annammet tilbage?
Har mig den Praler ei giort Fortræd? Jeg kunde tilvisse,
Skulde der tales om Løn, den selv vel billigst forlange.
Saaledes Skalken pleier at handle mod Tieneſtefolket!

Denne Bedrift med Fleer stod kunstigt skaaret paa Speilet;
Træomfatningen viste det grandt, med prægtige Snørkler,
Skiønne forgyldte Skrifter. Et saadant kosteligt Kunstværk
Alt for godt var til mig. Jeg er for ringe til Saadant.
Derfor jeg sendte det strax paa Stand til min naadigste Dronning;
Haabed ærbødig ved Sligt mig Eder og Kongen at vise.
Heel bedrøvede blev mine Børn, de velsignede Drenge,
Da jeg Speilet borttog. De sprang sædvanlig og leged
Daglig for Glasset, betragted sig gierne, saae deres Haler
Hænge fra Ryggene ned, og loe ad de listige Mundtræk.
Ak desværre! jeg vented ei Lampes, den Ærliges, Braddød,
Da jeg ham og Bellyn, paa Tro og Love, min Velfærd
Tillidsfuld betroede. Jeg holdt dem for ærlige Svende.
Ingen troere Venner jeg meente dengang at eie.
Vee! være raabt over Morderen, vee! Jeg vel skal erfare
Hvo mig Skatten har skiult; thi en Morder kan sig ei skiule.
Een og Anden i Salen mig her viist godt kunde sige
Hvor man Skatten har giemt, og hvordan Lampe blev myrdet.

See, min naadigste Konge! der komme daglig saa mange
Vigtige Sager for Eder, I kan ei mindes dem alle.
Dog maaskee kan I end erindre den herlige Nytte,
Som min Fader engang just Eders Fader beviste.
Syg Eders Fader laa, min Fader ham Livet fik reddet.
Og dog taler I om, hverken Søn eller Faderen var Jer
Nogensinde til Gavn? Behag fremdeles at høre!
Være med Eders Minde det sagt! Min Fader en tidlang
Stod hos Eders Herr Fader i største Værdighed, Ære;
Som en erfaren Doktor den Syges Urin han i Glasset
Nøie besaae, han hialp paa Naturen; Svaghed i Diet,
Svaghed i Kroppens ædleste Lemmer han vel kunde læge.
Godt han forstod den emetiske Kraft; hvad Tænder betraf, da
Trak han dem halv som i Spøg ud af de skrantende Gummer.
Gierne jeg troer, I har glemt det nu, det undrer mig ikke;
Tre Aar gammel var I kun da. Sig lagde Jer Fader
Engang, i Vinterens Tid, tilsengs, nedbøiet af Smerter;
Løftes og bæres han maatte. Da lod han samtlige Læger
Mellem Nordkap og Rom tilsammen kalde; men Alle
Gave ham op. Tilsidst blev Bud sendt efter min Gubbe,
Hvilken hørte hans Nød og udforsked den farlige Sygdom.
Og min Fader det smertede hardt; han sagde: Min Konge!
Naadigste Drot, hvor fro mit Liv jeg offred for Eders,
Kunde det reddes derved. Men lad mig atter i Glasset
See Eders Vand! Da Konningen lød min Faders Begiering,
Medens han klaged derved, at det blev jo længer jo værre.
Skiønt paa Speilet udskaaret man saae, hvor lykkeligt moren
Eders Fader blev frisk. Thi min ham svared med Andagt:
Ønsker I Eders Sundhed igien, da maa I fortære
Snarlig en Ulvelever; og syv Aar maa i det mindste
Leveren gammel være, hvis ret den Eder skal hielpe.
Skaane tør I den ei, thi det gielder Liv eller Døden.
Eders Vand afsætter kun Blod; fat snart en Beslutning!

Ulven i Nærheden stod, han fornam sligt Raad med Bekymring.

Da var Eders Herr Faders Ord: I selv jo har hørt det;
Siig mig, Herr Ulv! om I vil til min Sundheds snelle Befordring
Overlade Jer Lever mig? Da svared ham Ulven:
Ei fem Aar er jeg gammel endnu, hvad kunde det nytte?
Dumt Sladderads! min Fader blev ved, det skal os ei hindre,
Leveren bruges kan godt for det. Da maatte paa Stedet
Ulven i Kiokkenet ned, der fandt man Leveren prægtig;
Eders Herr Fader fortæred den strax og kom sig paa Stedet.
Sygdom, Mathed, reent var forbi og Smerten forsvunden.
Varmt blev takket dengang min Fader af Eders! Enhver ham
Maatte ved Hoffet Herr Doktor kalde; det glemmes ei burde!

Saadan min Fader gik bestandig Kongen tilhaande.
Eders Herr Fader ham skiænked til Tak, jeg veed det tilvisse,
Høirød Fløiels Baret og et gyldent kosteligt Belte,
Som ved Hoffet han bar. Saaledes var han af Alle
Høit udi Ære holdt; hans Søn, den Stakkel, det siden
Ikke saa herligt gik; paa Faderens forrige Dyder
Vorder ei længer tænkt. De allerusleste Skalke
Hæves i Veiret; man blot paa Indkomst tænker og Nytte;
Viisdom tilbage staaer. Af enfoldige Tienestekarle
Giør man fornemme Herrer, det maa den Fattige gielde.
Kommer en Slig til Ære, til Magt, da slaaer han i Blinde
Midt i Mængden, og husker ei meer hvoraf han er kommen.
Udaf Alt hvad der skeer, han tænker at drage sin Fordeel.
Paddehattene vore, de skyde sig op med det Store.
Ingen Begiering da bønhørt blier, saafremt ikke Gaven
Følger Begieringen flux. Hvergang der gives Beskeed, da
Hedder det: Bring kun! Bring! Bring førstegang, anden og tredie!

Saadanne graadige Ulve beholde de lækkreste Bidskner
Helst for sig; men naar med et ubetydeligt Offer
Deres Herrers Liv kunde reddes, da svigte de stedse.
Som her Ulven, der ei vilde Kongen skiænke sin Lever.

Og hvad Lever? Jeg siger det reent ud: Om der af Ulve
I Madskabet end gik en Snees, og vor naadigste Konning
Eller hans Gemalinde blev spart, saa var det jo Smaating.
Thi af et maadeligt Træ, hvad kan man vente for Frugter?
Hvad der i Eders Ungdom er skeet, det har I forglemt; men
Jeg erindrer det grant, som var det nylig passeret.
Denne Bedrift paa Speilet stod, saa vilde min Fader;
Og med Karbunkler var Værket smykt, med luende Ranker.
Kunde jeg finde det Speil, jeg voved Liv og Formue.

Mikkel! Kongen udbrød, jeg har vel forstaaet Din Tale,
Hvert et Ord har jeg hørt, af Alt hvad Du har fortalt mig.
Dersom din Fader virkelig var saa stor her ved Hoffet,
Har han saamange Velgierninger viist, er det længe nok siden;
Jeg erindrer dem ei, der har aldrig Nogen berømt dem.
Men din Daad, derimod, er ofte mig kommen for Øre.
Altid er du paa Spil, saa fortæller man mig i det mindste.
Har man dig Uret giort, og er det Fabel og Snak kun,
Ønsked jeg dog noget Godt, i modsat Retning, at vide.

Herre! var Mikkels Svar, jeg haaber jeg tør mig forklare,
Da det vedkommer mig, og da dog mig Sagen graverer.
Eder selv har jeg Tieneſter viist; jeg siger det vist ei
For at prale, bevares, min underſaatlige Pligt er
Eder at gavne saameget jeg kan; men Tildragelsen har I
Neppe forglemt. Med Isegrim det engang sig saa heldigt
Traf, at jeg fanged et Svin; det skreg, vi dræbte det begge.
Og I kom til og beklaged Jer Sult. I sagde: Jer Frue
Kom bag efter, ifald der var Een som vilde kun dele
Ganske lidt Mad med Eder, saa var I begge vel hiulpne.
Afstaaer endeel mig af Eders Fangst! saa var Jer Begiering.
Isegrim svared: Ja gierne; dog mumled han noget i Skiægget,
Som man ei rigtigt forstod; men jeg tog hurtigt til Orde:
Herre! Jer unde vi alle saa mange Svin det skal være.
Hvo skal dele det her? Det skal Ulven, svared I atter.

Isegrims Fryd var stor, han deelte som han var vant til,
Uden Blusel og Skam, og gav Jer netop en Fierding,
Eders Hustru den Anden, selv styrted han over det Halve,
Slugte begierligt det ned, gav Drerne mig, og desuden
Næsen endnu, og dertil omtrent høist Hælvten af Lungen.
Alt det Andet beholdt han selv. Dertil var I Vidne.
Liden Ædelmod viste han da, det veed I, min Konning!
Eders Portion fortæred I snart, dog mærkte jeg fuldvel
At I end ei var mæt; men Isegrim mærkte det ikke,
Aad og slugte kun fort, og bød Jer ikke det Mindste.
Men da traf I ham ogsaa forfærdeligt med Eders Labber
Flur under Øret, og lased ham Skindet; med blødende Tinding
Løb han derfra, med Buler i Panden, hyled af Smerte.
Harmfuld lød Eders Røst; Kom igien og bid Skeer i Stykker!
Bedr' en andengang deel, eller jeg skal lære Dig Kunsten.
Hurtig afsted Dig nu skynd, og skaf mig meer at fortære.
Herre, da knæled jeg ydmygt: tillad mig Ulven at følge!
Bytte vi sikkert vil giøre; jeg veed I vorder fornøiet.
Vanføer følte sig Isegrim, han sukked og blødte,
Klaged og gnøled; jeg drev ham afsted. Vi joge tilsammen,
Fik en Kalv, I ynder den Ret; og da vi den frembar,
Fandtes den feed. I smiled og sagde mig huldt til Opmuntring
Mangt et naadeligt Ord. I meente, jeg duede fortræfligt
Til at hielpe naar Nøden var størst, og befaled fremdeles:
Deel os Kalven! Da svared jeg flux: Jer Hælvten tilfalder,
Hælvten min naadige Dronning, og hvad der findes i Livet,
Saasom Hiertet, Levren og Lungen, tilhører, som billigt,
Eders Børn; jeg Fødderne ta'r; thi det er min Livret.
Hovedet Ulvens er, det kosteligtnærende Stykke!

Da I min Deling saae, vedblev I: Siig mig, hvo bar dog
Lært dig saa snildt at dele, paa Hofmands Viis? Underret mig?
Da var Svaret: Min Lærer er nær; thi han med det røde

Hoved, med blødende Tinding, har aabnet brat mig Forstanden.
Vel jeg mærked i Morges, hvordan det gik ham med Svinet;
Dengang lærte jeg snart geometrisk rigtige Deling;
Være det Kalv eller Svin, jeg glemmer det aldrig min Livstid.

Skam og Skiændsel dengang tilfaldt for sin Graadighed Ulven.
Mange findes som han, umætteligt glubske de nyde
Kongens Godsers herlige Frugt, ja Bønderne selv med.
Alles Lykksalighed ødsle de bort; og slet ingen Skaansel
Vise de meer. O Vee det Land, hvor Slige faae Magten!

Seer I, Herr Konning! saaledes jeg steds har holdt Jer i Ære.
Sandelig, alt hvad jeg har, alt hvad i Fremtiden Mit blier,
Helliges Eder og Eders livsalige Dronning; det være
Stort eller Smaat; I tage dog Broderparten af Alting.
Mindes Jer Kalven og Svinet! da vil snart Sandheden vise,
Hvor I den rigtige Troskab fandt. Thi turde med Mikkel
Isegrim vel maale sig? Nei! Desværre dog vistnok
Ulven øverst som Foged staaer, han udsuer Alle.
Eders Fordeel agter han ei, men Alt hvad han selv vil
Sluge, det veed han at faae. Med Biørnen stikker han Hov'det
Sammen; men Mikkel Ræv! dit Vink kun lidet man agter.

Herre! jeg veed, man har mig forklaget, men ikke jeg viger.
Retten maa have sin skiæve Gang! thi være det sagt nu:
Findes der Een, som med Vidner en Brøde mig troer at bevise,
Holde han sig til Sagen strængt, og sætte til Pant først
Sin Formue, sit Øre, sit Liv, hvis Sagen han taber.
Lige jeg sætter gienstidige Pant; som steds det ved Retten
Sæd har været, saa være det end, saa føre man Sagen.

Ærligt den vorde forsvart og modsagt, ærligt den saadan
Vorde først hørt og dømt; jeg har Ret til sligt at forlange.

Være det som det vil, lød Konningens Ord; jeg i Retten
Hverken kan eller lyster at skiende, jeg lider det aldrig.
Stor Mistanken vel er, at i Lampes, det ærlige Budskabs
Mord Du havt har din Deel; jeg elsked ham ganske særdeles.
Saare nær hans Forliis mig gik; jeg græmmed mig bittert,
Da man af Taasken pludselig tog hans blodige Hoved.
Bøde da maatte Bellyn, en falsk Ledsager, paa Stedet.
Dog tillader jeg dig din Sag lovmæssigt at føre.
Og hvad mig selv angaaer, tilgiver jeg Ræven, Herr Mikkel,
Alt; han har holdt sig til mig i mangen betænkelig Stilling.
Haver forresten Nogen at klage, saa vil vi ham høre,
Naar med uvillige Mænd han kommer og kærer sin Klage.
Mikkel svared: Min naadigste Drot! jeg takker ærbødigst.
Hver vil I høre, Hver I skienker Retfærdigheds Veldaad.
O lad mig helligt bevidne med hvilket sørgende Hierte
Jeg har Bellyn og Lampe forladt! Mig anede, troer jeg,
Hvad der skulde dem begge skee; jeg elsked dem begge.

Saadan stafferede Mikkel Ræv sin Fortælling med Ordpragt.
Alle de troede ham næsten; han havde Skatten bestrevet,
Seet saa alvorlig ud, som var det den reneste Sandhed.
Trøst selv bragte man ham. Saadan bedrog han sin Konge.
Tænderne løb ham i Vand efter Skatten, han ønskte den gierne,
Sagde til Milkel: Giv Jer tilfreds! Men skynd Jer paa Reisen,
Søg nu i Øst og Vest for at finde den atter tilbage.
Hvis I behøver min Hielp, den strax til Tieneste staaer Jer.

Mikkel svared: Taknemmelig jeg slig Naade modtager;
Eders Ord opreiser mit Mod, opliver mit Hierte.
Rov at straffe som Mord, det hører til Konningepligten.
Endnu er Sagen mørk, men den sig klarer med Tiden.
Søge jeg vil nu med yderste Flid, om Natten, om Dagen,
Reise med største Hast og spørge Hver som jeg træffer.

Har jeg erfaret først hvor den er, og skulde jeg selv ei
Kunne gienvinde den, — see! da beder jeg Eder om Hielpen.
Den I skaffer mig flux, saa giver sig alting med Lethed.
Hvis det lykkes mig Skatten til Eder at bringe, maaskee da
Faaer jeg mit Arbeid betalt, og viser min ærlige Troskab.

Fro slig Tale Kongen fornam, og vilde med Alting
Gierne staae Mikkel bi; han havde løiet saa kunstigt,
At han af Alle blev troet; nu altsaa kunde han reise
Bort igien hvor han vilde, behøved Ingen at spørge.

Men da kunde sig Isegrims Harm ei længer betvinge,
Hylende raabte han: Naadigste Drot! saa troer I da Tyven,
Som Eder flere Gange beløi? Hvor er det dog muligt?
Mærker I ei at den Skalk Jer bedrager og skader os Alle?
Sandhed aldrig han taler, udklækker blot luftige Løgne.
Men jeg slipper ham ikke saa let! Jeg skal Jer bevise:
Han er en Skielm, en Falskner. Jeg veed tre blodige Synder,
Hvormed han har sig forbrudt. Thi Hævn! Jeg ham æsker til Tvekamp.
Vidner forlanges maaskee paa mit Sagn? Hvad kunde det hielpe?
Stod de og talede høit, og vidned Dagen tilende,
Intet det hialp; den Skiælm! han giorde dog end hvad han vilde.
Tidt er der intet Vidne tilstæde, men skulde den Niding
Giøre derfor hvad han vilde? Hvo vover ham at forklage?
Hver belyver han fræk og hver maa frygte sin Skade.
I, Herr Konning! I føler det sikkert saa godt som vi Andre.
Holde derfor jeg vil ham i Dag, han slipper mig ikke;
Men til Rette mig stande. Nu Mikkel! kom med dit Forsvar!

Ellevte Sang.

Isegrim, Ulven, klaged og sagde: Ja nu skal i høre!
Mikkel, min naadigste Konge, som han bestandig en Skielm var,
Bliver det end, og staaer og siger de skændigste Løgne,
For at vanære mig og min Slægt. Saalænge han leved
Har han mig, og langt meer min Hustru tilføiet Skiændsel.
Thi han fik hende lokket til ud i Dammen at vade,
Giennem Sivet; han havde forsikret: hun skulde paa den Viis
Faae sig en Fiskedræt; hun behøved at stikke sin Hale
Blot i Vandet og lade den hænge, saa vilde nok Fisken
Bide sig fast af sig selv; hun aad ei Tredieparten.
Vadende svømmed hun ud og arbeidede sig giennem Sivet
Henimod Renden; thi der havde Vandet sig dybere samlet.
Og han bad hende Halen i Vandet at stikke. Da blev det
Bitterkoldt imod Aften, begyndte dygtigt at fryse.
Knap hun saadan udholdt at staae; det vared ei heller
Længe, før Halen var fast under Isen frosset: hun mægted
Ei at løfte den meer, og troede den tyngtes af Fiske.
Mikkel det saae, den fortvivlede Skielm; men hvad han bedrev der
Neppe sige jeg tør. Min Viv han skammeligt voldtog!
Bort fra Stedet han kommer mig ei; slig plettende Misdaad
Koster een af os Livet paa Stand, og straxen paa Stedet.
Thi han sladdrer sig ikke derfra! jeg har truffet ham selv, jeg,
Frisk i Gierningen. Hændelsesviis jeg gik over Høien,
Høit om Hielp jeg hørte hun skreg, den stakkels Bedragne.
Fast indiset fangen hun stod og mægted ei Forsvar.
Og jeg kom til, og maatte med eget Øie det skue;
Himmel! Et Under det var, at Hiertet ei brast mig i Barmen.
Mikkel! jeg raabte, hvad giør Du? Han saae mig komme, da løb han

Snelt sin Vei; jeg nærmed mig dib med et drøveligt Hierte.
Vade jeg maatte; jeg frøs i et iskoldt Vand, og jeg neppe
Kunde faae Isen brudt og forløse den uselig Qvinde.
Ak, kun langsomt hun blev forløst; hun skiælved og bæved,
Fierdeparten af Halen blev holdt af Isen tilbage.
Jammerligt klaged hun, hylende høit; det Bønderne hørte,
Skyndte sig ud og spored os op, og kaldte hverandre;
Hidsige løbe de dib over Dammen med Stænger og Orer.
Qvinderne komme med Rok og med Teen og larmede voldsomt:
Fanger dem! Kaster og slaaer! saa skreg de mellem hverandre.
Aldrig saa angst i mit Liv har endnu jeg været som dengang;
Grinemund med, vi redded med Nød og Neppe kun Livet;
Rendte saa Pelsen os drev. Da løb der en Bængel bag efter,
Ret en uselig Svend, med en Stang i Haanden bevæbnet,
Hurtig tilbeens; han efter os stak og jog os paa Flugten.
Og vi takked Mørkningen blot, at vi sluppe med Livet.
Qvinderne skreg, de Herer, bestandig, at jeg og min Hustru
Op havde slugt deres Lam. Det fortrød dem, at man ei traf os;
Skiælded og smældede slemt paa vor Bag; men hurtigt fra Landet
Løbe vi ud til Vandet igien, og smidigen slap vi
Ind under Sivet; os dib ei Bønderne voved at følge.
Natten faldt bælmørkt paa; da skyndte de hiem sig tilbage.
Neppe slap vi dem saa. Nu seer I, min naadigste Konning!
Nidingsværk, Voldtægten og Mord her gielde min Tale;
Sikkerligt strængt slig Last I straffer, retfærdige Herre!

Kongen, som slig en Klage fornam, udbrød: Der i Sagen
Vorde retfærdigt dømt; men Mikkel maa sig forsvare.
Mikkel bemærked: Hvis Sagen i Sandhed saadan forholdt sig,
Lidt den kun hædrede mig. Men Gud mig i Himlen bevare,
Fra, det saa skulde skeet, som han fortæller. Dog kan jeg

Nægte det ei: Jeg har Fisk hende lært at fange, den bedste
Vei til Vandet at gaae, samt viist hende hisset til Dammen.
Men hun løb for begierlig derhen, saasnart som hun hørte
Fisken nævnt, da glemte hun Vei og Lærdom og Maade.
Dersom til Isen hun fast er frossen, saa kommer det deraf,
At hun har siddet for længe; thi var der trukket i Tide,
Havde hun fisket sig vist et lækkert, kosteligt Maaltid.
Altfor hæftig Begier os stedse skader; naar Hiertet
Vorder umætteligt først, maa det tidt heel meget undvære.
Den der plages af Gierrigheds Aand, har daglige Sorger;
Intet mætter ham. Sligt Frue Grinemund selver erfared,
Da hun i Isen fælt frøs fast. Hun takker min Bistand
Slet; det har jeg deraf, at jeg redelig hialp hvad jeg kunde.
Jeg skiød bag, og vilde med al min Kraft hende løfte,
Men hun var mig for tung; og midt udi denne Forretning
Isegrim just mig traf, som længst alt hisset ved Stranden
Havde staaet og luret; han skreg og banded mig hidsig.
Angst jeg blev, da han slige Velsignelser over mig lyste.
Klogest, tænkte jeg nu, Du gior ifald Du Dig pakker.
Heller dog død end raadvild. Viist jeg handlede dengang;
Thi han havde mig revet ihiel. Naar det træffer sig stundom,
At to Hunde vil bids om et Been, da er det nødvendigt
At den ene gaaer af med Profiten; det derfor mig tyktes
Bedst, hans Harm at flye og hans opbragtsvulmende Hierte.
Gram han var mig og bliver det steds; hvor kan han det nægte?
Spørg hans Kone! hvad har jeg med ham, den Løgner, at giøre?
Ikke saasnart han fast sin Viv saae frossen paa Isen,
For han banded og smælded og kom og fik hende løsnet.
Dersom nu efter dem Bønderne jog, det var deres Fordeel;
Thi det bragte dem Blodet i Kaag, saa frøs de ei længer.

Bør vel et Ord meer spildes paa ham? Han fører sig slet op:
Saadan sin egen Viv med nedrig Løgn at beskiæmme.
Spørg hende selv, der staaer hun. Men havde han vidnet med Sandhed,
Vilde hun selv vel hiulpet at klage. — Jeg kræver til Sagen
Ikkun en Uges Frist, at raadslaae med mine Venner,
Hvad der skal svares ham end for en nederdrægtig Beskyldning.

Grimemund sukked hertil: I al Eders Væsen og Vandel
Idel Skalkhed kun og Bedrag og Løgnen I viser;
Arglist, Rænker og Trods; hvo Eders letfærdige Tale
Troer, den bliver bedraget tilsidst; bestandig I bruger
Sledske, forvirrede Ord. — Det har ved Brønden jeg mærket.
Tvende Spande der hang; I havde Jer op i den ene
Sat, Vorherre maa vide hvorfor; da sank I tilbunde.
Atter i Veiret at komme, det aarked ikke Jer Stræben.
Ynkeligt klynked I da. Jeg aarle vandred til Brønden,
Spurgte: Hvo hidsed Jer ned? I svared: Bedste Fru Moster!
Ret I kommer tilpas, jeg under Jer alt hvad som godt er;
Stiig i Spanden deroppe, saa synker I ned, og faaer ædt Jer
Mæt med mig her i Fisk! Det blev en bedrøvelig Valfart;
Dumt jeg troede Jer; høit I svoer: I havde saa mange
Fisk alt spiist, at Bugen Jer værked. Jeg lod mig bedaare,
Taabelig som jeg var, og steeg i Spanden; da sank den,
Men den anden gik op, I kom mig imøde paa Veien.
Underligt tyktes det mig; jeg spurgte Jer fuld af Forundring:
Hvordan gaaer dette til? Da gav I rolig til Giensvar:
Op og ned! som det gaaer i Verden, saa gaaer det os begge.
Saadan er Verdens Løb; fornedret vorder den Ene,
Mens den Anden ophøies, for sine Meriter og Dyder.

Derpaa sprang I af Spanden og løb saa snelt som I kunde,
Men jeg kukelured dernede; ventet en heel Dag.
Prygl og Bank fuldt op om Aftenen jeg nødtes at taale,
Inden jeg slap derfra. Thi Bønderne traadte til Brønden,
Og de bleve mig vaer; forpiint af græsselig Hunger
Sad jeg med Angst og Vaande, forbarmelig usel tilmode.
Bønderne sagde da Een til den Anden: Seer Du dernede
Sidder i Spanden vor Fiende, som glubsk os Hiorden formindsker?
Hent ham herop! den Anden blev ved, jeg holder mig færdig,
Tager imod ham ved Randen, han skal hvert Lam os betale.
Men hvorledes han mig modtog! O Jammer! Der regned
Dommedagsslag ned over min Krop; jeg har i mit Liv ei
Havt saa bedrøvelig bitter en Dag; knap Døden undgik jeg.

Da gav Mikkel til Svar: Betænk ret nøiere Følgen,
Da vil I snart indsee, hvor godt I af Pryglene havt har.
Jeg, hvad mig selv angaaer, vistnok Sligt heller vil undgaae.
Saadan som Sagerne stod, nødvendigt Een af os Begge
Maatte Bankene faae, vi kunde tilsammen ei slippe.
Vær nu forsigtig herefterdags, saa daarer i Fremtid
Ingen Jer atter saa let. Af Skalkhed Verden er opfyldt!

Ha, blev Isegrim ved, behøves der flere Beviser?
Ingen fornærmet mig har, som denne slemme Forræder.
Ikke jeg har endnu fortalt, hvordan han i Sachsen
Mellem Abernes Slægt, til Skam og Skiændsel mig bragte.
Overtalt han nemlig mig fik, at gaae ind i en Hule;
Vel han vidste forud, at det ilde mig vilde bekomme;
Havde jeg strax ei skyndt mig paa Flugt, vist Ører og Øine
Vilde jeg mistet der. Ved listig Snakken han fik mig
Indbildt, at der hans Moster jeg fandt. Abinden han meente.

O, det fortrød ham haardt at jeg slap. Han sendte mig lumsk ind
I den afskyelige Rede; mig tyktes i Helved at være.

Dertil var Mikkels Svar for samtlige Herrer ved Hoffet:
Isegrim taler forvirret, han er ei ret ved sin Samling.
Tydeligt siger han dog, at han vil om Abinden fortælle:
Nu er det to og et halvt Aar siden fra den Tid til Slesvig
Bort med stor Bekostning han drog, hvorhen jeg ham fulgte.
Saavidt Sandhed, det Øvrige Løgn; thi ei det var Aber;
Marekatte det var, som han omtaler; men aldrig
Jeg erkiender dem for min Slægt; dog Aben, Herr Morten,
Og Frue Rykkenau er mine Frænder. Hende som Moster,
Ham som Fætter ærer jeg stolt. Notarius er han,
Og forstaaer sig paa Ret og Skiel. De Skabninger Ulven
Nævner, det skeer kun af Haan; jeg har med dem alle tilhobe
Intet at giøre; thi aldrig med mig har de været i Slægtskab.
Satan selv skinbarlig i Helved de ligne. Jeg dengang
Kaldte den Gamle Moster, det skete med overlagt Villie,
Intet jeg tabte derved, det vil jeg gierne tilstaae ham.
Herligt trakterte hun mig; forresten Bøddelen slaae dem!

See, mine Herrer! vi havde forladt vor Vei, og vi ginge
Bag om Bierget; da brat vi opdaged en dæmrende Hule,
Skummel og dyb og lang. Da pintes paa vanlige Maade
Ulven af Hunger. Hvo har den Slughals seet i sin Livstid
Fuldkommen mæt, saa han ønsked sig intet meer at fortære?
Da var til ham mit Ord: Udi denne Hule man finder
Levnetsmidler i Mængde; jeg tvivler ei, dens Beboer
Deler gierne med os hvad han har. Vi komme som kaldne.

Gnidskt var Isegrims Svar: Jeg her vil vente Jer Fætter!
Under Træet; fortræsligt I veed velartet at giøre
Nye Bekiendtskaber, gak! og ifald Jer bydes et Maaltid,
Lad mig da vide det med! Saaledes Skalken beslutted
Kullet med mine Poter at rage. Jeg trøstig begav mig
Ind i Hulen; dog ei uden hemmelig Gysen jeg vandred
Giennem den lange, krummede Gang, som ikke fik Ende.
Himmel hvad saae jeg der! Den Skræk jeg vilde, ved Himlen,
For det rødeste Guld i mit Liv ei atter opleve.
Hvilken Rede med hæslige Dyr, de Smaa med de Store!
Moderen sad mig nær, lig den skinbarlige Satan.
Flaben var viid og stor, med truende spidsede Tænder.
Neglene lange paa Hænder og Fødder; og væmmeligt bagved
Snoede fra Ryggen sig langt en Stiert. Sligt græsseligt Syn jeg
Aldrig har seet i mit Liv. De afskyeligt skaldede Unger
Sælsomt dannede, fast som unge Spøgelser grinte.
Gruligt de gloede paa mig. Jeg tænkte: Gid Du var herfra!
Større de var end Isegrim selv, halvvorne dog neppe.
Rundt i en Kreds af forraadnet Hø, forfærdeligt leiret,
Fandt jeg den ækleste Slægt, og over og over beklikket
Alle med Smuds og Møg; det stank i den hæslige Bolig,
Styggere selv end af Helvedes Svovl. I Sandhed, jeg mored
Der mig kun saare slet, og der var en vrimlende Mængde.
Ene, forladt jeg stod; de rynkede Panden afskyeligt.
Da jeg betænkte mig vel, for at snoe mig ud af min Knibe.
Venligt hilsed jeg dem; — jeg meente det ei — og saa blid, ret
Som en gammel Bekiendt, og Moderen kaldte jeg Moster.
Fættre blev Ungerne nævnt; jeg spared Høflighed ikke.
Skienke den naadige Gud Jer en lang, en glædelig Livstid!
Siig mig, er det Eders Børn? I Sandhed, det burde jeg vide.

O hvor behage de mig! Hielp Gud! hvor muntre de springe!
Skiønne! Man fast skulde troe, at de vare Konningens Sønner.
Trefold, firefold Tak! at med saa værdige Poder
Huldt I formerer vor Slægt! Jeg glæder mig over al Maade.
Qvægende Tanken mig er, at beſidde saadanne Frænder;
Thi udi Nødens Tid kan man trænge til Venner og Slægtſkab.

Da nu saamegen Hæder af mig hende vistes, hvorvel jeg
Andet i Hiertet bar, saa behandled hun ogsaa mig venligt,
Kaldte mig Onkel, saa familiær, ret som om den Fiante
Med havde hørt til min Slægt. Dog kunde det ikke, for dengang,
Skade mig Moster at kalde den Mær. Jeg svedte bestandig
Angstens Sved. Men hun affecteert og sødeligt udbrød:
Mikkel, kiereste Fætter! velkommen, elskte Monfrere!
Hvordan befinder I Jer? Jeg er forbunden min Livstid
Eder, at smukt I besøgte mig her. I kan høviske Noder
Lære nu mine Børn, at de komme til Hæder og Ære.
Saadan lod hendes Svar; det havde min artige Tale,
Mosterbenævnelsen vel fortient og fornægtede Sandhed.
Dog i den hæslige Vraa jeg længtes efter min Frihed.
Men hun lod mig ei gaae, hun sagde: Jeg slipper min Onkel
Ubeværtet ei bort. O bi! Vedergvæge Jer vil jeg.
Og hun bragte mig Spiser nok. I Sandhed! jeg kan ei
Nævne Jer alt; forundret jeg var i høieste Maade,
Over hvordan hun til dette var kommen; thi Agerhons, Fisk, samt
Andet behageligt Vildt jeg nød. Det smagte mig herligt.
Da jeg nu vel var mæt, jeg i Posen fik som i Rosen.
Ind hun kom med en Kiølv af en Hiort, den skulde jeg bringe

Hiem til Familien; ſmukt, paa det Artigſte tog jeg nu Afſked.
Mikkel, hun raabte, min Ven! beſøg mig tiere! Jeg havde
Lovet alt hvad hun vilde, for bort af Hulen at ſlippe.
Ei ambroſiſk dufted det der; jeg havde mig næſten
Døden hentet, og søgte jo før jo heller at undflye.
Hurtig behændig jeg løb giennem Gangen til Hullet ved Træet.
Iſegrim der ſtønnende laa. Jeg ſpurgte: Hvor gaaer det?
Fætter, han ſvared, ei vel; jeg plat af Hunger forſager.
Da forbarmedes jeg over ham, og gav ham den ſkiønne
Steg, ſom jeg med havde bragt; han aad forfærdelig graadigt;
Meget takked han mig dengang, nu har han forglemt det.
Da han nu op havde ſpiiſt udbrød han: Ven! Lad mig vide
Hvo den Hule beboer? Hvad ſyntes I om det derinde?
Vel eller ilde? Jeg ſvared derpaa den reneſte Sandhed,
Underretted ham om at Reden var ſlem; men at der man
Fandt den lækkreſte Mad; ſaafremt hans Hierte forlangte
Meer, end hvad her han fik, da kunde han driſtig begive
Sig derind; kun maatte for Sandhed vel han ſig hytte.
Skal efter Ønſke det gaae, var mit Ord, da vogt Jer for
Sandhed.
Tidt jeg ham vared; thi hvo beſtandig Sandheden taler
Dumt uden Overlæg, er forfulgt hvorhen han ſig vender;
Stedſe gaaes han forbi naar en Anden bydes til Gilde.
Derpaa jeg lod ham gaae, men ſagde: Hvad der end hændtes,
Skulde han tale derom, ſom Enhver det gierne gad høre;
Saa blev han vel modtaget; det var det Raad, den Formaning.
Naadigſte Konning og Drot, jeg efter Samvittighed gav ham.
Men han handled ſtik derimod, og derſom ham derfor
Tilſtødte Nogetſomhelſt, var det vel; det ſkadte ham ikke.
Graat er vel Ulvens Haar; men ak! man ſøger om Viisdom
Ofte forgieves bag dem. Sig bryde ſaadanne Karle
Hverken om Klogſkab eller om Klogt og ſindrige Tanker;
Ubehøvlede Knolde, for dem blier Viisdommens Værd ſkiult.
Dog indſkiærped jeg ham: Min Ven! Far ikke med Sandhed!
Selv jeg veed hvad der ſommer ſig vel! lød trodſigt hans Gienſvar.
Derpaa gik han i Hulen, der ſkiød hans Ærlighed Giøgen.

Vageſt var den afſkylige Qvind; da troede han Diævlen
Sad der i egen Perſon; han Børnene ſaae, da udbrød han:
Hielpe mig Gud, hvilke Dyr! hvilke ret afſkylige Tingſter!
Kalder I dem for Børn? Min Tro, det er Helvedes
Yngel.
Skynd Jer at drukne det Kram, ſom ſnareſt, før det ſig
breder
Vidt over Jorden ud. Ifald det var mine, jeg qvalte
Dem paa Timen. Man kunde med dem fortræffeligt fange
Unge Diævle; man havde kun nødig dem hiſt i Moradſet
Faſt til Sivet at binde, det Utøi, ſmudſigt og vanſkabt.
Skrubtudſer ſkulde de hedde, ſaa paſſed ypperligt Navnet!

Moderen hørte det knap, før hun ſkreg med vredelig
Stemme:
Hvilken Satan har ſkikket os Bud? Hvo hid har beſtilt Jer,
Saadan mig at begegne? Hvad rager det Eder, om Børn jeg
Har, af hvilkenſomhelſt Skabelon? Nys havde Beſøg jeg
Af Mikkel Ræv, den ſmagfulde Mand, han forſtaaer at
bedømme!
Han tilſvor mig det høit og dyrt: Mine Børn vare ſkiønne!
Smukt og ſædeligt hvert, med gode Manerer. Med Fryd han
Kiendte dem for ſin Slægt; det har han os alle fornylig
Helligt paa dette Sted, for et Øieblik ſiden forſikret.
Ere vi Eder ei nok tilpas, ſaa har Jer i Sandhed
Ingen bedet at komme; det maa I Herr Iſegrim vide!

Og han fordred at ſtrax hun Mad ſkulde bringe, han
udbrød:
Hent mig den flux, eller jeg ſkal give Been Jer at gaae paa!
Hvad kan den Sladder nyttte? Han vilde glubſk og med
Vold ſig
I Spiiskammeret trænge, men det bekom ham kun ilde.
Thi hun kaſted ſig over ham ſtærk og beed ham og kradſed;
Ligeſaa hendes Børn, de kneb og krammed og klemte

Slemt hans Krop; da skreg han og hyled med blodige Kindbeen;
Værged sig ei, men løb med hurtige Skridt giennem Døren,
Uselig kradset og bidt. Jeg komme saae ham, og Trevler
Rundtom hang; et Øre var kløvet, Næsen var blodig.
Mangt et Saar var ham klemt, de have med Voldsomhed Huden
Græsseligt lasset. Jeg spurgte saasnart han kom mig for Øine:
Haver I Sandhed talt? Da gav han atter til Giensvar:
Som jeg det fandt, har jeg talt; den Helvedes Her! hvor hun har mig
Slemt tilrakket. Gid bare jeg havde hende saa sandt her.
Dyrt hun det skulde betale! Hvad synes Jer Mikkel! Har Nogen
Seet saa afskylige Børn? saa stygge, saa slemme, saa fæle?
Neppe min Mening var sagt, før strax var Venskabet ude;
Ingen Naade jeg fandt. Det gik mig slet kun i Hullet.

Er I forrykt? var mit Svar; Siig, har jeg viselig lært Jer
Ei det Modsatte? Himlens Fred! (saa skulde der tales).
Hvordan befinder sig kiære Frue Tante? Siig, hvordan staaer det
Sig med de artige Børn? Det glæder mig større med mindre
Fættre hos Jer at see. Men da var Isegrims Giensvar:
Tante skulde jeg kalde den Qvind? Den Ogleæt Fættre?
Djevlen annamme dem flux, jeg takker for saadan et Slægtskab.
Det afskylige Kram! jeg seer dem ei meer i min Livstid. —
Derfor blev han saa ilde betalt. Døm selv nu, Herr Konge!
Kalder han mig en Forræder med Ret? Lad selv ham tilstaae det.
Har sig ei Sagen saa, som jeg den fortæller, tildraget?

Da gav Ulven til Svar: Ordstriden hielper i Sandhed
Lidt kun med Jer; det Mundhuggeri, det leder til Intet.
Men dog Ret bliver Ret, hvo den har; det vil Udfaldet vise.

Dumdristig Mikkel træder I frem, saa viis Jer som Ridder!
Ud til Tvekamp æskes I her; lad Kampen bestemme!
Meget omstændeligt har I fortalt, hvorledes ved Abens
Hule jeg leed af Sult, hvordan I broderligt dengang
Stilled min Hunger; det Maaltid var godt: en Skank var det Hele,
Som I mig bragte; thi Kiødet formodentlig aad I paa Veien.
Hvor I kommer, I spotter mig fræk, og taler forvovent
Ofte min Ære for nær. I har med nedrige Løgne
Nylig mig mistænkt giort, som om jeg havde forsvoret
Mig mod Kongens Person, hans Liv, som lumskelig Morder,
Efterstræbt; med Pralen I foresladdred ham Meget
Om en ubetalelig Skat, som han søger forgieves.
Skiændigt I har behandlet min Viv; det skal I betale!
I er en fræk Ildgierningsmand, og derfor jeg kæmper
Mod Jer for Gammelt og Nyt; gientager: I er en Morder,
En Forræder, en Tyv! Og nu paa Livet og Døden
Ville vi stride; det ende vor Kiv og den evige Klamren.
Her, efter Skik og Brug, min Handske til Eder jeg kaster,
Høvisk paa Ridderviis; tag den op! den vinker til Kampen.
Kongen har det og Herrerne hørt, jeg haaber, som Vidner.

Mikkel tænke: Her gielder det Æren, Liv og Formue.
Ulven er stor, jeg liden; men skulde det dennegang gaae mig
Galt, saa vare tilforn de listigste Fagter forgieves.
Modet dog ei er tabt! Han har mistet de forreste Labber;
Har det ei Taaben spagere giort, saa skal han dog derfor
Ikke sin Villie faae; forresten det gaae som det lyster.

Derpaa var Mikkels Ord: I selv kan være Forræder,
Isegrim! og alle de Klager, som fræk I har fremført,
Jeg erklærer for Tant og for en skammelig Løgn kun.
Vil I kæmpe? Velan! jeg vover det, viger Jer aldrig!
Opsat er jeg dertil. Der er min Handske til Giengield.

Konningen hurtigt Panterne tog, som begge de dristigt

Rakte ham; da var Konningens Bud: I ſtille mig Borgen,
At imorgen I Kampen ei ſvigte; forvirret og uklar
Finder jeg Eders Trætte; hvo kan forſtaae Eders Taler?
Da til Borgen fik Iſegrim Bruun, desuden med Biørnen
Hintze Katten fremtreen. For Mikkel ſtilled ſig villigt
Fætter Dummerjan, Abens Søn og Grævlingen Grimbart.

Mikkel! ſagde Frue Rykkenau, lad Jer nu ikke forbløffe,
Vær ved et freidigt Mod! Min Mand, ſom reiſte til Roma,
Eders Fætter, har lært mig en Bøn, den har en Abbed ham
Selv forfattet: Bigot ved Navn; han gav den min Husbond
Skrevet paa Pergament, han var beſtandig ham gunſtig.
Den Amulet, var Abbedens Ord, er god for de Kæmper,
Som udi Kampen vil gaae; naar man førſt paa faſtende Hierte
Op den har læſt, ſaa ſtædes den Dag man aldrig i Fare.
Troſt Jer Fætter! dermed; jeg Bønnen i Morgen betids vil
Over Jer læſe; ſaa gaaer I med Haab og uden Bekymring.
Kiære Frue Tante, var Mikkels Svar, jeg takker mangfoldig;
Gid jeg kunde giengielde Jer ſligt. Hvad meeſt dog vil hielpe,
Er min retfærdige Sag og min egen ſmidige Raſkhed.

Mikkels Venner blev ſammen om Natten hos ham, og bortdrev
Grillerne der med en lyſtig Snak; Frue Rykkenau vimſed
Heel bekymret og vigtig; hun monne ſelv ham behænde
Mellem Hoved og Svands, mellem Bryſt og Bugen beklippe,
Strøg ham derpaa med Olie, Fidt. Da Mikkel ſig viiſte
Tyk og feed og hurtig tilbeens. Fru Rykkenau vedblev:
Følg forſtandige Venners Raad! det hielper Jer ſikkert.
Drik nu dygtigt og hold Jert Vand! og naar I til Kampen
Ind udi Kredſen træder, vær flink, og væd Eders lodne
Svands med det ladte Vand, og forſøg at træffe Jer Fiende,
Midt i Øinene, Fætter! da ſkyder I ſikkerligt Giøgen;

Thi han miſter ſit Syn. I Begyndelſen angeſt og frygtſom
Lyv Jer kun, og vig mod Vinden med flygtende Fødder.
Naar han da følger, da ſpark i Støvet, ſaa brat I hans Øine
Fylder med Smuds og Sand. Spring heel behændig tilſide.
Naar han ſig Øinene viſker, da giv ham atter en Ladning
Af det bidende Vand, ſaa reent han famler i Blinde,
Veed ei ud eller ind; da vinder Seiren I ſikkert.
Kiæreſte Fætter! men ſov først lidt! vi vække betids Jer.
Dog jeg først det hellige Sprog vil over Jer læſe,
Som Eder lovet jeg har; paa det I kraftigt maa ſtyrkes.
Og hun lagde ſin Haand paa hans Hoved og talede derpaa:
Namlaks ojekryts ed neorted yerepleihgo redaks!
Nu, til Lykke! Nu ſikker I er! Det ſamme var Fætter
Grimbarts Ord; derpaa til ſin Seng ham begge de førte.
Rolig han ſov. Men Solen oprandt, da ſkyndte ſig Oddren
Hen med Grævlingen did ham at vække; de hilſed ham venligt.
Og de ſagde: Bered Jer vel! Da bragte ham Oddren
Først en Ælling; han rakte ham Stegen og raabte: Herr Fætter!
Spis! Jeg ſkaffet den har til Eder ved ſmidige Krumſpring,
Hiſt i Dammen ved Gaaſekil; gid vel den bekomme!

Denne Handſel er god, gav Mikkel Abinden til Gienſvar.
Sligt jeg ikke forſmaaer. Gud lønne Jer al Eders Godhed,
Al Omſorgen for mig. Saa lod han Maden ſig ſmage.
Dygtigt han drak til ſin Mad, ſaa gik han med ſine Frænder
Did til det glatte Sand, i Kredſen hvor Kampen ham ventet.

Tolvte Sang.

Da nu Kongen blev Mikkel vaer, hvordan han i Kredsen
Treen, afklippet og glat, med Fidt og slibrige Sager
Oversmurt, da brød han ud i en skogrende Latter.
Skalk! han raabte, hvo lærte dig sligt? Vist ikke for Intet
Kaldes du Mikkel Ræv; du est bestandig den Snilde.
Altid du hitter paa Raad; hvert Sted du kiender et Smuthul.

Mikkel neied sig dybt for Konningen, dybere neied
Han for Dronningen sig, og satte med modige Spring saa
Rask paa sin Kampplads ind; hvor Ulven med sine Frænder,
Længe ventet ham alt og higed efter hans Skam-Død.
Mangt et vredeligt Ord blev hørt og mangen en Trudsel.
Men da bragte Lupardus og Los, som Kredsens Bevogtre,
Helgenbilleder frem, hvorpaa de Kæmpende svore,
Ulv og Ræv, at alt hvad de før havde vidnet, var Sandhed.

Isegrim svor med skingrende Røst, med truende Blikke:
Mikkel var en Forræder, en Tyv, en Morder, der skyldig
Havde sig giort i Ægteskabs-Brud, alle mulige Laster,
Underfund og Bedrag; thi gieldte det Livet mod Livet.
Mikkel svor derimod: han var som Barnet uskyldig,
Uden Forbrydelser, Isegrim løi, som altid han pleied;
Efter Sædvane falsk han svor, dog skulde det ei ham
Lykkes at giøre sin Løgn til Sandhed, her allermindst nu.
Da var Kredsbevogternes Bud: Enhver skulde færdes
Nu som Pligten ham bød, saa vilde snart Retten sig vise.
Stor og Liden Kredsen forlod; de Tvende til Kampen
Indeluktes. Da flux Abinden hvisked til Ræven:
Husk vel hvad der er sagt, forglem ei Raadet at følge!
Muntert var Mikkels Svar: Eders moderlig gode Formaning

Indgyder Mod i mit Bryst. Vær trøstig! Hverken min Snildhed
Svigter mig, eller mit Mod, hvormed alt mangen en Fare,
Mere vigtig end denne, jeg undgik, kommen i Knibe,
Naar jeg hented mig det eller hint, som jeg aldrig betalte.
Dristig voved jeg da mit Liv; og skulde jeg nu ei
Mod den Niding bestaae? Jeg haaber ham vist at beskiæmme,
Med sin samtlige Slægt, til min Æts Hæder og Ære.
Lad ham lyve, han faaer det betalt — Da forlod man de Tvende
Kæmper i Kredsen, og Hver tilskued Kampen begierlig.

Isegrim viste sig glubsk og gram, med udstrakte Labber
Kom han, med gabende Flab og med frygteligt voldsomme Krumspring.
Mikkel ventet med Smidighed, let, sin stormende Fiende;
Og han vædet med Kløgt sin tyktbehaarede Hale
Flux med det bidende Vand, og fyldte med Sand den i Støvet.
Isegrim tænkte: Nu har jeg ham alt! Da slog ham den Snilde
Med sin Svands over Øiet, saa Hørelsen, Synet forgik ham.
Ei var det førstegang at Mikkel Dyrene blinded,
Paa slig listelig Viis, med Halens bidende Væde;
Isegrims Børn det ligedan gik, som før er fortalt alt.
Bedre var Faderens Lod ei her. Da derfor sin Fiendes
Øine han først havde smurt, sprang Mikkel hurtig tilside,
Stilte mod Vinden sig brat, slog Sand og sparkede Støvet
Ulven i Øinene; stærkt han sig strax at gnide begyndte,
Høist eenfoldigt og ubetænksomt; Smerten formeertes.
Midlertid Mikkel sin Svands gienladed, ret som en Bøsse;
Atter sin Modstander vist han traf og blinded ham ganske.
Ilde det Ulven bekom; thi vel af sin Fordeel benytted
Ræven sig. Aldrig saasnart blev han vaer, at Isegrims Øine
Svømmed i Taarer, før flux han begyndte med hæftige Krumspring,
Og med voldsomme Slag Modstanderen kasted og kradsed.

Slemt han beed ham og salved ham altid Øinene mere.
Sandsesløs foer Ulven omkring, da spotted ham dristigt
Mikkel Ræv, og raabte: Herr Ulv! I har i Jer Livstid
Nedslugt mangt et uskyldigt Lam, med skammelig Grumhed
Mangt et brødeløst Dyr fortært; nu haaber jeg sikkert,
De faae Lov til i Freden at gaae. I vil Jer forbedre!
Vent nu smukt taalmodig Jer Straf! Thi dennegang undgaaer
I vel neppe Jer Død; hvis ei med ydmyge Bønner
I formildner mit Sind; da staaer I maaskee til at redde.

Saadan skreg Mikkel Ræv, Modstanderen fast han om Halsen
Greb, var vis i sin Sag, og vilde ham tvinge paa den Viis.
Isegrim, overlegen i Kraft, med fnysende Vrede
Løsrev sig med voldsomme Tag. Da Mikkel i Panden
Saared ham slemt, og udrev med sin Klo ham hurtig et Øie,
Flængte ham det af Hovedet ud, med styrtende Blodstrøm.
Mikkel skreg: Det var just min Mening! Det lykkedes vel mig.
Da forsaged Ulven, den Blødende, Øiet var mistet!
Rasende dog igien han glemte Saaret og Smerten,
Foer imod Mikkel frem og slog ham vældigt til Jorden.
Ilde befandt sig Ræven da, lidt hialp ham hans Klogskab,
Een af de forreste Fødder, som nys han brugte som Næve,
Ulven greb, og beholdt den mellem de klemmende Tænder.
Mikkel lured bekymret paa Jorden; frygted at miste
Poten, og i hans Siæl der verled de tusinde Tanker.
Isegrim raabte til ham med en huul og tudende Stemme:

Tyv! nu er Din Time da kommen. Giv dig paa Stedet!
Eller jeg slaaer Dig ihiel, din Nederdrægtighed straffer.
For Ugierningen bøde du skal! det hialp Dig kun Lidet;
Støvet at sparke, dit Vand at lade, Pelsen at klippe,
Ind Dig at fidte. Ha Vee Dig nu! Hvor meget bedrevst Du
Alt af Ondt? Du beløi mig stygt, Du blinded mit Øie.
Men nu slipper Du ei! Giv tabt Dig, eller jeg bider!

Mikkel tænkte! Her gaaer det mig galt; hvad skal jeg dog giøre?
Giver jeg mig tabt ei, maa jeg døe; men giver jeg tabt mig,
Er jeg beskiæmmet for evig. Tilvisse jeg Straffen fortiener!
Slet jeg behandlet ham har, ham groveligt ofte fornærmet.
Sødt indsmigrende Ord gav Mikkel, at mildne sin Fiende:
Bedste Herr Fætter, han raabte, jeg vil med inderlig Glæde
Være Jer Lehnsmand, med alt hvad jeg har og herefter bekommer.
Gierne for Eder som Pilegrim jeg vil vandre til Jorsal;
Aflad bringer jeg Eder, og den I vel kan behøve.
Høit, som Paven, jeg agter Jer, og sværger en dyr Eed,
Eders bestandig at være med al min Slægt og mit Afkom.
Alt hvad jeg fanger herefter, jeg Eder trolig skal bringe.
Ænder og Høns, Giæs, Fisk; selv nyder jeg ikke det Mindste
Af slig kostelig Ret, før I med Børn og med Hustru
Valget har havt. Jeg vil med Raad og Daad Eder tiene.
Snild jeg kaldes, men I er saa stærk. Saaledes vi begge
Meget udrette kan, naar vi ærligt holde tilsammen,
Een med Magt, den Anden med Raad. Hvo tvinger os vel da?
Kæmpe vi derimod nu mod hinanden, da gaaer det elendigt.
O, jeg havde det aldrig vovet, saafremt jeg med Æren
Kun var sluppen derfra; men Kampen bestandig I paastod.
Da jeg for Skams Skyld ind i Kredsen maatte vel træde!
Maadehold dog fromt har jeg viist, og ei under Striden
Yttret min hele Kraft. Det bør sig, tænkte jeg altid,
Dig Din Fætter at skaane, det vil Dig ære fortrinligt.
Havde jeg hadet Jer stærkt, vist værre var Udfaldet blevet.
Liden Skade dog nu kun I leed, Vanæren var Skyld i,
At jeg Eder et Øie rev ud, det smerter mit Hierte.
Dog een Ting er min Trøst, jeg veed en god radical Kuur,
Den jeg lære jer skal, og I vil takke mig for det.
Mangler Eder et Øie? — Hvad siger det meer? Er I ellers
Karsk, saa er det bequemt, saa lukker I, naar I vil sove,
Kun eet Vindues-Skod, vi Andre umager os dobbelt.
Skienker I mig mit Liv, da vil jeg gierne bekiende,

Jeg som en Løgner har talt og Eder oftere skadet,
Snydt Eder hvor jeg kunde. Jeg aldrig skal gjøre det tiere.
Hvis I mig dræber, hvad har I deraf? Da maa I bestandig
Frygte Jer for min Slægt, mine Venner; men hvis I mig skaaner,
Da forlader I Kampens Plads med Hæder og Ære.
Høiere hæver sig Ingen, end Den som ædel tilgiver.
Dog — mig kommer det ud paa eet, om jeg dør eller lever.

Ræv! var Isegrims Svar mellem Tænderne, gierne Du vilde
Snoe dig derfra; men var Verden fuld af det pureste Guldmalm,
Og Du bød mig det alt i Din Nød, saa slap Du ei derfor.
Falske Svend! Jeg veed, af et Øg Du gav mig ei Skallen,
Slap jeg Dig atter løs. Dine Frænder rage mig intet.
Lad dem hævne Dig alt hvad de kan! jeg haaber saa halvskiæls
Deres Fiendskab at bære. Du Niding vilde mig spotte,
Hvis jeg skiænkte dig Frihed igien. Du siger, du har mig
Skaanet, du lumpne Tyv! og hænger mig ikke mit Øie
Langt af Hovedet ud? Du Niding! Har Du mit Skind ei
Flængt og flaaet, da først Du havde Dig Fordelen vundet?
Daarligt handlet det var, hvis til Løn for min Skam og min Skiændsel
Naade jeg viste Dig end og Medlidenhed. Dø, Du Forræder!

Slige var Ulvens Ord. Imidlertid havde den Snilde
Mellem sin Fiendes Laar indskudt ufængslede Pote,
Paa et ømfindtlig Sted ham greb og kradsed, og rykte,
Grusomt trak; — jeg siger ei meer. — Forbarmeligt udbrød
Ulvens gabende Mund med et Skrig og forfærdelig Hylen.
Da drog Mikkel behænde sin Klo fra den aabnede Klem-Tand,
Greb saa med begge to fat Ulven og klemte bestandig.
Græsseligt da i sin Nød høit Ulven vræled af Smerte,
Saa Blodstyrtning han fik, og Sveden flød ham paa Pelsen
Af usigelig Angst; ham holdt med Kløerne Mikkel.

Men da jamred hans Frænder med Gny; de Konningen bønfaldt
Kampen at hæve, hvis saa det ham allernaadigst behaged.

Da var Konningens Bud, at de To, som vogtede Kredsen,
Los, Lupardus, ind skulde gaae for de stridende Kæmper.
Og i Skranken de trene paa Stand, tiltalde derefter
Mikkel Ræv Seirherren: Nu Kongen inderligt ønsker
Kampen hævet at see, og Tvisten mindeligt bilagt.
Thi hvis Een bliver dræbt i Kampen, var det i Sandhed
Til Eders fælleds Fordærv. I har den afgiorte Fordeel,
Mikkel! Alle det saae; I Seiren har vundet for evig.

Mikkel svared: Jeg vil mig steds taknemmelig vise.
Gierne jeg giør hvad Kongen befaler, hvis han mig tillader
Først mine Venner at spørge til Raads. Da raabte paa eengang
Mikkels Venner: Vi finde det ret, hvad Kongen forlanger.
Da sig skyndte derhen, for Seierherren at møde,
Alle Beslægtede: Grævlingen, Aben, Bæver og Odder.
Ogsaa blandt Vennerne fandt man atter Maaren og Væslen,
Egernet, Hermelinen; og mange, som haded ham fordum,
Som ei før gad høre hans Navn. De løbe nu henrykt
Alle til ham; der fandtes Endeel, som før ham forklaged;
Slægtskabet nu de beviste; de bragte Hustruer, Børn med,
Stor, Halvvoxen og Smaa, de Allermindste. Enhver ham
Vilde tækkes, de smigred ham hver; det fik slet ingen Ende.

Saadan i Verden det gaaer! Den Lykkalige hilser man altid:
Himlen opholde Dit Liv! han finder Vennerne flokviis;
Men hvo Modgang lider, maa sig i Eensomhed trøste.
Ligesaa her det gik; Enhver vil Seirherren nærmest
Være, hvor han end staaer. Da fløitede Nogle, men Andre
Sang; man blæste Basun og paa Pauker man med Triumph slog.

Rævens Venner udbrød: Det var en fortræffelig Idræt!
Mikkel svared: Det gik som det kunde. Tak for Jert Venskab!
Saaledes vandred de alle med stærke Tummel og Jublen
Frem for Konningens Stol; der knælte Ræven til Jorden.
Kongen ham reise sig bød, og i Sværmen toned hans Stemme:
Denne Dag har I vel bestaaet, I haver med Ære
Vundet selv Eders Sag; derfor erklæres I skyldfri.
Frygt for Straffen ei meer; heel snart jeg selver om Sagen
Taler i Raadet med kyndige Mænd, naar Isegrim først er
Ret helbredet igien, for idag opsætte vi Sagen.

Eders Raad, min naadigste Drot! giensvared beskeden
Mikkel Ræv, er tienligt og godt, thi bedst I forstaaer det.
Først da jeg kom, da klaged en Skok, de løi, for at føie
Ulven, min mægtige Fiende, som vilde plat mig fordærve.
Magt han over mig fik, da udbrød alle paa eengang:
Hug ham! Støder ham ned! Til det Yderste skulde jeg bringes.
Bedre han anskrevet stod end jeg hos Eder; og Ingen
Anede Sagens Udfald da, den rigtige Sandhed.
Hine Hunde jeg fandt dem lig, som pleied i Mængde
Ved et Kiøkken at staae, i det Haab at Kokken tilsidst dog
Skulde vel ogsaa dem med et Been i det Mindste betænke.
En Kammerat engang i den higende Skok havde snappet
Af det herlige Kiød sig en Stump uventet fra Kokken;
Men da betids han ei til sit Uheld veeg med sit Bytte,
Kokken med kogende Vand i Harm fortørnet begiød ham,
Skolled ham slemt hans Svands; dog lod han Byttet ei fare,
Mellem de Andre sneg han sig hen. Da raabte de Andre:
See hvor Kokken har denne til Skam for os Andre begavet.
Hvilket kosteligt Suul han fik! Den Skollede svared:

Lidt I forstaaer Jer derpaa! I lover og priser mig fortil,
Hvor I vel synes om at begloe den herlige Kiødmad;
Men betragter min Bag! saa vil I neppe min Skiebne
Prise; men snart Jer Mening forandre. Da nu de besaae ham,
Var han forfærdelig brændt, hvert Haar fast faldt ham af Kroppen,
Huden skrumped sig ind. Da grued og løbe de Alle,
Ingen vilde til Kiøkkenet meer; de lod ham tilbage.
Hermed, Herre! jeg mener de Graadige; mens De har Magten,
Ønsker Enhver Dem at have til Ven og til mulige Bistand;
Timer lange betragtes de da med Sulet i Munden;
Hvo som retter sig ei efter dem, han maa det betale;
Roses altid de maae; hvor daarligt endogsaa de handle,
Prises de for strafværdige Daad. Saa handler den Daare,
Der ei Enden betænker. Dog vorde deslige Svende
Ofte straffet, og tidt deres Magt faaer sørgeligt Udfald;
Ingen da lider dem meer; saadan de jammerligt miste
Haaret af Kroppen; jeg mener de forrige smigrende Venner.
Store med Smaa, hver falder fra dem og levner dem skaldet.

Stor Vidtløftighed hielper os ei, gav Kongen til Giensvar.
Alting jeg selv har hørt, og begrebet vel Eders Mening.
Derfor, ædle Baron! i Raadet vil jeg som fordum,
Steds Eder see. Det vorde Jer Pligt, at I flittigt herefter
Sidder viis mit høieste Raad. Jeg sætter Jer atter
Ind i den forrige Hæder og Magt, fortient som jeg haaber.
Hielp mig nu alt hvad I kan! Hvis med Dyd I pryder Jer Viisdom,
Ingen Jer overgaaer. Til Klager vil jeg i Fremtid
Øret ei laane, naar Eder det gialdt. Her kaarer jeg Eder
Ud til mit Riges Marsk: her giver Eder mit Segl jeg!
Hvad I skriver og giør, det er, som jeg selv havde giort det.

Saadan har Mikkel Ræv gienvundet mit forrige Venskab;
Blindt adlyder hans Bud! det være til Gavn eller Skade.

Mikkel velsignede Kongen og sagde: Min ædle Beherſker!
Æren er altfor stor; jeg skal ei misbruge Magten,
Handle med Retsinds sunde Fornuft. I skal det erfare.

Hvordan imidlertid Ulven det gik vi kort vil fortælle:
Overvunden i Kredsen han laa, ynkværdigt behandlet.
Venner og Viv omringed ham rørt, og Katten Herr Hintze,
Biørnen Bruun, og Børn og Tieneſtethend' og Frænder.
Klagende løfted de ham paa en Baar; man havde med Omhu
Stoppet den vel med Hø, for varm ham at holde; saa bares
Langsomt af Kredsen han ud. Man underſøgte hans Hulsaar,
Sex og tyve man fandt. Da kom der mange Chirurger,
Som ham hurtig forbandt, og indgav kraftige Draaber.
Lam fast var han paa hvert et Lem. Da fik han tillige
Krydderposer; han nøs forfærdeligt fortil og bagtil;
Raad da Lægerne holdt: Nu vil vi ham salve! Nu bade!
Derpaa trøstede de det hele bekymrede Frændskab;
Fik ham omhyggeligt bragt til Sengs, der slumred han kort kun,
Vaagned forvirret og krummed sig fælt; thi Skaden og Smerten
Pined ham hardt, han jamred sig lydt og monne fortvivle.
Hyggeligt pleied ham Grinemund med et sørgeligt Mismod;
Græd ved det store Forliis! Med usigelig Kummer og Smerte
Stod hun, og klaged sig med sine Børn og samtlige Venner,
Saae paa den lidende Mand, som det aldrig kunde forvinde.
Græsseligt raſed han; Smerten var stor og kummerlig Følgen.

Mikkel derimod glæded sig høit: han skaddred fornøiet
I sine Venners Kreds, og lod sig prise, berømme.
Orlov tog han med freidigt Mod; den naadige Løve
Leide paa Reisen ham gav, og sagde venlig til Afsked:
Kom bare snart igien! Da knæled Mikkel for Tronen,

Raabte: Jeg takker min Konge, jeg takker min naadige Dronning,
Raadet og samtlige Herrer! Gud spare Kongen fremdeles
Steds til Hæder og Held. Hvad naadigst af mig I forlanger,
Gierne jeg giør. Jeg elsker Jer høit, det fortiener I af mig.
Men, hvis I gunstigst tillader, jeg ønsker hiem mig at skynde,
Mine Børn og min Hustru at see. De Sørgende vente.

Reiser kun did, var Konningens Ord, og Frygten forjager.
Derpaa skyndte sig bort Mikkel Ræv, høit elsket af Alle.
Mangen hans Lige findes, der bruger de selvsamme Kunster;
Alle just har ei det røde Skieg, dog fattes dem intet!

Mikkel drog bort med sin Slægt, med et halvhundrede Frænder,
Stolt fra Hoffet, de holdtes i Ære, glædte sig alle.
Mikkel foran som en Prinds blev fulgt af alle de Andre,
Glad med et freidigt Mod; da svæved hans viftende Hale
Lodden og bred; han havde forskaffet sig Konningens Naade,
Sad alt i Raadet igien, og smedded mens varmt var ham Jernet.
Held den Mand, jeg har kiær! mine Venner skal Fordelen nyde!
Saa var hans Tanker. O meer end Guld maa Viisdommen skattes.

Hver sig skyndte til sit, han til sin Borg Malepartus,
Traf sin Hustru, Frue Ermelin, hun ham hilste med Glæde,
Fritted ham om hans Fortræd, vilde vide hvordan han var sluppen?
Mikkel svared: Det lykkedes mig! Nu har jeg erhvervet
Konningens Gunst igien, nu kaldes jeg atter den Store,
Lem af Kongens høieste Raad; det vorder vort Slægtskab
Sikkert til megen Ære. Han har til Marsk i sit Rige
Kaaret mig for Enhver, og overantvortet mig Seglet.

Alt hvad Mikkel nu handler og skriver, det bliver herefter
Skrevet og handlet vel; der vover Ingen at mukke.

Underviist jeg Ulven har i et korteligt Tidsrum;
Sikkert han klager ei meer, jeg har ham saaret og blindet,
Dybt beskiæmmet med samt sin Slægt; jeg har blodigt ham tegnet.
Lidt kun herefter betyder hans Vrede; sammen vi kæmped,
Og jeg bevang ham snart; han faaer viist neppe sin Helsen
Nogentid meer. Hvad rager det mig? Jeg bliver hans Formand,
Og hans samtlige Slægts, som med ham holder og handler.

Mikkels Hustrus Glæde var stor, og frodigen vorte
Høit Smaadrengenes Mod, ved at eie saa fornem en Fader.
Og til hinanden de sagde: Hvor glade, hvor herlige Dage
Skulle vi leve nu, af Enhver høit agtet! Vor Borg vi
Bedre befæste vil og føre det lystigste Levnet.
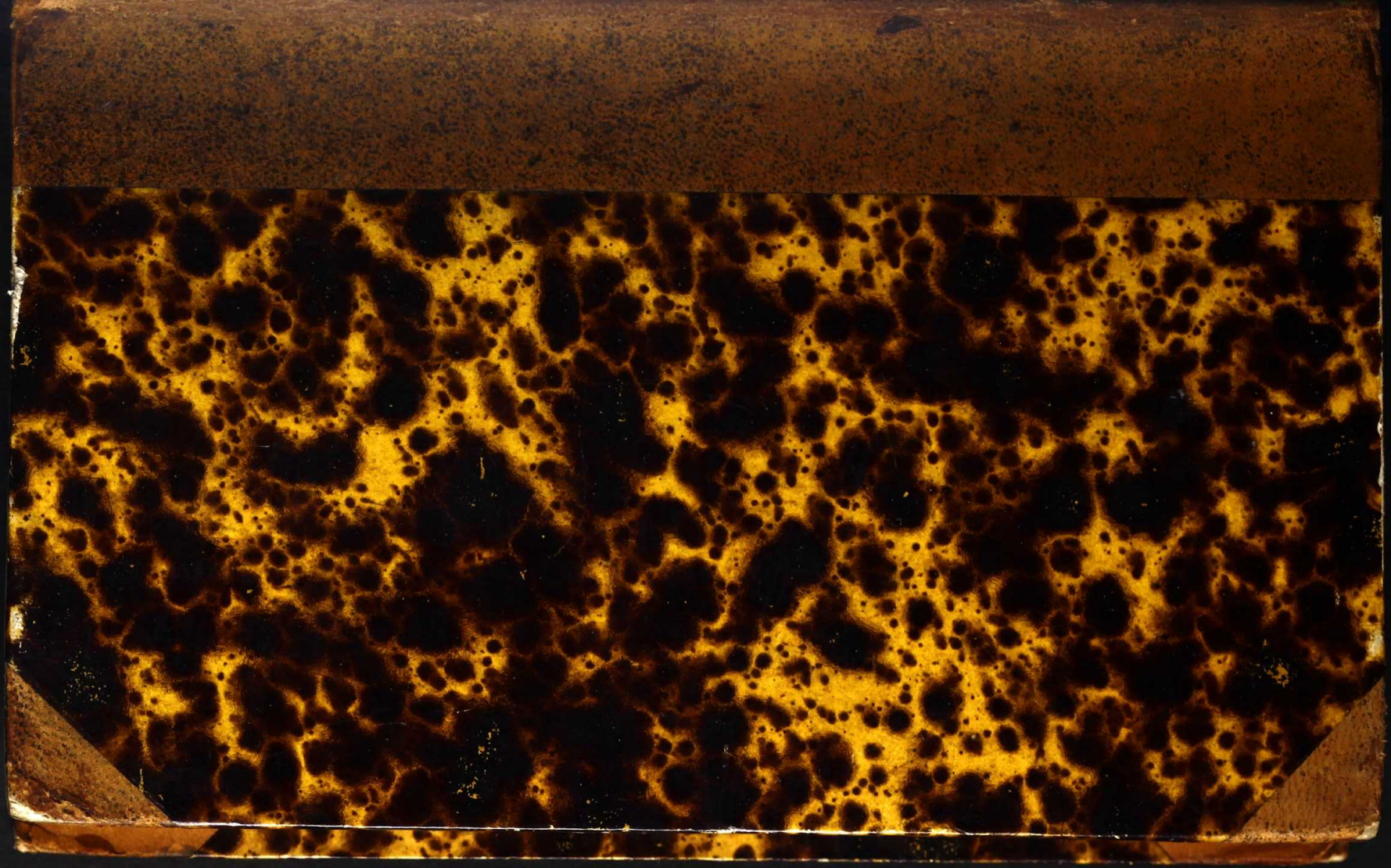
Høit nu agtet er Mikkel Ræv. Sig vende til Viisdom
Fromt Enhver! han hade det Onde, men Dyden han dyrke.
Dette Betydningen er af vor Sang, hvori Digteren blandet
Fabel med Sandhed har, paa det I Ondt fra det Gode
Skille skulle, men Viisdommen skatte; saa Kiøberen kan af
Bogen lære, hvordan det gaaer i den syndige Verden.
Thi saa er det og saa vil det blive bestandig; og dermed
Ender denne vor Sang om Mikkels Væsen og Idræt.
Herren os hisset forunde sin evige Salighed, Amen!